

PROGRAMACIÓN

DIDÁCTICA

6º ED. PRIMARIA

CEIP FONTES-BAÍÑA (BAIONA)

Curso: 2021-22

ÍNDICE

- 1. Introducción e contextualización.**
- 2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.**
- 3. Concreción, de ser o caso, dos obxectivos para o curso.**
- 4. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de:**
- 5. Temporalización.**
- 6. Grao mínimo de consecución para superar a materia.**
- 7. Procedementos e instrumentos de avaliación.**
- 8. Concrecións metodolóxicas que require a materia.**
- 9. Materiais e recursos didácticos.**
- 10. Criterios sobre a avaliación, a cualificación e a promoción do alumnado.**
- 11. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.**
- 12. Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.**

13. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.

14. Medidas de atención a diversidade.

15. Concreción dos elementos transversais que se traballaran no curso que corresponda.

16. Actividades complementarias e extraescolares

17. Mecanismos de revisión, de avaliación e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

18. Plans de reforzo e/ou recuperación de materias pendente

19. Plan de intervención PT – AL de cada alumno/a.

20. Programación Didáctica INGLÉS

21. Programación Didáctica ED. FÍSICA

22. Programación Didáctica ED. MUSICAL

23. Programación Didáctica RELIXIÓN CATÓLICA/ VALORES

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación didáctica está deseñada para o alumnado de 6º de primaria do curso académico 2021/22.

Dita programación enmárcase en dous proxectos de centro, un deles desenvolve o tema da **igualdade** “**A IGUALDADE: UN MAR DE OPORTUNIDADES**” o o outro a **ecoloxía**. Para dar cohesión a estes dous proxectos do centro, dende a aula integraranse nun proxecto interdisciplinario titulado “**As ECOLimpiadas**” que desenvolverá estas dúas temáticas tan importantes da nosa sociedade.

O centro no cal se vai a levar a cabo a programación presente é o CEIP FONTES – BAÍÑA, sito no concello de Baiona, máis concretamente na parroquia de Baíña, no lugar de Fontes, na rúa Fontes nº 16.

Falamos dun CEIP, que conta con 9 unidades, 6 de Educación Primaria e 3 de Educación Infantil

A súa fundación data do ano 1.980, ao longo de destes anos foi minguando, tanto o número de mestres (hoxe en día conta cun claustro de 17 mestres/as) como de alumnos.

Está nun entorno rural, e o nivel socioeconómico das familias é medio – baixo, estando empregadas a maior parte delas no sector servicios, así como tamén no marítimo-pesqueiro.

Por outra banda, é importante sinalar que a súa elaboración ampárase baixo a lexislación educativa vixente:

- Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE)

- Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa
- Real Decreto-ley 5/2016, de 9 de diciembre, de medidas urgentes para la ampliación del calendario de implantación de la Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa.
- Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro, polo que se establece o currículo básico da educación primaria.
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia
- Decreto 374/1996, de 17 de outubro, por el que se aprueba el reglamento orgánico de las escuelas de educación infantil y de los colegios de educación primaria.
- Decreto 229/2011, de 7 de diciembre, por el que se regula la atención a la diversidad del alumnado de los centros docentes de la comunidad autónoma de Galicia.
- Decreto 8/2015, de 8 de enero, por el que se desenvuelve la Ley 4/2011, de 30 de junio, de convivencia y participación de la comunidad educativa en materia de convivencia escolar.
- Decreto 79/2010, del 20 de mayo, para el plurilingüismo en la enseñanza no universitaria de Galicia
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.
- ORDE do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 19 de maio de 2021 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2021/22 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

Conforme estipula o artigo 2.1.a) do Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro, enténdese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas e etapas educativas.

De acordo coas definicións recollidas no artigo 2.1 do citado real decreto e consonte o disposto no artigo 6.2 da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, o currículo estará integrado polos seguintes elementos:

- **Competencias:** capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios da etapa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

De acordo co previsto no artigo 2.2 do Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro, identifícanse sete competencias para o seu desenvolvemento na educación primaria:

- Competencia comunicación lingüística
 - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
 - Competencia dixital
 - Competencia aprender a aprender
 - Competencias sociais e cívicas
 - Competencia sentido de iniciativa e espírito emprendedor
 - Competencia conciencia e expresións culturais
- **Obxectivos:** logros que o alumno debe alcanzar ao finalizar esta etapa, como resultado das experiencias de ensino-aprendizaxe intencionalmente planificadas para iso.
 - **Contidos:** conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen á adquisición das competencias e ao logro dos obxectivos da etapa educativa. Nesta etapa, os contidos organízanse en áreas.

- **Criterios de avaliación:** son o referente específico para avaliar a aprendizaxe dos alumnos. Describen o que se quere valorar e o que os alumnos deben lograr tanto en coñecementos como en competencias; responden ao que se pretende conseguir en cada área.
- **Estándares de aprendizaxe avaliáveis:** especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumno debe comprender e saber facer en cada área. Deben ser observables, medibles e avaliáveis, e permitir graduar o rendemento ou logro alcanzado. O seu deseño debe contribuír e facilitar o deseño de probas estandarizadas e comparables.
- **Metodoloxía didáctica:** conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de maneira consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos propostos.

Consonte o disposto no artigo 18.1 da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, na súa redacción dada pola Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, a Educación Primaria organízase en áreas que teñen carácter global e integrador.

De conformidade co establecido no artigo 3.1 do Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro, na Educación Primaria as materias agrúpanse en tres bloques: materias troncais, materias específicas e materias de libre configuración autonómica.

De acordo co disposto no artigo 8.2 do citado real decreto, o alumnado cursará as seguintes áreas do bloque de **materias troncais** en cada un dos cursos de Educación Primaria:

- a) Ciencias da Natureza.
- b) Ciencias Sociais.
- c) Lingua castelá e literatura.

d) Matemáticas.

e) Primeira lingua estranxeira.

Do bloque de disciplinas específicas, os alumnos e as alumnas deben cursar en cada un dos cursos as seguintes áreas:

a) Educación física.

b) Relixión, ou Valores sociais e cívicos, a elección de pais, nais ou das persoas que exerzan a tutoría legal.

c) Educación artística.

De acordo co DECRETO 105/2014, de 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na comunidade autónoma de Galicia no bloque de disciplinas de libre configuración autonómica, os alumnos e as alumnas deben cursar a área de Lingua galega e literatura, que terá un tratamento no centro análogo á de Lingua castelá e literatura, de xeito que se garanta a adquisición das correspondentes competencias lingüísticas e a adecuada distribución segundo o establecido no artigo 6 do Decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario.

Os centros docentes poderán dedicar as horas de libre configuración do centro ao afondamento e/ou reforzo dalgunha das áreas contempladas neste artigo. Así mesmo, poderán optar por establecer outra ou outras áreas que determine o centro, segundo o seu proxecto educativo e previa autorización da consellería competente en materia educativa. En todo caso, respectarase o tratamento análogo das linguas cooficiais e os criterios de equilibrio establecidos no Decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario. Neste curso a área de libre configuración será Francés.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Tomando como base a lexislación educativa anteriormente citada, as competencias clave que se traballan por medio desta programación son:

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencias e tecnoloxía (CMCCT)
- Competencia comunicación lingüística (CCL)
- Competencia Dixital (CD)
- Competencia Aprender a Aprender (CAA)
- Competencia Social e Cívica (CSC)
- Competencia Sentido de la Iniciativa e Espírito Emprendedor (CSIEE)
- Competencia Conciencia y Expresións Culturais (CCEC).

No seguinte recadro, podemos comprobar a relación entre os estándares do currículo e as competencias clave, conformando os perfís competenciais, polo que facilmente poderíamos cualificar cada unha delas de forma absolutamente independente.

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: MATEMÁTICA, CIENCIAS E TECNOLOXÍA	
Área	Estándares prioritarios
CN	6º-CNB2.3.1 - Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo.
CN	6º-CNB2.3.4 - Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.).
CN	6º-CNB4.2.2 - Identifica e explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.
CS	6º-CSB2.1.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.
CS	6º-CSB3.2.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.
EP	6º-EPB3.2.1 - Coñece e aprecia o resultado da utilización correcta dos instrumentos de debuxo, e valora a precisión dos resultados.
LG	6º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, mapas conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.

MT	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
MT	6º-MTB5.2.3 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA	
Área	Estándares prioritarios
CN	6º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízaa, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións.
CN	6º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.
CS	6º-CSB1.2.2 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
CS	6º-CSB1.4.1 - Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.
LC	6º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos segundo o grao de formalidade e a finalidade (académica, social e lúdica).
LC	6º-LCB1.6.3 - Resume un texto distinguindo ideas principais e secundarias.
LC	6º-LCB2.1.1 - Le en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.
LC	6º-LCB2.2.2 - Comprende, con certo grado de detalle, diferentes tipos de textos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).
LC	6º-LCB2.4.4 - Elabora esquemas a partir de textos expositivos.

LC	6º-LCB3.7.1 - Planifica e redacta textos seguindo uns pasos: planificación, redacción, revisión e mellora. - Determina con antelación como será o texto, a súa extensión, o tratamento autor/a- lector/a e a presentación. - Adapta a expresión á intención, tendo en conta ao interlocutor e o asunto de que se trata. - Presenta os escritos con limpeza, claridade, precisión e orde os escritos. - Reescribe o texto.
LG	6º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral, distinguindo a información da opinión.
LG	6º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.
LG	6º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto.
LG	6º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.
LG	6º-LGB3.2.3 - Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
MT	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
PLE	6º-PLEB1.5 - Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar.
PLE	6º-PLEB2.1 - Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións e intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que

	Ile interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.
--	---

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA	
Área	Estándares
CN	6º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas.
CS	6º-CSB1.9.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
EF	6º-EFB1.3.2 - Demostra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.
EM	6º-EMB3.1.5 - Inventa coreografías de grupo que corresponden coa forma interna dunha obra musical e supón unha orde espacial e temporal.
EP	6º-EPB2.5.1 - Produce obras plásticas, logo de escoller as técnicas e os instrumentos máis axeitados para conseguir unha finalidade determinada.
LC	6º-LCB5.4.1 - Crea textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos e rítmicos en ditas producións.
LG	6º-LGB3.4.2 - Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.

MT	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.
PLE	6º-PLEB2.1 - Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións e intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que lle interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE:

COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER

Área	Estándares
EF	6º-EFB4.1.1 - Representa personaxes, situacións, ideas, sentimentos, utilizando os recursos expresivos do corpo individualmente, en parellas ou en grupos.
EM	6º-EMB3.1.3 - Coñece danzas de distintas épocas e lugares, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.
EP	6º-EPB2.1.4 - Experimenta con materiais e texturas gráficas con creatividade e soltura.
LC	6º-LCB5.4.1 - Crea textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos e rítmicos en ditas producións.
LG	6º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas.

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: COMPETENCIA EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR	
Área	Estándares
CN	6º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.
CS	6º-CSB1.9.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
EF	6º-EFB1.3.2 - Demostra autonomía e confianza en diferentes situacións, resolvendo problemas motores con espontaneidade e creatividade.
EP	6º-EPB3.1.13 - Realiza composicións utilizando formas xeométricas suxeridas polo ou pola docente.
LC	6º-LCB3.1.3 - Escribe diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero, seguindo modelos, encamiñados a desenvolver a súa capacidade creativa na escritura.
LG	6º-LGB3.4.2 - Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.
MT	6º-MTB5.5.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: COMPETENCIA DIXITAL	
Área	Estándares
CN	6º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.
CS	6º-CSB1.2.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.
CS	6º-CSB1.2.2 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.
EM	6º-EMB2.3.1 - Procura información bibliográfica, en medios de comunicación e en internet sobre instrumentos, compositores/as, intérpretes e eventos musicais.
LC	6º-LCB2.9.1 - Utiliza os medios informáticos para obter información.
LC	6º-LCB3.8.1 - Usa con eficacia Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, crear táboas e gráficas.
LC	6º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais como apoio e reforzo da aprendizaxe.
LG	6º-LGB3.5.1 - Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.
LG	6º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos de maneira autónoma.
LG	6º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC para realizar presentacións.

PERFIL COMPETENCIAL DA COMPETENCIA CLAVE: COMPETENCIA SOCIAL E CÍVICAS	
Área	Estándares
CN	6º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para estudar e traballar de forma eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.
CS	6º-CSB1.10.1 - Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.
EF	6º-EFB2.1.1 - Respecta a diversidade de realidades corporais e de niveis de competencia motriz entre os nenos e nenas da clase.
EM	6º-EMB1.3.1 - Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.
EM	6º-EMB3.1.7 - Respecta o traballo en grupo e participa nel de xeito pracenteiro, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais persoas.
EP	6º-EPB2.5.3 - Amosa interese polo traballo individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira.
LC	6º-LCB1.1.4 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora, papel de persoa moderadora e certas normas de cortesía.
LC	6º-LCB1.3.4 - Participa activamente e de forma construtiva nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.

LG	6º-LGB1.5.1 - Escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.
LG	6º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.
LG	6º-LGB1.6.5 - Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas.
PLE	6º-PLEB5.3 - Participa en conversas cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar a alguén), se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiás, se expresan sentimentos, se ofrece algo a alguén, se pide prestado algo, queda con amigos e amigas ou se dan instrucións (p. e. como se chega a un sitio con axuda dun plano).

3. CONCRECIÓN, DE SER O CASO, DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.

A educación primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nas nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE:

ÁREA DE MATEMÁTICAS

BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.1.1. Realiza predicións sobre os resultados esperados, utilizando os patróns e leis encontrados, analizando a súa idoneidade e os erros que se producen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Realizar e presentar informes sinxelos sobre o desenvolvemento, resultados e conclusións obtidas no proceso de investigación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.2.1. Elabora informes sobre o proceso de investigación realizado, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Planificar e controlar as fases do método de traballo científico en situacións apropiadas ao seu nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.3.1. Elabora conxecturas e busca argumentos que as validen ou as refuten, en situacións a resolver, en contextos numéricos, xeométricos ou funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.4.1. Propón a resolución de retos e problemas coa precisión, co esmero e co interese apropiado ao nivel educativo e a dificultade da situación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.3. Confiar nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.		<ul style="list-style-type: none">▪ MTB1.4.2. Desenvolve e aplica estratexias de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios) para crear e investigar conxecturas e construír e defender argumentos.	<ul style="list-style-type: none">▪ CMCT▪ CCL▪ CAA
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.5.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.5.2. Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e para resolver problemas, conxecturas e construír e defender argumentos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico. ▪ B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados. ▪ B1.5. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Seleccionar e utilizar as ferramentas tecnolóxicas e estratexias para o cálculo para coñecer os principios matemáticos e resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.6.1. Realiza un proxecto, elabora e presenta un informe creando documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son...), buscando, analizando e seleccionando a información relevante, utilizando a ferramenta tecnolóxica axeitada e compartindo cos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE

BLOQUE 2. NÚMEROS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Números enteiros, decimais e fraccións. ▪ B2.2. A numeración romana. ▪ B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. ▪ B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. ▪ B2.5. Equivalencias entre os elementos do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL

	<p>sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. ▪ B2.7. O número decimal: décimas, centésimas e milésimas. ▪ B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. ▪ B2.9. Os números decimais: valor de posición. ▪ B2.10. Números positivos e negativos. ▪ B2.11. Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo. 			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. ▪ B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. ▪ B2.12. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. ▪ B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. ▪ B2.9. Os números decimais: valor de posición. ▪ B2.13. Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima. ▪ B2.10. Números positivos e negativos. ▪ B2.14. Redondeo de números naturais ás decenas, centenas e millares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15. Fraccións equivalentes, redución 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Realizar operacións e cálculos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT

	<p>de dúas ou máis fraccións a común denominador.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. ▪ B2.16. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións. 	<p>numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.</p>	<p>común denominador e calcula fraccións equivalentes.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. ▪ MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15. Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador. ▪ B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. Criterios de divisibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Utilizar as propiedades das operacións, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se usan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tanteo, estimación e calculadora). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.4.1. Coñece e aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 10. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.18. Estimación de resultados. ▪ B2.19. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. ▪ B2.20. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Utilizar os números enteiros, decimais, fraccionarios e as porcentaxes sinxelas para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.5.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. ▪ MTB2.5.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. ▪ MTB2.5.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CMCT ▪ CCL ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. Criterios de divisibilidade. ▪ B2.21 Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división. ▪ B2.22. Potencia como produto de factores iguais. Cadrados e cubos. Potencias de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.6.1. Calcula cadrados, cubos e potencias de base 10. ▪ MTB2.6.2. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CMCT

	<p>base 10.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.23. Identificación e uso dos termos propios da división. ▪ B2.20. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. ▪ B2.24. Operacións con fraccións. ▪ B2.25. Operacións con números decimais. ▪ B2.26. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. 	<p>mental, tanteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.6.3. Realiza operacións con números decimais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.6.4. Aplica a xerarquía das operacións e os usos da paréntese. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.16. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións. ▪ B2.27. Porcentaxes e proporcionalidade. ▪ B2.28. Expresión das partes utilizando porcentaxes. ▪ B2.29. Correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes. ▪ B2.30. Aumentos e diminucións porcentuais. ▪ B2.31. Proporcionalidade directa. ▪ B2.32. A regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade. ▪ B2.33. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Iniciar o uso das porcentaxes e a proporcionalidade directa para interpretar e intercambiar información e resolver problemas en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.7.1. Calcula e utiliza as porcentaxes dunha cantidade para expresar partes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.7.2. Establece a correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.7.3. Calcula aumentos e diminucións porcentuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.7.4. Usa a regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade, para resolver problemas da vida diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.7.5. Resolve problemas da vida cotiá utilizando porcentaxes e regra de tres en situacións de proporcionalidade directa, explicando oralmente e por escrito o significado dos datos, a situación formulada, o proceso seguido e as solucións obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.17. Divisibilidade: múltiplos, divisores, números primos e números compostos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

	<p> Criterios de divisibilidad.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.18. Estimación de resultados. ▪ B2.26. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. ▪ B2.34. Automatización de algoritmos. ▪ B2.35. Descomposición de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa. ▪ B2.36. Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras. ▪ B2.37. Construción de series ascendentes e descendentes. ▪ B2.38. Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado. ▪ B2.39. Obtención de todos os divisores de calquera número menor de 100. ▪ B2.40. Descomposición de números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras. ▪ B2.41. Cálculo de tantos por cen en situacións reais. ▪ B2.42. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. ▪ B2.43. Utilización da calculadora. 	<p>tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>de números (naturais, enteiros, decimais e fraccións).</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivo- multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.8. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.9. Calcula o mcm e o mcd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.10. Descompón números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.11. Calcula tantos por cen en situacións reais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.8.12. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.19. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. ▪ B2.44. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.9.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE

		problemas.	uso.	
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.9.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL CSIEE
BLOQUE 3. MEDIDA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> b e g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. B3.5. Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada. B3.6. Comparación de superficies de figuras planas por superposición, 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Operar con diferentes medidas 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

	descomposición e medición. ▪ B3.7. Sumar e restar medidas de		▪ MTB3.2.3. Compara e ordena medidas	▪ CMCT
--	---	--	--------------------------------------	--------

	lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume.		dunha mesma magnitude.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Explicación oral e escrita do proceso seguido e da estratexia utilizada en calquera dos procedementos empregados. ▪ B3.9. Equivalencias entre as medidas de capacidade e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Utilizar as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados en unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido e aplicándoo á resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.4.1. Coñece e utiliza as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.4.2. Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.4.3. Resolve problemas utilizando as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. O sistema sesaxesimal. ▪ B3.11. O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.5.1. Resolve problemas realizando cálculos con medidas angulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Resolución de problemas de medida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.6.1. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE

BLOQUE 4. XEOMETRÍA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Posicións relativas de rectas e circunferencias. ▪ B4.2. Ángulos en distintas posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... ▪ B4.3. Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e movementos. ▪ B4.4. A representación elemental do espazo, escalas e gráficas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.1. Identifica e representa posicións relativas de rectas e circunferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.2. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.3. Describe posicións e movementos por medio de coordenadas, distancias, ángulos, xiros... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.4. Realiza escalas e gráficas sinxelas, para facer representacións elementais no espazo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.5. Identifica en situacións moi sinxelas a simetría do tipo axial e especular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. ▪ B4.6. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2 Coñecer as figuras planas; cadrado, rectángulo, romboide, triángulo, trapecio e rombo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.2.1. Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.2.2. Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.3.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT

	<ul style="list-style-type: none">▪ B4.6. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos.	triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.	<ul style="list-style-type: none">▪ MTB4.3.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións	<ul style="list-style-type: none">▪ CMCT▪ CAA
--	--	---	--	--

			da vida diaria.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Clasificación de cuadriláteros atendendo o paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos. ▪ B4.8. Concaidade e convexidade de figuras planas. ▪ B4.9. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.4.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.4.2. Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.5.1. Comprende e describe situacións da vida cotiá, e interpreta e elabora representacións espaciais (planos, esbozos de itinerarios, maquetas,...), utilizando as nocións xeométricas básicas (situación, movemento, paralelismo, perpendicularidade, escala, simetría, perímetro e superficie). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.6.1 Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE

			<ul style="list-style-type: none">▪ MTB4.6.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	<ul style="list-style-type: none">▪ CMCT▪ CAA
--	--	--	---	--

BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recollida e clasificación de datos cualitativos e cuantitativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.1.1. Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Construción de táboas de frecuencias absolutas e relativas. ▪ B5.3. Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. ▪ B5.4. Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais. ▪ B5.5. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.1. Recolle e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e relativas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.2. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.3. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas. ▪ MTB5.2.4. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Carácter aleatorio dalgunhas experiencias 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Carácter aleatorio dalgunhas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Observar e constatar que hai 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.4.1. Realiza conxecturas e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT

<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<p>experiencias.</p>	<p>sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.</p>	<p>estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.5.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización. ▪ MTB5.5.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE

ÁREA DE LINGUA CASTELÁ

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. HABLAR Y ESCUCHAR				
OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e 	B1.1. Estrategias y normas para el intercambio comunicativo: participación; exposición clara; organización del discurso; escucha; respeto al turno de palabra; papel de la persona moderadora; entonación adecuada; respeto por los sentimientos, experiencias, ideas, opiniones y conocimientos de los y de las demás.	B1.1. Participar en situaciones de comunicación, dirigidas o espontáneas, respetando las normas de la comunicación: turno de palabra, organizar el discurso, escuchar e incorporar las intervenciones de los y de las demás.	LCB1.1.1. Emplea la lengua oral y ajusta los registros lingüísticos según el grado de formalidad y la finalidad (académica, social y lúdica).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			LCB1.1.2. Transmite las ideas con claridad, coherencia y corrección.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB1.1.3. Escucha atentamente las intervenciones de los compañeros y sigue las estrategias y normas para el intercambio comunicativo mostrando respeto y consideración por las ideas, sentimientos y emociones de los y de las demás.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			LCB1.1.4. Aplica las normas socio-comunicativas: escucha atenta, espera de turnos, participación respetuosa, adecuación a la intervención de la persona interlocutora, papel de persona moderadora y ciertas normas de cortesía.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B1.2. Comprensión y expresión de mensajes verbales y no verbales.	B1.2. Integrar y reconocer la información verbal y no verbal de los discursos orales.	LCB1.2.1. Emplea conscientemente recursos lingüísticos y no lingüísticos para comunicarse en las interacciones orales	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	B1.3. Participación en situaciones de comunicación, espontáneas y dirigidas, utilizando un	B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes	LCB1.3.1. Se expresa con una pronunciación y una dicción correctas: articulación, ritmo, entonación y volumen.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

▪ e	discurso ordenado y coherente.	situaciones con vocabulario preciso y estructura coherente.	LCB1.3.2. Expresa sus propias ideas comprensiblemente, sustituyendo elementos básicos del modelo dado.	▪ CCL
			LCB1.3.3. Participa activamente en diversas situaciones de comunicación: Debates y diálogos. Exposiciones orales con y sin ayuda la de las tecnologías de la información y comunicación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
			LCB1.3.4. Participa activamente y de forma constructiva en las tareas de aula, cooperando en situación de aprendizaje compartida.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ e	B.1.4. Valoración crítica de mensajes verbales y no verbales.	B1.4. Analizar y valorar con sentido crítico los mensajes orales.	LCB1.4.1. Muestra una actitud de escucha atenta.	▪ CCL
			LCB1.4.2. Comprende la información general en textos orales de uso habitual, del ámbito escolar y social.	▪ CCL ▪ CAA
			LCB1.4.3. Interpreta el sentido de los elementos básicos del texto necesarios para la comprensión global (léxico, locuciones).	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	B1.5. Valoración de los contenidos transmitidos por el texto. Deducción de las palabras por el contexto. Ampliación del vocabulario. Creación de redes semánticas sencillas.	B1.5. Hacer hipótesis sobre el significado de palabras a partir de su contexto de uso	LCB1.5.1. Utiliza el vocabulario acomodado a su edad en las expresiones idóneas para las diferentes funciones del lenguaje.	▪ CCL
			LCB1.5.3. Diferencia por el contexto el significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, parónimas, polisémicas).	▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B1.6. Comprensión de textos orales según su tipología. Ideas principales y secundarias. Ampliación del vocabulario. Redes semánticas.	B1.6. Comprender el sentido global de los textos orales, reconociendo las ideas principales y secundarias e identificar ideas o valores no explícitos.	LCB1.6.1. Identifica el tema del texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB1.6.2. Identifica las ideas principales de un texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB1.6.3. Resume un texto distinguiendo ideas principales y secundarias.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	B1.7. Audición y reproducción de textos adecuados al nivel que estimulen su interés. B1.8. Dramatizaciones de textos literarios adaptados a la edad y de producciones propias.	B1.7. Memorizar y reproducir textos acomodados a sus gustos e intereses, utilizando con corrección y creatividad las distintas estrategias de comunicación oral.	LCB1.7.1. Reproduce de memoria breves textos literarios o no literarios adecuados a sus gustos e intereses, utilizando con corrección y creatividad las distintas estrategias de comunicación oral.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	B1.9. Identificación de la finalidad comunicativa de textos de diferentes tipologías: atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos) Ideas principales y secundarias. Ampliación del vocabulario. Redes semánticas.	B1.8. Comprender textos orales según su tipología: atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	LCB1.8.1. Sigue instrucciones dadas para llevar a cabo actividades diversas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB1.8.2. Responde de forma correcta a preguntas correspondientes a la comprensión literal, interpretativa y crítica del texto, e infiere el sentido de elementos no explícitos en los textos orales.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB1.8.3. Utiliza la información recogida para llevar a cabo diversas actividades en situaciones de aprendizaje individual o colectiva.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<p>B1.10. Expresión y producción de textos orales segundo su tipología: narrativos, descriptivos argumentativos, expositivos, instructivos, informativos y persuasivos.</p>	<p>B1.9. Producir textos orales breves y sencillos de los géneros más habituales imitando modelos</p>	<p>LCB1.9.1. Reproduce comprensiblemente textos orales breves y sencillos imitando modelos y ajustándose a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<p>LCB1.9.2. Recuerda algunas ideas básicas después de escuchar un texto y las expresa oralmente en respuesta a preguntas directas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA
			<p>LCB1.9.3. Organiza y planifica el discurso acomodándose a la situación de comunicación y a los diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse y dialogar) empleando los recursos lingüísticos pertinentes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<p>B1.11. Estrategias para utilizar el lenguaje oral como instrumento de comunicación y aprendizaje: escuchar, recoger datos, preguntar. Participación en encuestas y entrevistas .Comentario oral y juicio personal.</p>	<p>B1.10. Utilizar de manera efectiva el lenguaje oral: escuchar activamente ,recoger datos, preguntar y repreguntar, participar en las encuestas y entrevistas y expresar oralmente con claridad el propio juicio personal, de acuerdo con su edad.</p>	<p>LCB1.10.1. Emplea de manera efectiva el lenguaje oral para comunicarse y aprender: escucha activa, recogida datos ,pregunta y repregunta, participación en encuestas y entrevistas, emisión de juicio personal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<p>B1.11. Estrategias para utilizar la lenguaje oral como instrumento de comunicación y aprendizaje: escuchar, recoger datos, preguntar. Participación en encuestas y entrevistas. Comentario</p>	<p>B1.11. Valorar los medios de comunicación social como instrumento de aprendizaje y de acceso a informaciones y expe</p>	<p>LCB1.11.1. Resume entrevistas, noticias y debates infantiles... procedentes de la radio, televisión y de internet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC

	oral y juicio personal.	riencias de otras personas.	LCB1.11.2. Transforma en noticias hechos cotidianos próximos a su realidad, ajustándose a la estructura y lenguaje propios del género e imitando modelos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			LCB1.11.3. Realiza entrevistas y reportajes sobre temas de su interés, siguiendo modelos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			LCB1.11.4. Prepara, siguiendo modelos, reportajes sobre temas de su interés.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LEER

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
▪ e	B2.1. Consolidación del sistema de lecto-escritura. B2.2. Lectura en voz alta de distintos tipos de texto	B2.1. Leer en voz alta diferentes textos, con fluidez y entonación adecuada.	LCB2.1.1. Lee en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados a su edad con velocidad, fluidez y entonación adecuada.	▪ CCL
			LCB2.1.2. Descodifica con precisión y rapidez todo tipo de palabras.	▪ CCL
▪ e	B2.3. Comprensión de textos, en voz alta y en silencio, según su tipología. B2.4. Audición de diferentes tipos de textos.	B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados a la edad y utilizando la lectura como medio para ampliar el vocabulario y fijar la ortografía correcta.	LCB2.2.1. Entiende el mensaje de manera global e identifica las ideas principales y las ideas secundarias de los textos de diferente tipología, del ámbito escolar y social, a partir de la lectura de un texto en voz alta.	▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.2.2. Comprende, con cierto grado de detalle, diferentes tipos de textos atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	B2.5. Lectura en silencio, y comprensión de distintos tipos de texto.	B2.3. Leer en silencio diferentes textos valorando el progreso en la velocidad y la comprensión.	LCB2.3.1. Lee en silencio con la velocidad adecuada textos de diferente complejidad.	▪ CCL
			LCB2.3.2. Realiza lecturas en silencio resumiendo con brevedad los textos leídos.	▪ CCL
▪ e	B2.6. Subrayado, esquematización y resumen de la información relevante de un texto.	B2.4. Resumir un texto leído reflejando la estructura y destacando las ideas principales y secundarias en los distintos	LCB2.4.1. Capta el propósito de diferentes tipologías textuales. Identifique las partes de su estructura organizativa, analiza su progresión temática.	▪ CCL ▪ CAA

		tipos de textos.	LCB2.4.2. Elabora resúmenes de textos leídos e identifica los elementos característicos de los diferentes tipos de texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.4.3. Reconoce algunos mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB2.4.4. Elabora esquemas a partir de textos expositivos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B2.7. Comprensión de textos según su tipología.	B2.5. Utilizar estrategias para la comprensión de textos de diversa índole.	LCB2.5.1. Interpreta el valor del título y las ilustraciones.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.5.2. Marca las palabras clave de un texto que ayudan a la comprensión global.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.5.3. Activa conocimientos previos ayudándose de ellos para comprender un texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.5.4. Realiza inferencias y formula hipótesis.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB2.5.5. Comprende la información contenida en los gráficos, estableciendo relaciones con la información que aparece en el texto relacionada con estos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCT ▪ CAA
			LCB2.5.6. Interpreta esquemas de llave, números, mapas conceptuales sencillos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B2.8. Gusto por la lectura. Hábito lector. Lectura de diferentes textos como fuente de información, de deleite, de diversión.	B2.6. Leer por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	LCB2.6.1. Tiene programado un tiempo semanal para leer diferentes textos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

	B2.9. Selección de libros según el gusto personal. B2.10. Lectura de los libros establecidos en el Plan lector.		LCB2.6.2. Lee voluntariamente textos propuestos por el profesor o profesora.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	B2.11. Uso de la biblioteca para la búsqueda de información y utilización de la misma como fuente de aprendizaje	B2.7. Utilizar textos científicos en diferentes soportes para seleccionar, recoger información, ampliar conocimientos y aplicarlos en trabajos personales.	LCB2.7.1. Consulta diferentes fuentes bibliográficas y textos de soporte informático para obtener datos e información para realizar trabajos individuales o en grupo.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	B2.12. Identificación y valoración crítica de los mensajes y valores transmitidos por el texto.	B2.8. Concentrarse en entender e interpretar el significado de los textos leídos.	<p>LCB2.8.1. Deduce el significado de palabras y expresiones con ayuda del contexto.</p> <p>LCB2.8.2. Comprende textos periodísticos y publicitarios. Identifica su intención comunicativa. Diferencia entre información, opinión y publicidad.</p> <p>LCB2.8.3. Infiere, interpreta y formula hipótesis sobre el contenido. Sabe relacionar los elementos lingüísticos con los no lingüísticos en los diferentes tipos de textos.</p> <p>LCB2.8.4. Establece relación entre las ilustraciones y los contenidos del texto, presenta hipótesis, realiza predicciones, e identifica en la lectura el tipo de texto y la intención.</p> <p>LCB2.8.5. Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos publicitarios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e ▪ i 	<p>B2.13. Uso guiado de las Tecnologías de la Información y la Comunicación para la localización, selección, interpretación y organización de la información.</p> <p>B2.12. Identificación y valoración crítica de los mensajes y valores transmitidos por el texto.</p>	<p>B2.9. Utilizar las Tecnologías de la Información y la Comunicación de modo eficiente y responsable para la búsqueda y tratamiento de la información.</p>	<p>LCB2.9.1. Utiliza los medios informáticos para obtener información.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<p>LCB2.9.2. Interpreta a información y hace un resumen de la misma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>B2.8. Gusto por la lectura. Hábito lector. Lectura de diferentes textos como fuente de información, deleite y de diversión.</p> <p>B2.11. Uso de la biblioteca para la búsqueda de información y utilización de la misma como fuente de aprendizaje.</p> <p>B2.14. Lectura de los libros establecidos en el Plan lector.</p>	<p>B2.10. Desarrollar el Plan lector que dé respuesta a una planificación sistemática de mejoría de la eficacia lectora y fomente el gusto por la lectura.</p>	<p>LCB2.10.1. Utiliza la biblioteca para localizar un libro determinado con seguridad y autonomía, aplicando las normas de funcionamiento de la misma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<p>LCB2.10.2. Expone los argumentos de lecturas realizadas dando cuenta de algunas referencias bibliográficas: autor o autora, editorial, género, ilustraciones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			<p>LCB2.10.3. Selecciona lecturas con criterio personal y expresa el gusto por la lectura de diversos géneros literarios cómo fuente de ocio manifestando su opinión sobre los textos leídos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>B3.1. Producción de textos para comunicar conocimientos, experiencias y necesidades: atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).</p>	<p>B3.1. Producir textos con diferentes intenciones comunicativas con coherencia, respetando su estructura y aplicando las reglas ortográficas cuidando la caligrafía, orden y presentación.</p>	<p>LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos propios del ámbito de la vida cotidiana, del ámbito escolar y social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos y literarios, narraciones, textos científicos, anuncios publicitarios, legislaciones, recetas, instrucciones, normas, solicitudes,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

	<p>B3.2. Cohesión del texto: enlaces, sustituciones léxicas, mantenimiento del tiempo verbal y puntuación.</p> <p>B3.3. Aplicación de las normas ortográficas y signos de puntuación (punto y coma, guion, dos puntos, raya, signos de entonación, paréntesis, etc.). Acentuación.</p> <p>B3.4. Orden y presentación.</p>		<p>LCB3.1.2. Escribe textos usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesivas y respetando las normas gramaticales y ortográficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<p>LCB3.1.3. Escribe diferentes tipos de textos adecuando el lenguaje a las características del género, siguiendo modelos, encaminados a desenvolver su capacidad creativa en la escritura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA ▪ CSIEE
▪ e	<p>B3.5. Normas y estrategias para la producción de textos: planificación (función, destinatario, estructura...).</p> <p>B3.6. Revisión y avance del texto.</p> <p>B3.7. Realización de dictados.</p>	<p>B3.2. Aplicar todas las fases del proceso de escritura en la producción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión y reescritura, utilizando esquemas y mapas conceptuales, aplicando estrategias de tratamiento de la información, redactando sus textos con claridad, precisión y corrección, revisándolos para mejorarlos y evaluando, con la ayuda de guías, las producciones propias y ajenas.</p>	<p>LCB3.2.1. Resume el contenido de textos propios del ámbito de la vida personal y del ámbito escolar, recogiendo las ideas principales, evitando parafrasear el texto y utilizando una expresión personal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			<p>LCB3.2.2. Aplica correctamente los signos de puntuación, las reglas de acentuación ortográficas propias del nivel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<p>LCB3.2.3. Reproduce textos dictados con corrección.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<p>LCB3.2.4. Emplea estrategias de búsqueda y selección de la información: tomar notas, elaborar esquemas, guiones, borradores y mapas conceptuales.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ e	<p>B3.3. Aplicación de las normas ortográficas y signos de puntuación (punto y coma, guión, dos puntos, raya, signos de entonación y paréntesis). Acentuación.</p>	<p>B3.3. Utilizar el diccionario como recurso para resolver dudas sobre la lengua, el uso o la ortografía de las palabras.</p>	<p>LCB3.3.1. Utiliza habitualmente el diccionario, en papel y on line, en el proceso de escritura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<p>B3.8. Creación de textos utilizando el lenguaje verbal y no verbal con intención informativa: carteles publicitarios. Anuncios. Cómic.</p>	<p>B3.4. Elaborar proyectos individuales o colectivos sobre diferentes temas del área.</p>	<p>LCB3.4.1. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados y organiza los procedentes de diferentes textos (libros de consulta, periódicos y revistas).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<p>LCB3.4.2. Presenta un informe de forma ordenada y clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas o situaciones sencillas, recogiendo información de diferentes fuentes (directas, libros, Internet), siguiendo un plan de trabajo y expresando conclusiones</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			<p>LCB3.4.3. Elabora un informe siguiendo un guion establecido que suponga la búsqueda, selección y organización de la información de textos de carácter científico, geográfico o histórico.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>B3.2. Cohesión del texto: enlaces, sustituciones léxicas, mantenimiento del tiempo verbal, puntuación.</p>	<p>B3.5. Buscar un avance progresivo en el uso de la lengua, explorando canales que desarrollen la sensibilidad, la creatividad y la estética.</p>	<p>LCB3.5.1. Pone interés y se esfuerza por escribir correctamente de forma personal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<p>B3.8. Creación de textos utilizando el lenguaje verbal y no verbal con intención informativa: carteles publicitarios. Anuncios. Cómic.</p>	<p>B3.6. Favorecer a través del lenguaje a formación de un pensamiento crítico que impida discriminaciones y prejuicios.</p>	<p>LCB3.6.1. Expresa, por escrito, opiniones, reflexiones y valoraciones argumentadas y usa, de manera habitual, un lenguaje no sexista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>B3.9. Producción de textos según el Plan de escritura.</p>	<p>B3.7. Llevar a cabo el plan de escritura que dé respuesta a una planificación sistemática de avance de la eficacia escritora y fomente la creatividad.</p>	<p>LCB3.7.1. Planifica y redacta textos siguiendo unos pasos: planificación, redacción, revisión y avance. Determina con antelación como será el texto, su extensión, el tratamiento autor/a-lector/la y la presentación. Adapta la expresión a la intención, habida cuenta al interlocutor y el asunto de que se trata. Presenta los escritos con limpieza, claridad, precisión y orden. Reescribe el texto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<p>LCB3.7.2. Valora su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<p>B3.8. Creación de textos utilizando el lenguaje verbal y no verbal con intención informativa: carteles publicitarios. Anuncios. Cómic. B3.9. Producción de textos según el Plan de escritura.</p>	<p>B3.8. Utilizar las Tecnologías de la Información y la Comunicación de modo eficiente y responsable para presentar sus producciones.</p>	<p>LCB3.8.1. Usa con eficacia Internet y las Tecnologías de la Información y la Comunicación para escribir, presentar los textos y buscar información, crear tablas y gráficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

BLOQUE 4. CONOCIMIENTO DE LA LENGUA

OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B4.1. La palabra B4.2. Reconocimiento de las distintas clases de palabras y explicación reflexiva de su uso en situaciones concretas de comunicación (nombre, verbo, adjetivo, preposición, adverbio, conjunción, pronombres, artículos, interjecciones). B4.3. Conjugación de los verbos regulares e irregulares más frecuentes.	B4.1. Aplicar los conocimientos básicos sobre la estructura de la lengua, la gramática (categorías gramaticales), el vocabulario (formación y significado de las palabras y campos semánticos), así como las reglas de ortografía para favorecer una comunicación más eficaz.	LCB4.1.1. Identifica todas las categorías gramaticales por su función en la lengua: presentar al nombre, sustituir al nombre, expresar características del nombre, expresar las acciones o estados, enlazar o relacionar palabras u oraciones.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.1.2. Conjuga y usa con corrección todos los tiempos simples y compuestos en las formas personales y no personales del modo indicativo y subjuntivo de todos los verbos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.1.3. Diferencia familias de palabras.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	B4.4. Vocabulario: sinónimos y antónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, extranjerismos y neologismos. Frases hechas. Formación de sustantivos, adjetivos y verbos. Recursos derivativos: prefijos y sufijos en la formación de nombres, adjetivos y verbos. Siglas y abreviaturas. B4.5. Reconocimiento y observación reflexiva de los constituyentes oracionales: la oración simple, sujeto y predicado. B4.6. Reconocimiento y uso de algunos conectores textuales (de orden,	B4.2. Desarrollar las destrezas y competencias lingüísticas a través del uso de la lengua.	LCB4.2.1. Identifica y usa sinónimos y antónimos, palabras polisémicas y homónimas, arcaísmos, extranjerismos y neologismos, frases hechas, siglas y abreviaturas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.2.2. Reconoce palabras compuestas, prefijos y sufijos y crea palabras derivadas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.2.3. Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.2.4. Reconoce y usa los conectores básicos entre oraciones: causa, consecuencia, finalidad...	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

	contraste y explicación) y de los principales mecanismos de referencia interna, tanto gramaticales (substituciones pronominales) como léxicos (elipses y sustituciones mediante sinónimos y hiperónimos).		LCB4.2.5. Identifica las oraciones como unidades de significado completo. Reconoce la oración simple, diferencia sujeto y predicado.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
▪ e	B4.7. Uso eficaz del diccionario para ampliación de vocabulario y como consulta ortográfica y gramatical.	B4.3. Sistematizar la adquisición de vocabulario a través de los textos.	LCB4.3.1. Reconoce a estructura del diccionario y tipos de diccionarios, en diferentes soportes y los usa para buscar el significado de cualquier palabra (derivadas y sinónimas).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB4.3.2. Selecciona la acepción correcta según el contexto entre las varias que le ofrece el diccionario.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			LCB4.3.3. Reconoce y usa correctamente las normas ortográficas en sus producciones escritas.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
▪ e	B4.2.Reconocimiento de las distintas clases de palabras y explicación reflexiva de su uso en situaciones concretas de comunicación(nombre, verbo, adjetivo, preposición, adverbio, conjunción, pronombres, artículos, interjecciones). B4.8. Ortografía: utilización de las reglas básicas de ortografía. Reglas de acentuación. B4.9. Clases de nombres: comunes, propios, individuales, colectivos, concretos y abstractos. B4.10. Utilización adecuada de los signos de puntuación.	B4.4. Desarrollar estrategias para mejorar la comprensión oral y escrita a través del conocimiento de la lengua.	LCB4.4.1. Señala las características que definen a las diferentes clases de palabras y nombres: clasificación y uso para construir el discurso en los diferentes tipos de producciones.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.4.2. Utiliza correctamente las normas de concordancia de género y número en la expresión oral y escrita.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.4.3. Aplica correctamente las normas de acentuación y clasifica las palabras de un texto.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			LCB4.4.4. Usa con corrección los signos de puntuación.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

	B4.11. Las relaciones gramaticales. Reconocimiento y explicación reflexiva de las relaciones que se establecen entre el sustantivo y el resto de los componentes del grupo nominal.		LCB4.4.5. Aplica las normas del uso de la tilde	▪ CCL
			LCB4.4.6. Utiliza una sintaxis adecuada en las producciones escritas propias.	▪ CCL
▪ e ▪ i	B4.12. Utilización de material multimedia educativo y otros recursos didácticos a su alcance y propios de su edad.	B4.5. Utilizar programas educativos digitales para realizar tareas y avanzar en el aprendizaje.	LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos digitales como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ i ▪ o	B4.13. Las variedades de la lengua. B4.14. Conocimiento general de realidad plurilingüe de España y su valoración como fuente de enriquecimiento personal y como una muestra de la riqueza de nuestro patrimonio histórico y cultural.	B4.6. Conocer la variedad lingüística de España y del español como fuente de enriquecimiento cultural. Mostrar respecto tanto hacia las lenguas y dialectos que se hablan en España, como hacia el español de América.	LCB4.6.1. Valora la variedad lingüística de España y lo español de América. LCB4.6.2. Reconoce e identifica algunas de las características relevantes (históricas, socioculturales, geográficas y lingüísticas) de las lenguas oficiales en España.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
OBJETIVOS	CONTENIDOS	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE	COMPETENCIAS CLAVE
▪ d ▪ e	B5.1. Valoración de los textos literarios como vehículo de comunicación y como fuente de conocimiento de otros mundos, tiempos y culturas y como gozo personal.	B5.1. Valorar los textos literarios y utilizar la lectura como fuente de ocio e información y considerarla como un medio de aprendizaje y enriquecimiento personal de máxima importancia.	LCB5.1.1. Reconoce y valora las características fundamentales de textos literarios narrativos, poéticos y dramáticos.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ d ▪ e	B5.2. Distinción entre cuento y leyenda. Conocimiento de leyendas españolas y de otros países. B5.3. Lectura guiada de textos	B5.2. Integrar la lectura expresiva y la comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos y dramáticos en	LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual.	▪ CCL ▪ CCEC

	<p>narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual.</p> <p>B5.4. Lectura comentada de poemas, relatos y obras teatrales.</p> <p>B.5.5. Identificación de recursos literarios</p>	<p>la práctica escolar y reconocer e interpretar algunos recursos del lenguaje literario (metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras), y diferenciar las principales convenciones formales de los géneros.</p>	<p>LCB5.2.2. Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos literarios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<p>B5.5. Identificación de recursos literarios</p>	<p>B5.3. Conocer y valorar los recursos literarios de la tradición oral: poemas, canciones, cuentos, refranes y adivinanzas.</p>	<p>LCB5.3.1. Distingue algunos recursos retóricos y métricos propios de los poemas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<p>LCB5.3.2. Utiliza comparaciones, metáforas, aumentativos, diminutivos y sinónimos en textos literarios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ i 	<p>B5.6. Creación de textos literarios en prosa o en verso, valorando el sentido estético y la creatividad: cuentos, poemas, adivinanzas, canciones y teatro.</p>	<p>B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa o en verso, con sentido estético y creatividad: cuentos, poemas, adivinanzas, canciones, y fragmentos teatrales.</p>	<p>LCB5.4.1. Crea textos literarios (cuentos, poemas, canciones y sencillas obras teatrales) a partir de pautas o modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos y rítmicos en dichas producciones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e 	<p>B5.7. Comprensión, memorización y recitado de poemas con el ritmo, entonación y dicción adecuados.</p> <p>B5.8. Dramatización y lectura dramatizada de textos literarios.</p>	<p>B5.5. Participar con interés en dramatizaciones de textos literarios adaptados a la edad y de producciones propias o de los compañeros, utilizando adecuadamente los recursos básicos de los intercambios orales y de la técnica teatral.</p>	<p>LCB5.5.1. Realiza dramatizaciones individualmente y en grupo de textos literarios apropiados o adecuados a su edad y de textos de producción propia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			<p>LCB5.5.2. Memoriza y reproduce textos orales adecuados a su edad: cuentos, poemas, canciones, refranes y adivinanzas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ o 	<p>B5.9. Valoración de la literatura en cualquier lengua (mayoritaria, minoritaria o minorizada) como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.</p>	<p>B5.6. Valorar la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.</p>	<p>LCB5.7.1. Valora la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA DE LINGUA GALEGA

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, na entrevista, na reportaxe infantil e nos debates e comentarios de actualidade, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos, distinguindo información de opinión, e elaboración dun resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprender textos orais diversos, procedentes da radio, da televisión ou da internet, interpretando as intencións explícitas así como as intencións, opinións e valores non explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.1. Comprende as ideas principais e secundarias dun texto oral, procedente da radio, da televisión ou de internet, identificando o tema e elaborando un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral, distinguindo a información da opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e a experiencias doutras persoas. ▪ B1.3. Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar, clasificar, comparar e relacionar con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.1. Identifica en documentos audiovisuais a información relevante, e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.2. Usa documentos audiovisuais como medio para obter, identificar, clasificar, comparar e relacionar informacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Interpretación elemental en textos orais da retranca, da ironía e de dobres sentidos, recoñecendo a primeira como un trazo característico da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Interpretar a retranca, a ironía e os dobres sentidos, entendendo a primeira como un trazo característico da lingua galega 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.3.2. Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Comprensión e produción de textos orais para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ o 	<p>cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).</p>			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSEIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.3. Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.4.5 Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas, contacto visual). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.1. Escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, discusións, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).</p>	<p>aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

			adaptadas ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.6.5. Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC -CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: fluidez, claridade, orde, léxico apropiado, pronuncia correcta, ton de voz, entoación, xestualidade. Incorporación das intervencións das demais persoas, formulación de preguntas coherentes e percepción das reaccións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.2. Elaborar un discurso oral cohesivo, utilizando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Produción de textos orais propios dos medios de comunicación social mediante simulación ou participación para ofrecer e compartir información e opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Elaborar textos propios dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.8.1. Elaborar textos propios dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD - CAA ▪ CSIEE -CSC

<ul style="list-style-type: none">▪ d▪ e	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.10. Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais (acenos, miradas, posturas corporais).	<ul style="list-style-type: none">▪ B1.9. Reforza a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais coa utilización de elementos propios da	<ul style="list-style-type: none">▪ LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: acenos, miradas, postura corporal... para reforzar o sentido das súas producións orais.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL▪ CCEC▪ CSC▪ CAA
---	--	---	---	--

		linguaxe xestual.		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.10.1. Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe activamente ao traballo en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC --CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.13. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.12.1. Usa unha linguaxe non sexista 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.12.2. Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.14. Recoñecemento e valoración das diferenzas dialectais orais da lingua galega, como elemento enriquecedor da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.13. Recoñecer e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.13.1. Recoñece textos orais pertencentes a diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.15. Identificación da lingua galega con calquera contexto de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, Administración, xustiza, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.14.1. Identifica a lingua galega con calquera contexto profesional oral: sanidade, Administración, xustiza, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS
				CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ l ▪ J ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia, normas, programas de actividades, convocatorias, plans de traballo ou regulamentos. ▪ B2.2. Comprensión de textos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís e xuvenís) con especial incidencia na noticia, na entrevista e nas cartas á dirección do xornal, para obter información xeral, localizando informacións destacadas. ▪ B2.3. Comprensión de textos do ámbito escolar en soporte papel ou dixital para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso social (folletos informativos ou publicitarios, prensa, programas, fragmentos literarios). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e realizar inferencias determinando intencións e dotes sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. ▪ LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo, expositivo e argumentativo). ▪ LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. ▪ LGB2.1.4. Interpreta metáforas, personificacións, hipérbolos, ironías e dotes sentidos en textos. ▪ LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión. ▪ LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia información, opinión e publicidade. ▪ LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. ▪ LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCL ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretar e comprender a información 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.2.1. Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

	sportes	procedente de	mapas	
--	---------	---------------	-------	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>para aprender, comparando, clasificando, identificando e interpretando con especial atención aos datos que se transmiten mediante gráficos, esquemas e ilustracións.</p>	<p>gráficos, esquemas e ilustracións.</p>	<p>conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CMCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto, e esquematizar e resumindo o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Uso das estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Utilizar estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e da comunicación para a localización, selección, interpretación e organización da información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.2. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Realización de diferentes tipos de lectura: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal, de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Lectura expresiva de textos literarios e non literarios, de diferente tipoloxía textual. ▪ B2.10. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Uso da biblioteca de aula e do centro, amosando coñecemento da súa organización (catalogación, funcionamento) e participación en actividades literarias e na elaboración de propostas. ▪ B2.12. Utilización das bibliotecas, incluíndo as virtuais, de xeito cada vez máis autónomo, para obter información e modelos para a produción escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con autonomía abonda, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.1. Usa a biblioteca de aula con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.2. Usa a biblioteca de centro con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.3. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Ter interese por ter unha biblioteca propia, física ou virtual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.9.1. Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 			virtuais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias e de regulación da convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.15. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Amosar autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.11.1. Aмосa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.11.2. Expresa opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.16. Análise de textos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Analizar textos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.12.1. Percibe as diferenzas lingüísticas presentes nas variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Uso das estratexias de planificación, de textualización (formato, estrutura, ortografía e normas lingüísticas, puntuación, coherencia e cohesión...) e revisión como partes do proceso escritor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Usar as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.3. Respecta as regras de puntuación no texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.4. Aplica a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.5. Revisa e reescribe o texto cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia, normas, programas, convocatorias, plans de traballo, mensaxes curtas) de acordo coas características propias destes xéneros. ▪ B3.3. Composición de textos de información e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Producir textos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, programas... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.2. Escribe, en diferentes soportes, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

	de opinión característicos dos medios de comunicación social sobre feitos e acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, na entrevista, no comentario breve sobre libros ou música, en situacións reais ou simuladas.	comunicación	<p>textos propios dos medios de comunicación, imitando modelos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.3. Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e cohesivos, usando o rexistro adecuado. <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.2.5. Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Producción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, enquisas, resumos, esquemas, informes, descrições, explicacións). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.3.1. Elabora textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información: cuestionarios, enquisas, resumos, informes... <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Redacción de textos breves creativos carteis publicitarios, anuncios, cómics, contos, poemas, cancións, anécdotas... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Elaborar textos breves con creatividade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.4.1. Expresa nos seus textos de maneira imaxinativa ideas, sentimentos e/ou emocións; narra accións e presenta personaxes, obxectos e/ou lugares: carteis publicitarios, anuncios, cómics, contos, poemas, cancións, anécdotas... <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSIEE

			<ul style="list-style-type: none">▪ LGB3.4.2. Escribe textos breves de carácter creativo con cierta riqueza léxica.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL▪ CSC▪ CCEC▪ CAA▪ CSIEE
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.4.3. Aprecia os usos creativos da linguaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA - CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b d e i j 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Uso progresivamente autónomo das TIC na busca de información, o tratamento dos textos e a realización de presentacións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Usar de maneira autónoma as TIC para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.5.1. Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos de maneira autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE CD
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.5.3. Utiliza correctores de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL - CD CAA - CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.5.4. Utiliza as TIC para realizar presentacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD - CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e i j 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión (ilustracións, gráficos, táboas e tipografía) e ilustración creativa dos propios textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos e contribúan á súa ilustración creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.6.1. Utiliza recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a b e i 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.9. Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; clases de palabras, sílaba tónica e átona; enunciados: frase e oración; tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo; enlaces: preposición, conxunción e interxección; grupo de palabras: núcleo e complementos; substantivos, artigos e pronomes, adxectivo; tempo e modo verbal; persoa gramatical; modo imperativo e infinitivo; complementos do nome e complementos do verbo: o suxeito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, implícita e funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo, preposición, conxunción e interxección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.2. Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.3. Diferenza as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.4. Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo e imperativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.5. Identifica as oracións simples, recoñecendo o verbo e os seus complementos: o suxeito; utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e recoñece os complementos do nome. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecemento das normas ortográficas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas nos escritos. ▪ B4.3. Uso de procedementos de derivación, de comparación e de contraste para xulgar sobre a corrección das palabras e xeneralizar as normas ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer e aplicar as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.2.1. Aplica correctamente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica, así como as demais normas ortográficas, e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Comparación e transformación de enunciados, mediante inserción, supresión, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.1. Emprega con correccións os signos de puntuación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<p>cambio de orde, segmentación e recomposición, para vulgar sobre a gramaticalidade dos resultados e facilitar o desenvolvemento dos conceptos lingüísticos e da metalinguaxe.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Comparación de estruturas sintácticas diversas para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado. ▪ B4.6. Observación da inserción e coordinación de oracións como procedementos propios da explicación, tanto na escritura como na expresión oral. 	<p>unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.2. Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións. ▪ LGB4.3.3. Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (causa, consecuencia, finalidade, contradición, condición...), así como doutros elementos de cohesión, en relación coa composición de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Recoñecer e empregar axeitadamente os conectores, así como outros elementos de cohesión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Usa axeitadamente diversos conectores entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición, condición... ▪ LGB4.4.2. Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, deixe, elipse, sinónimos... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Identificación, en oracións, do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, así como o papel semántico deste (axente, paciente e causa). ▪ B4.9. Transformación de oracións de activa en pasiva, e viceversa, para mellorar a comprensión de determinados textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Identifica, en oracións, o papel semántico do suxeito.. ▪ LGB4.5.2. Transforma oracións activas en pasiva, e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Práctica do paso de estilo directo a estilo indirecto na narración, e viceversa, para mellorar a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Transformar un texto narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.6.1. Transforma un texto narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none">▪ b▪ e▪ i	<ul style="list-style-type: none">▪ B4.11. Uso eficaz do dicionario, en papel ou dixital, na busca da ampliación do vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical.	<ul style="list-style-type: none">▪ B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as	<ul style="list-style-type: none">▪ LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL▪ CAA▪ CD
---	---	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.12. Ampliación do vocabulario, mediante o traballo con palabras sinónimas, antónimas, homónimas, polisémicas; aumentativos e diminutivos, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas. ▪ B4.13. Ampliación do vocabulario mediante os procedementos de creación de palabras: derivación (prefixos e sufixos) e composición. 	<p>palabras que conforman a lingua.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas. ▪ LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.14. Coñecemento das características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega e identificación e valoración desta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Coñecer as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.8.1. Identifica as características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega. ▪ LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ m ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.15. Comparación entre aspectos das linguas que o alumnado coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Establecer relacións entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos comunicativos na lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.9.1. Recoñece e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender. ▪ LGB4.9.2. Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSIEE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral. ▪ B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses (conto, cómic, novela). ▪ B5.4. Lectura guiada de textos da literatura infantil, adaptacións de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Ler textos e obras en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Lectura comentada de poemas, de relatos e de obras teatrais tendo en conta as convencións literarias (xéneros, figuras) e a presenza de certos temas e motivos repetitivos e tópicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Analizar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas e tópicos recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.3.1. Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

			<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.4. Identifica temas e tópicos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			recorrentes na literatura.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> b d e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios diversos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios diversos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios diversos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.7.1. Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> LGB5.7.2. Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Iniciación á actividade científica. ▪ B1.2. Emprego de diferentes fontes de información. ▪ B1.3. Lectura de textos propios da área. ▪ B1.4. Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos realizados. ▪ B1.5. Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.). Xestión de ficheiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facendo predicións sobre sucesos naturais, integrando datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CMCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Traballo individual e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Traballar de forma cooperativa, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.3.1. Utiliza estratexias para estudar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 	<p>cooperativo.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. A igualdade entre homes e mulleres. A conduta responsable. ▪ B1.9. A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos. Toma de decisións: criterios e consecuencias. ▪ B1.10. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. ▪ B1.11. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro. ▪ B1.12. Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade. ▪ B1.13. Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula. ▪ B1.14. Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e o seu poder de adición. 	<p>apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais</p>	<p>e traballar de forma eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSIEE <ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.15. Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións e presentar informes coas conclusións en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i ▪ m 	<p>presentando informes en diferentes soportes.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 2 - O SER HUMANO E A SAÚDE				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. ▪ B2.2. Anatomía e fisioloxía. ▪ B2.3. Células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas. ▪ B2.4. Diferentes tipos de células. Os virus e as bacterias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano e establecer algunhas relacións fundamentais entre elas e determinados hábitos de saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. As funcións vitais no ser humano. ▪ B2.6. Función de relación (órganos dos sentidos, sistema nervioso e aparello locomotor). ▪ B2.7. Función de nutrición (aparellos respiratorio, dixestivo, circulatorio e excretor). ▪ B2.8. Función de reprodución (aparello reprodutor). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Coñecer o funcionamento de células, tecidos, órganos, aparellos, sistemas: a súa localización, forma, estrutura, funcións, coidados etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.2.1. Identifica e describe as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Saúde e enfermidade. ▪ B2.10. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.1. Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ k ▪ m 	<p>organismo humano.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Hábitos saudables para previr enfermidades. ▪ B2.12. Trastornos alimenticios. ▪ B2.13. Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. ▪ B2.14. Tipos de dietas. ▪ B2.15. Análise de etiquetas de produtos. ▪ B2.16. Avances da ciencia que melloran a saúde e a vida. ▪ B2.17. Coñecemento de actuacións básicas de primeiros auxilios. 	<p>coñecendo as repercusións para a saúde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.2. Coñece e explica os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas saudables para previr e detectar os riscos para a saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.4. Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.5. Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas e reais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC

BLOQUE 3. OS SERES VIVOS

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Seres vivos, seres inertes. Diferenciación. ▪ B3.2. Organización e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas: identificando as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Os seres vivos: características, clasificación e tipos. ▪ B3.4. Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación. ▪ B3.5. As plantas: estrutura e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.1. Identifica as características e clasifica os seres vivos: <ul style="list-style-type: none"> - Reino animal. - Reino das plantas. - Reino dos fungos. - Outros reinos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

	<p>fisioloxía. A fotosíntese e a súa importancia para a vida na Terra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.3. Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e ▪ h ▪ l ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas. Características e compoñentes dun ecosistema. ▪ B3.7. Ecosistemas: pradería, poza, lagoa, bosque, litoral e cidade e os seres vivos. A biosfera, diferentes hábitats dos seres vivos. ▪ B3.8 Hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos. ▪ B3.9. Uso de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos. ▪ B3.10. Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos. ▪ B3.11. Uso da lupa para a observación científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.1. Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.2. Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.3. Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utilizando os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, comunicando de xeito oral e escrito os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Concepto de enerxía. Diferentes formas de enerxía. A luz como fonte de enerxía. ▪ B4.2. Electricidade: a corrente eléctrica. Circuitos eléctricos. Magnetismo: o magnetismo terrestre. O imán: o compás. ▪ B4.3. Os cambios de estado. As reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Coñecer leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica, os cambios de estado e as reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.1. Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.2. Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. ▪ B4.5. Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo. ▪ B4.6. Utilidade dalgúns avances, produtos e materiais para a sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer as características das fontes de enerxía e materias primas renovables e non renovables e relacionalas co desenvolvemento enerxético e sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1. Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.2. Identifica e explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Planificación e realización de experiencias diversas para estudar as propiedades de materiais de uso común e o seu comportamento diante da luz, o son, a calor, a humidade e a electricidade. ▪ B.4.8. Predición de cambios no movemento ou na forma dos corpos por efecto das forzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Planificar e realizar sinxelas investigacións para estudar o comportamento dos corpos diante das forzas, a luz, a electricidade, o magnetismo, a calor ou o son. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.1. Planifica e realiza sinxelas experiencias e predí cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía, comunicando o proceso seguido e o resultado obtido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.3.2. Observa de xeito sistemático, aprecia e explica os efectos da calor no aumento de temperatura e dilatación dalgúns materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Observación dalgúns fenómenos de natureza eléctrica e os seus efectos (luz e calor). ▪ B4.10. Atracción e repulsión de cargas eléctricas. ▪ B4.11. Separación de compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución. ▪ B4.12. Reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. ▪ B4.13. Normas de prevención de riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.1 Identifica, experimenta e exemplifica argumentando algúns cambios de estado e a súa reversibilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.2. Separa os compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.3. Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.4. Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.5. Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Máquinas e aparellos. Tipos de máquinas na vida cotiá e a súa utilidade. ▪ B5.2. Análise de operadores e emprego na construción dun aparello. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer os principios básicos que rexen as máquinas e os aparellos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.3. Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Construción de estruturas sinxelas que cumpran unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Planificar a construción de obxectos e aparellos cunha finalidade previa, empregando fontes enerxéticas, operadores e materiais apropiados, realizando o traballo individual e en equipo e proporcionando información sobre que estratexias se empregaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5 2.1 Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. A electricidade no desenvolvemento das máquinas. ▪ B5.5. Elementos dos circuitos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Realizar experiencias sinxelas para coñecer as leis básicas que rexen a transmisión da corrente eléctrica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.3.1. Identifica os elementos dun circuito eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CCL

	<p>eléctricos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Efectos da electricidade. ▪ B5.7. Condutores e illantes. ▪ B5.8. A relación entre electricidade e magnetismo. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.3.2. Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade. ▪ B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. ▪ B5.11. Importantes descubrimentos e inventos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.4.1. Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das fases do mesmo e a súa aplicación nas Ciencias sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.Obter información concreta e relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.1.Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2.Recollida de información do tema a tratar, utilizando diferentes fontes (directas e indirectas). 			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3.Utilización das tecnoloxías da información e a comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e presentar conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2.Utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación para obter información e como instrumento para aprender, e expresar contidos sobre Ciencias sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.2.1.Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4.Desenvolvemento de estratexias para organizar, assimilar e recuperar a información obtida mediante diferentes métodos e fontes. ▪ B1.5.Técnicas de traballo intelectual. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.2.2.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ b ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6.Estratexias para desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. Elaboración dun glosario colectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3.Desenvolver a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.3.1.Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7.Uso e utilización correcto de diversos materiais cos que se traballa. ▪ B1.8.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT

			textos orais e /ou escritos.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ b ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4.Realizar traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñan a busca, selección e organización de textos de carácter social, xeográfico ou histórico, amosando habilidade para traballar tanto individualmente como de maneira colaborativa dentro dun equipo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.4.1.Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10.Utilización de técnicas para potenciar a cohesión do grupo e o traballo cooperativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5.Valorar o traballo en grupo, amosando actitudes de cooperación e participación responsable, aceptando as diferenzas con respecto e tolerancia cara ás ideas e achegas alleas nos diálogos e debates. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.5.1.Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.5.2.Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Estratexias para a resolución de conflitos, utilización das normas de convivencia e valoración da convivencia pacífica e tolerante. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6.Respecta a variedade dos diferentes grupos humanos e valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre todos eles sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.6.1.Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.12.Participación activa e construtiva na vida social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida social creando estratexias para resolver conflitos e empregando códigos de conduta xeralmente aceptados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.7.1.Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.7.2.Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA

			(escola, familia, barrio etc.)	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.13.A cooperación e o diálogo como valores democráticos fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8.Valorar a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos, fomentando os valores democráticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.8.1.Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.14.Iniciativa emprendedora. Actividades de experimentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9.Desenvolver a creatividade e o espírito emprendedor aumentando as capacidades para aproveitar a información, as ideas e presentar conclusións innovadoras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.9.1.Amosa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.9.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.15.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10.Desenvolver actitudes en cooperación e de traballo en equipo, así como o hábito de asumir novos roles nunha sociedade en continuo cambio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.10.1.Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.10.2.Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE

BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.Cartografía. Planos, mapas e planisferios. ▪ B2.2.Tipos de mapas: físicos, políticos e temáticos. ▪ B2.3. Escalas e signos convencionais dun mapa. ▪ B2.4.Técnicas de orientación no espazo. Elaboración dun itinerario de viaxe coa axuda de ferramentas dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.1.1.Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5.O clima. Elementos e factores climáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores que o determinan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.2.1.Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6.A paisaxe: elementos que o forman, tipos de paisaxes. ▪ B2.7.Características dos principais paisaxes de España e de Europa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3.Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que o compoñen e as características dos principais paisaxes de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.3.1.Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características dos principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8.A diversidade xeográfica das paisaxes de Europa: relevo, climas e hidrografía. ▪ B2.9. Utilización e consulta en sistemas de información xeográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4.Identificar as principais unidades de relevo de Europa, os seus climas e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.4.1.Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima. ▪ CSB2.4.2.Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CMCCT ▪ CAA

<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10.A intervención humana no medio. Consumo responsable. Os problemas da 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5.Explicar a influencia do comportamento humano no medio 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.1.Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> contaminación. ▪ B2.11.O desenvolvemento sostible. ▪ B2.12. Elaboración dun plan de reciclaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> natural, identificando o uso sostible dos recursos naturais propoñendo unha serie de medidas necesarias para o desenvolvemento sostible da humanidade, especificando os seus efectos positivos. 	<ul style="list-style-type: none"> unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13.O cambio climático: causas e consecuencias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Explicar as consecuencias que teñen as nosas accións sobre o clima e o cambio climático. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.6.1 Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE

OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1.A Unión Europea. ▪ B3.2.A organización económica, social, política e territorial da Unión Europea. <ul style="list-style-type: none"> • Aproximación a algunhas características significativas dos países europeos a través dun proxecto cooperativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1.Identificar a estrutura e os fins da Unión Europea, explicando algunhas vantaxes derivadas do feito de formar parte da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.1.1.Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.1.2.Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3.Demografía e poboación. Variables demográficas. ▪ B3.4.Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. ▪ B3.5.Representación gráfica de datos demográficos: as pirámides de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e calculalos a partir dos datos de poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.2.1.Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden nesta e defíneos correctamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.2.2 Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA

▪ d	▪ B3.6 Poboación de Europa: distribución e	▪ B3.3.Distinguir as principais características española e	▪ CSB3.3.1.Describe as principais características da poboación española	▪ CSC
-----	--	--	---	-------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ o ▪ h 	<p>evolución.</p>	<p> europea, explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.</p>	<p> europea.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.3.2.Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade. ▪ CSB3.3.3.Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea. ▪ CSB3.3.4.Describe a densidade de poboación de España comparándoa mediante gráficos coa media da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ o ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7.Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de emigrantes ao noso país, problemas actuais da poboación. Estudo dos movementos migratorios da familia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.4.1.Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país. ▪ CSB3.4.2.Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8.As actividades económicas e os sectores produtivos de España e Europa. ▪ B3.9.A produción de bens e servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.5.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. ▪ CSB3.5.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMTC ▪ CSC ▪ CCL

<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10.O consumo e a publicidade. Debates sobre a influencia da publicidade nas nosas prácticas diarias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6.Describir o funcionamento da publicidade e as súas técnicas distinguindo publicidade 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 6.1.Valora con espírito crítico a función da publicidade e recoñece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC
		<p>educativa e publicidade consumista.</p>	<p>analizando exemplos concretos.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11.Educación financeira. O diñeiro. O aforro. Elaboración dun presuposto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7.Tomar conciencia do valor do diñeiro e dos seus usos mediante un consumo responsable e o sentido do aforro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 7.1.Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 7.2.Planifica os seus aforros para gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.7.3.Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12.Empregabilidade e espírito emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8.Comprender os beneficios que ofrece o espírito emprendedor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3 8.1.Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13.A empresa. Actividade e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9.Explica as características esenciais dunha empresa, especificando as diferentes actividades e formas de organización que poden desenvolver distinguindo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.9.1.Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.9.2.Describe diversas formas de organización empresarial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC

		entre os diferentes tipos de empresas.	<ul style="list-style-type: none">▪ CSB3.9.3. Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos.	<ul style="list-style-type: none">▪ CCL▪ CSC
--	--	--	---	---

BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ i ▪ o ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1.As idades da historia: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. ▪ B4.2.As fontes históricas e a súa clasificación. Realización dun traballo expositivo seleccionando e clasificando distintas fontes (artísticas, literarias, gráficas, estatísticas, cartográficas, orais, etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3.O tempo histórico e a súa medida. ▪ B4.4.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo. Realización dunha liña do tempo que recolla os acontecementos históricos máis relevantes que marcan as idades da historia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.2.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ o ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XIX. ▪ B4.6.España na Idade Contemporánea I: o século XIX. ▪ B4.7.As transformacións económicas, políticas, sociais e culturais do século XX. ▪ B4.8.España na Idade Contemporánea II: o século XX. Mulleres e homes relevantes na historia de España e Galicia. ▪ B4.9.España na Unión Europea. ▪ B4.10.O Mundo Actual. Realización de arquivos sobre temas de actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3.Identificar, localizar no tempo e no espazo e comprender os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais, máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.3.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.3.2.Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.3.3.Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC

			estudadas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.4.Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCCT CSC
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.5.Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.3.6.Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así como a pertenza á Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA
<ul style="list-style-type: none"> d o h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.11.Noso patrimonio histórico e cultural. B4.12.Patrimonio da Humanidade. Elaboración dunha guía sobre os sitios e lugares Patrimonio da Humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.4.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.4.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.4.2.Respecta os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA
<ul style="list-style-type: none"> d o h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.13.Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB4.5.1.Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> CSB4.5.2.Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC CAA

ÁREA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA

BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ e ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Indagación e apreciación das posibilidades plásticas e expresivas dos elementos naturais e artificiais do contexto próximo. ▪ B1.2. O contexto natural, artificial e artístico: posibilidades plásticas dos elementos naturais e o seu uso con fins expresivos. ▪ B1.3. Elaboración de protocolos para a observación sistemática de aspectos, calidades e características notorias e sutís das imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Formular opinións cun criterio estético, oralmente ou por escrito, que expresen o respecto e a riqueza das achegas que ofrecen as manifestacións artísticas (plásticas, visuais ou musicais), apreciando as texturas, as formas, as liñas, as medidas e as cores. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.1. Observa e explica aspectos, calidades e características das obras artísticas seguindo un protocolo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.2. Utiliza a observación e a percepción visual para interpretar imaxes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.3. Reflexiona sobre o proceso de elaboración dunha composición plástica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.4. Recoñece materiais e recursos plásticos nas imaxes e nas composicións plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.5. Aprecia as diferenzas entre as formas xeométricas do seu contexto próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.1.6. Analiza as posibilidades de texturas, formas, cores e materiais aplicados sobre soportes distintos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ e ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Indagación sobre o uso artístico dos medios audiovisuais e tecnolóxicos para o traballo con fotografías. ▪ B1.5. Documentación sobre a evolución da fotografía e valoración das posibilidades do formato dixital actual. ▪ B1.6. Valoración do cine de animación como ferramenta de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Aproximarse á lectura, a análise e a interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo de maneira crítica o significado e a función 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.1. Analiza de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada imaxes fixas atendendo ao tamaño, ao formato e aos elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz e función). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.2 Coñece a evolución da fotografía desde o branco e negro á cor, do formato de papel ao dixital, e valora as posibilidades que trae consigo a fotografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Secuenciación dunha historia, unha novela e unha canción, con imaxes e textos explicativos. ▪ B1.8. Elaboración de carteis aplicando coñecementos plásticos e audiovisuais. ▪ B1.9. Iniciación a sinxelas obras de animación tendo en conta o son, a montaxe, o guión e a realización. 	<p>social, con capacidade para elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.3. Recoñece os temas da fotografía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.4. Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando a posteriori a adecuación do encadramento ao propósito inicial. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.5. Recoñece o cine de animación como un xénero do cine e comenta o proceso empregado para a creación, a montaxe e a difusión dunha película de animación, realizado tanto coa técnica tradicional como coa técnica actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.6. Secuencia unha historia en viñetas nas que incorpora imaxes e textos, seguindo o patrón do cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.2.7. Realiza sinxelas obras de animación para familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual: guión, realización, montaxe, son. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ i ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Valoración dos medios de comunicación e das novas tecnoloxías da información e da comunicación como instrumentos de coñecemento, produción e satisfacción. ▪ B1.11. Uso das tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer as manifestacións do patrimonio cultural e artístico dos pobos (autores e autoras, obras e documentación). ▪ B1.12. Uso intencionado da imaxe como instrumento de comunicación. ▪ B1.13. A protección de datos. Dereito á propia imaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de xeito responsable para a busca, creación e difusión de imaxes fixas e en movemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.3.1. Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar, modificar tamaño, cor, brillo, contraste, ...) que lle serven para a ilustración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB1.3.2. Coñece os protocolos de actuacións para a difusión de imaxes propias ou alleas, e respecta a propiedade intelectual de cada persoa.. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CD

BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Aplicación de recursos gráficos para a expresión de emocións, ideas e accións. ▪ B2.2. Disposición á orixinalidade, a espontaneidade e a plasmación de ideas, sentimentos e vivencias de forma persoal e autónoma, na creación dunha obra artística. ▪ B2.3. Creación de espazos, aplicando conceptos artísticos básicos (equilibrio e composición). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Realizar producións plásticas seguindo pautas elementais do proceso creativo, experimentando, recoñecendo e diferenciando a expresividade dos diversos materiais e técnicas pictóricas e elixindo as máis axeitadas para a realización da obra prevista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.1. Utiliza as técnicas de debuxo e/ou pictóricas máis axeitadas para as súas creacións, manexando os materiais e instrumentos de forma adecuada, coidando o material e o espazo de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.2. Fai composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, alegría, tristura etc.) coa axuda de diversos recursos para cada caso (claroscuro, puntos, liñas, cores etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.3. Debuxa obxectos cotiáns, ideas, accións e situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.4. Experimenta con materiais e texturas gráficas con creatividade e soltura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.5. Valora os elementos e os recursos empregados para alcanzar o efecto que máis se axuste ás propias necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.6. Distingue e explica as características da cor en canto a súa luminosidade, tono e saturación, aplicándoas cun propósito concreto nas súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.7. Obtén diversas texturas a partir da aplicación da cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.1.8. Executa composicións pareadas nas que aparecen as cores complementarias respectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC

			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.1.9. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, tamaños e cores axeitadas (paisaxe, bodegón etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.1.10. Explica coa terminoloxía aprendida o propósito dos seus traballos e as características dos mesmos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
<ul style="list-style-type: none"> j b 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Análise das formas de representación de volume. B2.5. Elaboración de obxectos tridimensionais con distintos materiais. B2.6. Comparación entre as formas que adopta a representación do espazo en diferentes áreas ou ámbitos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Representar volumes utilizando recursos como cores, claroscuros, corte, dobra e encartado. 	<ul style="list-style-type: none"> EPB2.2.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.2.2. Experimenta coa superposición de planos para crear volumes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.2.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.2.4. Fai obxectos tridimensionais utilizando o recorte, o encartado e o pegado de pezas de diversas formas, utilizando diversos tipos de materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
<ul style="list-style-type: none"> d j 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Coñecemento e valoración de identificadores artísticos de diferentes culturas. B2.8. Interese por coñecer producións do patrimonio cultural e artístico dos pobos. B2.9. Valoración do patrimonio cultural e artístico para a satisfacción con eles 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Coñecer as manifestacións artísticas máis significativas que forman parte do patrimonio artístico e cultural, e adquirir unha actitude de respecto e valoración dese patrimonio. 	<ul style="list-style-type: none"> EPB2.3.1. Recoñece, respecta e valora as manifestacións artísticas máis importantes do patrimonio cultural e artístico español, nomeadamente aquelas que foron declaradas Patrimonio da Humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> EPB2.3.2. Aprecia as posibilidades que ofrecen os museos de coñecer obras de arte expostas neles e goza con elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC

	<p>e para a súa conservación.</p> <ul style="list-style-type: none">▪ B2.10. Elaboración de documentos relacionados con obras, creadores e creadoras e manifestacións artísticas		<ul style="list-style-type: none">▪ EPB2.3.3. Coñece algunha profesión do ámbito artístico, interésase polas características do traballo de artistas e artesáns ou artesás, e goza como	<ul style="list-style-type: none">▪ CSC▪ CCEC
--	--	--	---	--

			público coa observación das súas producións.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ j ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Emprego dos medios audiovisuais e novas tecnoloxías da información e da comunicación para o tratamento de imaxes, deseño, animación e difusión dos traballos elaborados. ▪ B2.12. Preparación de documentos propios da comunicación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Utilizar as TIC para a busca e tratamento de imaxes, como ferramentas para deseñar documentos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.4.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información e documentación para a creación de producións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.4.2. Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar; modificar tamaño, cor, brillo, contraste etc.) que serven para a ilustración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.4.3. Elabora e prepara documentos propios da comunicación artística (carteis, guías ou programas). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Elaboración de producións plásticas utilizando técnicas mixtas, elixindo as técnicas, os instrumentos e os materiais de acordo coas súas características e coa súa finalidade. ▪ B2.14. Asunción de responsabilidade no traballo propio (constancia e esixencia progresiva) e no traballo cooperativo (respecto polas achegas e as disposicións das demais persoas). ▪ B2.15. Realización individual ou en grupo, con establecemento de momentos de revisión e de reflexión sobre o proceso seguido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Realizar producións plásticas, participando con interese e aplicación no traballo individual ou de forma cooperativa, respectando os materiais, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, e apreciando a correcta e precisa realización dos exercicios e das actividades, a orde e a limpeza, o respecto polas normas, as regras e os/as compañeiros/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.5.1. Produce obras plásticas, logo de escoller as técnicas e os instrumentos máis axeitados para conseguir unha finalidade determinada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.5.2. Respecta os materiais, os utensilios e os espazos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB2.5.3. Aмосa interese polo traballo individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB 2.5.4. Participa con interese nas actividades propostas, apreciando a realización correcta, precisa, ordenada e limpa dos exercicios e das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA

BLOQUE 3. DEBUXO XEOMÉTRICO				
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	COMPETENCIAS CLAVE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ b ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Elaboración de composicións plásticas partindo de conceptos xeométricos da realidade do alumnado. ▪ B3.2. Uso da cuadrícula para coñecer e comprender o termo de escala. ▪ B3.3. Apreciación das posibilidades plásticas e expresivas das estruturas xeométricas. ▪ B3.4. Construción de estruturas e transformación de espazos usando nocións métricas e de perspectiva. ▪ B3.5. Uso dos instrumentos básicos do debuxo xeométrico para compor unha creación artística partindo dos polígonos elementais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar conceptos xeométricos na realidade que rodea o alumnado, en relación cos conceptos xeométricos recollidos na área de matemáticas coa súa aplicación gráfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.1. Identifica os conceptos de horizontalidade e verticalidade, e utilízalos nas súas composicións con fins expresivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.2. Traza rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.3. Utiliza a regra considerando o milímetro como unidade de medida habitual aplicada ao debuxo técnico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.4. Suma e resta segmentos utilizando a regra e o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.5. Calcula graficamente a mediatriz dun segmento utilizando a regra e o compás. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.6. Traza círculos co compás coñecendo o raio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.7. Divide a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais, utilizando o material propio do debuxo técnico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.8. Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas e elementos florais aos que posteriormente lles dá cor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.9. Continúa series con motivos xeométricos (rectas e curvas) utilizando unha cuadrícula propia facilitada cos instrumentos propios do debuxo técnico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.10. Suma e resta ángulos de 90, 60, 45 e 30 graos utilizando o escuadro e o cartabón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.11. Analiza a realidade descompóndoa en formas xeométricas básicas e trasladándoa a composicións bidimensionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.12. Identifica nunha obra bidimensional formas xeométricas simples. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.13. Realiza composicións utilizando formas xeométricas suxeridas polo ou pola docente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.14. Coñece e comprende o termo de escala e é capaz de aplicalo cambiando a escala dun debuxo sinxelo mediante o uso de cuadrícula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.1.15. Recoñece, clasifica e constrúe os polígonos elementais, apreciando as súas diferenzas e similitudes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCET ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ g ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Exploración e uso adecuado do material de debuxo técnico, coa finalidade de atopar o máis apropiado para o resultado final. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Iniciarse no coñecemento e no manexo dos instrumentos e dos materiais propios do debuxo técnico, e empregalo adecuadamente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPB3.2.1. Coñece e aprecia o resultado da utilización correcta dos instrumentos de debuxo, e valora a precisión dos resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT

5. TEMPORALIZACIÓN

No seguinte apartado, plásmase a temporalización de cada un dos estándares das diferentes áreas e relacionase cada un co seu grao mínimo para superar a materia.

6. GRAO MÍNIMO PARA SUPERAR A MATERIA

A continuación detállase a temporalización do curso académico 2021 - 2022 distribuída por áreas. Na primeira columna refléxase o código do criterio de avaliación, na segunda o estándar de aprendizaxe, na terceira o grao mínimo de consecución nas últimas os trimestres para a súa temporalización:

ÁREA DE MATEMÁTICAS

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	1	2	3
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas					
MT-B1.1	6º-MTB1.1.1 - Realiza predicións sobre os resultados esperados, utilizando os patróns e leis encontrados, analizando a súa idoneidade e os erros que se producen.	Realiza predicións e comproba despois os resultados.	X	X	X
MT-B1.2	6º-MTB1.2.1 - Elabora informes sobre o proceso de investigación realizado, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	Explica o proceso seguido na investigación dun traballo.	X	X	X
MT-B1.3	6º-MTB1.3.1 - Elabora conxecturas e busca argumentos que as validen ou as refuten, en situacións a resolver, en contextos numéricos, xeométricos ou funcionais.	Realiza conxecturas e expón argumentos para explicar unha situación problemática.	X	X	X
MT-B1.4	6º-MTB1.4.1 - Propón a resolución de retos e problemas coa precisión, co esmero e co interese apropiado ao nivel educativo e a dificultade da situación.	Inventa e resolve problemas	X	X	X
MT-B1.4	6º-MTB1.4.2 - Desenvolve e aplica estratexias de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios) para crear e investigar conxecturas e construír e defender argumentos.	Razona o proceso seguido nunha investigación feita.	X	X	X
MT-B1.5	6º-MTB1.5.1 - Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución dun problema.	X	X	X
MT-B1.5	6º-MTB1.5.2 - Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e para resolver problemas, conxecturas e construír e defender argumentos.	Utiliza as TICs na resolución de cálculos e problemas.	X	X	X

MT-B1.6	6º-MTB1.6.1 - Realiza un proxecto, elabora e presenta un informe creando documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son...), buscando, analizando e seleccionando a información relevante, utilizando a ferramenta tecnolóxica axeitada e compartindo cos seus compañeiros.	Realización dunha tarefa coa utilización das TICs			X
Bloque 2: Números					
MT-B2.1	6º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	Identifica o valor dunha cantidade escrita en números romanos e escribe cantidades en numeración romana.	X		
MT-B2.1	6º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Le, escribe e ordena números naturais, fraccións e decimais ata as milésimas.	X	X	
MT-B2.2	6º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Interpreta o valor de posición das cifras	X	X	
MT-B2.2	6º-MTB2.2.2 - Utiliza os números negativos en contextos reais.	Recoñece os números negativos, o seu significado e asimilación en situacións cotiás	X		
MT-B2.3	6º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes	Calcula fraccións equivalentes a unha dada e reduce dúas fraccións a común denominador.		X	
MT-B2.3	6º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima	Redondea correctamente números decimais á décima, centésima e milésima máis próxima.		X	
MT-B2.3	6º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	Ordena fraccións transformándoas previamente en números decimais.		X	

MT-B2.4	6º-MTB2.4.1 - Coñece e aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 10.	Recoñece se un número é divisible por 2, 3, 5	X		
MT-B2.5	6º-MTB2.5.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	Coñece a aplica a xerarquía de operacións con números naturais	X		
MT-B2.5	6º-MTB2.5.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	Utiliza os números naturais, enteiros, decimais e fraccionarios na resolución de problemas.	X	X	
MT-B2.5	6º-MTB2.5.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	Realiza estimacións e comproba os resultados desas estimacións.	X	X	X
MT-B2.6	6º-MTB2.6.1 - Calcula cadrados, cubos e potencias de base 10.	Coñece a idea de potencia e calcula cadrados, cubos e potencias de 10	X		
MT-B2.6	6º-MTB2.6.2 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	Calcula sumas e restas con fraccións do mesmo denominador e multiplicacións.		X	
MT-B2.6	6º-MTB2.6.3 - Realiza operacións con números decimais.	Realiza operacións con números decimais: suma, resta, multiplicación e división, aproximando tamén os resultados.		X	
MT-B2.6	6º-MTB2.6.4 - Aplica a xerarquía das operacións e os usos da paréntese.	Coñece a aplica a xerarquía de operacións con números naturais	X		
MT-B2.7	6º-MTB2.7.1 - Calcula e utiliza as porcentaxes dunha cantidade para expresar partes.	Identifica a porcentaxe relativa á metade (50%), cuarta parte (25%) tres cuartas partes (75%) e a totalidade (100%)		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.2 - Establece a correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes.	Converte fraccións en números decimais, e en porcentaxes e viceversa		X	

MT-B2.7	6º-MTB2.7.3 - Calcula aumentos e diminucións porcentuais.	Calcula aumentos e diminucións porcentuais relacionándoos con situacións concretas da realidade económica e social.		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.4 - Usa a regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade, para resolver problemas da vida diaria.	Resolve problemas da vida diaria utilizando regras de tres.		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.5 - . Resolve problemas da vida cotiá utilizando porcentaxes e regra de tres en situacións de proporcionalidade directa, explicando oralmente e por escrito o significado dos datos, a situación formulada, o proceso seguido e as solucións obtidas	Resolve problemas de porcentaxes e regras de tres directas.		X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números (naturais, enteiros, decimais e fraccións).	Realiza operacións con números naturais, decimais e fraccións (suma, resta de igual denominador e multiplicación e división)	X	X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	Descompón polinómicamente números naturais	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.8 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	Calcula os divisores dun número menor de 100	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.9 - Calcula o mcm e o mcd.	Aplica o procedemento xeral do cálculo do mcm e MCD de dous números.	X	X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.10 - Descompón números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras.	Realiza a descomposición de números decimais.	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.11 - Calcula tantos por cen en situacións reais.	Calcula correctamente porcentaxes.		X	

MT-B2.8	6º-MTB2.8.12 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	Emprega estratexias de cálculo mental	X	X	X
MT-B2.9	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	Resolve problemas con números naturais, decimais, fraccións, porcentaxes, cálculos de mcm e MCD	X	X	X
MT-B2.9	6º-MTB2.9.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba e expresa axeitadamente o resultado dos problemas, dando solucións coherentes.	X	X	X
Bloque 3: Medida					
MT-B3.1	6º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	Realiza estimacións con unidades de lonxitude, capacidade, masa, superficies e volumes, elixindo a unidade máis axeitada.			X
MT-B3.1	6º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	Realiza medicións con unidades convencionais e non convencionais expresándoo na unidade máis axeitada.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	Realiza sumas e restas entre distintas unidades de medida.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Distingue entre forma complexa e forma simple de lonxitude, masa... Realiza transformacións entre ambas.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara e ordena medidas.			X

MT-B3.4	6º-MTB3.4.1 - Coñece e utiliza as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.	Coñece as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.			X
MT-B3.4	6º-MTB3.4.2 - Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados.	Explica oralmente os procesos seguidos.			X
MT-B3.4	6º-MTB3.4.3 - Resolve problemas utilizando as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido.	Resolve problemas de unidades de medida.			X
MT-B3.5	6º-MTB3.5.1 - Resolve problemas realizando cálculos con medidas angulares.	Resolve problemas con medidas angulares.	X		
MT-B3.6	6º-MTB3.6.1 - Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba o resultado dos problemas.			X
Bloque 4: Xeometría					
MT-B4.1	6º-MTB4.1.1 - Identifica e representa posicións relativas de rectas e circunferencias.	Recoñeces as distintas posicións da recta e a circunferencia: secante, tanxente e exterior e de dúas circunferencias: interiores, exteriores, tanxentes, secantes.			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.2 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice	Distingue os diferentes tipos de ángulos: agudo, recto, obtuso, plano, nulo e completo e ángulos consecutivos, adxacentes, complementarios e suplementarios.			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.3 - Describe posicións e movementos por medio de coordenadas, distancias, ángulos, xiros	Identifica as coordenadas dun punto no plano.			X

MT-B4.1	6º-MTB4.1.4 - Realiza escalas e gráficas sinxelas, para facer representacións elementais no espazo.	Interpreta as escalas de mapas, planos...			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.5 - Identifica en situacións moi sinxelas a simetría do tipo axial e especular.	Identifica os eixes de xeometría e realiza a parte simétrica dunha figura sinxela.			X
MT-B4.2	6º-MTB4.2.1 - Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos.	Clasifica triángulos segundo os seus lados e ángulos.			X
MT-B4.2	6º-MTB4.2.2 - Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	Realiza medicións e construcións con instrumentos de debuxo: regra, compás, escadra, cartabón...			X
MT-B4.3	6º-MTB4.3.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	Distingue e calcula a área e perímetro das seguintes figuras: rectángulo, cadrado e triángulo.			X
MT-B4.3	6º-MTB4.3.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	Calcula áreas e perímetros aplicados á vida real: dunha habitación, dunha mesa...			X
MT-B4.4	6º-MTB4.4.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	Recoñece os elementos de la circunferencia: (centro, raio, diámetro, corda, arco) e as figuras circulares: sector circular e segmento circular.			X
MT-B4.4	6º-MTB4.4.2 - Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo.	Calcula la lonxitude de la circunferencia y el área del círculo			X
MT-B4.5	6º-MTB4.5.1 - Comprende e describe situacións da vida cotiá, e interpreta e elabora representacións espaciais (planos, esbozos de itinerarios, maquetas), utilizando as nocións xeométricas básicas (situación, movemento, paralelismo, perpendicularidade, escala, simetría, perímetro e superficie).	Interpreta planos.			X

MT-B4.6	6º-MTB4.6.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas xeométricos.			X
MT-B4.6	6º-MTB4.6.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	Comproba a solución dos problemas.			X
Bloque 5: Estatística e probabilidade					
MT-B5.1	6º-MTB5.1.1 - Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	Distingue entre datos cuantitativos e datos cualitativos en situacións reais.			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.1 - Recolle e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e relativas.	Realiza táboas de frecuencias absolutas e relativas con datos da vida cotiá			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.2 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	Calcula media aritmética, moda e rango dunha serie de datos estatísticos.			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.3 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas	Realiza gráficos de barras, lineais e de sectores de datos estatísticos. Interpreta os seus datos			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.4 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficos estatísticas	Analiza e interpreta os datos recollidos en distintos tipos de gráficos estatísticas: gráficos de barras, lineais e de sectores.			X
MT-B5.3	6º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.	Interpreta as situacións aleatorias.			X

MT-B5.4	6º-MTB5.4.1 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías)	Realiza estimacións sobre algúns xogos: moedas e cartas.			X
MT-B5.5	6º-MTB5.5.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas estatísticos da vida real.			X
MT-B5.5	6º-MTB5.5.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.	Comproba o resultado dos problemas estatísticos.			X

ÁREA DE LINGUA CASTELÁ

Criterio de evaluación	Estándares	Grado mínimo para superar el área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Comunicación oral: Hablar y escuchar					
LC-B1.1	6º-LCB1.1.1 - Emplea la lengua oral y ajusta los registros lingüísticos según el grado de formalidad y la finalidad (académica, social y lúdica).	Emplea los registros lingüísticos según el momento idóneo.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.2 - Transmite las ideas con claridad, coherencia y corrección.	ES quien de expresar sus ideas con cierta claridad.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.3 - Escucha atentamente las intervenciones de los compañeros y sigue las estrategias y normas para el intercambio comunicativo mostrando respeto y consideración por las ideas, sentimientos y emociones de los y de las demás.	Participa respetuosamente en el intercambio comunicativo con el grupo.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.4 - Aplica las normas sociocomunicativas: escucha atenta, espera de turnos, participación respetuosa, adecuación a la intervención de la persona interlocutora, papel de la persona moderadora y ciertas normas de cortesía.	Comienza a aplicar las normas sociocomunicativas.	X	X	X
LC-B1.2	6º-LCB1.2.1 - Emplea conscientemente recursos lingüísticos y no lingüísticos para comunicarse en las interacciones orales	Hace uso de algunos recursos tanto lingüísticos como no lingüísticos en las interacciones orales.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.1 - Se expresa con una pronunciación y una dicción correctas: articulación, ritmo, entoación y volumen.	Intenta comunicarse con una dicción correcta.	X	X	X

LC-B1.3	6º-LCB1.3.2 - Expresa sus propias ideas comprensiblemente, sustituyendo elementos básicos del modelo dado.	Comienza a expresar sus propias ideas a partir de un modelo dado.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.3 - Participa activamente en diversas situaciones de comunicación: Debates y diálogos. Exposiciones orales con y sin ayuda de las tecnologías de la información y comunicación.	Participa en exposiciones orales, con o sin ayuda de las Tics.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.4 - Participa activamente y de forma constructiva en las tareas de aula, cooperando en situaciones de aprendizaje compartido.	Se esfuerza por cooperar en situaciones de aprendizaje colectivo.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.1 - Muestra una actitud de escucha atenta.	Manifiesta un grado de seguimiento acomodado en la actividad diaria.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.2 - Comprende la información general en textos orales de uso habitual, del ámbito escolar y social.	ES quien de captar la información general de un texto oral.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.3 - Interpreta el sentido de los elementos básicos del texto necesarios para la comprensión global (léxico, locuciones).	ES quien de interpretar el sentido de algunos elementos básicos del texto.	X	X	X
LC-B1.5	6º-LCB1.5.1 - Utiliza el vocabulario acomodado a su edad en las expresiones idóneas para las diferentes funciones del lenguaje.	Procura utilizar un vocabulario acomodado a su edad en diferentes contextos.	X	X	X
LC-B1.5	6º-LCB1.5.3 - Diferencia por el contexto el significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, tocayas, parónimas, polisémicas).	Comienza a diferenciar por el contexto el distinto significado de algunas palabras con el fonema o grafía idénticas.	X	X	X
LC-B1.6	6º-LCB1.6.1 - Identifica el tema del texto.	ES quien de identificar el tema del texto	X	X	X

LC-B1.6	6º-LCB1.6.2 - Identifica las ideas principales de un texto.	ES quien de identificar algunas ideas principales de un texto.	X	X	X
LC-B1.6	6º-LCB1.6.3 - Resume un texto distinguiendo ideas principales y secundarias.	Intenta resumir un texto distinguiendo algunas ideas principales y secundarias.	X	X	X
LC-B1.7	6º-LCB1.7.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios o no literarios acomodados a sus gustos e intereses, utilizando con corrección y creatividad las distintas estrategias de comunicación oral.	Es quien de reproducir de memoria breves textos.		X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.1 - Sigue instrucciones dadas para llevar a cabo actividades diversas.	Es quien de seguir unas instrucciones mínimas para realizar una actividad.	X	X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.2 - Responde de forma correcta la preguntas correspondientes a la comprensión literal, interpretativa y crítica del texto, e infiere el sentido de elementos no explícitos en los textos orales.	Responde preguntas sencillas de comprensión de un texto.	X	X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.3 - Utiliza la información recogida para llevar a cabo diversas actividades en situaciones de aprendizaje individual o colectivo.	Comienza a utilizar la información recogida para llevar a cabo sus actividades de aprendizaje.	X	X	X
LC-B1.9	6º-LCB1.9.1 - Reproduce comprensiblemente textos orales breves y sencillos imitando modelos y ajustándose a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	ES quien de reproducir de memoria breves textos literarios según la forma del mensaje y su intención comunicativa.	X	X	X
LC-B1.9	6º-LCB1.9.2 - Recuerda algunas ideas básicas después de escuchar un texto y las expresa oralmente en respuesta a preguntas directas.	ES quien de responder oralmente la algunas preguntas básicas de un texto oral.	X	X	X

LC-B1.9	6º-LCB1.9.3 - Organiza y planifica el discurso acomodándose a la situación de comunicación y a los diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse y dialogar) empleando los recursos lingüísticos pertinentes.	Comienza a ver la necesidad de organizar y planificar un discurso.		X	X
LC-B1.10	6º-LCB1.10.1 - Emplea de manera efectiva el lenguaje oral para comunicarse y aprender: escucha activa, recogida de datos, pregunta y respuesta, participación en encuestas y entrevistas, emisión de juicio personal.	Comienza a emplear con cierta efectividad a lenguaje oral para comunicarse correctamente.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.1 - Resume entrevistas, noticias y debates infantiles procedentes de la radio, televisión y de la internet.	ES quien de resumir noticias procedentes de los medios de comunicación e idóneas a su edad.		X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.2 - Transforma en noticias hechos cotidianos próximos a su realidad, ajustándose a la estructura y lenguaje propios del género e imitando modelos.	ES quien de transformar en noticias hechos cotidianos próximos su realidad.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.3 - Realiza entrevistas y reportajes sobre temas de su interés, siguiendo modelos.	ES quien de realizar entrevistas siguiendo un modelo.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.4 - Prepara, siguiendo modelos, reportajes sobre temas de su interés.	Siguiendo unas pautas sencillas, comienza a preparar algún reportaje.	X	X	X
Bloque 2: Comunicación escrita: leer					
LC-B2.1	6º-LCB2.1.1 - Lee en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados a su edad con velocidad, fluidez y entonación adecuada.	Lee en voz alta diferentes tipos de texto de una manera acomodada a su edad.	X	X	X
LC-B2.1	6º-LCB2.1.2 - Descodifica con precisión y rapidez todo tipo de palabras.	Comienza a descodificar algunos tipos de palabras.	X	X	X

LC-B2.2	6º-LCB2.2.1 - Entiende el mensaje de manera global e identifica las ideas principales y las secundarias de los textos de diferente tipología, del ámbito escolar y social, a partir de la lectura de un texto en voz alta.	ES quien de entender el mensaje principal y algunas secundarias de un texto oral.	X	X	X
LC-B2.2	6º-LCB2.2.2 - Comprende, con cierto grado de detalle, diferentes tipos de textos atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	ES quien de comprender con cierto grado de detalle diferentes tipos de texto.	X	X	X
LC-B2.3	6º-LCB2.3.1 - Lee en silencio con la velocidad adecuada textos de diferente complejidad.	ES quien de leer en silencio con la velocidad idónea a su nivel.	X	X	X
LC-B2.3	6º-LCB2.3.2 - Realiza lecturas en silencio resumiendo con brevedad los textos leídos.	ES quien de hacer breves resúmenes de un texto.	X	X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.1 - Capta el propósito de diferentes tipología textuales. Identifica las partes de su estructura organizativa, analiza su progresión temática.	Dentro de un texto va empezando a identificar su estructura organizativa	X	X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.2 - Elabora resúmenes de textos leídos e identifica los elementos característicos de los diferentes tipos de texto.	Va avanzando en el resumen de textos escritos.		X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.3 - Reconoce algunos mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto.	Reconoce algún mecanismo de cohesión.		X	X

LC-B2.4	6º-LCB2.4.4 - Elabora esquemas a partir de textos expositivos.	ES quien de elaborar esquemas sencillos.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.1 - Interpreta el valor del título y las ilustraciones.	Valora el título y las ilustraciones alusivas al texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.2 - Marca las palabras clave de un texto que ayudan a la comprensión global.	Es quien de marcar algunas palabras clave en un texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.3 - Activa conocimientos previos ayudándose de ellos para comprender un texto.	Comienza a darle importancia a los conocimientos previos para la comprensión de un texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.4 - Realiza inferencias y formula hipótesis.	Esporádicamente formula hipótesis.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.5 - Comprende la información contenida nos gráficos, estableciendo relaciones con la información que aparece en el texto relacionada con estos.	Comienza a comprender la información de los gráficos en relación con un determinado texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.6 - Interpreta esquemas de llave, números, mapas conceptuales sencillos.	Comienza a interpretar ciertos tipos de esquemas.	X	X	X
LC-B2.6	6º-LCB2.6.1 - Ha programado un tiempo semanal para leer diferentes textos.	Empieza a tener que programar un tiempo para su lectura.	X	X	X

LC-B2.6	6º-LCB2.6.2 - Lee voluntariamente textos propuestos por el maestro o maestra.	Lee los textos que se le proponen.	X	X	X
LC-B2.7	6º-LCB2.7.1 - Consulta diferentes fuentes bibliográficas y textos de soporte informático para obtener datos e información para realizar trabajos individuales o en grupo.	Consulta fuentes en soporte informático para obtener la información precisa para realizar un trabajo.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.1 - Deduce el significado de palabras y expresiones con ayuda del contexto.	Deduce el significado de algunas palabras dentro del contexto.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.2 - Comprende textos periodísticos y publicitarios. Identifica su intención comunicativa. Diferencia entre información, opinión y publicidad.	Comienza a comprender la diferencia entre información, opinión y publicidad en textos periodísticos.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.3 - Infiere, interpreta y formula hipótesis sobre el contenido. Sabe relacionar los elementos lingüísticos con los no lingüísticos en los diferentes tipos de textos.	Formula algunas hipótesis sobre el contenido de un texto .	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.4 - Establece relación entre las ilustraciones y los contenidos del texto, presenta hipótesis, realiza predicciones, e identifica en la lectura el tipo de texto y la intención.	Aprende a identificar los distintos tipos de texto y su intención. Es capaz de hacer hipótesis sobre el tipo de texto según las ilustraciones.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.5 - Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos publicitarios.	Avanza en la interpretación del lenguaje figurado en textos publicitarios.	X	X	X
LC-B2.9	6º-LCB2.9.1 - Utiliza los medios informáticos para obtener información.	Recurre con asiduidad a los medios informáticos para la procura de la información.	X	X	X

LC-B2.9	6º-LCB2.9.2 - Interpreta la información y hace un resumen de la misma.	Avanza en la interpretación y resumen de la información.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.1 - Utiliza la biblioteca para localizar un libro determinado con seguridad y autonomía, aplicando las normas de funcionamiento de la misma.	Recurre a la biblioteca para localizar lecturas idóneas a su gusto y sabe hacer uso de la misma.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.2 - Expone los argumentos de lecturas realizadas dando cuenta de algunas referencias bibliográficas: autor o autora, editorial, género o ilustraciones.	Expone el argumento de alguna lectura y cita algunas referencias bibliográficas.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.3 - Selecciona lecturas con criterio personal y expresa el gusto por la lectura de diversos géneros literarios como fuente de ocio manifestando su opinión sobre los textos leídos.	Manifiesta su opinión sobre un texto elegido personalmente.	X	X	X
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir					
LC-B3.1	6º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios del ámbito de la vida cotidiana, del ámbito escolar y social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos y literarios, narraciones, textos científicos, anuncios publicitarios, reglamentos, recetas, instrucciones, normas, solicitudes, .	Escribe distintos tipos de textos	X	X	X
LC-B3.1	6º-LCB3.1.2 - Escribe textos usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesivas y respetando las normas gramaticais y ortográficas.	Escribe textos con cierta cohesión y respetando unas normas básicas.	X	X	X
LC-B3.1	6º-LCB3.1.3 - Escribe diferentes tipos de textos adecuando el lenguaje a las características del género, siguiendo modelos, encaminados a desarrollar su capacidad creativa en la escritura.	Escribe textos de forma creativa.	X	X	X

LC-B3.2	6º-LCB3.2.1 - Resume el contenido de textos propios del ámbito de la vida personal y del ámbito escolar, recogiendo las ideas principales, evitando parafrasear el texto y utilizando una expresión personal.	Hace breves resúmenes.	X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.2 - Aplica correctamente los signos de puntuación, las reglas de acentuación y ortográficas propias del nivel.	Aplica las normas ortográficas propias del nivel.	X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.3 - Reproduce textos dictados con corrección.		X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.4 - Emplea estrategias de búsqueda y selección de la información: tomar notas, elaborar esquemas, guiones, borradores y mapas conceptuales.	Emplea algunas estrategias para buscar y seleccionar información.	X	X	X
LC-B3.3	6º-LCB3.3.1 - Utiliza habitualmente el diccionario, en papel y on line, en el proceso de escritura.	Utiliza el diccionario.	X	X	X
LC-B3.4	6º-LCB3.4.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados y organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, periódicos y revistas).	Comienza a elaborar gráficas a partir de unos datos.			X
LC-B3.4	6º-LCB3.4.2 - Presenta un informe de forma ordenada y clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas o situaciones sencillas, recogiendo información de diferentes fuentes (directas, libros, Internet), siguiendo un plan de trabajo y expresando conclusiones.	Comienza a presentar breves informes de forma ordenada y clara.		X	X

LC-B3.4	6º-LCB3.4.3 - Elabora un informe siguiendo un guión establecido que suponga la búsqueda, selección y organización de la información de textos de carácter científico, geográfico o histórico.	Comienza a elaborar informes de tipo específico.		X	X
LC-B3.5	6º-LCB3.5.1 - Ponen interés y se esfuerza por escribir correctamente de forma personal.	Manifiesta interés por escribir correctamente.	X	X	X
LC-B3.6	6º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, opiniones, reflexiones y valoraciones argumentadas y usa, de manera habitual, un lenguaje no sexista	Es respetuoso con las diferencias.	X	X	X
LC-B3.7	6º-LCB3.7.1 - Planifica y redacta textos siguiendo unos pasos: planificación, redacción, revisión y mejora. - Determina con antelación como será el texto, su extensión, el tratamiento autor/a-lector/la y la presentación. - Adapta la expresión a la intención, habida cuenta al interlocutor y el asunto de que se trata. - Presenta los escritos con limpieza, claridad, precisión y orden los escritos. - Reescribe el texto.	Valora la importancia de los borradores y su revisión.	X	X	X
LC-B3.7	6º-LCB3.7.2 - Valora su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros.	Valora las producciones escritas.	X	X	X
LC-B3.8	6º-LCB3.8.1 - Usa con eficacia Internet y las Tecnologías de la Información y la Comunicación para escribir, presentar los textos y buscar información, crear tablas y gráficas.	Utiliza las Tics para sus producciones escritas y para la busca de información.	X	X	X
LC-B4.1	6º-LCB4.1.1 - Identifica todas las categorías gramaticais por su función en la lengua: presentar al nombre, sustituir al nombre, expresar características del nombre, expresar acciones o estados, enlazar o relacionar palabras u oraciones.	Identifica las categorías gramaticales de las palabras.	X	X	X

LC-B4.1	6º-LCB4.1.2 - Conjuga y usa con corrección todos los tiempos simples y compuestos en las formas personales y no personales del modo indicativo y subjuntivo de todos los verbos.	Conjuga y comienza a usar con corrección los verbos.	X	X	X
LC-B4.1	6º-LCB4.1.3 - Diferencia familias de palabras.	Distingue distintas familias de palabras.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.1 - Identifica y usa sinónimos y antónimos, palabras polisémicas y tocayas, arcaísmos, estranxeirismos y neologismos, frases hechas, siglas y abreviaturas.	Comienza a identificar algunos tipos de palabras.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.2 - Reconoce palabras compuestas, prefijos y sufijos y crea palabras derivadas	Reconoce palabras compuestas, prefijos y sufijos y crea palabras derivadas	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.3 - Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.4 - Reconoce y usa los conectores básicos entre oraciones: causa, consecuencia, finalidad...	Comienza a reconocer algunos conectores básicos.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.5 - Identifica las oraciones como unidades de significado completo. Reconoce la oración simple, diferencia sujeto y predicado.	Identifica la oración y reconoce sus elementos.	X	X	X
LC-B4.3	6º-LCB4.3.1 - Reconoce la estructura del diccionario y tipos de diccionario, en diferentes soportes y los usa para buscar el significado de cualquier palabra (derivadas y sinónimas).	Usa el diccionario para buscar el significado de las palabras y reconoce distintos tipos.	X	X	X
LC-B4.3	6º-LCB4.3.2 - Selecciona la acepción correcta según el contexto de entre las varias que le ofrece el diccionario.	Sabe seleccionar la acepción correcta.	X	X	X

LC-B4.3	6º-LCB4.3.3 - Reconoce y usa correctamente las normas ortográficas en sus producciones escritas.	Reconoce y comienza a aplicar las normas ortográficas en sus producciones escritas.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.1 - Señala las características que definen a las diferentes clases de palabras y nombres: clasificación y uso para construir el discurso en los diferentes tipos de producciones	ES quien de señalar las características de diferentes clases de palabras.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente las normas de concordancia de género y número en la expresión oral y escritura.	Utiliza las normas de concordancia.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.3 - Aplica correctamente las normas de acentuación y clasifica las palabras de un texto.	Aplica las normas de acentuación y clasifica palabras de un texto.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.4 - Usa con corrección los signos de puntuación.	Comienza a usar con corrección los signos de puntuación.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.5 - Aplica las normas del uso de la til.	Comienza a aplicar las normas del uso de la tilde	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.6 - Utiliza una sintaxis adecuada en las producciones escrituras propias.	Comienza a utilizar una sintaxis básica.	X	X	X
LC-B4.5	6º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos digitales como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	Utiliza distintos programas educativos digitales como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	X	X	X
LC-B4.6	6º-LCB4.6.1 - Valora la variedad lingüística de España y el español de América.	Valora el español.	X	X	X

LC-B4.6	6º-LCB4.6.2 - Reconoce e identifica algunas de las características relevantes (históricas, socioculturales, geográficas y lingüísticas) de las lenguas oficiales en España.	Identifica algunas de las características de las lenguas oficiales de España.	X	X	X
Bloque 5: Educación Literaria					
LC-B5.1	6º-LCB5.1.1 - Reconoce y valora las características fundamentales de textos literarios narrativos, poéticos y dramáticos.	Valora las características de distintos tipos de textos.	X	X	X
LC-B5.2	6º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual.	Realiza lecturas guiadas.	X	X	X
LC-B5.2	6º-LCB5.2.2 - Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos literarios.	Interpreta algunos tipos de lenguaje figurado.		X	
LC-B5.3	6º-LCB5.3.1 - Distingue algunos recursos retóricos y métricos propios de los poemas.	Reconoce la métrica de los poemas.	X	X	X
LC-B5.3	6º-LCB5.3.2 - Utiliza comparaciones, metáforas, aumentativos, diminutivos y sinónimos en textos literarios.	Comienza a utilizar algunas figuras literarias.		X	X
LC-B5.4	6º-LCB5.4.1 - Créela textos literarios (cuentos, poemas, canciones y sencillas obras teatrales) a partir de pautas o modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos y rítmicos en dichas producciones.	Crea distintos tipos de textos literarios sencillos.			X
LC-B5.5	6º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizaciones individualmente y en grupo de textos literarios apropiados o adecuados a su edad y de textos de producción propia.	Realiza alguna dramatización.		X	X
LC-B5.5	6º-LCB5.5.2 - Memoriza y reproduce textos orales adecuados a su edad: cuentos, poemas, canciones, refranes y adivinanzas.	Memoriza textos sencillos.	X	X	X
LC-B5.6	6º-LCB5.7.1 - Valora la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.	Comienza a valorar la literatura como medio de comunicación y como gozo personal.	X	X	X

ÁREA DE LINGUA GALEGA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar					
LG-B1.1	6º-LGB1.1.1 - Comprende as ideas principais e secundarias dun texto oral, procedente da radio, da televisión ou de internet, identificando o tema e elaborando un resumo.	Normalmente é quen de sacar a idea fundamental e algunha secundaria dun texto oral e redactar un breve resumo.		X	X
LG-B1.1	6º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral, distinguindo a información da opinión.	Comeza a distinguir información de opinión.		X	X
LG-B1.2	6º-LGB1.2.1 - Identifica en documentos audiovisuais a información relevante, e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	Comeza a identificar a información relevante e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	X	X
LG-B1.2	6º-LGB1.2.2 - Usa documentos audiovisuais como medio para obter, identificar, clasificar, comparar e relacionar informacións.	Comeza a utilizar os documentos audiovisuais para preparar un determinado tema.		X	X
LG-B1.3	6º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	É quen de entender que algunhas expresións teñen un dobre sentido e ás veces algunha ironía.	X	X	X
LG-B1.3	6º-LGB1.3.2 - Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega.	Empeza a recoñecer a retranca.			X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	Entende a importancia de escoitar aos demais interlocutores, agardar a súa quenda de palabra e responder dun xeito coherente co tema a tratar.	X	X	X

LG-B1.4	6º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas.	É quen de seguir unha exposición e comeza a extraer algunhas ideas máis destacadas.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.3 - Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	Comeza a ver a necesidade de adecuar o discurso ás diferentes necesidades comunicativas.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	Valorarase que teña unha participación mínima no debate establecido.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	Comeza a axustar a súa produción o grao de formalidade da situación.		X	X
LG-B1.5	6º-LGB1.5.1 - escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	Entende a importancia do autocontrol para respectar as intervencións dos compañeiros.	X	X	X
LG-B1.5	6º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.	Entende que teñen que ser respectadas diferentes opinións.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	Valora a importancia de respectar as quendas de intervención.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	Entender a importancia de empregar a lingua galega.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptadas ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	É capaz de apreciar a importancia da xestualidade e a entoación no discurso e intenta demostralo.	X	X	X

LG-B1.6	6º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	Esfórzase por acadar unha pronuncia e dicción correctas.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.5 - Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas.	Valorarase que teña unha mínima participación	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	Intenta utilizar un vocabulario axeitado sen demasiadas repeticións.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos adecuados.	Valorarase a intención de utilizar o mellor posible a lingua galega.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	Que saiban apreciar a importancia de empregar expresións cunha linguaxe máis formal.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.4 - Aмосa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	Procura utilizar unha pronuncia e entoación o máis axeitada posible.	X	X	X
LG-B1.8	6º-LGB1.8.1 - Elabora textos propios dos medios de comunicación.	Elabora textos sinxelos utilizando algunhas expresións propias da lingua galega.	X	X	X
LG-B1.9	6º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: acenos, miradas, postura corporal... para reforzar o sentido das súas producións orais.	Valora a importancia da expresividade corporal e intenta utilizala.	X	X	X
LG-B1.10	6º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe activamente ao traballo en grupo.	Valora a importancia do traballo en grupo intentando aportar ideas e respectando as dos demais.	X	X	X

LG-B1.11	6º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	Valora a importancia do traballo en grupo intentando aportar ideas ideas.	X	X	X
LG-B1.12	6º-LGB1.12.1 - Usa unha linguaxe non sexista.	Apreciase a utilización dunha linguaxe non sexista.	X	X	X
LG-B1.12	6º-LGB1.12.2 - Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	Apreciase a utilización dunha linguaxe non sexista.	X	X	X
LG-B1.13	6º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais pertencentes a diferentes variedades da lingua galega.	Identifica algunhas variedades máis salientables.	X	X	X
LG-B1.13	6º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	Recoñece a riqueza dialectal existente na nosa lingua.	X	X	X
LG-B1.14	6º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega con calquera contexto profesional oral: sanidade, Administración, xustiza, educación, medios de comunicación...	Valora a importancia de utilizar o galego en todos os contextos.	X	X	X
LG-B1.14	6º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	Valora a importancia da nosa lingua para dirixirnos aos demais.	X	X	X
Bloque 2: Comunicación escrita: ler					
LG-B2.1	6º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	Comprende a información máis relevante.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo, expositivo e argumentativo).	Comeza a identificar a idea principal e algunha secundaria dun texto.	X	X	X

LG-B2.1	6º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	Selecciona a información concreta dun texto.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.4 - Interpreta metáforas, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	Interpreta algunhas figuras literarias e comeza a interpretar ironías e dobres sentidos.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión.	Comeza a recoñecer algúns mecanismos de cohesión.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia información, opinión e publicidade.	Comeza a identificar o punto de vista do autor e empeza a diferenciar información, opinión e publicidade.		X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	Obedece ordes para a utilización do dicionario cando precisa resolver dúbidas.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	Valora a importancia dunha lectura rápida para captar a idea principal dun texto.	X	X	X
LG-B2.2	6º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, mapas conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.	É quen de interpretar e comprender a información que aportan os gráficos e esquemas relacionándoa co contido do texto.	X	X	X
LG-B2.3	6º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto.	Decátase da importancia que ten subliñar as ideas principais.	X	X	X
LG-B2.3	6º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto, indicando as ideas principais e secundarias.	Adoita facer esquemas indicando ideas principais e secundarias.	X	X	X

LG-B2.3	6º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto.	É quen de facer un resumo dun texto.	X	X	X
LG-B2.4	6º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	Deduce o contido dun texto apoiándose no título e nas ilustracións.	X	X	X
LG-B2.4	6º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	Marca as palabras clave para acadar unha mellor comprensión dun texto.	X	X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto.	Utiliza as Tics para localizar información nun texto.	X	X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto.	Comeza a utilizar as Tics para organizar a información dun texto.		X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto	Adoita recorrer aos dicionarios dixitais.	X	X	X
LG-B2.6	6º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	É quen de ler diferentes tipos de lectura.	X	X	X
LG-B2.6	6º-LGB2.6.3 - Le textos adaptados e próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade	Le textos en silencio sen dificultade.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	Descodifica con certa rapidez as palabras.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	Le en voz alta coa fluidez e precisión relacionadas coa súa idade.	X	X	X

LG-B2.7	6º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	Vai adecuando a velocidade e o ton de voz aos diferentes tipos de textos.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	Intenta captar o interese do auditorio.		X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.	É quen de facer lecturas dramatizadas.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	Recorre con frecuencia á biblioteca de aula e contribúe ao seu coidado.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con autonomía para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora.	Recorre con frecuencia á biblioteca do centro e contribúe ao seu coidado.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais para obter datos e informacións, con autonomía.	Usa as bibliotecas virtuais para obter datos e información.	X	X	X
LG-B2.9	6º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.	É quen de interesarse por conservar e organizar o seu material.	X	X	X
LG-B2.10	6º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	É quen de ver a importancia da lectura como aprendizaxe e medio de comunicación.	X	X	X
LG-B2.11	6º-LGB2.11.1 - Aмосa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese.	Aмосa certa autonomía lectora.	X	X	X
LG-B2.11	6º-LGB2.11.2 - Expresa opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	Expresa, cando se lle pregunta, a súa opinión sobre unha lectura determinada.	X	X	X

LG-B2.12	6º-LGB2.12.1 - Percibe as diferenzas lingüísticas presentes nas variedades da lingua galega.	Dáse conta das diferenzas lingüísticas da lingua galega.	X	X	X
LG-B2.12	6º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	É quen de valorar a riqueza lingüística e cultural da lingua.	X	X	X
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir					
LG-B3.1	6º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais.	Planifica o seu traballo para elaborar unha tarefa.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados.	Elabora textos sinxelos estruturando en parágrafos e con certa cohesión.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.3 - Respecta as regras de puntuación no texto.	Respecta as regras de puntuación básicas.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.4 - Aplica a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa unha linguaxe non sexista.	Aplica de forma básica a normativa lingüística correspondente a esta idade.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.5 - Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	Fai un uso mínimo do dicionario.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, programas...	Elabora textos da vida cotiá imitando modelos.	X	X	X

LG-B3.2	6º-LGB3.2.2 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios dos medios de comunicación, imitando modelos.	Escribe, en papel e en formato dixital, textos dos medios de comunicación seguindo un modelo dado.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.3 - Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	Crea distintos tipos de textos sinxelos seguindo un breve guión.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e cohesivos, usando o rexistro adecuado.	Elabora textos sinxelos cun mínimo de cohesión.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	Fai breves resumos.		X	X
LG-B3.3	6º-LGB3.3.1 - Elabora textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información: cuestionarios, enquisas, resumos, informes...	Elabora textos breves para comunicar unha determinada información.	X	X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.1 - Expresa nos seus textos de maneira imaxinativa ideas, sentimentos e/ou emocións; narra accións e presenta personaxes, obxectos e/ou lugares: carteis publicitarios, anuncios, cómics, contos, poemas, cancións, anécdotas...	É quen de elaborar distintos tipos de textos e expresar neles os seus sentimentos.	X	X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.2 - Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.	Comeza a demostrar unha incipiente creatividade.		X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.3 - Aprecia os usos creativos da linguaxe.	Descobre os usos creativos da linguaxe.		X	X

LG-B3.5	6º-LGB3.5.1 - Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	X	X	X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos de maneira autónoma.	É quen de empregar procesadores de textos con certa autonomía.		X	X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.3 - Utiliza correctores de textos.	Empeza a utilizar correctores de textos.			X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC para realizar presentacións.	Utiliza as TIC para realizar presentacións.		X	X
LG-B3.6	6º-LGB3.6.1 - Utiliza recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	Aprecia a importancia que teñen os recursos gráficos.	X	X	X
LG-B3.7	6º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	X	X	X
LG-B3.7	6º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	Aprecia a importancia da lingua escrita para a comunicación.		X	X
Bloque 4: Coñecemento da lingua					
LG-B4.1	6º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo, preposición, conxunción e interxección.	Recoñece as categorías gramaticais traballadas neste nivel.	X	X	X

LG-B4.1	6º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	Conxuga e usa as formas verbais.		X	X
LG-B4.1	6º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	Diferencia sílabas e identifica a sílaba tónica.	X	X	X
LG-B4.1	6º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo e imperativo.	Identifica e clasifica diferentes tipos de enunciado.	X		
LG-B4.1	6º-LGB4.1.5 - Identifica as oracións simples, recoñecendo o verbo e os seus complementos: o suxeito; utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e recoñece os complementos do nome.	Identifica as oracións simples e recoñece os seus elementos.			X
LG-B4.2	6º-LGB4.2.1 - Aplica correctamente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica, así como as demais normas ortográficas, e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	É quen de aplicar as normas xerais de acentuación e valora a importancia desta aprendizaxe.	X	X	
LG-B4.3	6º-LGB4.3.1 - Emprega con correccións os signos de puntuación.	Utiliza os signos de puntuación.		X	X
LG-B4.3	6º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	Comeza a usar unha sintaxe adecuada ao seu nivel.	X	X	X
LG-B4.3	6º-LGB4.3.3 - Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	Vaise familiarizando coa colocación do pronome átono.		X	X
LG-B4.4	6º-LGB4.4.1 - Usa axeitadamente diversos conectores entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición, condición...	Utiliza algúns conectores básicos.	X	X	X

LG-B4.4	6º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, deixes, elipse, sinónimos...	Recoñece algúns procesos de cohesión nos textos.	X	X	X
LG-B4.5	6º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións, o papel semántico do suxeito..	Identifica o papel semántico do suxeito.		X	X
LG-B4.5	6º-LGB4.5.2 - Transforma oracións activas en pasiva, e viceversa.	Comeza a transformar oracións activas en pasivas.			X
LG-B4.6	6º-LGB4.6.1 - Transforma un texto narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto e viceversa.	Pasa de estilo directo a indirecto un texto e viceversa.		X	X
LG-B4.7	6º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto.	Usa o dicionario seleccionando a opción axeitada en cada caso.	X	X	X
LG-B4.7	6º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.	Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.		X	
LG-B4.7	6º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	X	X	X
LG-B4.8	6º-LGB4.8.1 - Identifica as características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	Identifica as características máis salientables da lingua galega.			X
LG-B4.8	6º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe de España e Europa.	X	X	
LG-B4.9	6º-LGB4.9.1 - Recoñece e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	Comeza a recoñecer as interferencias e intenta evitalas.		X	X

LG-B4.9	6º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	Valora a aprendizaxe simultánea de varias linguas.	X	X	X
Bloque 5: Educación literaria					
LG-B5.1	6º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral.	Memoriza algúns textos sinxelos da literatura popular.	X	X	X
LG-B5.1	6º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	Valora os textos galegos como fonte de coñecemento e como gozo persoal.	X	X	X
LG-B5.2	6º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en silencio distintos tipos de textos.	X	X	X
LG-B5.2	6º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en voz alta distintos tipos de textos.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.1 - Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	Recoñece as características dos xéneros literarios.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	Distingue algúns recursos métricos.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	É quen de identificar e empregar algunhas figuras literarias.		X	X

LG-B5.3	6º-LGB5.3.4 - Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	X	X	X
LG-B5.4	6º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas.	Compón poemas e relatos a partir de modelos dados.	X	X	X
LG-B5.5	6º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios diversos.	Participa na dramatización de textos literarios.		X	X
LG-B5.6	6º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	Decátase da importancia da literatura como enriquecemento persoal.	X	X	X
LG-B5.7	6º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	Aprecia as diferenzas entre as distintas culturas.		X	X
LG-B5.7	6º-LGB5.7.2 - Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural	Amosa curiosidade por outras culturas.		X	X

ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T
			1	2	3
Bloque 1: Iniciación á actividade científica					
CN-B1.1	6º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións.	Ten algunhas dificultades para buscar, seleccionar e organizar información, obter conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	Ten algunhas dificultades para expresarse oralmente e por escrito contidos da área cun discurso ordenado, coherente e intelixible.	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc).	Adoita empregar o tratamento de textos, aínda que amosa algunha dificultade.	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	Normalmente manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	X	X	X
CN-B1.2	6º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas.	Ten algunhas dificultades na planificación, execución e na toma de decisións á hora de realizar as tarefas.	X	X	X

CN-B1.3	6º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para estudar e traballar de forma eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Utiliza algunhas estratexias para a execución do traballo individual e en equipo.	X	X	X
CN-B1.3	6º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Coñece as normas de uso e seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e da comunicación aínda que ten algunhas dificultades para empregarlas.	X	X	X
CN-B1.4	6º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Ten algunhas dificultades para realizar proxectos sinxelos e pequenas investigacións.		X	X
CN-B1.4	6º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.	Presenta un informe sinxelo empregando soportes variados de forma individual pero ten algunhas dificultades para facelo en equipo.	X	X	X
Bloque 2: O ser humano e saúde					
CN-B2.1	6º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.	Adoita identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.		X	

CN-B2.2	6º-CNB2.2.1 - Identifica e describe as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.	Adoita identificar as principais características dos aparatos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e urinario.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.1 - Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo.	Adoita recoñecer os estilos de vida saudables e a súa importancia no coidado do corpo.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.2 - Coñece e explica os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas saudables para previr e detectar os riscos para a saúde.	Adoita coñecer os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas equilibradas. Elabora unha dieta equilibrada para unha semana.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.	Normalmente distingue os efectos nocivos do consumo do alcohol e das drogas			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.4 - Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.).	Ten poucas dificultades para identificar e describir algúns avances da ciencia que melloran a saúde.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.5 - Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas e reais	Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas pero non sabe empregalas en situacións reais.			X

Bloque 3: Os seres vivos					
CN-B3.1	6º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Adoita identificar e describir a estrutura dos seres vivos, nomeando as principais funcións de cada un deles aínda que con algúns erros.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.1 - Identifica as características e clasifica os seres vivos: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos. Outros reinos.	Ten algunhas dificultades para clasificar os seres vivos e nomear as principais características atendendo ao seu reino.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	Normalmente utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.3 - Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra.	Adoita explicar a importancia da fotosíntese como algo imprescindible para a vida na Terra.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.1 - Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas.	Case sempre coñece e explica as relacións entre os seres vivos.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.2 - Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan.	Adoita recoñecer os diferentes ecosistemas e os seres vivos que neles habitan e é capaz de situalos xeográficamente.	X		

CN-B3.3	6º-CNB3.3.3 - Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies.	Adoita identificar os diferentes hábitats dos seres vivos e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	Coñece a utilidade da lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utilizando os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, comunicando de xeito oral e escrito os resultados.	Ten algunha dificultade para observar e rexistrar algún proceso asociado á vida dos seres vivos para utilizar os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, pero non comunica de xeito oral e escrito os resultados.	X		
Bloque 4: Materia e enerxía					
CN-B4.1	6º-CNB4.1.1 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.	Amosa algunhas dificultades para realizar experiencias sinxelas como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.			X
CN-B4.1	6º-CNB4.1.2 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Amosa algunhas dificultades para a realización de experiencias sinxelas para comprender as reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.			X

CN-B4.2	6º-CNB4.2.1 - Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química.	Ten algunhas dificultades para explicar e distinguir as principais características das diferentes formas de enerxía.			X
CN-B4.2	6º-CNB4.2.2 - Identifica e explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.	Identifica os beneficios e riscos do uso das enerxías renovables e non renovables; pero non é capaz de expoñer posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.			X
CN-B4.3	6º-CNB4.3.1 - Planifica e realiza sinxelas experiencias e predí cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía, comunicando o proceso seguido e o resultado obtido.	Amosa algunha dificultade na realización de experiencias sinxelas relativas aos cambios no movemento e os efectos que neles provocan os distintos tipos de forzas.			X
CN-B4.3	6º-CNB4.3.2 - Observa de xeito sistemático, aprecia e explica os efectos da calor no aumento de temperatura e dilatación dalgúns materiais.	Observa e explica con algunhas dificultades os efectos da calor sobre os corpos.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.1 - Identifica, experimenta e exemplifica argumentando algúns cambios de estado e a súa reversibilidade.	É capaz de observar os cambios de estado e a súa reversibilidade.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.2 - Separa os compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución.	Recoñece as posibilidades existentes para separar distintos tipos de mesturas.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.3 - Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes.	Ten algunhas dificultades para elaborar conclusións sobre o tema.			X

CN-B4.4	6º-CNB4.4.4 - Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Ten algunhas dificultades para expoñer as características das principais reaccións químicas.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.5 - Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo.	Adoita repectar as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos e materiais de traballo.	X	X	X
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas					
CN-B5.1	6º-CNB5.1.1 - Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan.	Normalmente identifica algunhas aplicacións das máquinas e aparellos.			X
CN-B5.1	6º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas.	É capaz de distinguir os compoñentes dunha máquina.			X
CN-B5.1	6º-CNB5.1.3 - Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas.	É quen de recoñecer a utilidade das máquinas nas diferentes actividades humanas.			X

CN-B5.2	6º-CNB5.2.1 - Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.)	É capaz de montar un circuito eléctrico sinxelo.			X
CN-B5.3	6º-CNB5.3.1 - Identifica os elementos dun circuito eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade.	É capaz de montar un circuito eléctrico sinxelo.			X
CN-B5.3	6º-CNB5.3.2 - Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo.	Identifica as propiedades dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo, aínda que con algunha dificultade.			X
CN-B5.4	6º-CNB5.4.1 - Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.	Coñece e valora algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.			X
CN-B5.4	6º-CNB5.4.2 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.	Coñece pero amosa algunhas dificultades para explicar os avances da ciencia en todos os aspectos da vida cotiá.			X

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Contidos comúns					
CS-B1.1	6º-CSB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	Busca información, selecciona, elabora conclusións e as comunica oralmente e por escrito.	X	X	X
CS-B1.2	6º-CSB1.2.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.	X	X	X
CS-B1.2	6º-CSB1.2.2 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Ten poucas dificultades para analizar información da área e manexar imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumo e as tics.	X	X	X
CS-B1.3	6º-CSB1.3.1 - Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	Normalmente emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía das ciencias sociais.	X	X	X
CS-B1.3	6º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Ten poucas dificultades para expresar oralmente diferentes contidos de carácter xeográfico, histórico e social.	X	X	X

CS-B1.4	6º-CSB1.4.1 - Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	Realiza traballos individuais e en grupo pero ten algunhas dificultades para empregar estratexias de traballo cooperativo	X	X	X
CS-B1.5	6º-CSB1.5.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Utiliza estratexias para realizar traballos e amosa algunhas habilidades para a resolución pacífica de conflitos	X	X	X
CS-B1.5	6º-CSB1.5.2 - Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Participa no traballo cooperativo pero ten dificultades para seguir as pautas establecidas polo grupo.	X	X	X
CS-B1.6	6º-CSB1.6.1 - Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	Amosa interese pola convivencia pacífica e tolerante entre os compañeiros.	X	X	X
CS-B1.7	6º-CSB1.7.1 - Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Adoita participar na vida da aula e do centro e utiliza algunhas estratexias para resolver conflitos entre os seus compañeiros.	X	X	X
CS-B1.7	6º-CSB1.7.2 - Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Identifica os códigos de conduta da escola, pero ten algunha dificultade para acatalos.	X	X	X

CS-B1.8	6º-CSB1.8.1 - Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	Adoita valorar a cooperación e o diálogo para resolver conflitos.	X	X	X
CS-B1.9	6º-CSB1.9.1 - Aмосa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Aмосa actitudes de confianza en si mesmo e nas súas posibilidades.	X	X	X
CS-B1.9	6º-CSB1.9.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Ten algunhas dificultades para planificar e tomar decisións.	X		X
CS-B1.10	6º-CSB1.10.1 - Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.	Aмосa unha actitude de respecto cara as opinións dos demais e participa nos traballos en grupo.	X	X	X
CS-B1.10	6º-CSB1.10.2 - Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	Participa nos traballos en grupo pero ten algunhas dificultades para tomar decisións e aceptar responsabilidades.	X	X	X
Bloque 2: O mundo que nos rodea					
CS-B2.1	6º-CSB2.1.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	Identifica diferentes formas de representar a Terra e é capaz de describilas correctamente e de comparar as súas características. Recoñece e diferencia as escalas gráfica e numérica dun mapa.	X		

CS-B2.2	6º-CSB2.2.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan	Adoita definir clima, nomear os elementos e identificar os factores que o determinan. Sitúa as zonas climáticas de España e de Galicia nun mapa. Coñece o significado dos climogramas e ten algunhas dificultades para interpretalos.	X		
CS-B2.3	6º-CSB2.3.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características dos principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade.	Adoita definir paisaxe, identificar os seus elementos e explicar as características das principais paisaxes de España e Europa con algúns erros.	X		
CS-B2.4	6º-CSB2.4.1 - Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima.	Normalmente localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Europa e as súas vertentes hidrográficas con algúns erros.	X		
CS-B2.4	6º-CSB2.4.2 - Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa.	Adoita recoñecer as principais características do relevo de Europa. Sitúa nun mapa os mares e os grandes ríos de Europa con algúns erros. Sitúa as zonas climáticas de Europa e recoñece as principais características dos distintos climas de Europa con algún erro.	X		
CS-B2.5	6º-CSB2.5.1 - Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta.	Adoita identificar e describir as principais actuacións do ser humano que conducen a mellorar as condicións ambientais do noso planeta.	X		

CS-B2.6	6º-CSB2.6.1 - Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo.	Identifica os efectos e as causas do efecto invernadoiro. Coñece e comprende as principais medidas que se deben tomar para evitalo	X		
Bloque 3: Vivir en sociedade					
CS-B3.1	6º-CSB3.1.1 - Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais.	Ten algunhas dificultades para explicar que é a UE, cales son os seus obxectivos políticos e económicos. Localiza nun mapa os países membros e as súas capitais con algúns erros.		X	
CS-B3.1	6º-CSB3.1.2 - Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro.	Ten algunha dificultade para identificar as principais institucións da UE. Recoñece os seus símbolos e explica en que consiste o mercado e a zona euro con algúns erros.		X	
CS-B3.2	6º-CSB3.2.1 - Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden nesta e defíneos correctamente.	Identifica algúns factores que inciden nos movementos de poboación.		X	
CS-B3.2	6º-CSB3.2.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	Interpreta, aínda que con algunha dificultade, unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da demografía.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.1 - Describe as principais características da poboación española e europea.	Coñece algúns criterios para analizar a poboación española e europea; pero amosa algunhas dificultades para recoñecer os factores que inflúen nelas.		X	

CS-B3.3	6º-CSB3.3.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	Describe as principais características da poboación española e europea.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea.	Describe as principais razóns que determinan a distribución da poboación europea e española.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.4 - Describe a densidade de poboación de España comparándoa mediante gráficos coa media da Unión Europea.	Entende o concepto de densidade de poboación tanto en España como en Europa.		X	
CS-B3.4	6º-CSB3.4.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país.	Coñece e valora a importancia dos movementos migratorios.		X	
CS-B3.4	6º-CSB3.4.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc.	Identifica e recoñece os principais problemas actuais da poboación.		X	
CS-B3.5	6º-CSB3.5.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.		X	

CS-B3.5	6º-CSB3.5.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes	Coñece algunhas actividades relevantes dos sectores económicos, tanto en España como en Europa.		X	
CS-B3.6	6º-CSB3.6.1 - Valora con espírito crítico a función da publicidade e recoñece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, analizando exemplos concretos.	Coñece algunhas técnicas publicitarias pero amosa algunha dificultade para analizalas en exemplos concretos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.1 - Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles	Busca e compara prezos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.2 - Planifica os seus aforros para gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal.	Distribúe os seus aforros segundo as súas necesidades sen malgastalos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.3 - Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información.	Busca e compara prezos para elixir axeitadamente.		X	
CS-B3.8	6º-CSB3.8.1 - Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade.	Manifesta certo interese por xerar ideas, propostas...		X	
CS-B3.9	6º-CSB3.9.1 - Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven.	Clasifica diferentes tipos de empresas segundo ao sector económica ao que pertencen.		X	

CS-B3.9	6º-CSB3.9.2 - Describe diversas formas de organización empresarial.	Identifica con algunhas dificultade as características de diferentes tipos de empresas.		X	
CS-B3.9	6º-CSB3.9.3 - Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos.	Manifesta interese por coñecer os termos relacionados co mundo da empresa e da economía.		X	
Bloque 4: As pegadas do tempo					
CS-B4.1	6º-CSB4.1.1 - Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada unha delas.	Describe en orde cronolóxica as distintas edades da historia e os acontecementos que maracan o inicio e o final de cada unha delas.			X
CS-B4.2	6º-CSB4.2.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	Sitúa acontecementos históricos nunha liña do tempo.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España.	Elabora unha liña do tempo coas etapas históricas proporcionada coa súa duración.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas.	Elabora unha liña do tempo coas características fundamentais e propias de cada etapa.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.	Normalmente explica aspectos relacionados coa forma de vida e coa organización social. Interepreta a pirámide estamental.			X

CS-B4.3	6º-CSB4.3.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos.	Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais en España e os seus representantes máis significativos.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.5 - Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea.	Explica, aínda que con algúns erros, os principais acontecementos históricos da Idade Contemporánea española.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.6 - Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así como a pertenza á Unión Europea.	Coñece algunhas características da sociedade actual e valora o seu carácter democrático e plural.			X
CS-B4.4	6º-CSB4.4.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Adoita respectar o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico; pero non sempre asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.			X
CS-B4.4	6º-CSB4.4.2 - Respecta os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado.	Respecta os restos históricos como patrimonio que debemos legar; e recoñece a súa importancia como coñecemento do pasado.			X
CS-B4.5	6º-CSB4.5.1 - Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	Amosa un comportamento axeitado nos lugares públicos: museos, edificios antigos...			X
CS-B4.5	6º-CSB4.5.2 - Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	Amosa interese pola herdanza cultural pero non sempre a respecta.			X

ÁREA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA

Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Educación audiovisual				
6º-EPB1.1.1 - Observa e explica aspectos, calidades e características das obras artísticas seguindo un protocolo.	É quen de explicar algúns aspectos básicos dalgunhas obras.	X	X	X
6º-EPB1.1.2 - Utiliza a observación e a percepción visual para interpretar imaxes	Entende a importancia da observación para interpretar imaxes	X	X	X
6º-EPB1.1.3 - Reflexiona sobre o proceso de elaboración dunha composición plástica.	Antes de comezar unha composición é quen de observar e reflexionar sobre a súa elaboración.	X	X	X
6º-EPB1.1.4 - Recoñece materiais e recursos plásticos nas imaxes e nas composicións plásticas.	É quen de recoñecer algúns materiais e recursos plásticos.	X	X	X
6º-EPB1.1.5 - Aprecia as diferenzas entre as formas xeométricas do seu contexto próximo.	Recoñece algunhas formas xeométricas do seu contorno	X	X	X
6º-EPB1.1.6 - Analiza as posibilidades de texturas, formas, cores e materiais aplicados sobre soportes distintos.	Dáse conta das posibilidades de materiais, texturas, formas e cores, pero amosa algunha dificultade á hora de aplicarlas.	X	X	
6º-EPB1.2.1 - Analiza de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada imaxes fixas atendendo ao tamaño, ao formato e aos elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz e función).	Comeza a utilizar a terminoloxía axeitada na análise das imaxes	X	X	X

6º-EPB1.2.2 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco e negro á cor, do formato de papel ao dixital, e valora as posibilidades que trae consigo a fotografía.	Recoñece a evolución da fotografía e valora as posibilidades que proporcionan as novas tecnoloxías.	X	X	X
6º-EPB1.2.3 - Recoñece os temas da fotografía.	Recoñece algúns temas da fotografía	X		
6º-EPB1.2.4 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando a posteriori a adecuación do encadramento ao propósito inicial.	Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos.			X
6º-EPB1.2.5 - Recoñece o cine de animación como un xénero do cine e comenta o proceso empregado para a creación, a montaxe e a difusión dunha película de animación, realizado tanto coa técnica tradicional como coa técnica actual.	É quen de recoñecer o cine de animación como un xénero do cine.			
6º-EPB1.2.6 - Secuencia unha historia en viñetas nas que incorpora imaxes e textos, seguindo o patrón do cómic.	É quen de secuenciar unha historia en viñetas incorporando imaxes e textos.			X
6º-EPB1.2.7 - Realiza sinxelas obras de animación para familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual: guión, realización, montaxe, son.	Comeza a familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual.			X
6º-EPB1.3.1 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar, modificar tamaño, cor, brillo, contraste, ?) que lle serven para a ilustración de textos.	Realiza pequenos retoques en imaxes dixitais.		X	
6º-EPB1.3.2 - Coñece os protocolos de actuacións para a difusión de imaxes propias ou alleas, e respecta a propiedade intelectual de cada persoa	Comprende a importancia dos protocolos de actuación para a difusión de imaxes.	X	X	X

Bloque 2: Expresión artística				
6º-EPB2.1.1 - Utiliza as técnicas de debuxo e/ou pictóricas máis axeitadas para as súas creacións, manexando os materiais e instrumentos de forma adecuada, coidando o material e o espazo de uso.	É quen de utilizar as técnicas máis sinxelas de debuxo coidando e respectando os materiais, os utensilios e os espazos.	X	X	X
6º-EPB2.1.2 - Fai composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, alegría, tristura etc.) coa axuda de diversos recursos para cada caso (claroscuro, puntos, liñas, cores etc.).	Fai composicións que transmiten emocións coa axuda de diversos recursos.	X	X	X
6º-EPB2.1.3 - Debuxa obxectos cotiáns, ideas, accións e situacións.	Debuxa obxectos cotiáns, accións e situacións.	X	X	X
6º-EPB2.1.4 - Experimenta con materiais e texturas gráficas con creatividade e soltura.	Amosa algunhas dificultades á hora de traballar cos distintos materiais e texturas gráficas.		X	X
6º-EPB2.1.5 - Valora os elementos e os recursos empregados para alcanzar o efecto que máis se axuste ás propias necesidades.	Valora os elementos e recursos empregados, pero ten algunhas dificultades para conseguir o resultado final desexado.	X	X	X
6º-EPB2.1.6 - Distingue e explica as características da cor en canto a súa luminosidade, tono e saturación, aplicándoas cun propósito concreto nas súas producións.	Comeza a distinguir as características da cor e a luminosidade.	X	X	X
6º-EPB2.1.7 - Obtén diversas texturas a partir da aplicación da cor.	Experimenta coas diferentes texturas.			X
6º-EPB2.1.8 - Executa composicións pareadas nas que aparecen as cores complementarias respectivas.	Realiza composicións sinxelas empregando as cores complementarias.			X
6º-EPB2.1.9 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, tamaños e cores axeitadas (paisaxe, bodegón etc.).	Comeza a ver a importancia das proporcións e tamaños axeitados.	X	X	X

6º-EPB2.1.10 - Explica coa terminoloxía aprendida o propósito dos seus traballos e as características dos mesmos.	Ten algunhas dificultades na explicación das características dos seus traballos.			X
6º-EPB2.2.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas con certas dificultades.			X
6º-EPB2.2.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volumes.	É quen de experimentar coa superposición de planos para crear volume dun xeito sinxelo.		X	
6º-EPB2.2.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.	Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo, pero amosa dificultades para proporcionar sensación de profundidade.		X	
6º-EPB2.2.4 - Fai obxectos tridimensionais utilizando o recorte, o encartado e o pegado de pezas de diversas formas, utilizando diversos tipos de materiais.	Fai obxectos tridimensionais básicos utilizando diversos tipos de materiais.			X
6º-EPB2.3.1 - Recoñece, respecta e valora as manifestacións artísticas máis importantes do patrimonio cultural e artístico español, nomeadamente aquelas que foron declaradas Patrimonio da Humanidade.	Amosa interese polas manifestacións artísticas máis importantes.			X
6º-EPB2.3.2 - Aprecia as posibilidades que ofrecen os museos de coñecer obras de arte expostas neles e goza con elas.	Aprecia e valora as posibilidades que ofrecen os museos para coñecer as obras de arte.	X	X	X
6º-EPB2.3.3 - Coñece algunha profesión do ámbito artístico, interésase polas características do traballo de artistas e artesáns ou artesás, e goza como público coa observación das súas producións.	Recoñece algunhas profesións artísticas e valora as súas producións.		X	
6º-EPB2.4.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información e documentación para a creación de producións	Utiliza as Tics de xeito guiado como fonte de información e documentación á hora de elaborar as súas producións.	X	X	X

propias.				
6º-EPB2.4.2 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar; modificar tamaño, cor, brillo, contraste etc.) que serven para a ilustración de textos.	Comeza a manexar programas informáticos sinxelos para a ilustración dos seus traballos.		X	X
6º-EPB2.4.3 - Elabora e prepara documentos propios da comunicación artística (carteis, guías ou programas).	Elabora con algunhas dificultades carteis, murais...			X
6º-EPB2.5.1 - Produce obras plásticas, logo de escoller as técnicas e os instrumentos máis axeitados para conseguir unha finalidade determinada.	Produce obras plásticas con algunha dificultade empregando as técnicas e instrumentos axeitados.		X	X
6º-EPB2.5.2 - Respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	Case sempre respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	X	X	X
6º-EPB2.5.3 - Aмосa interese polo traballo individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira.	Non sempre amosa interese polo traballo e non sempre colabora nin respecta as iniciativas dos compañeiros.	X	X	X
6º-EPB2.5.4 - Participa con interese nas actividades propostas, apreciando a realización correcta, precisa, ordenada e limpa dos exercicios e das actividades	Participa, pero non sempre amosa interese polas actividades propostas.	X	X	X

Bloque 3: Debuxo xeométrico				
6º-EPB3.1.1 - Identifica os conceptos de horizontalidade e verticalidade, e utilízalos nas súas composicións con fins expresivos.	Distingue entre horizontal e vertical			X
6º-EPB3.1.2 - Traza rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.	Sabe como se trazan as rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.			X
6º-EPB3.1.3 - Utiliza a regra considerando o milímetro como unidade de medida habitual aplicada ao debuxo técnico.	Realiza medicións apreciando a diferenza do milímetro			X
6º-EPB3.1.4 - Suma e resta segmentos utilizando a regra e o compás.	Traza e mide segmentos coa regra.			X
6º-EPB3.1.5 - Calcula graficamente a mediatriz dun segmento utilizando a regra e o compás.	Traza graficamente a mediatriz dun segmento			X
6º-EPB3.1.6 - Traza círculos co compás coñecendo o raio.	Traza círculos co compás.			X
6º-EPB3.1.7 - Divide a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais, utilizando o material propio do debuxo técnico.	Divide graficamente a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais.			X
6º-EPB3.1.8 - Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas e elementos florais aos que posteriormente lles dá cor.	Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas, frores...			X

6º-EPB3.1.9 - Continúa series con motivos xeométricos (rectas e curvas) utilizando unha cuadrícula propia facilitada cos instrumentos propios do debuxo técnico.	Continúa series xeométricas utilizando a cuadrícula			X
6º-EPB3.1.10 - Suma e resta ángulos de 90, 60, 45 e 30 graos utilizando o escuadro e o cartabón.	Construe ángulos dunha determinada medida usando o transportador.			X
6º-EPB3.1.11 - Analiza a realidade descompóndoa en formas xeométricas básicas e trasladándoa a composicións bidimensionais.	Identifica na realidade formas xeométricas básicas.			X
6º-EPB3.1.12 - Identifica nunha obra bidimensional formas xeométricas simples.	Identifica formas xeométricas nunha obra			X
6º-EPB3.1.13 - Realiza composicións utilizando formas xeométricas suxeridas polo ou pola docente.	Realiza composicións utilizando forma xeométricas			X
6º-EPB3.1.14 - Coñece e comprende o termo de escala e é capaz de aplicalo cambiando a escala dun debuxo sinxelo mediante o uso de cuadrícula.	Traza unha forma xeométrica sinxela utilizando unha escala sinxela			X
6º-EPB3.1.15 - Recoñece, clasifica e constrúe os polígonos elementais, apreciando as súas diferenzas e similitudes.	Recoñece, clasifica e constrúe polígonos segundo o número de lados.			X
6º-EPB3.2.1 - Coñece e aprecia o resultado da utilización correcta dos instrumentos de debuxo, e valora a precisión dos resultados.	Utiliza e valora o uso dos instrumentos xeométricos.			X

ÁREA DE MATEMÁTICAS

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	1	2	3
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas					
MT-B1.1	6º-MTB1.1.1 - Realiza predicións sobre os resultados esperados, utilizando os patróns e leis encontrados, analizando a súa idoneidade e os erros que se producen.	Realiza predicións e comproba despois os resultados.	X	X	X
MT-B1.2	6º-MTB1.2.1 - Elabora informes sobre o proceso de investigación realizado, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	Explica o proceso seguido na investigación dun traballo.	X	X	X
MT-B1.3	6º-MTB1.3.1 - Elabora conxecturas e busca argumentos que as validen ou as refuten, en situacións a resolver, en contextos numéricos, xeométricos ou funcionais.	Realiza conxecturas e expón argumentos para explicar unha situación problemática.	X	X	X
MT-B1.4	6º-MTB1.4.1 - Propón a resolución de retos e problemas coa precisión, co esmero e co interese apropiado ao nivel educativo e a dificultade da situación.	Inventa e resolve problemas	X	X	X
MT-B1.4	6º-MTB1.4.2 - Desenvolve e aplica estratexias de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios) para crear e investigar conxecturas e construír e defender argumentos.	Razoa o proceso seguido nunha investigación feita.	X	X	X
MT-B1.5	6º-MTB1.5.1 - Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución dun problema.	X	X	X
MT-B1.5	6º-MTB1.5.2 - Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e para resolver problemas, conxecturas e construír e defender argumentos.	Utiliza as TICs na resolución de cálculos e problemas.	X	X	X

MT-B1.6	6º-MTB1.6.1 - Realiza un proxecto, elabora e presenta un informe creando documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son...), buscando, analizando e seleccionando a información relevante, utilizando a ferramenta tecnolóxica axeitada e compartindo cos seus compañeiros.	Realización dunha tarefa coa utilización das TICs			X
Bloque 2: Números					
MT-B2.1	6º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	Identifica o valor dunha cantidade escrita en números romanos e escribe cantidades en numeración romana.	X		
MT-B2.1	6º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Le, escribe e ordena números naturais, fraccións e decimais ata as milésimas.	X	X	
MT-B2.2	6º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Interpreta o valor de posición das cifras	X	X	
MT-B2.2	6º-MTB2.2.2 - Utiliza os números negativos en contextos reais.	Recoñece os números negativos, o seu significado e asimilación en situacións cotiás	X		
MT-B2.3	6º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes	Calcula fraccións equivalentes a unha dada e reduce dúas fraccións a común denominador.		X	
MT-B2.3	6º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima	Redondea correctamente números decimais á décima, centésima e milésima máis próxima.		X	
MT-B2.3	6º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	Ordena fraccións transformándoas previamente en números decimais.		X	

MT-B2.4	6º-MTB2.4.1 - Coñece e aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 10.	Recoñece se un número é divisible por 2, 3, 5	X		
MT-B2.5	6º-MTB2.5.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	Coñece a aplica a xerarquía de operacións con números naturais	X		
MT-B2.5	6º-MTB2.5.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	Utiliza os números naturais, enteiros, decimais e fraccionarios na resolución de problemas.	X	X	
MT-B2.5	6º-MTB2.5.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	Realiza estimacións e comproba os resultados desas estimacións.	X	X	X
MT-B2.6	6º-MTB2.6.1 - Calcula cadrados, cubos e potencias de base 10.	Coñece a idea de potencia e calcula cadrados, cubos e potencias de 10	X		
MT-B2.6	6º-MTB2.6.2 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	Calcula sumas e restas con fraccións do mesmo denominador e multiplicacións.		X	
MT-B2.6	6º-MTB2.6.3 - Realiza operacións con números decimais.	Realiza operacións con números decimais: suma, resta, multiplicación e división, aproximando tamén os resultados.		X	
MT-B2.6	6º-MTB2.6.4 - Aplica a xerarquía das operacións e os usos da paréntese.	Coñece a aplica a xerarquía de operacións con números naturais	X		
MT-B2.7	6º-MTB2.7.1 - Calcula e utiliza as porcentaxes dunha cantidade para expresar partes.	Identifica a porcentaxe relativa á metade (50%), cuarta parte (25%) tres cuartas partes (75%) e a totalidade (100%)		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.2 - Establece a correspondencia entre fraccións sinxelas, decimais e porcentaxes.	Converte fraccións en números decimais, e en porcentaxes e viceversa		X	

MT-B2.7	6º-MTB2.7.3 - Calcula aumentos e diminucións porcentuais.	Calcula aumentos e diminucións porcentuais relacionándoos con situacións concretas da realidade económica e social.		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.4 - Usa a regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade, para resolver problemas da vida diaria.	Resolve problemas da vida diaria utilizando regras de tres.		X	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.5 - . Resolve problemas da vida cotiá utilizando porcentaxes e regra de tres en situacións de proporcionalidade directa, explicando oralmente e por escrito o significado dos datos, a situación formulada, o proceso seguido e as solucións obtidas	Resolve problemas de porcentaxes e regras de tres directas.		X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números (naturais, enteiros, decimais e fraccións).	Realiza operacións con números naturais, decimais e fraccións (suma, resta de igual denominador e multiplicación e división)	X	X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	Descompón polinómicamente números naturais	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.8 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	Calcula os divisores dun número menor de 100	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.9 - Calcula o mcm e o mcd.	Aplica o procedemento xeral do cálculo do mcm e MCD de dous números.	X	X	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.10 - Descompón números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras.	Realiza a descomposición de números decimais.	X		
MT-B2.8	6º-MTB2.8.11 - Calcula tantos por cen en situacións reais.	Calcula correctament e porcentaxes.		X	

MT-B2.8	6º-MTB2.8.12 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	Emprega estratexias de cálculo mental	X	X	X
MT-B2.9	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	Resolve problemas con números naturais, decimais, fraccións, porcentaxes, cálculos de mcm e MCD	X	X	X
MT-B2.9	6º-MTB2.9.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba e expresa axeitadamente o resultado dos problemas, dando solucións coherentes.	X	X	X
Bloque 3: Medida					
MT-B3.1	6º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	Realiza estimacións con unidades de lonxitude, capacidade, masa, superficies e volumes, elixindo a unidade máis axeitada.			X
MT-B3.1	6º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	Realiza medicións con unidades convencionais e non convencionais expresándoo na unidade máis axeitada.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	Realiza sumas e restas entre distintas unidades de medida.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Distingue entre forma complexa e forma simple de lonxitude, masa... Realiza transformacións entre ambas.			X
MT-B3.2	6º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara e ordena medidas.			X

MT-B3.4	6º-MTB3.4.1 - Coñece e utiliza as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.	Coñece as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.			X
MT-B3.4	6º-MTB3.4.2 - Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados.	Explica oralmente os procesos seguidos.			X
MT-B3.4	6º-MTB3.4.3 - Resolve problemas utilizando as unidades de medida máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido.	Resolve problemas de unidades de medida.			X
MT-B3.5	6º-MTB3.5.1 - Resolve problemas realizando cálculos con medidas angulares.	Resolve problemas con medidas angulares.	X		
MT-B3.6	6º-MTB3.6.1 - Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba o resultado dos problemas.			X
Bloque 4: Xeometría					
MT-B4.1	6º-MTB4.1.1 - Identifica e representa posicións relativas de rectas e circunferencias.	Recoñeces as distintas posicións da recta e a circunferencia: secante, tanxente e exterior e de dúas circunferencias: interiores, exteriores, tanxentes, secantes.			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.2 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice	Distingue os diferentes tipos de ángulos: agudo, recto, obtuso, plano, nulo e completo e ángulos consecutivos, adxacentes, complementarios e suplementarios.			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.3 - Describe posicións e movementos por medio de coordenadas, distancias, ángulos, xiros	Identifica as coordenadas dun punto no plano.			X

MT-B4.1	6º-MTB4.1.4 - Realiza escalas e gráficas sinxelas, para facer representacións elementais no espazo.	Interpreta as escalas de mapas, planos...			X
MT-B4.1	6º-MTB4.1.5 - Identifica en situacións moi sinxelas a simetría do tipo axial e especular.	Identifica os eixes de xeometría e realiza a parte simétrica dunha figura sinxela.			X
MT-B4.2	6º-MTB4.2.1 - Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos.	Clasifica triángulos segundo os seus lados e ángulos.			X
MT-B4.2	6º-MTB4.2.2 - Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	Realiza medicións e construcións con instrumentos de debuxo: regra, compás, escadra, cartabón...			X
MT-B4.3	6º-MTB4.3.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	Distingue e calcula a área e perímetro das seguintes figuras: rectángulo, cadrado e triángulo.			X
MT-B4.3	6º-MTB4.3.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	Calcula áreas e perímetros aplicados á vida real: dunha habitación, dunha mesa...			X
MT-B4.4	6º-MTB4.4.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	Recoñece os elementos de la circunferencia: (centro, raio, diámetro, corda, arco) e as figuras circulares: sector circular e segmento circular.			X
MT-B4.4	6º-MTB4.4.2 - Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo.	Calcula la lonxitude de la circunferencia y el área del círculo			X
MT-B4.5	6º-MTB4.5.1 - Comprende e describe situacións da vida cotiá, e interpreta e elabora representacións espaciais (planos, esbozos de itinerarios, maquetas,), utilizando as nocións xeométricas básicas (situación, movemento, paralelismo, perpendicularidade, escala, simetría, perímetro e superficie).	Interpreta planos.			X

MT-B4.6	6º-MTB4.6.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas xeométricos.			X
MT-B4.6	6º-MTB4.6.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	Comproba a solución dos problemas.			X
Bloque 5: Estatística e probabilidade					
MT-B5.1	6º-MTB5.1.1 - Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	Distingue entre datos cuantitativos e datos cualitativos en situacións reais.			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.1 - Recolle e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e relativas.	Realiza táboas de frecuencias absolutas e relativas con datos da vida cotiá			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.2 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	Calcula media aritmética, moda e rango dunha serie de datos estatísticos.			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.3 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas	Realiza gráficos de barras, lineais e de sectores de datos estatísticos. Interpreta os seus datos			X
MT-B5.2	6º-MTB5.2.4 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficos estatísticas	Analiza e interpreta os datos recollidos en distintos tipos de gráficos estatísticas: gráficos de barras, lineais e de sectores.			X
MT-B5.4	6º-MTB5.4.1 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías)	Realiza estimacións sobre algúns xogos: moedas e cartas.			X

MT-B5.3	6º-MTB5.3.1 - Identifica situaciones de carácter aleatorio.	Interpreta as situacións aleatorias.			X
---------	---	--------------------------------------	--	--	---

MT-B5.5	6º-MTB5.5.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	Resolve problemas estatísticos da vida real.			X
MT-B5.5	6º-MTB5.5.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.	Comproba o resultado dos problemas estatísticos.			X

ÁREA DE LINGUA CASTELÁ

Criterio de evaluación	Estándares	Grado mínimo para superar el área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Comunicación oral: Hablar y escuchar					
LC-B1.1	6º-LCB1.1.1 - Emplea la lengua oral y ajusta los registros lingüísticos según el grado de formalidad y la finalidad (académica, social y lúdica).	Emplea los registros lingüísticos según el momento idóneo.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.2 - Transmite las ideas con claridad, coherencia y corrección.	ES quien de expresar sus ideas con cierta claridad.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.3 - Escucha atentamente las intervenciones de los compañeros y sigue las estrategias y normas para el intercambio comunicativo mostrando respeto y consideración por las ideas, sentimientos y emociones de los y de las demás.	Participa respetuosamente en el intercambio comunicativo con el grupo.	X	X	X
LC-B1.1	6º-LCB1.1.4 - Aplica las normas sociocomunicativas: escucha atenta, espera de turnos, participación respetuosa, adecuación a la intervención de la persona interlocutora, papel de la persona moderadora y ciertas normas de cortesía.	Comienza a aplicar las normas sociocomunicativas.	X	X	X
LC-B1.2	6º-LCB1.2.1 - Emplea conscientemente recursos lingüísticos y no lingüísticos para comunicarse en las interacciones orales	Hace uso de algunos recursos tanto lingüísticos como no lingüísticos en las interacciones orales.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.1 - Se expresa con una pronunciación y una dicción correctas: articulación, ritmo, entoación y volumen.	Intenta comunicarse con una dicción correcta.	X	X	X

LC-B1.3	6º-LCB1.3.2 - Expresa sus propias ideas comprensiblemente, sustituyendo elementos básicos del modelo dado.	Comienza a expresar sus propias ideas a partir de un modelo dado.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.3 - Participa activamente en diversas situaciones de comunicación: Debates y diálogos. Exposiciones orales con y sin ayuda de las tecnologías de la información y comunicación.	Participa en exposiciones orales, con o sin ayuda de las Tics.	X	X	X
LC-B1.3	6º-LCB1.3.4 - Participa activamente y de forma constructiva en las tareas de aula, cooperando en situaciones de aprendizaje compartido.	Se esfuerza por cooperar en situaciones de aprendizaje colectivo.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.1 - Muestra una actitud de escucha atenta.	Manifiesta un grado de seguimiento acomodado en la actividad diaria.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.2 - Comprende la información general en textos orales de uso habitual, del ámbito escolar y social.	ES quien de captar la información general de un texto oral.	X	X	X
LC-B1.4	6º-LCB1.4.3 - Interpreta el sentido de los elementos básicos del texto necesarios para la comprensión global (léxico, locuciones).	ES quien de interpretar el sentido de algunos elementos básicos del texto.	X	X	X
LC-B1.5	6º-LCB1.5.1 - Utiliza el vocabulario acomodado a su edad en las expresiones idóneas para las diferentes funciones del lenguaje.	Procura utilizar un vocabulario acomodado a su edad en diferentes contextos.	X	X	X
LC-B1.5	6º-LCB1.5.3 - Diferencia por el contexto el significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, tocayas, parónimas, polisémicas).	Comienza a diferenciar por el contexto el distinto significado de algunas palabras con el fonema o grafía idénticas.	X	X	X
LC-B1.6	6º-LCB1.6.1 - Identifica el tema del texto.	ES quien de identificar el tema del texto	X	X	X

LC-B1.6	6º-LCB1.6.2 - Identifica las ideas principales de un texto.	ES quien de identificar algunas ideas principales de un texto.	X	X	X
LC-B1.6	6º-LCB1.6.3 - Resume un texto distinguiendo ideas principales y secundarias.	Intenta resumir un texto distinguiendo algunas ideas principales y secundarias.	X	X	X
LC-B1.7	6º-LCB1.7.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios o no literarios acomodados a sus gustos e intereses, utilizando con corrección y creatividad las distintas estrategias de comunicación oral.	Es quien de reproducir de memoria breves textos.		X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.1 - Sigue instrucciones dadas para llevar a cabo actividades diversas.	Es quien de seguir unas instrucciones mínimas para realizar una actividad.	X	X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.2 - Responde de forma correcta la preguntas correspondientes a la comprensión literal, interpretativa y crítica del texto, e infiere el sentido de elementos no explícitos en los textos orales.	Responde preguntas sencillas de comprensión de un texto.	X	X	X
LC-B1.8	6º-LCB1.8.3 - Utiliza la información recogida para llevar a cabo diversas actividades en situaciones de aprendizaje individual o colectivo.	Comienza a utilizar la información recogida para llevar a cabo sus actividades de aprendizaje.	X	X	X
LC-B1.9	6º-LCB1.9.1 - Reproduce comprensiblemente textos orales breves y sencillos imitando modelos y ajustándose a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	ES quien de reproducir de memoria breves textos literarios según la forma del mensaje y su intención comunicativa.	X	X	X
LC-B1.9	6º-LCB1.9.2 - Recuerda algunas ideas básicas después de escuchar un texto y las expresa oralmente en respuesta a preguntas directas.	ES quien de responder oralmente la algunas preguntas básicas de un texto oral.	X	X	X

LC-B1.9	6º-LCB1.9.3 - Organiza y planifica el discurso acomodándose a la situación de comunicación y a los diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse y dialogar) empleando los recursos lingüísticos pertinentes.	Comienza a ver la necesidad de organizar y planificar un discurso.		X	X
LC-B1.10	6º-LCB1.10.1 - Emplea de manera efectiva el lenguaje oral para comunicarse y aprender: escucha activa, recogida de datos, pregunta y respuesta, participación en encuestas y entrevistas, emisión de juicio personal.	Comienza a emplear con cierta efectividad a lenguaje oral para comunicarse correctamente.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.1 - Resume entrevistas, noticias y debates infantiles procedentes de la radio, televisión y de la internet.	ES quien de resumir noticias procedentes de los medios de comunicación e idóneas a su edad.		X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.2 - Transforma en noticias hechos cotidianos próximos a su realidad, ajustándose a la estructura y lenguaje propios del género e imitando modelos.	ES quien de transformar en noticias hechos cotidianos próximos su realidad.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.3 - Realiza entrevistas y reportajes sobre temas de su interés, siguiendo modelos.	ES quien de realizar entrevistas siguiendo un modelo.	X	X	X
LC-B1.11	6º-LCB1.11.4 - Prepara, siguiendo modelos, reportajes sobre temas de su interés.	Siguiendo unas pautas sencillas, comienza a preparar algún reportaje.	X	X	X
Bloque 2: Comunicación escrita: leer					
LC-B2.1	6º-LCB2.1.1 - Lee en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados a su edad con velocidad, fluidez y entonación adecuada.	Lee en voz alta diferentes tipos de texto de una manera acomodada a su edad.	X	X	X
LC-B2.1	6º-LCB2.1.2 - Descodifica con precisión y rapidez todo tipo de palabras.	Comienza a descodificar algunos tipos de palabras.	X	X	X

LC-B2.2	6º-LCB2.2.1 - Entiende el mensaje de manera global e identifica las ideas principales y las secundarias de los textos de diferente tipología, del ámbito escolar y social, a partir de la lectura de un texto en voz alta.	ES quien de entender el mensaje principal y algunas secundarias de un texto oral.	X	X	X
LC-B2.2	6º-LCB2.2.2 - Comprende, con cierto grado de detalle, diferentes tipos de textos atendiendo a la forma del mensaje (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos y argumentativos) y su intención comunicativa (informativos, literarios, prescriptivos y persuasivos).	ES quien de comprender con cierto grado de detalle diferentes tipos de texto.	X	X	X
LC-B2.3	6º-LCB2.3.1 - Lee en silencio con la velocidad adecuada textos de diferente complejidad.	ES quien de leer en silencio con la velocidad idónea a su nivel.	X	X	X
LC-B2.3	6º-LCB2.3.2 - Realiza lecturas en silencio resumiendo con brevedad los textos leídos.	ES quien de hacer breves resúmenes de un texto.	X	X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.1 - Capta el propósito de diferentes tipología textuales. Identifica las partes de su estructura organizativa, analiza su progresión temática.	Dentro de un texto va empezando a identificar su estructura organizativa	X	X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.2 - Elabora resúmenes de textos leídos e identifica los elementos característicos de los diferentes tipos de texto.	Va avanzando en el resumen de textos escritos.		X	X
LC-B2.4	6º-LCB2.4.3 - Reconoce algunos mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto.	Reconoce algún mecanismo de cohesión.		X	X

LC-B2.4	6º-LCB2.4.4 - Elabora esquemas a partir de textos expositivos.	ES quien de elaborar esquemas sencillos.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.1 - Interpreta el valor del título y las ilustraciones.	Valora el título y las ilustraciones alusivas al texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.2 - Marca las palabras clave de un texto que ayudan a la comprensión global.	Es quien de marcar algunas palabras clave en un texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.3 - Activa conocimientos previos ayudándose de ellos para comprender un texto.	Comienza a darle importancia a los conocimientos previos para la comprensión de un texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.4 - Realiza inferencias y formula hipótesis.	Esporádicamente formula hipótesis.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.5 - Comprende la información contenida nos gráficos, estableciendo relaciones con la información que aparece en el texto relacionada con estos.	Comienza a comprender la información de los gráficos en relación con un determinado texto.	X	X	X
LC-B2.5	6º-LCB2.5.6 - Interpreta esquemas de llave, números, mapas conceptuales sencillos.	Comienza a interpretar ciertos tipos de esquemas.	X	X	X
LC-B2.6	6º-LCB2.6.1 - Ha programado un tiempo semanal para leer diferentes textos.	Empieza a tener que programar un tiempo para su lectura.	X	X	X

LC-B2.6	6º-LCB2.6.2 - Lee voluntariamente textos propuestos por el maestro o maestra.	Lee los textos que se le proponen.	X	X	X
LC-B2.7	6º-LCB2.7.1 - Consulta diferentes fuentes bibliográficas y textos de soporte informático para obtener datos e información para realizar trabajos individuales o en grupo.	Consulta fuentes en soporte informático para obtener la información precisa para realizar un trabajo.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.1 - Deduce el significado de palabras y expresiones con ayuda del contexto.	Deduce el significado de algunas palabras dentro del contexto.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.2 - Comprende textos periodísticos y publicitarios. Identifica su intención comunicativa. Diferencia entre información, opinión y publicidad.	Comienza a comprender la diferencia entre información, opinión y publicidad en textos periodísticos.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.3 - Infiere, interpreta y formula hipótesis sobre el contenido. Sabe relacionar los elementos lingüísticos con los no lingüísticos en los diferentes tipos de textos.	Formula algunas hipótesis sobre el contenido de un texto .	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.4 - Establece relación entre las ilustraciones y los contenidos del texto, presenta hipótesis, realiza predicciones, e identifica en la lectura el tipo de texto y la intención.	Aprende a identificar los distintos tipos de texto y su intención. Es capaz de hacer hipótesis sobre el tipo de texto según las ilustraciones.	X	X	X
LC-B2.8	6º-LCB2.8.5 - Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos publicitarios.	Avanza en la interpretación del lenguaje figurado en textos publicitarios.	X	X	X
LC-B2.9	6º-LCB2.9.1 - Utiliza los medios informáticos para obtener información.	Recurre con asiduidad a los medios informáticos para la procura de la información.	X	X	X

LC-B2.9	6º-LCB2.9.2 - Interpreta la información y hace un resumen de la misma.	Avanza en la interpretación y resumen de la información.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.1 - Utiliza la biblioteca para localizar un libro determinado con seguridad y autonomía, aplicando las normas de funcionamiento de la misma.	Recurre a la biblioteca para localizar lecturas idóneas a su gusto y sabe hacer uso de la misma.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.2 - Expone los argumentos de lecturas realizadas dando cuenta de algunas referencias bibliográficas: autor o autora, editorial, género o ilustraciones.	Expone el argumento de alguna lectura y cita algunas referencias bibliográficas.	X	X	X
LC-B2.10	6º-LCB2.10.3 - Selecciona lecturas con criterio personal y expresa el gusto por la lectura de diversos géneros literarios como fuente de ocio manifestando su opinión sobre los textos leídos.	Manifiesta su opinión sobre un texto elegido personalmente.	X	X	X
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir					
LC-B3.1	6º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios del ámbito de la vida cotidiana, del ámbito escolar y social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos y literarios, narraciones, textos científicos, anuncios publicitarios, reglamentos, recetas, instrucciones, normas, solicitudes, .	Escribe distintos tipos de textos	X	X	X
LC-B3.1	6º-LCB3.1.2 - Escribe textos usando el registro adecuado, organizando las ideas con claridad, enlazando enunciados en secuencias lineales cohesivas y respetando las normas gramaticais y ortográficas.	Escribe textos con cierta cohesión y respetando unas normas básicas.	X	X	X
LC-B3.1	6º-LCB3.1.3 - Escribe diferentes tipos de textos adecuando el lenguaje a las características del género, siguiendo modelos, encaminados a desarrollar su capacidad creativa en la escritura.	Escribe textos de forma creativa.	X	X	X

LC-B3.2	6º-LCB3.2.1 - Resume el contenido de textos propios del ámbito de la vida personal y del ámbito escolar, recogiendo las ideas principales, evitando parafrasear el texto y utilizando una expresión personal.	Hace breves resúmenes.	X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.2 - Aplica correctamente los signos de puntuación, las reglas de acentuación y ortográficas propias del nivel.	Aplica las normas ortográficas propias del nivel.	X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.3 - Reproduce textos dictados con corrección.		X	X	X
LC-B3.2	6º-LCB3.2.4 - Emplea estrategias de búsqueda y selección de la información: tomar notas, elaborar esquemas, guiones, borradores y mapas conceptuales.	Emplea algunas estrategias para buscar y seleccionar información.	X	X	X
LC-B3.3	6º-LCB3.3.1 - Utiliza habitualmente el diccionario, en papel y on line, en el proceso de escritura.	Utiliza el diccionario.	X	X	X
LC-B3.4	6º-LCB3.4.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados y organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, periódicos y revistas).	Comienza a elaborar gráficas a partir de unos datos.			X
LC-B3.4	6º-LCB3.4.2 - Presenta un informe de forma ordenada y clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas o situaciones sencillas, recogiendo información de diferentes fuentes (directas, libros, Internet), siguiendo un plan de trabajo y expresando conclusiones.	Comienza a presentar breves informes de forma ordenada y clara.		X	X

LC-B3.4	6º-LCB3.4.3 - Elabora un informe siguiendo un guión establecido que suponga la búsqueda, selección y organización de la información de textos de carácter científico, geográfico o histórico.	Comienza a elaborar informes de tipo específico.		X	X
LC-B3.5	6º-LCB3.5.1 - Ponen interés y se esfuerza por escribir correctamente de forma personal.	Manifiesta interés por escribir correctamente.	X	X	X
LC-B3.6	6º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, opiniones, reflexiones y valoraciones argumentadas y usa, de manera habitual, un lenguaje no sexista	Es respetuoso con las diferencias.	X	X	X
LC-B3.7	6º-LCB3.7.1 - Planifica y redacta textos siguiendo unos pasos: planificación, redacción, revisión y mejora. - Determina con antelación como será el texto, su extensión, el tratamiento autor/a-lector/la y la presentación. - Adapta la expresión a la intención, habida cuenta al interlocutor y el asunto de que se trata. - Presenta los escritos con limpieza, claridad, precisión y orden los escritos. - Reescribe el texto.	Valora la importancia de los borradores y su revisión.	X	X	X
LC-B3.7	6º-LCB3.7.2 - Valora su propia producción escrita, así como la producción escrita de sus compañeros.	Valora las producciones escritas.	X	X	X
LC-B3.8	6º-LCB3.8.1 - Usa con eficacia Internet y las Tecnologías de la Información y la Comunicación para escribir, presentar los textos y buscar información, crear tablas y gráficas.	Utiliza las Tics para sus producciones escritas y para la busca de información.	X	X	X
LC-B4.1	6º-LCB4.1.1 - Identifica todas las categorías gramaticais por su función en la lengua: presentar al nombre, sustituir al nombre, expresar características del nombre, expresar acciones o estados, enlazar o relacionar palabras u oraciones.	Identifica las categorías gramaticales de las palabras.	X	X	X

LC-B4.1	6º-LCB4.1.2 - Conjuga y usa con corrección todos los tiempos simples y compuestos en las formas personales y no personales del modo indicativo y subjuntivo de todos los verbos.	Conjuga y comienza a usar con corrección los verbos.	X	X	X
LC-B4.1	6º-LCB4.1.3 - Diferencia familias de palabras.	Distingue distintas familias de palabras.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.1 - Identifica y usa sinónimos y antónimos, palabras polisémicas y tocayas, arcaísmos, estranxeirismos y neologismos, frases hechas, siglas y abreviaturas.	Comienza a identificar algunos tipos de palabras.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.2 - Reconoce palabras compuestas, prefijos y sufijos y crea palabras derivadas	Reconoce palabras compuestas, prefijos y sufijos y crea palabras derivadas	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.3 - Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	Identifica y clasifica los diferentes tipos de palabras en un texto.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.4 - Reconoce y usa los conectores básicos entre oraciones: causa, consecuencia, finalidad...	Comienza a reconocer algunos conectores básicos.	X	X	X
LC-B4.2	6º-LCB4.2.5 - Identifica las oraciones como unidades de significado completo. Reconoce la oración simple, diferencia sujeto y predicado.	Identifica la oración y reconoce sus elementos.	X	X	X
LC-B4.3	6º-LCB4.3.1 - Reconoce la estructura del diccionario y tipos de diccionario, en diferentes soportes y los usa para buscar el significado de cualquier palabra (derivadas y sinónimas).	Usa el diccionario para buscar el significado de las palabras y reconoce distintos tipos.	X	X	X
LC-B4.3	6º-LCB4.3.2 - Selecciona la acepción correcta según el contexto de entre las varias que le ofrece el diccionario.	Sabe seleccionar la acepción correcta.	X	X	X

LC-B4.3	6º-LCB4.3.3 - Reconoce y usa correctamente las normas ortográficas en sus producciones escritas.	Reconoce y comienza a aplicar las normas ortográficas en sus producciones escritas.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.1 - Señala las características que definen a las diferentes clases de palabras y nombres: clasificación y uso para construir el discurso en los diferentes tipos de producciones	ES quien de señalar las características de diferentes clases de palabras.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente las normas de concordancia de género y número en la expresión oral y escritura.	Utiliza las normas de concordancia.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.3 - Aplica correctamente las normas de acentuación y clasifica las palabras de un texto.	Aplica las normas de acentuación y clasifica palabras de un texto.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.4 - Usa con corrección los signos de puntuación.	Comienza a usar con corrección los signos de puntuación.	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.5 - Aplica las normas del uso de la til.	Comienza a aplicar las normas del uso de la tilde	X	X	X
LC-B4.4	6º-LCB4.4.6 - Utiliza una sintaxis adecuada en las producciones escrituras propias.	Comienza a utilizar una sintaxis básica.	X	X	X
LC-B4.5	6º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos digitales como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	Utiliza distintos programas educativos digitales como apoyo y refuerzo del aprendizaje.	X	X	X
LC-B4.6	6º-LCB4.6.1 - Valora la variedad lingüística de España y el español de América.	Valora el español.	X	X	X

LC-B4.6	6º-LCB4.6.2 - Reconoce e identifica algunas de las características relevantes (históricas, socioculturales, geográficas y lingüísticas) de las lenguas oficiales en España.	Identifica algunas de las características de las lenguas oficiales de España.	X	X	X
Bloque 5: Educación Literaria					
LC-B5.1	6º-LCB5.1.1 - Reconoce y valora las características fundamentales de textos literarios narrativos, poéticos y dramáticos.	Valora las características de distintos tipos de textos.	X	X	X
LC-B5.2	6º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptaciones de obras clásicas y literatura actual.	Realiza lecturas guiadas.	X	X	X
LC-B5.2	6º-LCB5.2.2 - Interpreta el lenguaje figurado, metáforas, personificaciones, hipérbolos y juegos de palabras en textos literarios.	Interpreta algunos tipos de lenguaje figurado.		X	
LC-B5.3	6º-LCB5.3.1 - Distingue algunos recursos retóricos y métricos propios de los poemas.	Reconoce la métrica de los poemas.	X	X	X
LC-B5.3	6º-LCB5.3.2 - Utiliza comparaciones, metáforas, aumentativos, diminutivos y sinónimos en textos literarios.	Comienza a utilizar algunas figuras literarias.		X	X
LC-B5.4	6º-LCB5.4.1 - Créela textos literarios (cuentos, poemas, canciones y sencillas obras teatrales) a partir de pautas o modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos y rítmicos en dichas producciones.	Crea distintos tipos de textos literarios sencillos.			X
LC-B5.5	6º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizaciones individualmente y en grupo de textos literarios apropiados o adecuados a su edad y de textos de producción propia.	Realiza alguna dramatización.		X	X
LC-B5.5	6º-LCB5.5.2 - Memoriza y reproduce textos orales adecuados a su edad: cuentos, poemas, canciones, refranes y adivinanzas.	Memoriza textos sencillos.	X	X	X
LC-B5.6	6º-LCB5.7.1 - Valora la literatura en cualquier lengua, especialmente en lengua gallega, como vehículo de comunicación y como recurso de gozo personal.	Comienza a valorar la literatura como medio de comunicación y como gozo personal.	X	X	X

ÁREA DE LINGUA GALEGA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar					
LG-B1.1	6º-LGB1.1.1 - Comprende as ideas principais e secundarias dun texto oral, procedente da radio, da televisión ou de internet, identificando o tema e elaborando un resumo.	Normalmente é quen de sacar a idea fundamental e algunha secundaria dun texto oral e redactar un breve resumo.		X	X
LG-B1.1	6º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral, distinguindo a información da opinión.	Comeza a distinguir información de opinión.		X	X
LG-B1.2	6º-LGB1.2.1 - Identifica en documentos audiovisuais a información relevante, e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	Comeza a identificar a información relevante e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	X	X
LG-B1.2	6º-LGB1.2.2 - Usa documentos audiovisuais como medio para obter, identificar, clasificar, comparar e relacionar informacións.	Comeza a utilizar os documentos audiovisuais para preparar un determinado tema.		X	X
LG-B1.3	6º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	É quen de entender que algunhas expresións teñen un dobre sentido e ás veces algunha ironía.	X	X	X
LG-B1.3	6º-LGB1.3.2 - Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega.	Empeza a recoñecer a retranca.			X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	Entende a importancia de escoitar aos demais interlocutores, agardar a súa quenda de palabra e responder dun xeito coherente co tema a tratar.	X	X	X

LG-B1.4	6º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas.	É quen de seguir unha exposición e comeza a extraer algunhas ideas máis destacadas.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.3 - Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	Comeza a ver a necesidade de adecuar o discurso ás diferentes necesidades comunicativas.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	Valorarase que teña unha participación mínima no debate establecido.	X	X	X
LG-B1.4	6º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	Comeza a axustar a súa produción o grao de formalidade da situación.		X	X
LG-B1.5	6º-LGB1.5.1 - escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	Entende a importancia do autocontrol para respectar as intervencións dos compañeiros.	X	X	X
LG-B1.5	6º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.	Entende que teñen que ser respectadas diferentes opinións.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	Valora a importancia de respectar as quendas de intervención.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	Entender a importancia de empregar a lingua galega.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptadas ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	É capaz de apreciar a importancia da xestualidade e a entoación no discurso e intenta demostralo.	X	X	X

LG-B1.6	6º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	Esfórzase por acadar unha pronuncia e dicción correctas.	X	X	X
LG-B1.6	6º-LGB1.6.5 - Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas.	Valorarase que teña unha mínima participación	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	Intenta utilizar un vocabulario axeitado sen demasiadas repeticións.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos adecuados.	Valorarase a intención de utilizar o mellor posible a lingua galega.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	Que saiban apreciar a importancia de empregar expresións cunha linguaxe máis formal.	X	X	X
LG-B1.7	6º-LGB1.7.4 - Aмосa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	Procura utilizar unha pronuncia e entoación o máis axeitada posible.	X	X	X
LG-B1.8	6º-LGB1.8.1 - Elabora textos propios dos medios de comunicación.	Elabora textos sinxelos utilizando algunhas expresións propias da lingua galega.	X	X	X
LG-B1.9	6º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: acenos, miradas, postura corporal... para reforzar o sentido das súas producións orais.	Valora a importancia da expresividade corporal e intenta utilizala.	X	X	X
LG-B1.10	6º-LGB1.10.1 - Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe activamente ao traballo en grupo.	Valora a importancia do traballo en grupo intentando aportar ideas e respectando as dos demais.	X	X	X

LG-B1.11	6º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	Valora a importancia do traballo en grupo intentando aportar ideas ideas.	X	X	X
LG-B1.12	6º-LGB1.12.1 - Usa unha linguaxe non sexista.	Apreciase a utilización dunha linguaxe non sexista.	X	X	X
LG-B1.12	6º-LGB1.12.2 - Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	Apreciase a utilización dunha linguaxe non sexista.	X	X	X
LG-B1.13	6º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais pertencentes a diferentes variedades da lingua galega.	Identifica algunhas variedades máis salientables.	X	X	X
LG-B1.13	6º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	Recoñece a riqueza dialectal existente na nosa lingua.	X	X	X
LG-B1.14	6º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega con calquera contexto profesional oral: sanidade, Administración, xustiza, educación, medios de comunicación...	Valora a importancia de utilizar o galego en todos os contextos.	X	X	X
LG-B1.14	6º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	Valora a importancia da nosa lingua para dirixirnos aos demais.	X	X	X
Bloque 2: Comunicación escrita: ler					
LG-B2.1	6º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	Comprende a información máis relevante.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo, expositivo e argumentativo).	Comeza a identificar a idea principal e algunha secundaria dun texto.	X	X	X

LG-B2.1	6º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	Selecciona a información concreta dun texto.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.4 - Interpreta metáforas, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.	Interpreta algunhas figuras literarias e comeza a interpretar ironías e dobres sentidos.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión.	Comeza a recoñecer algúns mecanismos de cohesión.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia información, opinión e publicidade.	Comeza a identificar o punto de vista do autor e empeza a diferenciar información, opinión e publicidade.		X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	Obedece ordes para a utilización do dicionario cando precisa resolver dúbidas.	X	X	X
LG-B2.1	6º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	Valora a importancia dunha lectura rápida para captar a idea principal dun texto.	X	X	X
LG-B2.2	6º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, mapas conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.	É quen de interpretar e comprender a información que aportan os gráficos e esquemas relacionándoa co contido do texto.	X	X	X
LG-B2.3	6º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto.	Decátase da importancia que ten subliñar as ideas principais.	X	X	X
LG-B2.3	6º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto, indicando as ideas principais e secundarias.	Adoita facer esquemas indicando ideas principais e secundarias.	X	X	X

LG-B2.3	6º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto.	É quen de facer un resumo dun texto.	X	X	X
LG-B2.4	6º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	Deduce o contido dun texto apoiándose no título e nas ilustracións.	X	X	X
LG-B2.4	6º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	Marca as palabras clave para acadar unha mellor comprensión dun texto.	X	X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto.	Utiliza as Tics para localizar información nun texto.	X	X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto.	Comeza a utilizar as Tics para organizar a información dun texto.		X	X
LG-B2.5	6º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto	Adoita recorrer aos dicionarios dixitais.	X	X	X
LG-B2.6	6º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	É quen de ler diferentes tipos de lectura.	X	X	X
LG-B2.6	6º-LGB2.6.3 - Le textos adaptados e próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade	Le textos en silencio sen dificultade.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	Descodifica con certa rapidez as palabras.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	Le en voz alta coa fluidez e precisión relacionadas coa súa idade.	X	X	X

LG-B2.7	6º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	Vai adecuando a velocidade e o ton de voz aos diferentes tipos de textos.	X	X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	Intenta captar o interese do auditorio.		X	X
LG-B2.7	6º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.	É quen de facer lecturas dramatizadas.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	Recorre con frecuencia á biblioteca de aula e contribúe ao seu coidado.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con autonomía para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora.	Recorre con frecuencia á biblioteca do centro e contribúe ao seu coidado.	X	X	X
LG-B2.8	6º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais para obter datos e informacións, con autonomía.	Usa as bibliotecas virtuais para obter datos e información.	X	X	X
LG-B2.9	6º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.	É quen de interesarse por conservar e organizar o seu material.	X	X	X
LG-B2.10	6º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	É quen de ver a importancia da lectura como aprendizaxe e medio de comunicación.	X	X	X
LG-B2.11	6º-LGB2.11.1 - Aмосa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese.	Aмосa certa autonomía lectora.	X	X	X
LG-B2.11	6º-LGB2.11.2 - Expresa opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	Expresa, cando se lle pregunta, a súa opinión sobre unha lectura determinada.	X	X	X

LG-B2.12	6º-LGB2.12.1 - Percibe as diferenzas lingüísticas presentes nas variedades da lingua galega.	Dáse conta das diferenzas lingüísticas da lingua galega.	X	X	X
LG-B2.12	6º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	É quen de valorar a riqueza lingüística e cultural da lingua.	X	X	X
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir					
LG-B3.1	6º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais.	Planifica o seu traballo para elaborar unha tarefa.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados.	Elabora textos sinxelos estruturando en parágrafos e con certa cohesión.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.3 - Respecta as regras de puntuación no texto.	Respecta as regras de puntuación básicas.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.4 - Aplica a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa unha linguaxe non sexista.	Aplica de forma básica a normativa lingüística correspondente a esta idade.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.5 - Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	X	X	X
LG-B3.1	6º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	Fai un uso mínimo do dicionario.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, programas...	Elabora textos da vida cotiá imitando modelos.	X	X	X

LG-B3.2	6º-LGB3.2.2 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios dos medios de comunicación, imitando modelos.	Escribe, en papel e en formato dixital, textos dos medios de comunicación seguindo un modelo dado.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.3 - Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	Crea distintos tipos de textos sinxelos seguindo un breve guión.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e cohesivos, usando o rexistro adecuado.	Elabora textos sinxelos cun mínimo de cohesión.	X	X	X
LG-B3.2	6º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	Fai breves resumos.		X	X
LG-B3.3	6º-LGB3.3.1 - Elabora textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información: cuestionarios, enquisas, resumos, informes...	Elabora textos breves para comunicar unha determinada información.	X	X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.1 - Expresa nos seus textos de maneira imaxinativa ideas, sentimentos e/ou emocións; narra accións e presenta personaxes, obxectos e/ou lugares: carteis publicitarios, anuncios, cómics, contos, poemas, cancións, anécdotas...	É quen de elaborar distintos tipos de textos e expresar neles os seus sentimentos.	X	X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.2 - Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.	Comeza a demostrar unha incipiente creatividade.		X	X
LG-B3.4	6º-LGB3.4.3 - Aprecia os usos creativos da linguaxe.	Descobre os usos creativos da linguaxe.		X	X

LG-B3.5	6º-LGB3.5.1 - Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	X	X	X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos de maneira autónoma.	É quen de empregar procesadores de textos con certa autonomía.		X	X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.3 - Utiliza correctores de textos.	Empeza a utilizar correctores de textos.			X
LG-B3.5	6º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC para realizar presentacións.	Utiliza as TIC para realizar presentacións.		X	X
LG-B3.6	6º-LGB3.6.1 - Utiliza recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	Aprecia a importancia que teñen os recursos gráficos.	X	X	X
LG-B3.7	6º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	X	X	X
LG-B3.7	6º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	Aprecia a importancia da lingua escrita para a comunicación.		X	X
Bloque 4: Coñecemento da lingua					
LG-B4.1	6º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo, preposición, conxunción e interxección.	Recoñece as categorías gramaticais traballadas neste nivel.	X	X	X

LG-B4.1	6º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	Conxuga e usa as formas verbais.		X	X
LG-B4.1	6º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	Diferencia sílabas e identifica a sílaba tónica.	X	X	X
LG-B4.1	6º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo e imperativo.	Identifica e clasifica diferentes tipos de enunciado.	X		
LG-B4.1	6º-LGB4.1.5 - Identifica as oracións simples, recoñecendo o verbo e os seus complementos: o suxeito; utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e recoñece os complementos do nome.	Identifica as oracións simples e recoñece os seus elementos.			X
LG-B4.2	6º-LGB4.2.1 - Aplica correctamente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica, así como as demais normas ortográficas, e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	É quen de aplicar as normas xerais de acentuación e valora a importancia desta aprendizaxe.	X	X	
LG-B4.3	6º-LGB4.3.1 - Emprega con correccións os signos de puntuación.	Utiliza os signos de puntuación.		X	X
LG-B4.3	6º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	Comeza a usar unha sintaxe adecuada ao seu nivel.	X	X	X
LG-B4.3	6º-LGB4.3.3 - Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	Vaise familiarizando coa colocación do pronome átono.		X	X
LG-B4.4	6º-LGB4.4.1 - Usa axeitadamente diversos conectores entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición, condición...	Utiliza algúns conectores básicos.	X	X	X

LG-B4.4	6º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, deixes, elipse, sinónimos...	Recoñece algúns procesos de cohesión nos textos.	X	X	X
LG-B4.5	6º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións, o papel semántico do suxeito..	Identifica o papel semántico do suxeito.		X	X
LG-B4.5	6º-LGB4.5.2 - Transforma oracións activas en pasiva, e viceversa.	Comeza a transformar oracións activas en pasivas.			X
LG-B4.6	6º-LGB4.6.1 - Transforma un texto narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto e viceversa.	Pasa de estilo directo a indirecto un texto e viceversa.		X	X
LG-B4.7	6º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto.	Usa o dicionario seleccionando a opción axeitada en cada caso.	X	X	X
LG-B4.7	6º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.	Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.		X	
LG-B4.7	6º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	X	X	X
LG-B4.8	6º-LGB4.8.1 - Identifica as características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	Identifica as características máis salientables da lingua galega.			X
LG-B4.8	6º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe de España e Europa.	X	X	
LG-B4.9	6º-LGB4.9.1 - Recoñece e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	Comeza a recoñecer as interferencias e intenta evitalas.		X	X

LG-B4.9	6º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	Valora a aprendizaxe simultánea de varias linguas.	X	X	X
Bloque 5: Educación literaria					
LG-B5.1	6º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral.	Memoriza algúns textos sinxelos da literatura popular.	X	X	X
LG-B5.1	6º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	Valora os textos galegos como fonte de coñecemento e como gozo persoal.	X	X	X
LG-B5.2	6º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en silencio distintos tipos de textos.	X	X	X
LG-B5.2	6º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en voz alta distintos tipos de textos.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.1 - Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	Recoñece as características dos xéneros literarios.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	Distingue algúns recursos métricos.	X	X	X
LG-B5.3	6º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	É quen de identificar e empregar algunhas figuras literarias.		X	X

LG-B5.3	6º-LGB5.3.4 - Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	X	X	X
LG-B5.4	6º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas.	Compón poemas e relatos a partir de modelos dados.	X	X	X
LG-B5.5	6º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios diversos.	Participa na dramatización de textos literarios.		X	X
LG-B5.6	6º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	Decátase da importancia da literatura como enriquecemento persoal.	X	X	X
LG-B5.7	6º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	Aprecia as diferenzas entre as distintas culturas.		X	X
LG-B5.7	6º-LGB5.7.2 - Aмосa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural	Aмосa curiosidade por outras culturas.		X	X

ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T	T	T
			1	2	3
Bloque 1: Iniciación á actividade científica					
CN-B1.1	6º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións.	Ten algunhas dificultades para buscar, seleccionar e organizar información, obter conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	Ten algunhas dificultades para expresarse oralmente e por escrito contidos da área cun discurso ordenado, coherente e intelixible.	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc).	Adoita empregar o tratamento de textos, aínda que amosa algunha dificultade.	X	X	X
CN-B1.1	6º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	Normalmente manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	X	X	X
CN-B1.2	6º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas.	Ten algunhas dificultades na planificación, execución e na toma de decisións á hora de realizar as tarefas.	X	X	X

CN-B1.3	6º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para estudar e traballar de forma eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Utiliza algunhas estratexias para a execución do traballo individual e en equipo.	X	X	X
CN-B1.3	6º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Coñece as normas de uso e seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e da comunicación aínda que ten algunhas dificultades para empregarlas.	X	X	X
CN-B1.4	6º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Ten algunhas dificultades para realizar proxectos sinxelos e pequenas investigacións.		X	X
CN-B1.4	6º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.	Presenta un informe sinxelo empregando soportes variados de forma individual pero ten algunhas dificultades para facelo en equipo.	X	X	X
Bloque 2: O ser humano e saúde					
CN-B2.1	6º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.	Adoita identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.		X	

CN-B2.2	6º-CNB2.2.1 - Identifica e describe as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.	Adoita identificar as principais características dos aparatos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e urinario.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.1 - Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo.	Adoita recoñecer os estilos de vida saudables e a súa importancia no coidado do corpo.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.2 - Coñece e explica os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas saudables para previr e detectar os riscos para a saúde.	Adoita coñecer os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas equilibradas. Elabora unha dieta equilibrada para unha semana.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.	Normalmente distingue os efectos nocivos do consumo do alcohol e das drogas			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.4 - Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.).	Ten poucas dificultades para identificar e describir algúns avances da ciencia que melloran a saúde.			X
CN-B2.3	6º-CNB2.3.5 - Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas e reais	Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas pero non sabe empregalas en situacións reais.			X

Bloque 3: Os seres vivos					
CN-B3.1	6º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Adoita identificar e describir a estrutura dos seres vivos, nomeando as principais funcións de cada un deles aínda que con algúns erros.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.1 - Identifica as características e clasifica os seres vivos: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos. Outros reinos.	Ten algunhas dificultades para clasificar os seres vivos e nomear as principais características atendendo ao seu reino.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	Normalmente utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	X		
CN-B3.2	6º-CNB3.2.3 - Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra.	Adoita explicar a importancia da fotosíntese como algo imprescindible para a vida na Terra.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.1 - Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas.	Case sempre coñece e explica as relacións entre os seres vivos.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.2 - Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan.	Adoita recoñecer os diferentes ecosistemas e os seres vivos que neles habitan e é capaz de situalos xeográficamente.	X		

CN-B3.3	6º-CNB3.3.3 - Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies.	Adoita identificar os diferentes hábitats dos seres vivos e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	Coñece a utilidade da lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	X		
CN-B3.3	6º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utilizando os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, comunicando de xeito oral e escrito os resultados.	Ten algunha dificultade para observar e rexistrar algún proceso asociado á vida dos seres vivos para utilizar os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, pero non comunica de xeito oral e escrito os resultados.	X		
Bloque 4: Materia e enerxía					
CN-B4.1	6º-CNB4.1.1 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.	Amosa algunhas dificultades para realizar experiencias sinxelas como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.			X
CN-B4.1	6º-CNB4.1.2 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Amosa algunhas dificultades para a realización de experiencias sinxelas para comprender as reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.			X

CN-B4.2	6º-CNB4.2.1 - Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química.	Ten algunhas dificultades para explicar e distinguir as principais características das diferentes formas de enerxía.			X
CN-B4.2	6º-CNB4.2.2 - Identifica e explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.	Identifica os beneficios e riscos do uso das enerxías renovables e non renovables; pero non é capaz de expoñer posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.			X
CN-B4.3	6º-CNB4.3.1 - Planifica e realiza sinxelas experiencias e predí cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía, comunicando o proceso seguido e o resultado obtido.	Amosa algunha dificultade na realización de experiencias sinxelas relativas aos cambios no movemento e os efectos que neles provocan os distintos tipos de forzas.			X
CN-B4.3	6º-CNB4.3.2 - Observa de xeito sistemático, aprecia e explica os efectos da calor no aumento de temperatura e dilatación dalgúns materiais.	Observa e explica con algunhas dificultades os efectos da calor sobre os corpos.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.1 - Identifica, experimenta e exemplifica argumentando algúns cambios de estado e a súa reversibilidade.	É capaz de observar os cambios de estado e a súa reversibilidade.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.2 - Separa os compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución.	Recoñece as posibilidades existentes para separar distintos tipos de mesturas.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.3 - Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes.	Ten algunhas dificultades para elaborar conclusións sobre o tema.			X

CN-B4.4	6º-CNB4.4.4 - Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Ten algunhas dificultades para expoñer as características das principais reaccións químicas.			X
CN-B4.4	6º-CNB4.4.5 - Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo.	Adoita repectar as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos e materiais de traballo.	X	X	X
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas					
CN-B5.1	6º-CNB5.1.1 - Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan.	Normalmente identifica algunhas aplicacións das máquinas e aparellos.			X
CN-B5.1	6º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas.	É capaz de distinguir os compoñentes dunha máquina.			X
CN-B5.1	6º-CNB5.1.3 - Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas.	É quen de recoñecer a utilidade das máquinas nas diferentes actividades humanas.			X

CN-B5.2	6º-CNB5.2.1 - Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.)	É capaz de montar un circuito eléctrico sinxelo.			X
CN-B5.3	6º-CNB5.3.1 - Identifica os elementos dun circuito eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade.	É capaz de montar un circuito eléctrico sinxelo.			X
CN-B5.3	6º-CNB5.3.2 - Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo.	Identifica as propiedades dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo, aínda que con algunha dificultade.			X
CN-B5.4	6º-CNB5.4.1 - Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.	Coñece e valora algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.			X
CN-B5.4	6º-CNB5.4.2 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.	Coñece pero amosa algunhas dificultades para explicar os avances da ciencia en todos os aspectos da vida cotiá.			X

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Contidos comúns					
CS-B1.1	6º-CSB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	Busca información, selecciona, elabora conclusións e as comunica oralmente e por escrito.	X	X	X
CS-B1.2	6º-CSB1.2.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas tratados.	X	X	X
CS-B1.2	6º-CSB1.2.2 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Ten poucas dificultades para analizar información da área e manexar imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumo e as tics.	X	X	X
CS-B1.3	6º-CSB1.3.1 - Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	Normalmente emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía das ciencias sociais.	X	X	X
CS-B1.3	6º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Ten poucas dificultades para expresar oralmente diferentes contidos de carácter xeográfico, histórico e social.	X	X	X

CS-B1.4	6º-CSB1.4.1 - Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	Realiza traballos individuais e en grupo pero ten algunhas dificultades para empregar estratexias de traballo cooperativo	X	X	X
CS-B1.5	6º-CSB1.5.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Utiliza estratexias para realizar traballos e amosa algunhas habilidades para a resolución pacífica de conflitos	X	X	X
CS-B1.5	6º-CSB1.5.2 - Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Participa no traballo cooperativo pero ten dificultades para seguir as pautas establecidas polo grupo.	X	X	X
CS-B1.6	6º-CSB1.6.1 - Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	Amosa interese pola convivencia pacífica e tolerante entre os compañeiros.	X	X	X
CS-B1.7	6º-CSB1.7.1 - Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Adoita participar na vida da aula e do centro e utiliza algunhas estratexias para resolver conflitos entre os seus compañeiros.	X	X	X
CS-B1.7	6º-CSB1.7.2 - Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Identifica os códigos de conduta da escola, pero ten algunha dificultade para acatalos.	X	X	X

CS-B1.8	6º-CSB1.8.1 - Valora a cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	Adoita valorar a cooperación e o diálogo para resolver conflitos.	X	X	X
CS-B1.9	6º-CSB1.9.1 - Aмосa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Aмосa actitudes de confianza en si mesmo e nas súas posibilidades.	X	X	X
CS-B1.9	6º-CSB1.9.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Ten algunhas dificultades para planificar e tomar decisións.	X		X
CS-B1.10	6º-CSB1.10.1 - Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.	Aмосa unha actitude de respecto cara as opinións dos demais e participa nos traballos en grupo.	X	X	X
CS-B1.10	6º-CSB1.10.2 - Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	Participa nos traballos en grupo pero ten algunhas dificultades para tomar decisións e aceptar responsabilidades.	X	X	X
Bloque 2: O mundo que nos rodea					
CS-B2.1	6º-CSB2.1.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	Identifica diferentes formas de representar a Terra e é capaz de describilas correctamente e de comparar as súas características. Recoñece e diferencia as escalas gráfica e numérica dun mapa.	X		

CS-B2.2	6º-CSB2.2.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan	Adoita definir clima, nomear os elementos e identificar os factores que o determinan. Sitúa as zonas climáticas de España e de Galicia nun mapa. Coñece o significado dos climogramas e ten algunhas dificultades para interpretalos.	X		
CS-B2.3	6º-CSB2.3.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características dos principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade.	Adoita definir paisaxe, identificar os seus elementos e explicar as características das principais paisaxes de España e Europa con algúns erros.	X		
CS-B2.4	6º-CSB2.4.1 - Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima.	Normalmente localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Europa e as súas vertentes hidrográficas con algúns erros.	X		
CS-B2.4	6º-CSB2.4.2 - Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa.	Adoita recoñecer as principais características do relevo de Europa. Sitúa nun mapa os mares e os grandes ríos de Europa con algúns erros. Sitúa as zonas climáticas de Europa e recoñece as principais características dos distintos climas de Europa con algún erro.	X		
CS-B2.5	6º-CSB2.5.1 - Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta.	Adoita identificar e describir as principais actuacións do ser humano que conducen a mellorar as condicións ambientais do noso planeta.	X		

CS-B2.6	6º-CSB2.6.1 - Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo.	Identifica os efectos e as causas do efecto invernadoiro. Coñece e comprende as principais medidas que se deben tomar para evitalo	X		
Bloque 3: Vivir en sociedade					
CS-B3.1	6º-CSB3.1.1 - Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais.	Ten algunhas dificultades para explicar que é a UE, cales son os seus obxectivos políticos e económicos. Localiza nun mapa os países membros e as súas capitais con algúns erros.		X	
CS-B3.1	6º-CSB3.1.2 - Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro.	Ten algunha dificultade para identificar as principais institucións da UE. Recoñece os seus símbolos e explica en que consiste o mercado e a zona euro con algúns erros.		X	
CS-B3.2	6º-CSB3.2.1 - Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden nesta e defíneos correctamente.	Identifica algúns factores que inciden nos movementos de poboación.		X	
CS-B3.2	6º-CSB3.2.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	Interpreta, aínda que con algunha dificultade, unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da demografía.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.1 - Describe as principais características da poboación española e europea.	Coñece algúns criterios para analizar a poboación española e europea; pero amosa algunhas dificultades para recoñecer os factores que inflúen nelas.		X	

CS-B3.3	6º-CSB3.3.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	Describe as principais características da poboación española e europea.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea.	Describe as principais razóns que determinan a distribución da poboación europea e española.		X	
CS-B3.3	6º-CSB3.3.4 - Describe a densidade de poboación de España comparándoa mediante gráficos coa media da Unión Europea.	Entende o concepto de densidade de poboación tanto en España como en Europa.		X	
CS-B3.4	6º-CSB3.4.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país.	Coñece e valora a importancia dos movementos migratorios.		X	
CS-B3.4	6º-CSB3.4.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc.	Identifica e recoñece os principais problemas actuais da poboación.		X	
CS-B3.5	6º-CSB3.5.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.		X	

CS-B3.5	6º-CSB3.5.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes	Coñece algunhas actividades relevantes dos sectores económicos, tanto en España como en Europa.		X	
CS-B3.6	6º-CSB3.6.1 - Valora con espírito crítico a función da publicidade e recoñece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, analizando exemplos concretos.	Coñece algunhas técnicas publicitarias pero amosa algunha dificultade para analizalas en exemplos concretos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.1 - Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles	Busca e compara prezos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.2 - Planifica os seus aforros para gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal.	Distribúe os seus aforros segundo as súas necesidades sen malgastalos.		X	
CS-B3.7	6º-CSB3.7.3 - Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información.	Busca e compara prezos para elixir axeitadamente.		X	
CS-B3.8	6º-CSB3.8.1 - Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade.	Manifesta certo interese por xerar ideas, propostas...		X	
CS-B3.9	6º-CSB3.9.1 - Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven.	Clasifica diferentes tipos de empresas segundo ao sector económica ao que pertencen.		X	

CS-B3.9	6º-CSB3.9.2 - Describe diversas formas de organización empresarial.	Identifica con algunhas dificultades as características de diferentes tipos de empresas.		X	
CS-B3.9	6º-CSB3.9.3 - Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos.	Manifesta interese por coñecer os termos relacionados co mundo da empresa e da economía.		X	
Bloque 4: As pegadas do tempo					
CS-B4.1	6º-CSB4.1.1 - Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada unha delas.	Describe en orde cronolóxica as distintas idades da historia e os acontecementos que maracan o inicio e o final de cada unha delas.			X
CS-B4.2	6º-CSB4.2.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	Sitúa acontecementos históricos nunha liña do tempo.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España.	Elabora unha liña do tempo coas etapas históricas proporcionada coa súa duración.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas.	Elabora unha liña do tempo coas características fundamentais e propias de cada etapa.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.	Normalmente explica aspectos relacionados coa forma de vida e coa organización social. Interepreta a pirámide estamental.			X

CS-B4.3	6º-CSB4.3.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos.	Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais en España e os seus representantes máis significativos.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.5 - Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea.	Explica, aínda que con algúns erros, os principais acontecementos históricos da Idade Contemporánea española.			X
CS-B4.3	6º-CSB4.3.6 - Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así como a pertenza á Unión Europea.	Coñece algunhas características da sociedade actual e valora o seu carácter democrático e plural.			X
CS-B4.4	6º-CSB4.4.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Adoita respectar o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico; pero non sempre asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.			X
CS-B4.4	6º-CSB4.4.2 - Respecta os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado.	Respecta os restos históricos como patrimonio que debemos legar; e recoñece a súa importancia como coñecemento do pasado.			X
CS-B4.5	6º-CSB4.5.1 - Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	Amosa un comportamento axeitado nos lugares públicos: museos, edificios antigos...			X
CS-B4.5	6º-CSB4.5.2 - Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	Amosa interese pola herdanza cultural pero non sempre a respecta.			X

ÁREA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA

Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3
Bloque 1: Educación audiovisual				
6º-EPB1.1.1 - Observa e explica aspectos, calidades e características das obras artísticas seguindo un protocolo.	É quen de explicar algúns aspectos básicos dalgunhas obras.	X	X	X
6º-EPB1.1.2 - Utiliza a observación e a percepción visual para interpretar imaxes	Entende a importancia da observación para interpretar imaxes	X	X	X
6º-EPB1.1.3 - Reflexiona sobre o proceso de elaboración dunha composición plástica.	Antes de comezar unha composición é quen de observar e reflexionar sobre a súa elaboración.	X	X	X
6º-EPB1.1.4 - Recoñece materiais e recursos plásticos nas imaxes e nas composicións plásticas.	É quen de recoñecer algúns materiais e recursos plásticos.	X	X	X
6º-EPB1.1.5 - Aprecia as diferenzas entre as formas xeométricas do seu contexto próximo.	Recoñece algunhas formas xeométricas do seu contorno	X	X	X
6º-EPB1.1.6 - Analiza as posibilidades de texturas, formas, cores e materiais aplicados sobre soportes distintos.	Dáse conta das posibilidades de materiais, texturas, formas e cores, pero amosa algunha dificultade á hora de aplicarlas.	X	X	
6º-EPB1.2.1 - Analiza de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada imaxes fixas atendendo ao tamaño, ao formato e aos elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz e función).	Comeza a utilizar a terminoloxía axeitada na análise das imaxes	X	X	X

6º-EPB1.2.2 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco e negro á cor, do formato de papel ao dixital, e valora as posibilidades que trae consigo a fotografía.	Recoñece a evolución da fotografía e valora as posibilidades que proporcionan as novas tecnoloxías.	X	X	X
6º-EPB1.2.3 - Recoñece os temas da fotografía.	Recoñece algúns temas da fotografía	X		
6º-EPB1.2.4 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando a posteriori a adecuación do encadramento ao propósito inicial.	Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos.			X
6º-EPB1.2.5 - Recoñece o cine de animación como un xénero do cine e comenta o proceso empregado para a creación, a montaxe e a difusión dunha película de animación, realizado tanto coa técnica tradicional como coa técnica actual.	É quen de recoñecer o cine de animación como un xénero do cine.			
6º-EPB1.2.6 - Secuencia unha historia en viñetas nas que incorpora imaxes e textos, seguindo o patrón do cómic.	É quen de secuenciar unha historia en viñetas incorporando imaxes e textos.			X
6º-EPB1.2.7 - Realiza sinxelas obras de animación para familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual: guión, realización, montaxe, son.	Comeza a familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual.			X
6º-EPB1.3.1 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar, modificar tamaño, cor, brillo, contraste, ?) que lle serven para a ilustración de textos.	Realiza pequenos retoques en imaxes dixitais.		X	
6º-EPB1.3.2 - Coñece os protocolos de actuacións para a difusión de imaxes propias ou alleas, e respecta a propiedade intelectual de cada persoa	Comprende a importancia dos protocolos de actuación para a difusión de imaxes.	X	X	X

Bloque 2: Expresión artística				
6º-EPB2.1.1 - Utiliza as técnicas de debuxo e/ou pictóricas máis axeitadas para as súas creacións, manexando os materiais e instrumentos de forma adecuada, coidando o material e o espazo de uso.	É quen de utilizar as técnicas máis sinxelas de debuxo coidando e respectando os materiais, os utensilios e os espazos.	X	X	X
6º-EPB2.1.2 - Fai composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, alegría, tristura etc.) coa axuda de diversos recursos para cada caso (claroscuro, puntos, liñas, cores etc.).	Fai composicións que transmiten emocións coa axuda de diversos recursos.	X	X	X
6º-EPB2.1.3 - Debuxa obxectos cotiáns, ideas, accións e situacións.	Debuxa obxectos cotiáns, accións e situacións.	X	X	X
6º-EPB2.1.4 - Experimenta con materiais e texturas gráficas con creatividade e soltura.	Amosa algunhas dificultades á hora de traballar cos distintos materiais e texturas gráficas.		X	X
6º-EPB2.1.5 - Valora os elementos e os recursos empregados para alcanzar o efecto que máis se axuste ás propias necesidades.	Valora os elementos e recursos empregados, pero ten algunhas dificultades para conseguir o resultado final desexado.	X	X	X
6º-EPB2.1.6 - Distingue e explica as características da cor en canto a súa luminosidade, tono e saturación, aplicándoas cun propósito concreto nas súas producións.	Comeza a distinguir as características da cor e a luminosidade.	X	X	X
6º-EPB2.1.7 - Obtén diversas texturas a partir da aplicación da cor.	Experimenta coas diferentes texturas.			X
6º-EPB2.1.8 - Executa composicións pareadas nas que aparecen as cores complementarias respectivas.	Realiza composicións sinxelas empregando as cores complementarias.			X
6º-EPB2.1.9 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, tamaños e cores axeitadas (paisaxe, bodegón etc.).	Comeza a ver a importancia das proporcións e tamaños axeitados.	X	X	X

6º-EPB2.1.10 - Explica coa terminoloxía aprendida o propósito dos seus traballos e as características dos mesmos.	Ten algunhas dificultades na explicación das características dos seus traballos.			X
6º-EPB2.2.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas con certas dificultades.			X
6º-EPB2.2.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volumes.	É quen de experimentar coa superposición de planos para crear volume dun xeito sinxelo.		X	
6º-EPB2.2.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.	Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo, pero amosa dificultades para proporcionar sensación de profundidade.		X	
6º-EPB2.2.4 - Fai obxectos tridimensionais utilizando o recorte, o encartado e o pegado de pezas de diversas formas, utilizando diversos tipos de materiais.	Fai obxectos tridimensionais básicos utilizando diversos tipos de materiais.			X
6º-EPB2.3.1 - Recoñece, respecta e valora as manifestacións artísticas máis importantes do patrimonio cultural e artístico español, nomeadamente aquelas que foron declaradas Patrimonio da Humanidade.	Amosa interese polas manifestacións artísticas máis importantes.			X
6º-EPB2.3.2 - Aprecia as posibilidades que ofrecen os museos de coñecer obras de arte expostas neles e goza con elas.	Aprecia e valora as posibilidades que ofrecen os museos para coñecer as obras de arte.	X	X	X
6º-EPB2.3.3 - Coñece algunha profesión do ámbito artístico, interésase polas características do traballo de artistas e artesáns ou artesás, e goza como público coa observación das súas producións.	Recoñece algunhas profesións artísticas e valora as súas producións.		X	
6º-EPB2.4.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información e documentación para a creación de producións	Utiliza as Tics de xeito guiado como fonte de información e documentación á hora de elaborar as súas producións.	X	X	X

propias.				
6º-EPB2.4.2 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar; modificar tamaño, cor, brillo, contraste etc.) que serven para a ilustración de textos.	Comeza a manexar programas informáticos sinxelos para a ilustración dos seus traballos.		X	X
6º-EPB2.4.3 - Elabora e prepara documentos propios da comunicación artística (carteis, guías ou programas).	Elabora con algunhas dificultades carteis, murais...			X
6º-EPB2.5.1 - Produce obras plásticas, logo de escoller as técnicas e os instrumentos máis axeitados para conseguir unha finalidade determinada.	Produce obras plásticas con algunha dificultade empregando as técnicas e instrumentos axeitados.		X	X
6º-EPB2.5.2 - Respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	Case sempre respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	X	X	X
6º-EPB2.5.3 - Aмосa interese polo traballo individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira.	Non sempre amosa interese polo traballo e non sempre colabora nin respecta as iniciativas dos compañeiros.	X	X	X
6º-EPB2.5.4 - Participa con interese nas actividades propostas, apreciando a realización correcta, precisa, ordenada e limpa dos exercicios e das actividades	Participa, pero non sempre amosa interese polas actividades propostas.	X	X	X

Bloque 3: Debuxo xeométrico				
6º-EPB3.1.1 - Identifica os conceptos de horizontalidade e verticalidade, e utilízalos nas súas composicións con fins expresivos.	Distingue entre horizontal e vertical			X
6º-EPB3.1.2 - Traza rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.	Sabe como se trazan as rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.			X
6º-EPB3.1.3 - Utiliza a regra considerando o milímetro como unidade de medida habitual aplicada ao debuxo técnico.	Realiza medicións apreciando a diferenza do milímetro			X
6º-EPB3.1.4 - Suma e resta segmentos utilizando a regra e o compás.	Traza e mide segmentos coa regra.			X
6º-EPB3.1.5 - Calcula graficamente a mediatriz dun segmento utilizando a regra e o compás.	Traza graficamente a mediatriz dun segmento			X
6º-EPB3.1.6 - Traza círculos co compás coñecendo o raio.	Traza círculos co compás.			X
6º-EPB3.1.7 - Divide a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais, utilizando o material propio do debuxo técnico.	Divide graficamente a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais.			X
6º-EPB3.1.8 - Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas e elementos florais aos que posteriormente lles dá cor.	Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas, froes...			X
6º-EPB3.1.9 - Continúa series con motivos xeométricos (rectas e curvas) utilizando unha cuadrícula propia facilitada cos instrumentos propios do debuxo técnico.	Continúa series xeométricas utilizando a cuadrícula			X
6º-EPB3.1.10 - Suma e resta ángulos de 90, 60, 45 e 30 graos utilizando o escuadro e o cartabón.	Constroe ángulos dunha determinada medida usando o transportador.			X
6º-EPB3.1.11 - Analiza a realidade descompondoa en formas xeométricas básicas e trasladándoa a composicións bidimensionais.	Identifica na realidade formas xeométricas básicas.			X
6º-EPB3.1.12 - Identifica nunha obra bidimensional formas xeométricas simples.	Identifica formas xeométricas nunha obra			X
6º-EPB3.1.13 - Realiza composicións utilizando formas xeométricas suxeridas polo ou pola docente.	Realiza composicións utilizando forma xeométricas			X
6º-EPB3.1.14 - Coñece e comprende o termo de escala e é capaz de aplicalo cambiando a escala dun debuxo sinxelo mediante o uso de cuadrícula.	Traza unha forma xeométrica sinxela utilizando unha escala sinxela			X
6º-EPB3.1.15 - Recoñece, clasifica e constrúe os polígonos elementais, apreciando as súas diferenzas e similitudes.	Recoñece, clasifica e constrúe polígonos segundo o número de lados.			X

6º-EPB3.2.1 - Coñece e aprecia o resultado da utilización correcta dos instrumentos de debuxo, e valora a precisión dos resultados.	Utiliza e valora o uso dos instrumentos xeométricos.			X
---	--	--	--	---

7 . PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado nesta etapa educativa será continua e global, e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas.

A avaliación será **continua**, xa que estará inmersa no proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado, coa finalidade de detectar as dificultades no momento en que se producen, analizar as causas e, desta maneira, adoptar as medidas necesarias que lle permitan ao alumnado mellorar o seu proceso de aprendizaxe e garantir a adquisición das competencias clave para continuar o proceso educativo.

A avaliación será **global**, pois referirase ás competencias clave e aos obxectivos da etapa e a aprendizaxe do alumnado no conxunto das áreas que a integran.

Os referentes serán os criterios de avaliación e máis concretamente os estándares de aprendizaxe avaliábeis establecidos para cada un dos cursos e para todas as áreas. A avaliación do alumnado con necesidades educativas especiais terá como referente os criterios de avaliación establecidos nas propias adaptacións curriculares significativas.

Procedementos:

Empregaranse como procedementos a observación directa a análise e a proba. Estes concréntanse nos seguintes instrumentos da avaliación:

Instrumentos de avaliación

Instrumentos de avaliación para a actividade lectiva presencial

- **Probas escritas:** pode ser calquera proba que recolla a información nun texto de forma escrita.

Exemplos:

- Exames
 - Ditados
 - Controis diarios
 - Fichas de repaso
 - Redaccións
- **Probas lectoras:** trazamos unha proba na que o neno ten que ler un texto dunha extensión adecuada á súa idade, para despois traballar sobre iso.

Exemplos:

- Lecturas compartidas
- Voz baixa
- Utilizando todos o mesmo texto
- Utilizando todos textos diferentes
- Lectura en voz alta
- Lectura cooperativa

- **Probas orais:** probas concretas nas que se pide unha información de extensión variable utilizando como medio preferente a expresión verbal pola vía oral.

Exemplos:

- Exposicións
 - Dramatizacións
 - *Role-playing*
 - Presentacións
 - Chistes
 - Contacontos
 - Faladoiros
 - Debates
 - Charlas
- **Tarefas finais (competenciais):** conxunto de exercicios e actividades que perseguen a realización dun produto final significativo e próximo ao contorno cotián. Nel requírese o manexo de diversas habilidades para resolver problemas en contornos relevantes de forma autónoma.

Exemplos:

- Debates
 - Dramatizacións
 - Contacontos
 - Mercados de postos ambulantes
 - Investigacións
 - Construción de máquinas simples
 - Enquisas
 - Orzamentos
 - Viaxes virtuais
- **Caderno de aula:** recolleremos información tamén de forma puntual a partir do caderno para valorar distintas actividades, así como a súa organización e limpeza.
 - **Observación diaria:** valoración do traballo de cada día, instrumento moi utilizado para calibrar hábitos e comportamentos desexables, así como a súa actitude e a participación no desenvolvemento das sesións.
 - **Rúbricas:** permítennos valorar os aprendizaxes adquiridos ou en vía de adquisición e os produtos finais realizados, coma por exemplo un proxecto ou un caderno.

- **Tarefas para casa e tarefas de aula diarias:** exercicios e actividades que perseguen a comprensión e interiorización dos contidos traballados.

Instrumentos de avaliación para a actividade lectiva non presencial

Neste caso empregaranse ferramentas e recursos dixitais para poder levar a cabo unha avaliación a distancia.

- **Probas online ou interactivas:** pode ser calquera proba de tipo online que recolla a información relativa a un tema en concreto, por exemplo unha proba tipo test empregando a aplicación Kahoot ou en CelmeDixital.
- **Tarefas diarias e tarefas interactivas:** exercicios e actividades que perseguen a comprensión e interiorización dos contidos traballados.
- **Tarefas finais (competenciais):** conxunto de exercicios e actividades que perseguen a realización dun produto final significativo e próximo ao contorno cotián. Nel requírese o manexo de diversas habilidades para resolver problemas en contornos relevantes de forma autónoma.

Por exemplo:

- Investigacións.
- Proxectos.
- Foros.
- Debates virtuais.

- Grupos de traballo virtual.
- Mapas conceptuais.
- **Rúbricas:** permítennos valorar os aprendizaxes adquiridos ou en vía de adquisición e os produtos finais realizados, coma por exemplo un proxecto.
- **Probos orais:** probas concretas nas que se pide unha información de extensión variable utilizando como medio preferente a expresión verbal pola vía oral.

Exemplos:

- Exposicións virtuais
- Vídeos
- Debates virtuais
- Dramatizacións
- *Role-playing*
- Presentacións
- Faladoiros
- **Observación diaria:** valoración do traballo de cada día, instrumento moi utilizado para calibrar hábitos e comportamentos desexables.

Instrumentos de avaliación para a actividade lectiva semipresencial

Neste caso empregaranse os instrumentos de avaliación de ámbalas dúas situación anteriormente citadas, combinando os instrumentos necesarios e que máis de adapten á situación.

8. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.

As competencias do currículo para a aprendizaxe permanente deberán estar integradas nos elementos curriculares. Así, a acción educativa nesta etapa procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxes dos alumnos, e adaptarse aos seus ritmos de traballo.

O equipo docente deberá interrelacionar os contidos das áreas cun enfoque globalizador, e abordar os problemas, as situacións e os acontecementos dentro dun contexto e na súa totalidade, garantindo, en todo caso, a súa conexión coas necesidades e características dos alumnos.

Así mesmo, a intervención educativa debe contemplar como principio a diversidade dos alumnos, poñendo especial énfase na atención personalizada, a prevención das dificultades de aprendizaxe, a realización de diagnósticos precoces e a posta en práctica de mecanismos de apoio e reforzo para previr e, no seu caso, intervir tan pronto como se detecten estas dificultades.

De acordo coas competencias atribuídas no artigo 6 bis 2.c).3º da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, na súa redacción dada pola Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, realízanse as seguintes recomendacións de metodoloxía didáctica:

Deseñaranse actividades de aprendizaxe integradas que lles permitan aos alumnos avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo.

1. A acción docente promoverá que os alumnos sexan capaces de aplicar as aprendizaxes nunha diversidade de contextos.
2. Fomentarse a reflexión e investigación, así como a realización de tarefas que supoñan un reto e un desafío intelectual para os alumnos.
3. Poderanse deseñar tarefas e proxectos que supoñan o uso significativo da lectura,

escritura, Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) e a expresión oral mediante debates ou presentacións orais.

4. A actividade da aula favorecerá o traballo individual, o traballo en equipo e o traballo cooperativo.
5. Así mesmo, poderanse realizar agrupamentos flexibles en función da tarefa e das características individuais dos alumnos co obxecto de realizar determinadas tarefas de enriquecemento ou reforzo.
6. Procurarase organizar os contidos ao redor de núcleos temáticos próximos e significativos.
7. O espazo deberá organizarse en condicións básicas de accesibilidade e non discriminación necesarias para garantir a participación de todos os alumnos nas actividades da aula e do centro.
8. Procurarase seleccionar materiais e recursos didácticos diversos, variados, e interactivos, accesibles tanto no que se refire ao contido como ao soporte.

Por outra banda, é de interese mencionar que o alumno ocupa un lugar central no proceso de ensino-aprendizaxe, polo que é o alumno o que irá construíndo a súa propia aprendizaxe mediante propostas nas que recorra a materiais manipulables para descubrir contidos, a través da toma de decisións e cooperación entre outros.

Entre estas propostas destacan **a aprendizaxe partindo da manipulación, a aprendizaxe cooperativa, a teoría das intelixencias múltiples e aprender a pensar.**

- Aprendizaxe partindo da manipulación: utiliza a manipulación de distintos materiais para chegar á abstracción dun contido desde o concreto.
- Aprendizaxe cooperativa: propón un conxunto de actividades que propicien a interacción da persoa-colectivo co medio, cos seus pais ou co docente.
- Teoría das intelixencias múltiples: busca adquirir destrezas vinculadas ao

desenvolvemento natural e real das situacións cotiás para conseguir capacidades que lle proporcionan ao individuo flexibilidade e creatividade á hora de se enfrontar a novos retos.

- Aprender a pensar: mostra numerosas formas de lograr a mellora do proceso de “pensar”. O obxectivo final é a aprendizaxe real, a profunda e significativa, a transferible a outras facetas da vida cotiá. Isto é posible co bo manexo do pensamento analítico, crítico e creativo.

Por tanto, a metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de secuencias de adquisición de coñecementos que suscitan:

- Evocación de coñecementos previos para abordar os novos contidos.
- Progresiva e coidada incorporación de novos contidos, a través de exemplos extraídos de situacións cotiás e contextualizadas para o alumno/a de Quinto Curso, que favorecen a súa comprensión. Isto posibilita a transferencia de aprendizaxes á vida cotiá, conectando coa adquisición das competencias propias da materia.
- Exercicios e actividades diversificadas que contemplan competencias e intelixencias múltiples: traballo individual e en grupo, uso das TIC e actividades e experiencias que traballan contidos fundamentais.

É de interese mencionar que a metodoloxía proposta nesta programación docente parte da necesidade do establecemento de tres momentos temporais diferenciados dentro de cada sesión didáctica.

1. Fase de activación: está orientada a captar a atención do alumno e que a través de distintas propostas se prepare para a aprendizaxe do contido correspondente.
2. Fase de dinamización: é o momento principal da sesión en que se produce a interacción entre alumno-alumno, alumno-profesor.
3. Fase de reflexión: a sesión remata coa procura da vinculación entre o contido

traballado e a realidade.

Por outra banda, contribuímos ao desenvolvemento dos diferentes plans e proxectos que se levan a cabo no centro, e de cara ao curso 2021-2022 poremos a énfase no ámbito da ecoloxía e da igualdade co **proxecto interdisciplinar “A IGUALDADE: UN MAR DE OPORTUNIDADES”**

Actividade lectiva semipresencial e actividade lectiva non presencial

No caso de non poder levar a cabo a modalidade lectiva de ensino presencial por mor da situación de excepcionalidade provocada pola COVID-19 ou calquera outra situación sanitaria excepcional, seguiranse as instrucións ditadas pola consellería de Educación e Ordenación Universitaria que prevé dúas modalidades de ensino:

- Modalidade lectiva semipresencial
- Modalidade lectiva non presencial

Para levar a cabo calquera destas dúas modalidades traballaremos a través da plataforma Edixgal e das aulas virtuais xeradas para este fin, establecidas a nivel de centro e desenvolvidas polos docentes, co obxectivo de dar continuidade á programación estipulada e levar a cabo o seguimento do alumnado para o curso 2021-22 non afectando ao avance académico do alumnado.

A información tanto ás familias coma ao alumnado será publicada tamén na páxina web, a través de Abalar Móbil, e nos diferentes blogs do centro.

Organización do espazo e agrupamentos

En función do momento e da necesidade, os alumnos poderanse dispoñer de distintos modos:

- Grandes grupos
- Pequenos grupos
- Parellas
- Individualmente

En multitude de casos e dada a metodoloxía proposta será unha boa opción colocar as mesas en grupos de catro alumnos enfrontados dous a dous, para promover o aprendizaxe cooperativo. En cada grupo situarase a un alumno que lle poida axudar a outro que o precise (sentados en diagonal), e a dous de nivel intermedio. Desta forma, cando traballen en parellas, a diferenza de nivel entre eles non será tan grande, e ao traballar en grupo haberá alumnos de todos os niveis.

A flexibilidade da organización das mesas deberíanos permitir que en ocasións, simplemente con xiralas, os nenos puidesen estar colocados en parellas mirando no mesmo sentido.

Contribucións aos plans e proxectos de centro.

Por outra banda, contribuímos ao desenvolvemento dos diferentes plans e proxectos que se levan a cabo no centro:

- **Proxecto interdisciplinar “A IGUALDADE: UN MAR DE OPORTUNIDADES”**

De cara ao curso 2021-2022 poremos a énfase na igualdade e na ecoloxía co **proxecto interdisciplinar “A IGUALDADE: UN MAR DE OPORTUNIDADES”**, destacando a situación actual de desigualdade e de contaminación para fomentar a concienciación sobre a necesidade de coidar o medio e visibilizar a evolución do papel da muller ó longo da historia no mar e nos demais ámbitos. Pretendemos traballar coa nosa comunidade escolar partindo da diversidade, colaboración, funcionalidade e das boas prácticas sostibles para acadar unha humanidade plural, respectuosa, saudable e solidaria.

- **Plan de integración das TIC**

As novas tecnoloxías son unha ferramenta facilitadora do proceso de ensinanza-aprendizaxe:

- Conectan coa sociedade e coas súas demandas, son polo tanto moi útiles na vida social e laboral futura.
- Actualizan as novos métodos de aprendizaxe.
- Posúen un alto compoñente motivacional.
- Aumentan a participación e interacción na aula.
- Promoven a creatividade e mudan por completo o rol tradicional do mestre.

No 6º curso de Primaria participaremos no programa Edixgal e en actividades tanto para reforzar as materias do curso como na participación nas tarefas previstas no proxecto común de centro e dos Equipos de Dinamización do centro:

- Aprender o manexo de programas de tratamento de texto.
- Realizar actividades na PDI.
- Visualización de videocontos de introducción ás Unidades Didácticas.

- Reproducción de videos educativos para ampliar a información das unidades didácticas.
- Reforzar aspectos didácticos a través de xogos e actividades propostas na páxina web e no blogue da Biblioteca.

9. MATERIAS E RECURSOS DIDÁCTICOS

A continuación faremos referencia aos recursos empregados como medio para canalizar a acción docente durante o curso escolar.

- Libro dixital.
- Porfolio.
- Caderno.
- Uso das TIC de maneira habitual, tanto como obxecto de estudo coma recurso didáctico, coma o ordenador ou a pizarra dixital.
- Aplicacións sinxelas que permitan realizar presentacións.
- Recursos audiovisuais, prioritariamente o uso de fotografías e vídeos sinxelos.
- Materiais e recursos manipulativos.
- Emprego de Edixgal tanto en ensino presencial, semipresencial e non presencial, para complementar ou desenvolver a actividade educativa.
- Emprego de aplicacións de videochamadas (Webex) no caso de ensino semipresencial ou non presencial para a interacción profesor-alumno tanto grupal coma individual.
- Abalar móbil, páxina web do centro e blogs.
- Recursos educativos (Internet).
- Material funxible.
- Material de debuxo xeométrico: regra, compás, escadro, etc.

- Material de actividades plásticas.

10. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO

No primeiro trimestre, a principio do curso, realizarase unha avaliación inicial que servirá de referencia para o desenvolvemento do currículo.

Ao longo do curso realizaranse tres avaliacións, informando por escrito ao alumno e aos pais das cualificacións obtidas.

Considérase que o alumno ten avaliación positiva:

- Trimestral se a súa cualificación é superior ao 4,5
- Final se acadou avaliación positiva nos tres trimestres ou se, a pesar de ter un trimestre con resultado negativo, o terceiro trimestre é positivo.

Por último, ao final do curso académico emitirase unha **cualificación das competencias clave** tendo en conta a contribución de cada unha das áreas.

Os seguintes **criterios de cualificación**, que serán fundamentais para valorar o grao de adquisición das competencias clave, os obxectivos fixados e os estándares de aprendizaxe:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	
Instrumento	CC avaliadas
Folla de observación de traballo individual participación, interese e responsabilidade 10%	CAA
Rúbrica de traballo cooperativo 10%	CSC, CAA
Rúbricas de autoavaliación (Obxetividade) 10%	CAA, CSIEE
Portfolio do proxecto 20%	CCL, CMCT, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
Probas escritas e orais 50%	CCL, CMCT, CSIEE, CCEC

10.1 Criterios de avaliación ensino non presencial.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	
Instrumento	CC avaliadas
Folla de observación traballo individual participación , interese e responsabilidade 10%	CAA
Rúbrica traballo cooperativo 10%	CSC, CAA
Rúbricas autoavaliación (Obxetividade) 10%	CAA, CSIEE
Portfolio do proxecto 20%	CCL, CMCT, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
Probas escritas e orais 50%	CCL, CMCT, CSIEE, CCEC

11. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁTICA DOCENTE

EDUCACIÓN PRIMARIA				
INDICADOR	SEMPRE	HABITUALMENTE	ÁS VECES	NUNCA
Adaptouse a práctica docente (metodoloxía, actividades, recursos...) ás características do alumnado, atendendo á diversidade do grupo.				
Mantívose a motivación do alumnado nas propostas realizadas na aula.				
Consegiuse a participación activa do alumnado.				
As metas plantexadas ao longo do curso posibilitaron a consecución dos distintos estándares e competencias clave.				
A secuenciación dos estándares favoreceu a súa correcta adquisición.				
Usáronse estratexias e procedementos de auto-avaliación e coavaliación en grupo.				
Proporcionouse ó alumnado un "feedback" de como evoluciona o seu proceso de aprendizaxe				
Usáronse instrumentos e procedementos de avaliación variados en relación ós aspectos a valorar				
Os recursos seleccionados foron axeitados para o correcto desenvolvemento das actividades propostas.				
Os recursos foron diversos, variado, do contorno próximo e adaptado ás características do alumnado.				
Planifico a miña actividade educativa do forma coordinada co resto do profesorado e				

equipos.				
Usamos diferentes medios de información ás familias.				
Fomentamos a implicación e participación activa das familias na vida da escola				
Utilizouse de forma eficaz as TIC nos procesos de ensino aprendizaxe				
Mantívose un clima na aula no que os alumnos se sintan seguros, con confianza, motivados e usando a disciplina e liberdade en función da vida da aula.				
Tivéronse en conta as características do grupo para planificar os espazos, tempos, agrupamentos (traballo cooperativo, en grupo, parellas...) e propostas.				
Modificouse a planificación ao longo do curso, atendendo a flexibilidade, en función da vida cotiá do centro e da aula.				
Nas saídas didácticas a planificación foi a axeitada en canto a tempo, climatoloxía, desprazamento, a propia actividade...				

12. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Para levar a cabo o seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes, é importante ter en conta o seguinte modelo a cumprimentar.

PLAN ALUMNADO CON MATERIAS PENDENTES

NOME DO ALUMNO/A:

CENTRO:

NIVEL ACADÉMICO:

CURSO :

Nas táboas seguintes, móstrase o modelo a cubrir no caso de alumnado con materias pendentes.

Datos do alumno/a			
Apelidos:		Nome:	
Curso/grupo:		Data nacemento:	
Datos de escolarización anteriores significativos (repeticións, absentismo, cambios de dentro, flexibilizacións, escolarización combinada, atención domiciliaria, ...):			

Resultados académicos curso anterior					
Área/s Pendente/s (especificar)	Nome da Área	Cualificación			Medidas adoptadas
		1ºT	2ºT	3ºT/Final	
	Matemáticas	Seleccione	Seleccione	Seleccione	
	Seleccione	Seleccione	Seleccione	Seleccione	
	Seleccione	Seleccione	Seleccione	Seleccione	
Seleccione	Seleccione	Seleccione	Seleccione		
Competencia s Clave	Competencia	Cualificación		Competencia	Cualificación
	CCL	Bien		Seleccione	Seleccione
	Seleccione	Seleccione		Seleccione	Seleccione
	Seleccione	Seleccione		Seleccione	Seleccione
	Seleccione	Seleccione			

☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Aspectos relevantes que favorecen ou dificultan a aprendizaxe					
Valoración	Nunca	Ás veces	Case sempre	Sempre	Observacións
Ten rutinas e hábitos de traballo	☐	☐	☐	☐	
Resolve as tarefas utilizando a reflexión.	☐	☐	☐	☐	
Necesita actividades dirixidas, pautadas.	☐	☐	☐	☐	
Mostra interese e esforzo ante o traballo.	☐	☐	☐	☐	
Presenta un nivel de atención adecuado á tarefa que está realizando.	☐	☐	☐	☐	
Mostra orde nos seus traballos.					
Pide axuda si o necesita.					
Traballa en grupo correctamente					
Outros:					
Outros:					

Actuacións e medidas de atención á diversidade no curso actual	
Ámbitos a reforzar	Ámbito persoal:
	Ámbito social:
Medidas ordinarias (reforzo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria, desdoblamento grupos, ...)	
Medidas extraordinarias (apoyo especialistas de PT, AL,...)	
Actuación Departamento Orientación	
Outras medidas fóra do horario lectivo (PROA,...)	
Aspectos a incidir na entrevista coa familia (Seguimento da axenda escolar, tarefas extraescolares,...)	
Outros:	

PROFESIONAIS QUE PARTICIPAN NO PLAN ESPECIFICO DE RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO CON MATERIAS PENDENTES		
NOME E APELIDOS	FUNCIÓN	SINATURA

Actuacións no ámbito curricular

Materia pendente curso anterior: **Matemáticas**

- Aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Aspectos a reforzar (concretados en indicadores de logro):
- Metodoloxía:
- Materiais de apoio:
- Avaliación (de ser o caso, con adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación):

Observacións:

Materia pendente curso anterior: **Seleccione**

- Aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Aspectos a reforzar (concretados en indicadores de logro):
- Metodoloxía:
- Materiais de apoio:
- Avaliación (de ser o caso, con adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación):

Observacións:

Materia pendente curso anterior: **Seleccione**

- Aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Aspectos a reforzar (concretados en indicadores de logro):
- Metodoloxía:
- Materiais de apoio:
- Avaliación (de ser o caso, con adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación):

Observacións:

Localidade, a _____ de _____ de 20 ____

Profesor/a,

VALORACIÓN E PROPOSTAS DE MELLORA DO PLAN ESPECÍFICO DE RECUPERACIÓN DE MATERIAS CON CUALIFICACIÓN NEGATIVA

Alumno/a:		Curso/grupo:	
-----------	--	--------------	--

Actuacións no ámbito curricular (áreas con cualificación negativa)

Área: Lingua Galega e Literatura

- Valoración dos aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Avaliación e proposta de mellora da metodoloxía empregada:
- Avaliación e proposta de mellora dos recursos/materiais de apoio:
- Avaliación e proposta de mellora dos procedementos e instrumentos empregados:

Observacións:

Área: Lingua Castelá e Literatura

- Valoración dos aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Avaliación e proposta de mellora da metodoloxía empregada:
- Avaliación e proposta de mellora dos recursos/materiais de apoio:
- Avaliación e proposta de mellora dos procedementos e instrumentos empregados:

Observacións:

Área: Ciencias da Natureza

- Valoración dos aspectos fortes do alumno/a sobre os que apoiar a intervención:
- Avaliación e proposta de mellora da metodoloxía empregada:
- Avaliación e proposta de mellora dos recursos/materiais de apoio:
- Avaliación e proposta de mellora dos procedementos e instrumentos empregados:

Observacións:

Localidade, a _____ de _____ de 20__

INFORMACIÓN DO PLAN PERSONALIZADO Á FAMILIA

Resultados obtidos das áreas pendentes					
Trimestre	Área pendente	Cualificación	Observacións		
1º Trimestre	Matemáticas	4			
	Primeira Lingua Estranxeira: Inglés	4			
	Seleccione	Seleccione			
	Seleccione	Seleccione			
Valoracións		Nunca	Ás veces	Case sempre	Sempre
	Asiste a clase co material preciso para o desenvolvemento das clases.	☐	☐	☐	☐
	Fai uso da axenda escolar como recurso organizativo do traballo diario.	☐	☐	☐	☐
	Entrega as tarefas extraescolares encomendados (traballos, aula virtual,...).	☐	☐	☐	☐
	Aproveitamento das horas de reforzo, apoio nas clases				
	Participación no PROA				
	...				

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Localidade, a _____ de _____ de 20 ____

Profesor/a,

INFORMACIÓN DO PLAN PERSONALIZADO Á FAMILIA

Recibín.

Data:

Pai/nai /titor legal

13. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Ao inicio do curso académico realizarase unha proba de avaliación inicial que consistirá en avaliar a competencia matemática e a competencia lingüística a través das competencias clave.

A avaliación inicial servirá de referencia como punto de partida para o desenvolvemento do currículo. As medidas a tomar son: prestar especial reforzo aos bloques que presenten unha maior dificultade, así como reforzar ao alumnado que presente dificultades tendo en conta as diferentes medidas de atención á diversidade especificadas nesta programación didáctica no apartado 14.

14. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Ao abeiro do establecido nos artigos 9.1 e 9.6 do Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro, na etapa da Educación Primaria poñerase especial énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención personalizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe, así como na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades, os cales poderán ser tanto organizativos como curriculares.

Para iso estableceranse mecanismos de reforzo, organizativos ou curriculares, tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe. Os devanditos recursos deben facer posible tamén que aquel alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas súas altas capacidades intelectuais, por incorporarse

tarde ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar; alcancen tamén o devandito máximo.

Para atender á Diversidade e aos Alumnos con Necesidade Específica de Apoio Educativo adaptaremos o noso ensino á aprendizaxe de todos e cada un deles. É dicir, incluiremos a todos os alumnos dentro da actividade ordinaria do grupo, pero á vez, prestaremos (directa ou indirectamente) unha atención máis individualizada a aqueles que o precisen.

Prestarase atención á prevención e detección das necesidades, pondo en práctica os mecanismos de reforzo pertinentes.

É importante ter en conta que estas medidas son xerais, podendo modificarse ao longo do curso académico por diversos factores.

Para dar resposta ás dificultades do alumnado, dispoñemos de diversas medidas incluídas nun abano que vai dende as máis ordinarias ás máis específicas. Así, para aqueles casos máis simples, atenderemos á diversidade mediante:

1. Adecuación das programacións.
2. Adaptación dos tempos e instrumentos e procedementos de avaliación.
3. A realización de apoios, preferentemente dentro da aula, dirixidos á prevención de dificultades de aprendizaxe.
4. Reforzo educativo, nas áreas e alumnado que se determine.
5. Programas de recuperación.
6. Programas de reforzo
7. Actividades de reforzo ou de ampliación.
8. Agrupamento na aula dos alumnos de diferentes maneiras para favorecer a súa aprendizaxe.

9. Utilización recursos didácticos específicos que faciliten a aprendizaxe e/ou permitan afondar nela.

No caso de que as medidas máis xerais non fosen suficientes para atender á diversidade deste alumnado, ou no caso actual daqueles nenos que xa o precisen, contamos con outras medidas cun carácter máis específico. Resaltando, entre outras, as seguintes:

- A nivel organizativo, contamos con profesorado de apoio, de Pedagogía Terapéutica e/ou Audición e linguaxe para a atención dos casos máis específicos.
- A nivel curricular contamos coas seguintes grandes medidas:
 - A Adaptación Curricular Significativa.
 - Flexibilización da duración do período de escolarización.

Medidas previstas para estimular o interese e o hábito da lectura e da mellora da expresión escrita e oral

Un dos eixes da educación durante a aplicación e desenvolvemento da actual lexislación é o fomento da lectura. Para iso deseñamos estas liñas metodolóxicas:

- Interese e hábito da lectura
 - Realización de tarefas de investigación
 - Instrucións escritas para realizar actividades lúdicas
 - Lecturas recomendadas: divulgativas, etc.

- Plan lector

- Expresión escrita
 - Resumos

 - Esquemas

 - Informes

 - Creacións literarias propias (poemas, ensaios, cómics, etc.)

 - Escritura social

 - Enquisas

 - Panfletos, murais, guións, pósters, etc.

 - Uso das TIC

- Expresión oral
 - Xogos lingüísticos (adiviñas, enigmas, rimas, etc.)

- Exposición das tarefas realizadas

- Dramatizacións

- Explicacións e informes orais

- Entrevistas

- Presentación de diapositivas

- Contacontos

- Debates

15. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.

De acordo co artigo 10 do Real Decreto 126/2014, en todas as áreas curriculares trataranse os seguintes elementos transversais:

a) A comprensión lectora

- Analizar os enunciados para impulsar a comprensión.

- Uso de distintas tipoloxías textuais.

- Lectura e comprensión de textos en cada unidade didáctica.
- Lecturas e comprensión dos textos dos libros dixitais cos temas tratados
- Lectura e comprensión de distintos libros de lecturas

b) A expresión oral e escrita

- Producción de esquemas e/ou debuxos.
- Elaboración dun guión para presentar o texto ante un grupo de compañeiros, e transformación da estrutura do texto.
- Falar, escribir, debuxar e comunicar o que len nun texto.
- Discutir e razoar sobre as cuestións contidas nos textos.
- A toma de decisións e a súa argumentación; a comunicación entre o grupo, o respecto e a aceptación das opinións dos demais; así como o traballo cooperativo para aprender dos outros e cos outros. Ao interaccionar cos demais (xa sexa traballando en pequeno grupo ou en gran grupo) débense esforzar tanto en se facer entender como en escoitar os demais.
- Expresar o enunciado dunha actividade coas propias palabras e ser capaz de reelaboralo tendo en conta diferentes indicacións.
- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos ou intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.

- Expresión escrita en soporte papel e en pantalla.

c) A comunicación audiovisual

- Proxección de diferentes vídeos introductorios e explicativos de diferentes temas.
- Presentación de traballos en power point
- Interpretación de imaxes, táboas, esquemas, gráficas...
- Incrementar a comprensión crítica dos medios de comunicación: televisión, cine, vídeo, radio, fotografía, materiais impresos e programas de ordenador.
- Desenvolver o pensamento crítico e a capacidade creativa a través da análise e a produción de materiais audiovisuais.

d) As Tecnoloxías da Información e a Comunicación

As novas tecnoloxías están cada vez máis presentes na nosa sociedade e forman parte da nosa vida cotiá.

Neste sentido o Decreto 105/2014 do 4 de setembro destaca: «o uso das tecnoloxías da información e comunicación na aula como medio valioso para desenvolver tarefas de ensino e aprendizaxe».

Desde esta realidade, consideramos imprescindible a súa incorporación nas aulas de Educación Primaria coa finalidade de iniciar os nenos no bo uso destas.

A incorporación da informática na aula contempla dúas vías de tratamento que deben ser complementarias:

- **Informática como fin:** ten como obxectivo ofrecerlle ao alumnado coñecementos e destrezas básicas sobre a informática e o manexo dos elementos e programas do ordenador. O ordenador convértese, así, en obxecto de estudo en si mesmo.
- **Informática como medio:** o seu obxectivo é tirar todo o proveito posible das potencialidades deste medio; utilízase como recurso didáctico para aprender os diversos contidos que se van tratar, para presentar traballos de diferente índole e para buscar información.
- Libro dixital interactivo (Edixgal): Libro que incorpora elementos de interactividade: ligazóns, actividades, animacións...
- Recursos interactivos da nosa web e blogs.
- Recursos da rede: Aproveitamento de recursos educativos en Internet: procura de imaxes, información ou curiosidades e selección e organización de información

e) O emprendemento

- Adquirir estratexias para poder resolver problemas: identificar os datos e interpretalos, recoñecer que datos faltan para poder resolver o problema, identificar a pregunta e analizar que é o que pregunta.
- Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
- Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)
- Realizar un exercicio de creatividade colectiva entre os alumnos que permita idear un novo produto ou servizo capaz de resolver unha necesidade cotiá.

- Ter iniciativa persoal e tomar decisións desde o seu espírito crítico.
- Determinar as principais características dese novo produto ou servizo, así como as súas vantaxes e inconvenientes fronte ao que xa existe.
- Enlazar a solución proposta (produto ou servizo) cos seus posibles usuarios (mercado) e coa sociedade en xeral, introducindo a iniciativa emprendedora e o papel que esta debe desempeñar como motor de emprego e desenvolvemento.
- Aprender a equivocarse e ofrecer respostas propias.
- Traballar en equipo, negociar, cooperar e construír acordos.

As habilidades emprendedoras son as seguintes:

- Habilidades persoais: iniciativa, autonomía, capacidade de comunicación, sentido crítico, creatividade, adaptabilidade, observación e análise, capacidade de síntese, visión emprendedora.
- Habilidades cognitivas: expresión e comunicación oral, escrita e plástica; aplicación de recursos TIC na aula.
- Habilidades sociais: traballo en grupo, comunicación; cooperación; capacidade de relación co contorno; empatía; habilidades directivas; capacidade de planificación; toma de decisións e asunción de responsabilidades; capacidade organizativa.

f) A educación cívica e constitucional

- Coñecemento e respecto polos valores constitucionais de liberdade, xustiza, igualdade e pluralismo político.
- Desenvolvemento de actitudes e comportamentos cívicos e responsables na súa contorna e nas súas actividades cotiás.
- Cumprimento das normas xerais da aula.
- Respetto da quenda de palabra e das intervencións dos compañeiros.
- Comprensión e respecto á importancia do traballo en equipo e a colaboración.
- Orde e colocación do seu material e das mesas.
- Respetto e valoración das experiencias e das achegas do resto dos compañeiros e compañeiras.
- Mostrar respecto e tolerancia coas persoas que o rodean, coa diversidade de culturas e formas de vida.
- Coñecemento, respecto e aceptación dos dereitos e deberes fundamentais: igualdade ante a lei, dereito á vida, liberdade relixiosa e ideolóxica, liberdade persoal, liberdade de expresión, dereito de reunión, asociación e participación, dereito á educación, ao traballo, etc.
- Coñecemento, valoración e respecto pola organización territorial de Estado en comunidades autónomas.
- Coñecemento, respecto e aceptación dos dereitos sociais, deberes e políticas públicas: igualdade de xénero, protección da familia, dereitos dos menores e maiores, dereito á educación, ás prestacións sociais, dereito das persoas con discapacidade ou minusvalía, etc.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Considéranse actividades complementarias as planificadas polos mestres que utilicen espazos ou recursos diferentes ao resto de actividades ordinarias da área, aínda que precisen tempo adicional do horario non lectivo para a súa realización. Serán obrigatorias tanto para os Mestres.

Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara ao contorno físico e cultural que o rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas co contorno natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e que realicen.

Proposta de actividades complementarias e extraescolares:

- Visitas a museos e institucións culturais.
- Celebración de efemérides.
- Festas e celebracións.
- Visitas a espazos naturais.
- Celebración de concursos.

Temporalización das actividades complementarias e extraescolares.

É importante ter en conta, que esta temporalización, establecida en liñas xerais e de xeito provisional, e por tanto a realización de certas actividades, pode verse afectada por diversos factores como a situación sanitaria.

1º Trimestre:

BIBLIOTECA: DÍA DA BIBLIOTECA (24 outubro)

- Competencias clave: CLL, CSC, CD, CAA, CCEC
- Intelixencia: Lingüística, Intrapersoal, Interpersoal e Corporal.

Actividades:

- Presentación do proxecto anual de traballo a través do libro “”.

- Entrega de Mochilas e libros viaxeiros.
- Contacontos.

EDL: MAGOSTO (outubro-novembro)

- Competencias clave: CCEC, CSC, CAA, CSIEE.
- Intelixencia: Naturalista, Cinestésico-motriz ou corporal e Intrapersoal.

Actividades:

- Saída ao monte.
- Ruta explorando e respectando o medio que nos rodea.

EDL: SAMAÍN (30 de outubro)

- Competencias clave: CCEC, CD, CSC
- Intelixencia: Naturalista, Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

- Exposición de calacús.

CONVIVENCIA: DÍA INTERNACIONAL DA INFANCIA (20 de novembro)

- Competencias clave: CLL, CSC, CCEC
- Intelixencia: Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

- Patrimonio mundial da UNESCO.
- Dar a coñecer e comparar os dereitos da infancia nos distintos países do mundo.
- Defender os dereitos dos nenos e nenas en situación vulnerable.
- Desenvolver hábitos de axuda, colaboración e cooperación cos demais.

BIBLIOTECA: DÍA INTERNACIONAL CONTRA A VIOLENCIA DE XÉNERO

(25 de novembro)

- Competencias clave: CLL, CSC, CCEC
- Intelixencia: Musical, Lingüística, Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

- Pintura dun mural no centro por parte da artista baionesa Lula Goce, reivindicando o papel da muller no mar de Baiona e alertando do perigo do uso inadecuado das novas tecnoloxías.

CONVIVENCIA : NADAL

- Competencias clave: CLL, CSC, CAA, CCEC
- Intelixencia: Lingüística, Intrapersoal, Interpersoal.

Actividades: *Nadal en familia*

- -

TAREFA FINAL: Xornada de portas abertas

- Exposición dos traballos realizados ao longo do trimestre.
- Festa de convivencia de toda a comunidade escolar.

2º Trimestre:

BIBLIOTECA: DÍA DA PAZ (30 de xaneiro)

- Competencias clave: CLL, CCEC, CSC, CAA, CD
- Intelixencia: Lingüística, Espacial, Intrapersoal , Interpersoal e Musical.

Actividades:

- -

EDL: DÍA DE ROSALÍA (24 de febreiro)

- Competencias clave: CLL, CCEC, CSC, CAA, CD
- Intelixencia: Lingüística, Intrapersoal , Interpersoal.

Actividades:

- Contacontos sobre a obra de Rosalía.
- Repercusión mundial da escritora e como é percibida noutros contextos.

CONVIVENCIA: ENTROIDO (Do 26 de febreiro ao 2 de marzo)

- Competencias clave: CLL, CCEC, CSC, CAA,
- Intelixencia: Lingüística, Corporal, Intrapersoal, Interpersoal e Musical.

Actividades:

- -

EDL: DÍA DA MULLER (8 de marzo)

- Competencias clave: CLL, CCEC, CSC, CAA, CD
- Intelixencia: Lingüística, Intrapersoal, Interpersoal.

Actividades:

- -

CONVIVENCIA: DÍA INTERNACIONAL DA SAÚDE (7 de abril)

- Competencias clave: CMCT, CSC, CAA, CD, CSIEE, CCEC
- Intelixencia: Naturalista, Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

-

TAREFA FINAL: Xornada de portas abertas

- Exposición dos traballos realizados ao longo do trimestre.
- Desfile de comparsas co motivo da celebración do Entroido.
- Festa de convivencia de toda a comunidade escolar.

3º Trimestre:

BIBLIOTECA: SEMANA DO LIBRO (23-27 de abril)

- Competencias clave: CLL, CMCT, CSC, CAA, CD, CSIEE
- Intelixencia: Lingüística, Lóxico-matemática, Espacial, Naturalista, Musical, Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

- Representación ou narración de obras clásicas.
- Publicación do boletín de recomendacións de lecturas para o verán.

EDL: SEMANA DAS LETRAS GALEGAS (14-18 de maio)

- Competencias clave: CLL, CCEC, CAA, CD
- Intelixencia: Lingüística, Espacial, Musical, Intrapersoal e Interpersoal. Actividades:
- Representación ou lectura de obras do autor ou autora homenaxeada.

CONVIVENCIA: SAÍDA DE CONVIVENCIA-FESTA FIN DE CURSO

- Competencias clave: CMCT, CSC, CAA, CD, CCEC
- Intelixencia: Lóxico-matemática, Espacial, Naturalista, Musical, Intrapersoal e Interpersoal.

Actividades:

- Saída de convivencia lúdica e pedagóxica.

TAREFA FINAL: Xornada de portas abertas

- Exposición dos traballos realizados ao longo do trimestre.
- Festa de fin de curso con xogos e actuacións.
- Como representación da igualdade entre mulleres e homes, baile conxunto: *“Danza das espadas”*

OUTRAS ACTIVIDADES:

- Saídas culturais: Biblioteca Municipal, cine, teatro, museos...
- Colaboración co Concello de Baiona.
- Colaboración coas agrupacións musicais e culturais do Val Miñor.

17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

A presente programación será avaliada para ir axustando o seu desenvolvemento á marcha efectiva do curso, dado que elaborar unha programación tan detallada para todo un curso require ineludiblemente axustes puntuais posteriores. Para avaliar a propia programación didáctica teranse en conta os resultados académicos dos alumnos e tamén os aspectos recollidos na avaliación do proceso de ensino e aprendizaxe.

Os procedementos para levar adiante esta avaliación son basicamente tres:

- A **temporalización** semanal ou quincenal, segundo proceda, na que se vai axustando o reparto dos contidos conforme constatamos a súa consecución ou as dificultades que presentan para o alumnado. Con respecto á avaliación das programacións didácticas, consideraranse tres momentos:
 - Ao inicio do curso adaptando a mesma ás características do alumnado e do Proxecto Educativo que se está desenvolvendo.
 - Durante o curso a través dun procedemento de avaliación semanal por parte dos titores e especialistas en xuntanzas de seguimentos dos proxectos didácticos que nas programacións se integran.
 - Ao remate do curso a través dun proceso de reflexión individual e colectiva que integre sempre a evolución do rendemento académico do alumnado e a súa evolución ao longo do curso.
- As xuntanzas co **departamento de orientación**, en especial aquelas nas que se analizan as probas que se pasan en cada grupo ou as que se realizan individualmente a nenos ou nenas que requiren un seguimento especial. Desas xuntanzas extráense conclusións relativas a aspectos nos que se debe incidir, tomándose decisións que poden modificar a programación inicial dalgunha área curricular.
- A **avaliación trimestral**, na que paralelamente á avaliación individual dos alumnos e alumnas realizarase unha valoración do progreso do grupo en conxunto, introducindo

as modificacións necesarias en canto a:

- Axustes no reparto dos estándares por trimestres.
- Elaboración de actividades de reforzo para aqueles contidos que non están ben adquiridos (por unha parte do grupo ou a nivel individual, segundo os casos) e actividades de ampliación para o alumnado que o precise.

Para avaliar a temporalización deberanse ter en conta os seguintes indicadores:

- Seguimento da temporalización
- Consecución dos niveis mínimos de logro dos estándares de aprendizaxe traballados.
- Dificultades acaecidas.
- Resultados específicos dos procedementos e instrumentos de avaliación.
- Resultados trimestrais das avaliacións.

Unha vez analizados estes indicadores, realizaranse modificacións na programación que poden supoñer:

- Unha modificación da metodoloxía empregada.
- Cambios nos procedementos e instrumentos de avaliación.
- Modificacións na temporalización.
- Deseño de medidas correctoras para corrixir as dificultades.

Para a avaliación desta programación teranse en conta, máis concretamente, os indicadores de logros establecidos con anterioridade.

Cada mestre decidirá os instrumentos que utilizará para levar a cabo a avaliación da súa programación, entre eles as rúbricas, os cuestionarios aos alumnos ou a outros mestres,...

Nesta avaliación tamén se introducirán aspectos derivados das propostas de mellora recollidas na memoria final do curso anterior.

18. Plans de reforzo e/ou recuperación de materias pendentes.

Non hai ningún alumno nin alumna con materias pendentes.

19. Plan de intervención PT – AL de cada alumno/a.

En 6º de educación primaria non hai ningún alumno/a proposto para intervención de PT nin AL. En caso de que fose necesario informárase ao departamento de orientación para a súa intervención.

20. Programación Didáctica INGLÉS

ÁREA DE LINGUAS ESTRANXEIRAS

INGLÉS

SEXTO CURSO

CEIP FONTES-BAÍÑA

BAIONA

CURSO 2021-22

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN	3
1.1. Xustificación da programación	3
1.2. As Competencias Clave.	3
2. CONTEXTO	4
2.1. Contexto particular do centro	4
2.2. Plan de lectura	5
2.3. Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación	5
2.4. Características dos grupos no tocante á aprendizaxe	5
2.5. Priorización das necesidades	6
2.6. Horario de clases	7
2.7. Actividades extraescolares e complementarias	7
3. DESEÑO CURRICULAR	9
3.1. Currículo	9
3.2. Obxectivos	9
3.3. Competencias clave	9
3.3.1. Competencias clave nesta materia	10
3.4. Contidos	11
3.5. Metodoloxía	13
3.5.1. Metodoloxía Didáctica	13
3.5.2. Materiais e recursos didácticos	14
3.5.3. Actividades	15
3.5.4. Organización de tempos, agrupamentos e espazos	17
3.5.5. As medidas de atención para a diversidade dos alumnos	18
3.6. Avaliación	18
3.6.1. Procedementos de avaliación.....	18
3.6.2. Recursos de avaliación	18
3.6.2.1. Criterios de avaliación	
.....	18
3.6.2.2. Estándares de aprendizaxe avaliáveis	
.....	19
3.6.2.3. Rúbrica de avaliación de competencias	
.....	20
3.6.2.4. Rúbrica de avaliación de contidos	
.....	21
3.6.3. Elementos de avaliación.....	21
3.6.4. Avaliación da práctica docente	26

1. INTRODUCCIÓN

1.1. Xustificación da programación

As vantaxes e oportunidades que nos ofrece a presente Lei de Educación (LOE), modificada pola Lei 8/2013, de 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE), as particularidades do currículo desenvolvido para a Comunidade Autónoma de Galicia, segundo o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, as esixencias e necesidades cada vez máis pluriculturais da nosa sociedade, xunto coas directrices establecidas polo Consello de Europa no *Marco común europeo de referencia para as linguas*, son claves significativas que quedan reflectidas no proxecto *Oxford Rooftops*.

Cunha clara vocación educativa e de aprendizaxe, onde os alumnos aprenden inglés a través de actividades motivadoras con carácter lúdico, que permiten de maneira inconsciente e natural a adquisición da lingua estranxeira, e que encerran o reto de potenciar a habilidade do alumnado para percibir o coñecemento dunha lingua estranxeira, non só como unha materia máis, senón coma o descubrimento dun mundo externo do que todos formamos parte responsable, promóvese a interacción na clase para desenvolver unha actitude de alerta cara ás normas e ós valores sociais, dentro dos principios psicopedagóxicos nos que se fundamenta o deseño curricular para a etapa da Educación Primaria.

A finalidade do noso proxecto é, en primeiro lugar, conseguir que o alumnado adquira tódalas competencias marcadas pola LOMCE, centrándonos, como é lóxico, na competencia en comunicación lingüística, e facendo especial énfase nas competencias sociais e cívicas, aprender a aprender e sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Por outra banda, incorporar o conxunto de elementos transversais no proceso de aprendizaxe, recollidos tamén pola LOMCE. Como é de agardar, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e as TIC traballaranse intensamente ó longo de todo o proceso. Así mesmo terán cabida na aprendizaxe da lingua estranxeira a promoción da igualdade de oportunidades, a non discriminación, a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, a prevención e resolución pacífica de conflitos en tódolos eidos, rexeitamento a calquera tipo de violencia, racismo e xenofobia, respecto ás vítimas do terrorismo, o desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, as situacións de risco no uso das TIC, a protección ante emerxencias e catástrofes, o desenvolvemento do espírito emprendedor, a actividade física e a dieta equilibrada, a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico.

Este proxecto ten en conta cambios tan significativos e evidentes coma a globalización, que practicamente esixe o dominio dunha segunda lingua estranxeira, e o impacto das novas tecnoloxías, repercutindo directamente nos alumnos á hora de aprender, de comunicarse ou de executar unha tarefa, elementos que se converteron nunha prioridade e nun instrumento clave no proceso de aprendizaxe, non só na etapa á que fai referencia este documento, senón ó longo de toda a vida.

Neste proxecto, o profesorado deberá crear as condicións esenciais para que se produza a aprendizaxe, atendendo particularmente á diversidade nas habilidades e expectativas de cada alumno e á busca do desenvolvemento do talento de cada un deles. Así mesmo preparará e organizará o traballo, axudando no desenvolvemento do mesmo; coordinará accións,

impulsando actitudes positivas cara ó idioma e á cultura inglesa, captando e desenvolvendo o interese do alumno cara ó novo e á creatividade, participando de maneira activa e reflexiva, e tratando os erros coma sinais de progreso. Pola súa parte, o alumnado debe participar de maneira activa no seu proceso de aprendizaxe, sendo, como define a LOMCE, o centro e a razón de ser da educación.

1.2. As Competencias Clave.

A sociedade actual, cada vez máis heteroxénea e global, demanda un tipo de cidadán competente, que saiba o que fai e o que di de maneira creativa e autónoma.

Desde a área de linguas estranxeiras, esta formación, necesariamente continua, constitúe un proceso de construción social e emocional do coñecemento na que interaccionan permanentemente o corpo, a mente, a razón e as emocións.

Nun proceso de aprendizaxe continuo, baseado na adquisición de competencias, o alumnado, mediante os coñecementos que adquiriu, será capaz de aplicar o que sabe en situacións concretas, é dicir, poñer en práctica e demostrar os coñecementos, habilidades e actitudes que posúe para resolver diferentes feitos en diversos contextos.

Cabe destacar o *carácter combinado* da aprendizaxe por competencias: o alumno, mediante o que *sabe*, debe demostrar que *sabe aplicalo*, pero ademais que *sabe ser e estar*. De esta maneira vemos como unha competencia integra os diferentes contidos que son traballados na aula (conceptos, procedementos e actitudes), exemplo dunha formación integral do alumno. En suma, estamos recoñecendo que a institución escolar non só prepara ó alumno no coñecemento de saberes técnicos e científicos, senón que o fai tamén como cidadán, de aí que deba demostrar unha serie de actitudes sociais, cívicas e intelectuais que impliquen o respecto ós demais, responsabilidade e cooperación.

O noso proxecto recolle e integra os diferentes elementos curriculares -obxectivos, estándares de aprendizaxe e competencias- para a ensinanza da lingua estranxeira, así como criterios e indicadores de competencias para a avaliación da adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da materia.

2. CONTEXTO

2.1. Contexto particular do centro

6º Curso de Educación Primaria - Inglés

Centro Ceip Fontes-Baiña

Rúa As Fontes,16

Localidade Baiona

Provincia Pontevedra

Código Postal 36308

Composición do departamento de linguas estranxeiras

FRANCISCO JAVIER RODRÍGUEZ CISNEROS

Distribución do alumnado

Curso	Nº de alumnos/as	Nº de grupos
6º	17	1

2.2. Plan de lectura

Propoñemos as seguintes actividades para desenvolver a competencia lectora en inglés:

- Lectura en voz alta de textos por parte dos alumnos.
- Grupos de lectura dentro e fóra da aula.
- Lectura graduada relacionada coa linguaxe e/ou tema da unidade na casa.

2.3. Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación

Obxectivos:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Favorecer a aprendizaxe da lingua estranxeira. ▪ Adquirir habilidades tecnolóxicas e comunicativas. ▪ Facilitar o acceso á información en soporte dixital. ▪ Investigar e contrastar información. ▪ Facer un uso axeitado de Internet e das redes sociais. ▪ Uso de redes sociais, correo electrónico, mensaxes, etc. ▪ Crear documentos en formato dixital. ▪ Descargar e compartir recursos. ▪ Outros.
Recursos:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conexión a Internet ▪ Sala de informática ▪ Ordenadores, tabletas, <i>netbooks</i>, portátiles ▪ Lousa dixital ▪ Outros.
Programas / Aplicacións:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Páxinas web Wikis ▪ ▪ Procesadores de texto ▪ Ebooks ▪ Blogs ▪ <i>Skype</i> ▪ <i>Google sites</i> ▪ Redes sociais ▪ Outros
Outros:	<ul style="list-style-type: none"> ▪

2.4. Características dos grupos no tocante á aprendizaxe

Xerais

.....

Grupo A

- Gústalles aprender mentres xogan ou realizan actividades lúdicas.
 - Mostran con facilidade/dificultade a súa creatividade e imaxinación.
 - Resulta doado/difícil espertar a súa curiosidade.
 - Disgústalles/gústalles expresar o que senten.
 - Mostran capacidade/incapacidade para organizar e analizar a súa propia aprendizaxe.
 - Son/ non son conscientes das vantaxes de traballar de forma cooperativa na clase.
 - Exprésanse de maneira coherente/incoherente e correcta/incorrecta na súa propia lingua.
 - Non precisan/ precisan entender tódalas palabras dun texto para comprendelo.
 - Gústalles/disgústalles ler na casa.
 - Outras.
-

3. DESEÑO CURRICULAR

3.1. Currículo

A definición de currículo que a Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro para a mellora da calidade educativa recolle no seu artigo 6 é a seguinte: enténdese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas.

O currículo estará integrado polos seguintes elementos:

a) Os **obxectivos** de cada ensinanza e etapa educativa: referentes relativos ós logros que o alumno debe alcanzar ó finalizar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensinanza-aprendizaxe intencionalmente planificadas con tal fin.

b) As **competencias**, ou capacidades para aplicar de maneira integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

c) Os **contidos**, ou conxuntos de coñecementos, habilidades, estratexias, destrezas e actitudes que contribúen ó logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias.

Os contidos ordénanse en materias, que se clasifican en disciplinas, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas nos que participe o alumnado.

d) A **metodoloxía didáctica**, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes.

e) Os **criterios de avaliación** do grado de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa: referentes de avaliación que definen o que se quere valorar, o que o alumnado debe lograr, tanto en termos de conceptos como en procedementos ou actitudes. Responden directamente ó que se pretende lograr coa materia.

f) Os **estándares e resultados de aprendizaxe avaliábeis**: concrecións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados das aprendizaxes e concretan mediante accións o que o alumno debe saber, e saber facer, en cada materia. Deben permitir graduar o coñecemento ou logro alcanzado. Teñen que ser observables, medibles e avaliábeis, xa que contribúen e facilitan o deseño de probas estandarizadas e comparables.

3.2. Obxectivos

As esixencias e necesidades na sociedade do século XXI propiciaron axustes no eido escolar, preparando ós alumnos e alumnas para vivir nun mundo progresivamente máis internacional, multicultural e multilingüe ó tempo que tecnoloxicamente máis avanzado. O noso país atópase comprometido como membro da Unión Europea no fomento e coñecemento doutras linguas comunitarias, tal como se recolle nun dos obxectivos da *Estratexia de Lisboa*. Pola súa parte, o *Consello de Europa no Marco de Referencia Común Europeo* para a aprendizaxe de linguas

estranxeiras, establece directrices tanto para a aprendizaxe de linguas coma para a valoración da competencia nas diferentes linguas dun falante. Estas pautas foron un referente clave para a elaboración do currículo da área.

O currículo básico establece que a Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución práctica de conflitos, que lles permitan manexarse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.
- e) Coñecer e empregar de maneira axeitada a lingua castelá, a lingua cooficial da Comunidade Autónoma se a houbera, e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir polo menos nunha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e manexarse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das Ciencias da Natureza, as Ciencias Sociais, a Xeografía, a Historia e a Cultura, con especial atención ós relacionados e vinculados a Galicia.
- i) Iniciarse no emprego das tecnoloxías da información e a comunicación para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Empregar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos demais, respectar as diferenzas e empregar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ó ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.

- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en tódolos ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, ós prexuízos de calquera tipo e ós estereotipos sexistas.
- n) Fomentar a educación vial e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia ás mulleres e homes que realizaron contribucións importantes á cultura e á sociedade galegas.

3.3. Competencias clave

A reforma educativa, seguindo as recomendacións do Parlamento Europeo e do Consello de 18 de decembro de 2006, da UNESCO e da OCDE, entre outras, baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias como complemento á aprendizaxe dos contidos. Na definición que a Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE) fai do currículo, atopámonos cos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe, entre os que se atopan as *competencias clave*. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e avaliación, o que supón un importante cambio dirixido a aquilo que o alumnado asimila e é capaz de facer, sobre todo no tocante ás competencias clave, que se consideran prioritarias de cara ó desenvolvemento do alumnado.

Fronte a un modelo educativo centrado na adquisición de coñecementos máis ou menos teóricos, desconectados entre si en moitas ocasións, un proceso educativo orientado á acción e baseado na adquisición de competencias incide, fundamentalmente, na adquisición duns saberes imprescindibles, prácticos e integrados, saberes que serán demostrados polos alumnos (é algo máis ca unha formación funcional). En suma, unha competencia é a capacidade posta en práctica e demostrada de integrar coñecementos, habilidades e actitudes para resolver problemas e situacións en contextos diversos. De maneira moi gráfica e sucinta, chegouse a definir como a posta en práctica dos coñecementos adquiridos, os *coñecementos en acción*, é dicir, *mobilizar* os coñecementos e as habilidades nunha situación determinada (de carácter real e distinta de aquela na que se aprendeu), *activar* recursos ou coñecementos que se teñen (aínda que se crea que non se teñen porque se esqueceron).

Hai un aspecto que debe destacarse: formar en competencias permite a aprendizaxe ó longo de toda a vida, facendo fronte á constante renovación de coñecementos que se produce en calquera área de coñecemento. A formación académica do alumno transcorre na institución escolar durante un número limitado de anos, pero a necesidade de formación persoal e/ou profesional non remata nunca, polo que unha formación competencial dixital, por exemplo, permitirá acceder a este instrumento para obter a información que se precise en cada intre (obviamente, despois de analizarse a súa calidade). Se ademais temos en conta que moitas veces é imposible tratar en profundidade tódolos contidos do currículo, está claro que o alumno deberá formarse nesta competencia, a de *aprender a aprender*.

No noso sistema educativo considérase que as competencias clave que debe ter o alumno cando remata a súa escolaridade OBRIGATORIA para enfrontarse ós retos da súa vida persoal e laboral son as seguintes:

- Competencia en comunicación lingüística.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- Competencia dixital.
- Aprender a aprender.
- Competencias sociais e cívicas.
- Senso de iniciativa e espírito emprendedor. ▪ Conciencia e expresións culturais.

Pero que entendemos por cada unha desas competencias de forma sucinta, e recollendo o máis significativo do que establece o currículo escolar, cada unha delas proporciona á formación persoal e intelectual do alumno o seguinte:

- **Competencia en comunicación lingüística.**

Trátase dunha competencia moi complexa. Está vinculada á acción comunicativa dentro dunhas prácticas sociais, na que o individuo, ademais de producir, tamén recibe mensaxes con distintas finalidades. Supón a apertura dunha vía de coñecemento, dentro e fóra da escola, enriquecemento cultural e constitúe un obxectivo de aprendizaxe permanente, considerando a lectura coma o principal medio para a ampliación da aprendizaxe e desta competencia.

O individuo, mediante o emprego da linguaxe como instrumento de comunicación, pon en funcionamento unha serie de actitudes e valores como son o respecto polas normas de convivencia, o exercicio da cidadanía, o desenvolvemento dun espírito crítico, o respecto ós dereitos humanos e o pluralismo, a resolución de conflitos, o desenvolvemento das capacidades afectivas en tódolos ámbitos, interese pola aprendizaxe e o recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fonte de pracer.

A competencia en comunicación lingüística está constituída por cinco compoñentes: lingüístico, pragmático-discursivo, socio-cultural, estratéxico e persoal, que se concretan en diferentes dimensións na interacción comunicativa.

- **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.**

A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. Require coñecementos sobre os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e de razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria e o mundo laboral. A súa adquisición supón, en suma, establecer unha relación profunda entre o coñecemento conceptual e o coñecemento procedemental implicados na resolución dunha tarefa matemática determinada.

Esta competencia inclúe unha serie de actitudes e valores que se basean no rigor, o respecto ós datos e a veracidade. Os ámbitos integrados na competencia matemática son os referentes ós números, a álgebra, a xeometría e a estatística.

As competencias básicas en ciencia e tecnoloxía proporcionan un achegamento ó mundo físico e á interacción responsable co mesmo. Contribúen ó desenvolvemento do pensamento científico e capacitan o individuo para identificar, formular e resolver situacións da vida cotiá, para actuar fronte ós retos e problemas propios das actividades científicas e tecnolóxicas.

O desenvolvemento destas competencias require unha serie de coñecementos científicos relativos á física, química, bioloxía, xeoloxía, matemáticas e tecnoloxías, que se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas; así como unhas destrezas que permitan utilizar e manipular ferramentas tecnolóxicas, datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo.

As actitudes e valores integrados nestas competencias están relacionados coa asunción de criterios éticos, o interese pola ciencia, o apoio á investigación científica, a valoración do coñecemento científico e a responsabilidade sobre a conservación dos recursos naturais e ambientais, así como a adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun ámbito natural e social.

▪ **Competencia dixital**

Implica o uso creativo, crítico e seguro das tecnoloxías da información e a comunicación. Supón a adecuación ós cambios que introducen as novas tecnoloxías e a adquisición de novos coñecementos, habilidades e actitudes para ser competente nun ámbito dixital.

Require o coñecemento das principais aplicacións informáticas, e precisa do desenvolvemento de diversas destrezas relacionadas co acceso á información, o procesamento e uso para a comunicación, a creación de contidos, a seguridade e a resolución de problemas en distintos contextos.

O individuo deberá ser capaz de facer un uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles co fin de resolver os problemas reais dun modo eficiente, así como avaliar e seleccionar novas fontes de información e innovacións tecnolóxicas, a medida que van aparecendo, en función da súa utilidade para acometer tarefas ou obxectivos específicos.

A adquisición desta competencia require ademais actitudes e valores que permitan ó usuario adaptarse ás novas necesidades establecidas polas tecnoloxías, a súa apropiación e adaptación ós propios fins e a capacidade de interaccionar socialmente en torno a elas. Por outra parte, a competencia dixital implica a participación e o traballo colaborador, así como a motivación e a curiosidade pola aprendizaxe e a mellora no uso das tecnoloxías.

▪ **Aprender a aprender**

Esta competencia supón, por un lado, iniciarse na aprendizaxe e por outro, ser capaz de continuar aprendendo de xeito autónomo, aspecto fundamental para a aprendizaxe permanente.

Aprender a aprender inclúe unha serie de coñecementos e destrezas que requiren unha reflexión e toma de conciencia sobre os propios procesos de aprendizaxe, polo que os procesos de coñecemento se convirten en obxecto do coñecemento e deberase aprender a executalos axeitadamente.

As actitudes e valores clave na adquisición desta competencia son a motivación para aprender e a confianza para alcanzar as metas da aprendizaxe.

▪ **Competencias sociais e cívicas**

Estas competencias implican a habilidade e a capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade, para comprender a realidade social do mundo no que se vive e exercer a cidadanía democrática nunha sociedade cada vez máis plural.

A competencia social relaciónase co benestar persoal e colectivo, e require a adquisición de coñecementos que permitan comprender e analizar os códigos de conduta e o comportamento adecuado para convivir en sociedade.

Os elementos fundamentais desta competencia son a capacidade de comunicarse de forma construtiva en distintos ámbitos e a seguridade nun mesmo, a integridade e a honestidade.

A competencia cívica baséase no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos civís.

Nesta competencia son fundamentais a habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público, para manifestar solidariedade e interese polos problemas da comunidade, o respecto dos dereitos humanos, a igualdade, a apreciación e comprensión das diferentes relixións ou culturas.

O desenvolvemento destas competencias implica afrontar os conflitos con valores éticos e exercer os dereitos e deberes cidadáns desde unha actitude solidaria e responsable.

▪ **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**

Esta competencia refírese á capacidade de transformar ideas en actos, o que implica adquirir conciencia dunha situación e optar con criterio propio, levando adiante as iniciativas necesarias para desenvolver a opción elixida e facerse responsable dela, tanto no ámbito persoal como no social ou laboral.

A adquisición desta competencia é determinante para a formación de futuros cidadáns emprendedores, contribuíndo así á cultura do emprendemento.

Esta competencia require uns coñecementos relacionados coa capacidade de recoñecer as oportunidades existentes para as actividades persoais, profesionais e comerciais; e unhas destrezas como a capacidade de análise, de planificación, organización, xestión, toma de decisións, resolución de problemas, liderado, pensamento crítico, avaliación e autoavaliación.

Require o desenvolvemento de actitudes e valores como a predisposición a actuar de forma creadora e imaxinativa, o autoconhecimento e a autoestima, a independencia, o interese e esforzo, e o espírito emprendedor.

▪ **Conciencia e expresións culturais**

Esta competencia implica coñecer, apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de gozo e enriquecemento persoal e consideralas parte do patrimonio cultural dos pobos.

Require coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural a tódolos niveis. Comprende a concreción da cultura e outras manifestacións artísticoculturais da vida cotiá. Incorpora o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas e a identificación entre as diferentes manifestacións artísticas e a sociedade.

A adquisición desta competencia pon en funcionamento destrezas como a aplicación de diferentes habilidades de pensamento para poder comprender, valorar, emocionarse e gozar das diferentes manifestacións artísticas. Supón, ademais, actitudes e valores persoais de interese, recoñecemento e respecto por elas e pola conservación do patrimonio.

3.4. Contidos

Os contidos que conforman esta materia e este curso, agrupáronse en: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural. Estes cinco bloques, relacionados cos dous centros de atención específicos: a linguaxe oral e a linguaxe escrita, recollen os elementos constitutivos do sistema lingüístico, o seu funcionamento e relacións e a dimensión social e cultural da lingua estranxeira.

▪ **Bloque 1. Comprensión de textos orais**

B1.1. Estratexias de comprensión:

- Mobilización de información previa sobre tipo de tarefa e tema. ^[L]_[SEP]
- Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión ao mesmo. ^[L]_[SEP]
- Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais). ^[L]_[SEP]
- Formulación de hipótese sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. ^[L]_[SEP]
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos.
- Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ^[L]_[SEP]

B1.2. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: interese pola pronuncia coidada, polo ritmo, pola entoación e pola acentuación adecuadas, tanto nas participacións orais como nas imitacións, recitacións e dramatizacións

▪Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción

B2.1. Estratexias de produción:

Planificación:

- Concibir a mensaxe con claridade e practicala varias veces, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica.
- Adecuar o texto á persoa destinataria, contexto e canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso.

Execución:

- Expresar a mensaxe con claridade, coherencia, estruturándoo adecuadamente e axustándose, se é o caso, aos modelos e fórmulas de cada tipo de texto. ^[1]_[SEP]
- Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta da tarefa) ou a mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles.
- Apoiarse en tirar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe prefabricada, etc).
- Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos, paralingüísticos ou paratextuais .

Lingüísticos

- Modificar palabras de significado parecido.
- Definir ou parafrasear un termo ou expresión.

Paralingüísticos e paratextuais -

Pedir axuda.

- Sinalar obxectos, usar deícticos ou realizar accións que aclaran o significado.
- Usar linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal, proxémica).
- Usar sons extralingüísticos e calidades prosódicas convencionais.

B2.2. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: interese pola pronuncia coidada, polo ritmo, pola entoación e pola acentuación adecuadas.

▪Bloque 3. Comprensión de textos escritos

B3.1. Estratexias de comprensión:

- Mobilización de información previa sobre tipo de tarefa e tema. [L] [SEP]
- Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión ao mesmo. [L] [SEP]
- Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais).
- Formulación de hipótese sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipótese sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos.
- Reformulación de hipótese a partir da comprensión de novos elementos.

B3.2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

B3.3. Funcións comunicativas:

- Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, invitacións. [L] [SEP]
- Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención. [L] [SEP]
- Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans.
- Narración de feitos pasados remotos e recentes.
- Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso.
- Establecemento e mantemento da comunicación.

■Bloque 4. Producción de textos escritos

B4.1. Estratexias de produción:

Planificación:

- Mobilizar e coordinar as propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (reparar que se sabe sobre o tema, que se pode ou se quere dicir, etc.).
- Localizar e usar adecuadamente recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou gramática, obtención de axuda, etc.).

Execución:

- Expresar a mensaxe con claridade axustándose aos modelos e fórmulas de cada tipo de texto. [L] [SEP]
- Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta da tarefa) ou a mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles. [L] [SEP]
- Apoiarse en e sacar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe prefabricada etc.). [L] [SEP]

B4.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas:

- Interese pola presentación dos textos escritos propios e alleos valorando o seu sentido estético e empregando a correcta grafía e ortografía.

▪ **Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural**

B5.1. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal, así como a realidade plurilingüe e multicultural da propia contorna.

B5.2. Funcións comunicativas: ^[1]_[SEP]

- Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, invitacións. ^[1]_[SEP]
- Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención. ^[1]_[SEP]
- Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans. ^[1]_[SEP] Narración de feitos pasados remotos e recentes.
- Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso. ^[1]_[SEP] Establecemento e mantemento da comunicación.

B5.3. Estructuras sintáctico-discursivas:

- Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because*); finalidade (*to- infinitive*, e. g. *I did it to help her*); comparación (*as Adj. as; smaller (than); the biggest*).
- Relaciones temporais (*when; before; after*). ^[1]_[SEP]
- Afirmación (*affirmative sentences; Yes (+ tag)*). ^[1]_[SEP]
- Exclamación (*What + noun*, e. g. *What fun!*; *How + Adj.*, e. g. *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g. *I love salgade!*).
- Negación (*negative sentences with not, never, non (Adj.), nobody, nothing; Non (+ negative tag)*).
- Interrogación (*Wh- questions; Aux. questions*).
- Expresión do tempo: pasado (*simple past; present perfect*); presente (*simple present*); futuro (*going to; will*).
- Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past continuous*); habitual (*simple tenses (+ Adv.*, e. g. *always, everyday*)); incoativo (*start -ing*); terminativo (*finish -ing*).
- Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can*); posibilidade (*may*); necesidade (*must; need*); obriga (*have (got) to; imperative*); permiso (*can; may*); intención (*going to; will*).
- Expresión da existencia (*there is/are*); a entidade (*nouns and pronouns, articles, demonstratives*); a calidade (*(very+) Adj.*).

- Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal numerals up to four digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: all, many, a lot, some, (a) few, (a) little, more, much, half, a bottle/cup/glass/piece of. Degree: very, too, enough*).
- Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*).
- Expresión do tempo (*points (e. g. quarter past five); divisions (e. g. half an hour, summer), and indications (e. g. now, tomorrow (morning)) of estafe; duration (e. g. for two days); anteriority (before); posteriority (after); sequence (first...then); simultaneousness (at the same estafe); frequency (e. g. sometimes, on Sundays)*).
- Expresión do modo (*Adv. of manner, e. g. slowly, well*).

B5.4. Léxico oral de alta frecuencia (recepción e produción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e contorna; actividades da vida diaria; familia e amizades; traballo e ocupacións; tempo libre, lecer e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio ambiente, clima e contorna natural; e tecnoloxías da información e a comunicación.

3.5. Metodoloxía

3.5.1. Metodoloxía Didáctica

As bases metodolóxicas que inspiran o noso traballo son as seguintes:

O punto de partida da aprendizaxe dos alumnos son os seus primeiros coñecementos previos; centrándonos naquilo que resulta familiar e próximo ao alumnado pero cunha vertente de fantasía para lograr o equilibrio entre a seguridade/benestar co interese/imaxinación. O alumno pode transferir conceptos e estratexias adquiridas para construír así significados e atribuír sentido ao que aprende (partindo do que coñece e formulando hipóteses para elaborar regras que axudan a interiorizar o novo sistema). Favorécese así o seu crecemento persoal, o seu desenvolvemento e a súa socialización.

A aprendizaxe a nivel de competencias persegue o desenvolvemento do potencial de cada alumno, das súas capacidades, preparar o alumnado para que poida afrontar os retos persoais ó longo da súa vida con éxito. Os alumnos non só terán que adquirir uns coñecementos, senón que deberán ser capaces de acceder a eles e aplicalos nos diferentes contextos da súa vida e contextualizalos. A aprendizaxe por competencias ten o propósito de cubrir tódolos aspectos da vida, facendo que os alumnos non só sexan capaces de aprender, senón, entre outros, de aprender a aprender, aprender a convivir, aprender a facer. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona diferentes actividades que contribúen ó desenvolvemento das competencias clave.

As situacións comunicativas que inclúen o humor e o xogo captan a motivación do alumnado e facilitan a aprendizaxe; por iso é importante ter en conta a importancia das cancións e historias, as características dos personaxes, as ilustracións e mesmo os efectos sonoros das gravacións.

Os nenos aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes; por iso o noso proxecto está deseñado para ser utilizado con flexibilidade de modo que tódolos integrantes do grupo poidan participar e atopen actividades nas que poden aplicar coñecementos e aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia de logros, e do progreso que logran día a día. No noso proxecto existe sempre un apoio para aqueles nenos e nenas que o requiran, tendo sempre en conta aqueles casos nos que o progreso non responda ós obxectivos que se programaron, así como os casos nos que algúns destaquen na consecución de obxectivos e que, ante a falta de actividade programada, perdan a motivación e o interese pola lingua estranxeira. Para emendar estas posibles situacións inclúense actividades tanto de ampliación, para os máis avanzados, como de reforzo, para os que poidan estancarse nalgún momento. Estas actividades non aparecen no *Class Book*. Están explicadas no *Teacher's Guide* e poden ser de grande utilidade para a tarefa diaria do profesor.

A aprendizaxe dos nenos é maior e de máis calidade se basea na actividade; eles demandan exercer a súa capacidade de actuar. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona unha ampla gama de actividades e recursos didácticos de diferente participación. No noso proxecto, o alumno/a é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade construtivista depende da intervención do profesor/a. Esta intervención debe ser activa e reflexiva e axustada ó nivel que mostra o alumno/a, debendo: iniciar o *input* da lingua, axudar ó individuo na interacción cos demais, avaliar o que fan os nenos/as, proporcionar retroacción, contextualizar as actividades e dar significados comprensibles para o alumno/a, promover estratexias de comunicación, potenciar as estratexias de aprendizaxe xa adquiridas e admitir o erro.

Considerar o progreso pero tamén o erro como algo natural no proceso de aprendizaxe. O erro acontece como unha evidencia do dinamismo subxacente da comprensión e do dominio progresivo do novo sistema comunicativo. No noso proxecto enténdese que os erros prodúcense cando o neno/a anticipa como vai funcionar a lingua ou cando transfire regras da súa lingua materna nun proceso natural de adquisición. Pero é importante facer unha distinción entre erro e equivocación. Considérase erro o fallo sistemático debido a un mal ou escaso coñecemento da lingua. Estes erros corrixíranse ó finalizar as interaccións orais, de forma grupal e cunha linguaxe accesible e sempre tendo en conta que non desaparecen repentinamente, senón que requiren o seu tempo. A equivocación é un fallo ocasional debido a unha falta de atención nun momento determinado, que o mesmo lle pode acontecer a un falante nativo. Non paga a pena corrixir as equivocacións porque non son relevantes do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación do proceso individual e grupal dos alumnos na aprendizaxe é un factor importante para asegurar a calidade da aprendizaxe; no noso proxecto existe un Caderno de Avaliación con follas de avaliación fotocopiabíes para cada unidade, que permiten ó profesor anotar as observacións referentes ó progreso de cada alumno. Tal e como está concibido, o profesor pode adaptalo doadamente ás súas necesidades específicas.

A aprendizaxe globalizada xera o desenvolvemento da realidade como un todo nos alumnos. O noso proxecto toma en conta esta situación ó ofrecer actividades interrelacionadas coas outras áreas curriculares, empezando polo coñecemento do neno mesmo e a continuación coa exploración do mundo que os rodea; a súa casa, o seu colexio, o seu medio e a súa sociedade en xeral. Este desenvolvemento reflíctese nos temas de cada unidade, que se relacionan coas demais áreas do Currículo: Ciencias da Natureza, Ciencias Sociais, Educación Artística, Matemáticas, Educación Física, etc.

Unha aprendizaxe permanente. Non hai saberes que se adquiran exclusivamente nunha determinada materia e só serven para ela (sobre todo nesta e para esta). Con todo o que o alumno aprende nas diferentes materias (e non só na institución escolar) constrúe unha bagaxe cultural e de información que debe servirille para o conxunto da súa vida, que debe ser capaz de utilizar en momentos precisos e en situacións distintas (a linguaxe é, a estes efectos, paradigmática). Por iso, as competencias clave poden alcanzarse se non en todas, si na maioría das materias curriculares, e tamén por iso en todas estas materias poderá utilizar e aplicar as devanditas competencias, independentemente de en cais as puidese adquirir (transversalidade). Ser competente debe ser garantía de ter alcanzado determinadas aprendizaxes, pero tamén permitirá alcanzar outras, tanto na propia institución escolar como fóra dela, garantía da súa aprendizaxe permanente (ou, neste caso, capaz de comunicarse en situacións moi diversas, algunhas das cais o propio alumno nin sequera pode considerar aínda que terá que facelo).

3.5.2. Materiais e recursos didácticos

Dispónse dos seguintes recursos materiais e dixitais:

O *iPack*, con presentacións e material práctico para ser utilizado coa lousa dixital interactiva ou o portátil e o proxector. Inclúe unha presentación animada do primeiro bloque de vocabulario protagonizada polos personaxes do curso, un filme cultural con nenos británicos reais, a versión animada da historia protagonizada polos personaxes do curso, presentando e contextualizando o segundo bloque de vocabulario e gramática; a presentación dunha canción consolidando o vocabulario e a gramática; unha presentación introducindo o tema intercurricular; dez actividades e xogos interactivos; páxinas do *Class Book e Activity Book*

como referencia e apoio na aula; a versión dixital do material incluído no *Teacher's Resource Pack* e xogos de repaso para o final de cada unidade e trimestre.

O libro de texto utilizado é *Oxford Rooftops* de Oxford University Press. O alumno dispón do *Class Book* cunha unidade introdutoria na que se presentan os personaxes do curso e o contexto, seis unidades con dez leccións cada unha, dúas páxinas de material sobre festividades, seis páxinas *Read more!* de ampliación do contido das leccións culturais e tres historias de revisión protagonizadas por *The only Earth Boy on Planet 57!* Tamén dispón do *Activity book*, con dez páxinas de actividades e un *cut-out (speaking cards)* para cada unidade principal; repaso das unidades e das festividades, sete páxinas de *Bilingual Dictionary*, unha sección de actividades extra para os alumnos máis rápidos (*Fast finishers*), como deberes ou como preparación para os exames, *speaking cards* para a lección 7 e actividades de repaso sobre a sección *Read more!*

O profesor dispón da Guía didáctica (*Teacher's Guide*), con anotacións didácticas concisas para cada lección, suxestións para actividades iniciais, finais e extra, anotacións culturais, a versión solucionada das actividades do alumno, transcripcións das audicións, referencias ás competencias básicas, referencias ás *worksheets* e un banco de ideas con suxestións para xogos e actividades, explicacións sobre os xogos do *iPack*; o *Teacher's Resource CD-ROM* con *worksheets* para a práctica adicional de vocabulario e gramática para reforzar e estender o contido das *worksheets* das unidades principais, as de festividades, as historias extra, temas intercurriculares e as *worksheets* sobre festividades e os filmes culturais; material para a avaliación e o portfolio, os tests das unidades, anotacións sobre as competencias básicas e as audicións e solucións para tódalas *worksheets*. Os CDs de audio con tódalas cancións, historias, audicións e os *listening tests*.

Dispón ademais do *Teacher's Resource Pack* con 109 *Flashcards e wordcards*; un *The World poster*, un *Food around the World poster*, un *Grammar poster* e un *How to be a fluent writer poster*.

E por último, os recursos na web *Oxford Online Learning Zone* para os alumnos con práctica interactiva, para ser utilizados na casa ou na aula; os recursos na web *Oxford Premium* para o profesor con todo o material online, e os libros dixitais dispoñibles para *Oxford Rooftops*.

Os recursos multimedia mencionados (*iPack, Teacher's Resource CD-ROM, DVD, os libros dixitais e a web*) integran por completo o uso das TIC na aula, permitindo aos profesores adaptar as mellores solucións dixitais de acordo ao alumnado ou ao centro no que se desenvolve o ensino.

3.5.3. Actividades

▪ Actividades de inicio de lección

Trátase de activar os coñecementos previos dos alumnos nos temas novos que se van traballar ou de repasar os xa traballados. Isto adóitase facer a través de actividades de *brainstorming* ou actividades de repaso, mediante xogos, intercambios comunicativos con soporte de *flashcards*, posters, cancións, etc.

▪ De desarrollo de la lección

Cada unha das unidades do método inclúe diferentes tipos de actividades que apelan ás intelixencias múltiples e que están destinadas a facilitar a adquisición, fixación, evolución e mellora das diversas destrezas que conforman a maior parte de competencia da lingua inglesa. Estas actividades son:

- O vocabulario relacionado cos diversos campos conceptuais que se desenvolven na unidade didáctica (**Vocabulary**).
- A lectura e comprensión de textos (**Reading**). □As estruturas gramaticais (**Grammar**).
- Os sons estudados (**Pronunciation**).
- A comprensión e a expresión oral da lingua en tódalas súas vertentes (**Listening and Speaking**).
- A comprensión e a expresión escrita (**Writing**).

▪De reforzo e ampliación

O proxecto parte do recoñecemento de que en toda clase hai alumnos/as con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación, ao tempo que persegue o obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e alcance o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

A diversidade de exercicios e actividades utilizados nos materiais posibilita que tódolos alumnos/as poidan encontrar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio.

As actividades ás que nos referimos son as seguintes:

- Actividades opcionais no *Teacher's Guide*.
- As actividades propostas no *Teacher's Resource CD-ROM*:
 - Worksheets: actividades de reforzo, extensión e consolidación baseadas nas diferentes seccións estudadas na unidade: *Reinforcement*, *Extension*, *Story playscript*, *Song contest*, *Cross-curricular*.
- As actividades propostas no *Activity Book*.
- Páxinas *Read more!* para ampliar o contido cultural (CB e AB).
- As actividades adicionais propostas no *Activity Book*:
 - *Finished?*: para aqueles alumnos que rematan pronto e baseadas no contido da lección.
 - *Grammar practice*: práctica de gramática adicional.

De desenvolvemento de competencias clave

Algunhas actividades contribúen máis especificamente ao desenvolvemento dunha ou varias competencias básicas, entre as que se incluírían:

- *Brainstorming*
- *Role-plays*
- Actividades interactivas
- Actividades na lousa dixital

- Actividades baseadas en distintos soportes
- Actividades de investigación ou estudos de casos
- Actividades en grupo
- Interpretacións de datos, gráficas, etc.
- Textos culturais, cancións, rimas, etc.
- Actividades nas que se traballan as emocións

▪ **De avaliación**

Actividades de avaliación formativa, onde o profesor avaliará o traballo continuado dos alumnos e medirá o seu progreso a través da observación e comprobación da realización de actividades como:

- Exercicios do *Activity Book*
- *Revision Stories* (CB e AB)

Actividades de avaliación sumativa coa realización das diversas actividades de avaliación referidas en *Teacher's Resource*:

- Unit tests 1-6 (Standard - Challenge)
- End-of-term 1-3 (Standard - Challenge)
- End-of-year test (Standard - Challenge)

Actividades de autoavaliación e autoestudo, nas que o alumno se inicia en estratexias de auto-avaliación dos seus coñecementos e destrezas:

- O self-evaluation de cada unidade (AB).

▪ **Complementarias**

Este tipo de actividades entre as que se incluírán: saídas culturais, asistencia a obras de teatro en inglés, conmemoración de festividadeas características da sociedade anglosaxona etc., serán deseñadas polo equipo de profesores do departamento de inglés de cada centro.

□ **Saídas e actividades comúns a todo o centro ou a varios grupos**

3.5.4. Organización de tempos, agrupamentos e espazos

O tempo, entendido como o dedicado ao ensino no centro, é un recurso fundamental e limitado na aprendizaxe dunha materia. A programación que se formula neste documento deberá ser adaptada por cada profesor de acordo aos seus horarios e ritmos da clase.

Con respecto aos alumnos, o profesor pode seguir diferentes criterios para o agrupamento destes:

(Elimínese o que non proceda)

- Recursos humanos
- Profesorado de apoio

- Psicólogo/a
- Criterios
- En función da orde alfabética
- Agrupamentos flexibles (*especifíquese de que tipo e por que*)
- Pequenos grupos de reforzo dentro/fóra da aula
- Alumnos con distinto tipo de necesidades de orixe sensorial en distintos grupos na aula

Á hora de realizar as tarefas, completar actividades, proxectos, etc. a organización dos alumnos realízase en función do tipo de interacción que se dá nese momento na aula:

- Profesor-alumno
- Traballo individual
- Traballo en parellas
- Traballo en grupo

Os recursos que os profesores poden contar e os posibles espazos en que poden se desenvolver os procesos de ensino-aprendizaxe son, neste momento, máis e máis variados.

Como resultado, os contextos de aprendizaxe son tamén máis amplos. Os profesores poden aplicar actividades e proxectos que inclúen diferentes ambientes:

- O centro educativo
- A comunidade
- O contexto familiar

A aula deixou de ser o único lugar onde se imparte unha materia. Tódolos centros educativos conta cunha serie de recursos espaciais, materiais e virtuais, que se poden empregar para impartir a materia:

- Laboratorio de idiomas
- Aula virtual
- Sala de informática – Aula de audiovisuales
- Biblioteca
- Salón de actos - Teatro
- Taller
- Ximnasio
- Patio

Para o uso das áreas comúns, o profesor rexistrará observacións sobre cando, como e por que se usan estes espazos para a clase de inglés:

Dentro da aula, o espazo pode ser distribuído seguindo criterios diferentes:

- Mesas distribuídas en filas
- Mesas distribuídas en “U”
- Cantos específicos: biblioteca de clase, temas transversais, xogos, artesanía, etc.
- Outros

Ten un papel moi importante a incorporación das TIC na educación, proporcionando diversos recursos materiais que ofrecen ao profesor a posibilidade de deseñar súas clases de forma personalizada e axustando-se as necesidades de cada momento:

- Vídeo-DVD
 - TV
 - Radiocasete/ reproductor CD
 - Cámara de vídeo – Grabador audio
 - Ordenadores (PC, portátiles, netbooks, tabletas, ...)
 - Pantalla Digital Interactiva
 - Conexión a Internet (WiFi, outros...)
- (anóte aquí as observacións sobre cando, como e por que se usan estes recursos.)*

Máis aló dos recursos materiais e espaciais, non podemos deixar de mencionar os **procesos cognitivos** que intervínen con as fases de aprendizaxe do alumnado. Estes procedementos que fan posible a incorporación dos coñecementos que quíeren ser transmitidos para os alumnos son moi complexos. Desde a atención necesaria para prepararse para recibir a información hasta a memorización que permita o acceso a esta información cando sexa necesario, coa participación, entre outros, os seguintes procesos:

- Acceso
- Identificación
- Entendemento
- Reprodución
- Reflexión ▪Conexión ▪Síntese
- Creación.

3.5.5. As medidas de atención para a diversidade dos alumnos

Un dos elementos que máis promovía a LOE e segue promovendo con LOMCE é a *atención para a diversidade*. É claro que a mesma acción educativa exercida sobre o mesmo grupo de alumnos ten efectos diferentes en función do coñecemento e experiencia previa de cada un deles, as súas capacidades intelectuais e os seus intereses e motivacións no ensino.

É por esta razón que, en moitos casos, debemos modificar ou adaptar contidos ou a metodoloxía para que tódolos alumnos poidan alcanzar os obxetivos establecidos. Do mesmo xeito, debemos ofrecer actividades de extensión para aqueles alumnos máis capaces ou receptivos. A atención para a diversidade debe ser sempre realizada en ambas as direccións.

Así, constantemente se deberá abordar estas diferencias, presentando as mesmas actividades de formas diferentes das actividades propostas no libro do alumno e no caderno. Os profesores deben escoller a quen dirixir e propoñer algunhas actividades ou outras e deberán ser consciente en tódolos momentos destas diferencias, non só na hora de avaliar, senón tamén na hora de ensinar e planificar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Oxford Rooftops ofrece actividades de reforzo e extensión que permiten dar una atención individualizada aos alumnos segundo as súas necesidades e ritmo de aprendizaxe. En noso proxecto se inclúen ideas en tódalas leccións para que o profesor responda as diversas situacións que surgen na aula.

No material destinado ao profesor, *Teacher's Guide* e *Teacher's Resource CD-ROM* se proponen actividades de extensión e ampliación para os alumnos así como notas para o profesor, consellos didácticos, para afrontar diferentes expectativas do alumnado.

Critérios e procedementos previstos para realizar las adaptaciones curriculares apropiadas para os alumnos con necesidades educativas especiais

(O departamento describirá e detallará aquí os criterios e procedementos específicos se fose necesario. Aqueles departamentos que non teñen este tipo de alumnado non terán esta sección)

As adaptacións se centrarán en:

1. Tempo e ritmo de aprendizaxe
2. Metodoloxía máis personalizada
3. Reforzar as técnicas de aprendizaxe
4. Mellorar os procedementos, hábitos e actitudes
5. Aumentar a atención orientadora
6. Enriquecemento curricular
7. Avaliacións adoptadas para as necesidades destes alumnos

a) Para o alumnado con altas capacidades intelectuais: se facilitarán contidos e materiais de extensión adecuados as necesidades destes alumnos para permitir alcanzar o máximo do seu potencial

b) Para os alumnos con integración tardía no sistema educativo: adoptaránse as medidas de reforzo necesarias para facilitar súa integración escolar e a recuperación da seu desfase para que lles permitan continuar con aproveitamento en seus estudos.

c) Para o alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe: se adoptarán tanto medidas de escolarización como de atención. Para os alumnos con discapacidade, se tomarán medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas. Para os alumnos con dificultades de aprendizaxe graves, se priorizarán os contidos de procedementos e actitudes, buscando a integración social, ante a imposibilidade de alcanzar un progreso suficiente nos contidos conceptuais. Hai que insistir nos contidos instrumentais ou en materiais considerados como tais.

Cando as adaptacións non són o suficiente temos a diversificación curricular, por meio do cal un alumno ou alumna podería deixar de cursar parte do tronco común da etapa e empregar este tempo en outro tipo de actividades educativas, ben como as ofertas en espazos opcionais, ben como actividades deseñadas especialmente para el/ela, que poderían cursar dentro ou fóra do centro. Este/a alumno/a seguiría tendo en todo momento como referencia os obxectivos xerais da etapa, pero accedería a eles a través doutro tipo de contidos e actividades..

3.6. Avaliación

A aprendizaxe do alumno debe ser avaliada sistemática e periodicamente, tanto para medir individualmente os coñecementos e competencias adquiridas como para, e por el, introducir no proceso educativo cantas sexan precisas se a situación o require (cando a aprendizaxe dos alumnos non responden para o que, *a priori*, non se espera deles).

Se asumimos que as competencias clave supoñen unha aplicación real e práctica de coñecementos, habilidades e actitudes, a forma de comprobar ou avaliar se o alumno as adquiriu é reproducir situacións máis reais posibles de aplicación, e nesas situacións o común é que o alumno se sirva desa bagaxe acumulada (todo tipo de contidos) pero responda, sobre todo, a situacións prácticas.

A **avaliación por competencias** permite avaliar tanto o logro dos obxectivos da materia coma o grao de adquisición das Competencias clave. Uns criterios están ligados expresamente a conceptos, e outros, preferentemente a procedementos e actitudes.

En función do obxectivo que persigamos avaliar, contamos con varias modalidades, como é o caso da **avaliación sumativa**, realizada en diferentes momentos do curso e que temos que identificar coas finais de avaliación e de curso (ordinaria e extraordinaria, cando sexa o caso). Habrá outras avaliacións, como a **inicial** (non clasificada) e a final e, sobre todo, a **continua** ou formativa, aquela que ocorre durante todo o proceso de ensino-aprendizaxe, inmersa nel, e que insiste, polo tanto, no carácter orientador e de diagnóstico do ensino.

Realizarase ademais unha **avaliación individualizada** a tódolos alumnos ó finalizar 3ª de primaria na que o alumno deberá demostrar o grao de adquisición das competencias en comunicación lingüística e matemática. Ó final de 6ª de primaria deberá tamén demostrar o grao de adquisición de competencias clave, así como a realización dos obxectivos da etapa.

O resultado das avaliacións individualizadas expresarase en niveis e se constarán nun informe de carácter informativo e orientador que se entregará ós pais ou titores. O nivel obtido será indicativo da progresión e a aprendizaxe dos alumnos, polo que se non son adecuados deberán aplicarse as medidas ou programas máis apropiados para eles.

Ademais de avaliar a aprendizaxe dos alumnos, tamén se avalía o proceso de ensino dos profesores, polo que quedará incluído un procedemento de avaliación dos programas didácticos e seus indicadores na proposta pedagóxica de cada centro escolar.

3.6.1. Procedementos de avaliación

Atendendo ós diferentes criterios, o currículo propón unha serie de ferramentas que nos permiten levar a cabo o proceso de avaliación na aula. No caso de avaliación **formativa**, serán a observación e o seguimento sistemático do alumno, é dicir, se tomarán en consideración tódalas producións para o desenvolvemento, tanto de carácter individual como de grupo: traballos escritos, presentacións orais e debates, actividades de clase, lecturas e resumos, investigacións, actitude de aprendizaxe, precisión na expresión e autoavaliación entre outros. E a avaliación **sumativa**, as probas escritas trimestrais e as de recuperación (e final de curso, se o alumno non tiver recuperado algunha, e extraordinaria, no caso de obter unha clasificación insuficiente na ordinaria final de curso). En todo caso, os procesos de avaliación serán variados, de forma que poidan adaptarse a flexibilidade que esixe a propia avaliación.

O currículo tamén establece uns **criterios de avaliación** e uns **estándares de aprendizaxe avaliábeis** por materia e curso que nos permiten avaliar a consecución dos obxectivos do curso. Con respecto á avaliación por **competencias**, dado que estes son moi xenéricos, debemos concentrarnos moito máis, as compartir para facer con que nos sirvan como referencia para a acción educativa e para demostrar a competencia do alumno, e é o que chamamos de **indicadores**. Para a súa referencia, se inclúe na seguinte sección a lista completa tanto dos criterios da avaliación como os indicadores de competencias clave.

3.6.2. Recursos de avaliación

3.6.2.1. Criterios de avaliación

Os criterios de avaliación que establece o currículo para o sexto ano do ensino básico na área de lingua estranxeira, organizado en cinco seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural, son os seguintes:

▪Bloque 1. Comprensión de textos orais

- B1.1. Identificar o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente, articulados con claridade e lentamente e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, sobre temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotiáns predicibles ou relativos a áreas de necesidade inmediata nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas sexan boas e non distorsionen a mensaxe, que se poida volver escoitar o devandito ou pedir confirmación e conte con apoio visual ou cunha clara referencia contextual .
- B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto.
- B1.3. Utilizar as indicacións do contexto e da información contida no texto para facerse unha idea dos significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.
- B1.4. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e recoñecer os significados e intencións comunicativas xerais relacionados con estes.

▪Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción

- B2.1.Participar de maneira simple e comprensible en conversas moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares (un mesmo, a contorna inmediata, persoas, lugares, obxectos e actividades, gustos e opinións), nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos, aínda que en ocasións a pronuncia non sexa moi clara, sexan evidentes as pausas e titubeos e sexa necesaria a repetición, a paráfrase e a cooperación da persoa interlocutora para manter a comunicación. ^[1]_[SEP]
- B2.2.Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi breves e sinxelos, utilizando, p. e., fórmulas e linguaxe prefabricado ou expresións memorizadas, ou apoiando con xestos o que se quere expresar.
- B2.3.Articular, de maneira polo xeral comprensible pero con evidente influencia da primeira ou outras linguas, un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos, adaptándoos á función comunicativa que se quere levar a cabo.
- B2.4.Facerse entender en intervencións breves e sinxelas, aínda que resulten evidentes e frecuentes os titubeos iniciais, as vacilacións, as repeticións e as pausas para organizar, corrixir ou reformular o que se quere dicir.
- B2.5. Interactuar de maneira moi básica, utilizando técnicas moi simples, lingüísticas ou non verbais (p. e. xestos ou contacto físico) para iniciar, manter ou concluír unha breve conversa.

▪Bloque 3. Comprensión de textos escritos

- B3.1.Identificar o tema, o sentido xeral, as ideas principais e información específica en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, moi breves e sinxelos, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia, e nos que o tema tratado e o tipo de texto resulten moi familiares, cotiáns ou de necesidade inmediata, a condición de que se poida reler o que non se entendeu, que se poida consultar un dicionario e conte con apoio visual e contextual.
- B3.2.Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto. ^[1]_[SEP]
- B3.3.Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen. ^[1]_[SEP]
- B3.4.Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.

▪Bloque 4. Producción de textos escritos

- B4.1.Construír, en papel ou en soporte electrónico, textos moi curtos e sinxelos, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas básicas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo/a, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles. ^[1]_[SEP]

- B4.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas para producir textos escritos moi breves e sinxelos, p. e. copiando palabras e frases moi usuais para realizar as funcións comunicativas que se perseguen. ^[1]_[SEP]
- B4.3. Aplicar patróns gráficos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable corrección palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.
- B4.8. Facer uso das ferramentas informáticas para completar actividades predeseñadas polo persoal docente.
- B4.9. Usar correctamente o dicionario bilingüe, biblioteca de aula e outros materiais de consulta para a elaboración de textos, respectando as súas normas de funcionamento.

▪Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural

- B5.1. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades ou celebracións), condicións de vida (vivenda, contorna), relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comportamento (xestos habituais, uso da voz ou contacto físico) e convencións sociais (normas de cortesía), e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión adecuada do texto. ^[1]_[SEP]
- B5.2. Recoñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción oral e escrita adecuada ao contexto, respectando as convencións comunicativas máis elementais. ^[1]_[SEP]
- B5.3. Distinguir a función ou funcións comunicativas principais do texto (p. e. unha demanda de información, unha orde, ou un ofrecemento) e un repertorio limitado dos seus expoñentes máis habituais, así como os patróns discursivos básicos (p. e. inicio e peche conversacional, ou os puntos dunha narración esquemática, inicio e peche dunha carta, ou os puntos dunha descrición esquemática). ^[1]_[SEP]
- B5.4. Recoñecer os significados máis comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunicación oral ou escrita (p. e. estrutura interrogativa para demandar información). ^[1]_[SEP]
- B5.5. Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral ou escrito de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses. ^[1]_[SEP]
- B5.6. Cumprir a función comunicativa principal do texto (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos para inicio e despedida para peche en conversas ou en correspondencia, ou unha narración esquemática desenvolvida en puntos). ^[1]_[SEP]
- B5.7. Cumprir a función comunicativa principal do texto escrito (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos). ^[1]_[SEP]

- B5.8.Manexar estruturas sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como “e”, “entón”, “pero”, “porque”), aínda que se sigan cometendo erros básicos de maneira sistemática en, p. e., tempos verbais ou na concordancia. ^[1]_{SEP}
- B5.9.Coñecer e utilizar un repertorio limitado de léxico, tanto oral como escrito, de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos propios intereses, experiencias e necesidades. ^[1]_{SEP}
- B5.10.Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente en situacións reais ou simuladas en contextos menos dirixidos. ^[1]_{SEP}
- B5.11.Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividades...). ^[1]_{SEP}
- B5.12.Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.
- B5.13.Establecer similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima.
- B5.14.Valorar as linguas como un instrumento de comunicación, para aprender e acercarse a outras culturas, que hai diversidade de linguas e mostra respecto por todas.

3.6.2.2. Estándares de aprendizaxe avaliábeis

Os estándares de aprendizaxe para este curso foron organizados en cinco seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural. Recollemos a continuación o lexislado:

■Bloque 1. Comprensión de textos orais

- PLEB1.1.Comprende o esencial de anuncios publicitarios sobre produtos que lle interesan (xogos, ordenadores, CD etc.).
- PLEB1.2. Comprende mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información (por exemplo, números, prezos, horarios, nunha estación ou nuns grandes almacéns).
- PLEB1.3.Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).
- PLEB1.4.Identifica o tema dunha conversa cotiá predicible que ten lugar na súa presenza (por exemplo, nunha tenda, nun tren).
- PLEB1.5.Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar.

- PLEB1.6. Comprende as ideas principais de presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese (por exemplo, música, deporte etc.), a condición de que conte con imaxes e ilustracións e se fale de maneira lenta e clara.

- PLEB1.7. Comprende o sentido xeral e o esencial e distingue os cambios de tema de programas de televisión ou doutro material audiovisual e multimedia dentro da súa área de interese (p. e. nos que se entrevista a mozos e mozas ou personaxes coñecidos ou coñecidas sobre temas cotiás (por exemplo, o que lles gusta facer no seu tempo libre) ou nos que se informa sobre actividades de lecer (teatro, cinema, eventos deportivos etc.).

▪Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción

- PLEB2.1. Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que lle interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.

▪Bloque 3. Comprensión de textos escritos

- PLEB3.1. Comprende instrucións, indicacións, e información básica en notas, letreiros e carteis en rúas, tendas, medios de transporte, cinemas, museos, colexios, e outros servizos e lugares públicos.

- PLEB3.2. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálogos, listas de prezos, anuncios, guías telefónicas, publicidade, folletos turísticos, programas culturais ou de eventos, etc.

- PLEB3.3. Comprende correspondencia (SMS, correos electrónicos, postais e tarxetas) breve e sinxela que trate sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar, a indicación da hora e o lugar dunha cita, etc.

- PLEB3.4. Comprende o esencial e os puntos principais de noticias breves e artigos de revistas para mozas e mozos que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese (deportes, grupos musicais, xogos de ordenador).

- PLEB3.5. Comprende o esencial de historias breves e ben estruturadas e identifica os e as personaxes principais, a condición de que a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento (lecturas adaptadas, cómics etc.).

- PLEB3.6. Emprega de forma axeitada os signos ortográficos básicos (p. e. punto, coma), así como símbolos de uso frecuente (p. e. ☺, @, £).

▪Bloque 4. Producción de textos escritos

- PLEB4.1. Completa un breve formulario ou unha ficha cos seus datos persoais (por exemplo, para rexistrarse nas redes sociais, para abrir unha conta de correo electrónico etc.).

- PLEB4.2. Escribe correspondencia persoal breve e simple (mensaxes, notas, postais, correos, chats ou SMS) na que dá as grazas, felicita a alguén, fai unha invitación, dá instrucións, ou fala de si mesmo/a e da súa contorna inmediata (familia, amigos e amigas, afeccións, actividades cotiás, obxectos e lugares) e fai preguntas relativas a estes temas.

▪Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural

- PLEB5.1. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa que tratan sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición.
- PLEB5.2. Desenvólvese en transaccións cotiás (p. e. pedir nunha tenda un produto e preguntar o prezo).
- PLEB5.3. Participa en conversas cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar a alguén), se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiás, se expresan sentimentos, se ofrece algo a alguén, se pide prestado algo, queda con amigos e amigas ou se dan instrucións (p. e. como se chega a un sitio con axuda dun plano).
- PLEB5.4. Participa nunha entrevista, p. e. médica nomeando partes do corpo para indicar o que lle doe.
- PLEB5.5. Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas.

3.6.2.3. Rúbrica de avaliación de competencias

No **Anexo I** deste documento incluímos unha modelo denominada *Rúbrica de Avaliación de competencias* para cada unidade e para o curso completo que nos permite avaliar o grao de adquisición das competencias clave indicando o **nivel de cualificación** que vai adquirindo o alumno.

Na **rúbrica** indícase cada unha das competencias clave seguidas da súa especificación en **indicadores**. No modelo correspondente a cada unidade inclúense unicamente as competencias e os indicadores que se desenvolveron concretamente nesa unidade; en cambio, no modelo proposto para a avaliación xeral inclúense tódalas competencias e tódolos seus indicadores. Á hora de avaliar coas rúbricas, recoméndase cualificar, en primeiro lugar, cada un dos indicadores ou aqueles nos que se centrou o profesor, obtendo deste xeito unha visión global da competencia para avaliála seguidamente.

No proceso de avaliación identificamos cinco niveis de cualificación, e para o seu rexistro aconsellamos a seguinte escala cualitativa ordenada de menor a maior: Insuficiente (IN): Non conseguido; Suficiente (SU): Conseguido con nivel baixo nos diferentes ámbitos; Ben (BI): Conseguido con nivel medio; Notable (NT): conseguido con nivel alto, e Sobresaliente (SB):

Conseguido totalmente. Estes **criterios de cualificación** deben aplicarse tendo en conta os criterios de avaliación detallados para a área de lingua estranxeira.

Para poder avaliar ós alumnos, o profesorado precisa unha serie de **instrumentos** que lle permitan obter uns datos concretos. No modelo propoñemos os instrumentos que cremos máis indicados para a obtención destes datos, como poden ser: observación, proba escrita, proba oral, caderno de clase, portfolio. O profesor poderá modificar a modelo substituíndo ou incluíndo outros instrumentos empregados.

Os **indicadores** nos que se especifican as competencias clave, que incluímos na modelo, e que nos permiten demostrar a competencia real do alumno para esta materia e este curso son os que indicamos a continuación:

1. Competencia en comunicación lingüística (CL)

Indicadores

CL1. ESCOITAR

CL1.1. escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.

CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.

CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.

CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.

CL1.5. escoita e discrimina sons.

CL2. FALAR

CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.

CL2.2. Participa en representacións sinxelas.

CL2.3. Pode organizar as súas breves exposicións, dicindo ou lendo en voz alta para toda a clase textos breves de realización propia.

CL3. CONVERSAR

CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.

CL3.2. Mantén conversacións cotiás e familiares sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.

CL4. LER

CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos.

CL4.2. Localiza información explícita en textos diversos sobre temas de interese.

CL4.3. Realiza inferencias directas na comprensión de textos diversos sobre temas de interese.

CL4.4. Le textos diversos sobre temas de interese.

CL5. ESCRIBIR

CL5.1. Escribe en lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.

CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ao destinatario e á finalidade do texto.

2. Competencia matemática, científica e tecnolóxica (CMCT)

Indicadores

CMCT1. Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación.

CMCT2. Representa os datos obtidos sobre feitos e obxectos da vida cotiá empregando os gráficos estadísticos mais axeitados á situación, táboa ou gráfica.

CMCT3. Relaciona determinadas prácticas de vida co axeitado funcionamento do corpo.

CMCT4. Identifica diferentes especies de seres vivos.

CMCT5. Recoñece o proceso da experimentación científica.

3. Competencia dixital (CD)

Indicadores

CD1. Busca, recompila e organiza información en soporte dixital.

CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.

CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.

4. Aprender a aprender (AA)

Indicadores

AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües e monolingües.

AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.

AA3. Valora a lingua estranxeira como ferramenta de aprendizaxe.

5. Competencias sociais e cívicas (SC)

Indicadores

SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.

SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar a quen fala, respectando o turno de palabra.

SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara as persoas que falan a lingua estranxeira.

SC4. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.

6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (SIEE)

Indicadores

SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.

SIEE2. Goza de forma autónoma da lectura de textos axeitados á súa idade manifestando unha actitude positiva cara á lectura.

SIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado.

7. Conciencia e expresións culturais (CEC)

Indicadores

CEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira.

CEC2. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira

CEC3. Emprega técnicas artísticas para a presentación de proxectos ou documentos artísticos.

CEC4. Participa na elaboración de composicións grupais empregando diferentes recursos expresivos musicais e/ou escénicos.

3.6.2.4. Rúbrica de avaliación de contidos

No **Anexo II** deste documento inclúese un modelo denominado *Rúbrica de Avaliación de contidos* xeral que nos permite avaliar o **nivel** que adquiriu o alumno, ademais dunha táboa de consulta cos distintos niveis de adquisición para cada un dos estándares de aprendizaxe de cada bloque lingüístico.

3.6.3. Elementos de avaliación

Existe unha relación entre os distintos elementos do currículo que interveñen no proceso de avaliación: criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave e indicadores. Na seguinte táboa recolleemos estes elementos organizándoos en cinco bloques: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural.

ELEMENTOS DE AVALIACIÓN:

Bloque 1. Comprensión de textos orais

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
<p>B1.1. Identificar o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente, articulados con claridade e lentamente e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, sobre temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotiáns predicibles ou relativos a áreas de necesidade inmediata nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas sexan boas e non distorsionen a mensaxe, que se poida volver escoitar o devandito ou pedir confirmación e conte con apoio visual ou cunha clara referencia contextual. <small>[SEP]</small></p>	<p>PLEB1.1. Comprende o esencial de anuncios publicitarios sobre produtos que lle interesan (xogos, ordenadores, CD etc.).</p>	<p>CL</p>	<p>CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p> <p>CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.</p>
<p>B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto. <small>[SEP]</small></p>	<p>PLEB1.2. Comprende mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información (por exemplo, números, prezos, horarios, nunha estación ou nuns grandes almacéns).</p>	<p>CL</p>	<p>CL1.1. Escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.</p>

B1.3.Utilizar as indicacións do contexto e da información contida no texto para facerse unha idea dos significados probables de palabras e	PLEB1.3.Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).	CL	CL1.2. Capta o sentido global en
--	---	----	----------------------------------

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
expresións que se descoñecen.		AA	textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación. AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.
B1.4. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e recoñecer os significados e intencións comunicativas xerais relacionados con estes.	PLEB1.4.Identifica o tema dunha conversa cotiá predicible que ten lugar na súa presenza (por exemplo, nunha tenda, nun tren).	CL	CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.
	PLEB1.5.Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar.		

	PLEB1.6. Comprende as ideas principais de presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese (por exemplo, música, deporte etc.), a condición de que conte con imaxes e ilustracións e se fale de maneira lenta e clara.		
	PLEB1.7. Comprende o sentido xeral e o esencial e distingue os cambios de tema de programas de televisión ou doutro material audiovisual e multimedia dentro da súa área de interese (p. e. nos que se entrevista a mozos e mozas ou personaxes coñecidos ou coñecidas sobre temas cotiás (por exemplo, o que lles gusta facer no seu tempo libre) ou nos que se informa sobre actividades de lecer (teatro, cinema,		
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
	eventos deportivos etc.).		

Bloque 2. Producción de textos orais: Expresión e interacción

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
<p>B2.1. Participar de maneira simple e comprensible en conversas moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares (un mesmo, a contorna inmediata, persoas, lugares, obxectos e actividades, gustos e opinións), nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos, aínda que en ocasións a pronuncia non sexa moi clara, sexan evidentes as pausas e titubeos e sexa necesaria a repetición, a paráfrase e a cooperación da persoa interlocutora para manter a comunicación.</p>	<p>PLEB2.1.Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que lle interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.</p>	<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B2.2.Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi breves e sinxelos, utilizando, p. e., fórmulas e linguaxe prefabricado ou expresións memorizadas, ou apoiando con xestos o que se quere expresar.</p>		<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>

		<p>CL</p> <p>SC</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o</p>
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
			turno de palabra.

<p>B2.3. Articular, de maneira polo xeral comprensible pero con evidente influencia da primeira ou outras linguas, un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos, adaptándoos á función comunicativa que se quere levar a cabo.</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.</p> <p>CL2.2. Participa en representacións sinxelas</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
<p>B2.4. Facerse entender en intervencións breves e sinxelas, aínda que resulten evidentes e frecuentes os titubeos iniciais, as vacilacións, as repeticións e as pausas para organizar, corrixir ou reformular o que se quere dicir.</p>			
<p>B2.5. Interactuar de maneira moi básica, utilizando técnicas moi simples, lingüísticas ou non verbais (p. e. xestos ou contacto físico) para iniciar, manter ou concluír unha breve conversa.</p>			

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
<p>B3.1. Identificar o tema, o sentido xeral, as ideas principais e información específica en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, moi breves e sinxelos, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia, e nos que o tema tratado e o tipo de texto resulten moi familiares, cotiáns ou de necesidade inmediata, a condición de que se poida reler o que non se entendeu, que se poida consultar un dicionario e conte con apoio visual e contextual. ^{[1][2]}_[SEP]</p>	<p>PLEB3.1. Comprende instrucións, indicacións, e información básica en notas, letreiros e carteis en rúas, tendas, medios de transporte, cinemas, museos, colexios, e outros servizos e lugares públicos.</p>	<p>CL</p>	<p>CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos.</p> <p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p>
<p>B3.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto. ^{[1][2]}_[SEP]</p>	<p>PLEB3.2. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálogos, listas de prezos, anuncios, guías telefónicas, publicidade, folletos turísticos, programas culturais ou de eventos, etc.</p>	<p>CL</p>	<p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p>
<p>B3.3. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen. ^{[1][2]}_[SEP]</p>	<p>PLEB3.3. Comprende correspondencia (SMS, correos electrónicos, postais e tarxetas) breve e sinxela que trate sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar, a indicación da hora e o lugar dunha cita, etc.</p>	<p>CL AA</p>	<p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p> <p>AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.</p>
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	

<p>B3.4. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.</p>	<p>PLEB3.4. Comprende o esencial e os puntos principais de noticias breves e artigos de revistas para mozas e mozos que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese (deportes, grupos musicais, xogos de ordenador)..</p>	<p>CL AA</p>	<p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p> <p>AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.</p>
	<p>PLB3.5. Comprende o esencial de historias breves e ben estruturadas e identifica os e as personaxes principais, a condición de que a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento (lecturas adaptadas, cómics etc.).</p>		
	<p>PLEB3.6. Emprega de forma axeitada os signos ortográficos básicos (p. e. punto, coma), así como símbolos de uso frecuente (p. e. ☺, @, £).</p>		

Bloque 4. Producción de textos escritos

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores
-------------------------	---------------------------	----------------------------

<p>B4.1.Construír, en papel ou en soporte electrónico, textos moi curtos e sinxelos, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas básicas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo/a, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles. ^[1]_[SEP]</p>	<p>PLEB4.1.Completa un breve formulario ou unha ficha cos seus datos persoais (por exemplo, para rexistrarse nas redes sociais, para abrir unha conta de correo electrónico etc.).</p>	<p>CL</p>	<p>CL5.1. Escribe na lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.</p>
<p>B4.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas para producir textos escritos moi breves e sinxelos, p. e. copiando palabras e frases moi usuais para realizar as funcións comunicativas que se perseguen. ^[1]_[SEP]</p>	<p>PLEB4.2.Escribe correspondencia persoal breve e simple (mensaxes, notas, postais, correos, chats ou SMS) na que dá as grazas, felicita a alguén, fai unha invitación, dá instrucións, ou fala de si mesmo/a e da súa contorna inmediata (familia, amigos e amigas, afeccións, actividades cotiás, obxectos e lugares) e fai preguntas relativas a estes temas.</p>	<p>CL</p>	<p>CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto.</p>
<p>B4.3.Aplicar patróns gráficos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable corrección palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.</p>		<p>CL</p>	<p>CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto.</p>
<p>B4.8.Facer uso das ferramentas informáticas para completar actividades predeseñadas polo persoal docente.</p>		<p>CL AA</p>	<p>CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto.</p> <p>AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.</p>
<p>Criterios de avaliación</p>	<p>Estándares de aprendizaxe</p>	<p>Competencias - Indicadores</p>	

B4.9. Usar correctamente o dicionario bilingüe, biblioteca de aula e outros materiais de consulta para a elaboración de textos, respectando as súas normas de funcionamento.			
--	--	--	--

Bloque 5. Conocimiento de la lengua y conciencia intercultural

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaje	Competencias - Indicadores	
B5.1. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades ou celebracións), condicións de vida (vivenda, contorna), relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comportamento (xestos habituais, uso da voz ou contacto físico) e convencións sociais (normas de cortesía), e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión adecuada do texto. 	PLEB5.1. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición.	SC	SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.
B5.2. Recoñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción oral e escrita adecuada ao contexto, respectando as convencións comunicativas máis elementais.	PLEB5.2. Desenvólvese en transaccións cotiás (p. e. pedir nunha tenda un produto e preguntar o prezo).	CL SC	CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa. SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala,

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
			respectando o turno de palabra.
<p>B5.3. Distinguir a función ou funcións comunicativas principais do texto (p. e. unha demanda de información, unha orde, ou un ofrecemento) e un repertorio limitado dos seus expoñentes máis habituais, así como os patróns discursivos básicos (p. e. inicio e peche conversacional, ou os puntos dunha narración esquemática, inicio e peche dunha carta, ou os puntos dunha descrición esquemática).</p>	<p>PLEB5.3.Participa en conversas cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar a alguén), se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiás, se expresan sentimentos, se ofrece algo a alguén, se pide prestado algo, queda con amigos e amigas ou se dan instrucións (p. e. como se chega a un sitio con axuda dun plano).</p>	<p>CL SIEE</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.</p>
<p>B5.4.Recoñecer os significados máis comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunicación oral ou escrita (p. ex. estrutura interrogativa para demandar información).</p>	<p>PLEB5.4.Participa nunha entrevista, p. e. médica nomeando partes do corpo para indicar o que lle doe.</p>	<p>CL SC</p>	<p>CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p> <p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.</p>

B5.5.Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral ou escrito de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos	PLEB5.5. Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de	CL	CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua
---	--	----	---

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses.	producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas.		estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.
B5.6. Cumprir a función comunicativa principal do texto (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos para inicio e despedida para peche en conversas ou en correspondencia, ou unha narración esquemática desenvolvida en puntos.		CL	CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.
B5.7. Cumprir a función comunicativa principal do texto escrito (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos).		CL	CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.

<p>B5.8.. Manexar estruturas sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como “e”, entón”, “pero”, “porque”), aínda que se sigan cometendo erros básicos de maneira sistemática en, p. e., tempos verbais ou na concordancia. </p>		<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B5.9.Coñecer e utilizar un repertorio limitado de léxico, tanto oral como escrito, de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos propios intereses, experiencias e</p>		<p>CL</p>	<p>CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados</p>

<p>Criterios de avaliación</p>	<p>Estándares de aprendizaje</p>	<p>Competencias - Indicadores</p>	
<p>necesidades.</p>			<p>emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p>
<p>B5.10.Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente en situacións reais ou simuladas en contextos menos dirixidos.</p>		<p>CL</p>	<p>CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.</p>

<p>B5.11.Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividades...).</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL2.3. Participa en representacións sencillas.</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
<p>B5.12.Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL1.1. Escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un</p>

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores
-------------------------	---------------------------	----------------------------

			<p>medio mecánico.</p> <p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p> <p>CL5.1. Escribe na lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
<p>B5.13. Establecer similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima.</p>			
<p>B5.14. Valorar as linguas coma un instrumento de comunicación, para aprender e acercarse a outras culturas, que hai diversidade de linguas e</p>			

Criterios de evaluación	Estándares de aprendizaje	Competencias - Indicadores	
muestra respeto por todas.			

3.6.4. Avaluación da práctica docente

Os mestres avaliarán tanto as aprendizaxes do alumnado coma os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que incluímos a continuación un modelo cos indicadores de logro e os elementos a avaliar:

(O departamento incluirá ou modificará os elementos a avaliar segundo proceda)

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO		
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido
Programación didáctica.	Non se adecúa ó contexto da aula.	Adecúase parcialmente ó contexto da aula.	Adecúase completamente ó contexto da aula.
Plans de mellora.	Non se adoptaron medidas de mellora tralos resultados académicos obtidos.	Identifícaronse as medidas de mellora a adoptar tralos resultados académicos obtidos.	Adoptáronse medidas de mellora segundo os resultados académicos obtidos.
Medidas de atención á diversidade.	Non se adoptaron medidas de atención á diversidade adecuadas.	Identifícaronse as medidas de atención á diversidade a adoptar.	Adoptáronse medidas de atención á diversidade adecuadas.
Temas transversais.	Non se traballaron tódolos temas transversais na materia.	Traballáronse a maioría dos temas transversais na materia.	Traballáronse tódolos temas transversais na materia.
Programa de recuperación.	Non se estableceu un programa de recuperación para os alumnos.	Iniciouse o programa de recuperación para os alumnos que o necesiten.	Estableceuse un programa de recuperación eficaz para os alumnos que o necesiten.
Obxectivos da materia.	Non se alcanzaron os obxectivos da materia establecidos.	Alcanzáronse parte dos obxectivos da materia establecidos para o curso.	Alcanzáronse os obxectivos da materia establecidos para este curso.

Competencias clave.	Non se desenvolveron a maioría das competencias clave relacionadas coa materia.	Desenvolvéronse parte das competencias clave relacionadas coa materia.	Logrouse o desenvolvemento das Competencias clave relacionadas con esta materia.
---------------------	---	--	--

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO		
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido
Práctica docente.	A práctica docente non foi satisfactoria.	A práctica docente foi parcialmente satisfactoria.	A práctica docente foi satisfactoria.
Programas de mellora para a práctica docente.	Non se deseñaron programas de mellora para a práctica docente.	Identificáronse os puntos para deseñar un programa de mellora para a práctica docente.	Deseñáronse programas de mellora para a práctica docente.

CEIP FONTES-BAÍÑA
BAIONA

6º DE PRIMARIA
CURSO 2021-2022

INDICE

APARTADO	PÁX.
<i>INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN</i>	3
<i>INTRODUCCIÓN: CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO</i>	3
COMPETENCIAS CLAVE ARA ED. PRIMARIA	4
OBXECTIVOS PARA A ED. PRIMARIA	4
CARACTERÍSTICAS DA ED. FÍSICA NA PRIMARIA	6
BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE ED. FÍSICA	7
CONTRIBUCIÓN DA ED. FÍSICA NA ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE	9
OBXECTIVOS XERAIS DA ED. FÍSICA	12
OBXECTIVOS PARA O TERCEIRO CICLO DE PRIMARIA	13
CONTIDOS PARA O SEXTO CURSO POR BLOQUES	15
TEMPORALIZACIÓN	17
A AVALIACIÓN: PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	22
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE	22
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	25
METODOLOXÍA	25
MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	26
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS	26
ACTIVIDADES EXTRASCOLARES	26
ACCIÓNS PREVISTAS NO "PROXECTO LECTOR"	26
ACCIÓNS PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS	27
PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E CORRECCIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN AXUSTES DA PROGRAMACIÓN EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL	27

INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN E CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO DO SEXTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CONTEXTUALIZACIÓN

O noso colexio é un Centro de Educación Infantil e Primaria con alumando de 3 A 12 anos de idade. A matrícula aproximada é de 123 alumnos.

O centro está situado nun entorno urbano e a maioría das familias teñen un nivel formativo básico e medio.

O Claustro do profesorado está formado por 15 mestres, no que a gran maioría teñen o seu destino definitivo neste centro.

A Comunidade educativa considera que educar para a convivencia responde á necesidade de formar cidadáns que se responsabilizan dos seus actos, respectándose a si mesmo e ás demais persoas. E os centros educativos son espazos onde compartir vivencias xuntos e cando xorden problemas na convivencia escolar, todas as persoas da comunidade educativa deben ser parte da educación de xeito activo e, en caso de conflitos, todos deben ser parte da solución.

CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO NO SEXTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

Esta etapa caracterízase polo abandono progresivo da infancia, aínda que, na meirande parte dos casos, aínda non se atopan (os nenos e nenas) na adolescencia.

Consérvanse, ás veces, comportamentos moi infantís, pero noutras maniféstase xa coma un adolescente. Abúrrrese, compadécese a si mesmo e identifícase con facilidade con figuras do espectáculo ou do deporte.

Ten xa unha notable autonomía e, nembargantes, a opinión do grupo impórtalle moito. Ten, aínda, máis interese polas cousas e polas persoas que por el mesmo: Esto, xunto co seu interese polo xogo, ratifica que aínda é un neno, moito máis maduro, pero un neno.

Cara ós once anos adopta formas máis orixinais na maneira de pensar e non somentes acumula datos, senón que é capaz de formular hipóteses explicativas das cousas.

No remate da etapa hai certa aceleración no crecemento da memoria inmediata e a capacidade de fixar, co cal pode afronta-lo estudo de textos máis longos.

O dominio da atención vaino adquirindo paseniñamente, gracias ós medios indirectos de reclama-lo interese, coma son os desexos de obter boas

cualificacións e se-los primeiros en algo. Máis adiante, se manexan axeitadamente os estímulos, aparecerá o hábito de atender.

A imaxinación sofre, neste período, unha detención no seu desenvolvemento e está dominada polo afán que ten de pasar todo o coñecemento pola comprobación.

É habitual, nesta etapa, que se pregunte se o que escoita é un feito histórico ou unha ficción. Nembargantes ten grande interese polo lonxano, o extraordinario e o utópico.

O seu desenvolvemento motor continúa mellorando na rapidez de execución de movementos e nas coordinacións, tanto globais coma óculomotrices (ollo-man e ollo-pé).

Ó incrementarse a eficacia no pensamento mellora tamén a fluidez e sentido nos movementos.

O grupo tende a ser homoxéneo e segregarse en función do sexo. É a etapa de máxima ruptura entre sexos e cada un deles expón os motivos de dita ruptura.

Experimenta un importante aumento na súa capacidade motriz. É un momento ideal para perfeccionar as coordinacións esixidas nos xogos e nos deportes.

En ningunha época da vida ten o individuo vinculación tan forte ó grupo coma nesta época. O resgo máis notable é a socialización.

É, polo dito ata agora, a etapa máis idónea para a práctica e participación en xogos grupais de equipo e os deportes.

COMPETENCIAS CLAVE A ACADAR NA EDUCACIÓN PRIMARIA

1. Comunicación lingüística.
2. Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.
4. Competencia dixital.
4. Aprender a aprender
5. Competencias sociais e cívicas.
6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.
7. Conciencia e expresións culturais.

OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN PRIMARIA

Os obxectivos da educación primaria estarán encamiñados ao logro da adquisición, por parte de todo o alumnado, das capacidades que permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.

- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lle permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relaciona.**
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e de mulleres e a non-discriminación de persoas con discapacidade.**
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega, a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura.**
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lle permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.**
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaz de aplicarlos a situacións da súa vida cotiá.**
- h) Coñecer e valorar o seu contorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e de coidado deste, con especial atención á singularidade de Galicia. Coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.**
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora.**
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.**
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.**
- l) Coñecer e valorar a flora e a fauna, en especial a presente na Comunidade Autónoma de Galicia, e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.**
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, o valor da corresponsabilidade no traballo doméstico e no coidado das outras persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.**

CARACTERÍSTICAS DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA NA PRIMARIA

A Educación Física na educación primaria debe fundamentarse especialmente na adquisición das capacidades que contribúan ao desenvolvemento persoal e a unha mellor calidade de vida. Debe dirixirse cara ao coñecemento progresivo da conduta motriz e cara á asunción de actitudes, de valores e de normas referentes ao corpo e ao movemento.

Pero a educación física non é unha simple aprendizaxe de movementos, senón un camiño cara á educación total que utiliza o dito movemento como axente pedagóxico con diversas funcións: de coñecemento (de si mesmo, de si mesma e do contorno), de organización perceptiva (desenvolvendo a percepción do propio corpo, do espazo e do tempo), anatómico-funcional (incrementando as habilidades e mellorando a condición física), estético/comunicativa (por medio de manifestacións artísticas e de comunicación), de relación social coas demais persoas (interaccionando co resto de participantes), agonística (esforzándose e superando dificultades), hixiénica (mellorando a saúde e previndo enfermidades), hedonista (como fonte de gozo), de compensación (fronte á vida sedentaria) e catártica (para liberar tensións).

Especialmente importante é a relación que a educación física ten coa saúde. A actividade física ben practicada mellora o benestar e a calidade de vida. No que atinxe a esta área dentro da educación primaria, dáselle importancia á saúde ao dedicárselle un bloque de contidos. Preténdese que o alumnado adopte medidas de hixiene corporal na actividade física e na vida cotiá, que adquira pautas de alimentación correctas, que rexeite as substancias nocivas, que empregue as posturas corporais precisas nas súas accións, que mellore o coñecemento do seu corpo e do contorno que o rodea e mais que incremente o nivel de condición física e, por conseguinte, a súa saúde.

Esta área curricular está especialmente indicada para integrar todo tipo de alumnado e resulta idónea de cara á atención á diversidade. Por medio da educación física desenvólvense interaccións co resto de persoas, o que favorece as relacións construtivas, o respecto, a aceptación, a cooperación, a autonomía, a participación, o sentido crítico e o logro de obxectivos comúns, propiciados polas múltiples e variadas agrupacións que se poden formar.

Igualmente, en educación física débese incidir na coeducación e na igualdade de oportunidades entre ambos os sexos. As actividades propostas atenderán do mesmo xeito os nenos e as nenas, integrando todas as persoas participantes indistintamente para poder acadar os obxectivos. O profesorado deberá equilibrar as actividades e materiais de xeito que non predomine ningún estereotipo e seleccionar aqueles que contribúan á participación equilibrada e motivada de nenos e de nenas. Outro aspecto que hai que ter en conta para favorecer a igualdade entre os sexos son as expectativas que o profesorado ten con respecto ás nenas e aos nenos, así como as expresións que se utilicen para favorecer as súas execucións e os resultados.

Finalmente, a educación física responde á necesidade e á capacidade de moverse que teñen os nenos e as nenas.

BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA

O corpo: imaxe e percepción

Neste bloque trátanse as capacidades perceptivas. Veñen representadas polo esquema corporal, co coñecemento das partes do corpo e das súas posibilidades de movemento; pola percepción do espazo e pola do tempo. Tamén se inclúen neste bloque o equilibrio, debido á relación que ten coa percepción, o ton muscular (preciso para adoptar posturas cotiás) e a capacidade para relaxarse, así como a respiración.

A percepción do contorno comprende a do espazo e a do tempo, aspectos que evolucionan paralelamente ao desenvolvemento madurativo das nenas e dos nenos entre os 6 e os 12 anos (período de operacións concretas), idades de referencia da educación primaria. O equilibrio, pola súa banda, está en estreita relación coa actividade tónica e postural, aspectos presentes no esquema corporal.

Habilidades motrices

O segundo bloque de contidos céntrase nos aspectos cuantitativos do movemento, nas habilidades e na coordinación, capacidades que lle permiten ao alumnado moverse con eficacia e con eficiencia, facilitando a adaptación a situacións motrices complexas. A coordinación mellórase con gran cantidade e variedade de movementos, polo que vai estar moi relacionada coa adquisición das habilidades.

Actividades físicas artístico - expresivas

O terceiro bloque abrangue aspectos relacionados coa expresividade e coa comunicación utilizando o propio corpo a través do movemento. Aquí englobanse o ritmo, os bailes e danzas, a expresión, a imitación, a representación e a dramatización. O ritmo mellora a percepción temporal, polo que se relaciona co primeiro bloque de contidos. Desenvolverase a través de actividades con música, bailes, danzas ou coreografías, en función da idade do alumnado.

Outro dos aspectos específicos da expresión corporal é a dramatización e a comunicación a través do corpo. Esta incentivarase coa utilización de obxectos e coa interacción con outras persoas para representar personaxes, ideas, emocións, sentimentos, situacións... Valorarase especialmente a superación do medo ao ridículo, o respecto polas execucións alleas, a participación e o gozo practicando estas actividades. Favorecerase a creatividade incentivando o alumnado para que se exprese por medio de accións de acordo cuns estímulos dados e para que elabore coreografías en grupo xa nos últimos cursos.

Actividade física e saúde

Este bloque engloba todos aqueles contidos relacionados coa mellora da saúde e da calidade de vida en que a educación física pode influír. Algúns dos aspectos deste bloque son a hixiene (tanto corporal como postural), a alimentación, a condición física enfocada á saúde (que se relaciona co segundo bloque), a adopción de medidas de seguridade e a prevención de accidentes.

A hixiene corporal estará presente desde idades temperás. Fomentarase a hixiene do propio corpo, facendo fincapé no aseo e no cambio de roupa despois da sesión de educación física, buscando a perduración deste hábito ao longo da vida. En canto á hixiene postural, traballarase a aprendizaxe de posturas correctas, tanto relacionadas co exercicio físico coma coa vida cotiá. A alimentación ten especial relevancia na actualidade, xa que nos últimos anos se incrementaron os problemas relacionados cos hábitos alimenticios e coa falta de práctica de actividade física (anorexia, obesidade...); por iso ten que levarse a cabo un labor de concienciación en todos os ciclos como base para unha aprendizaxe ao longo da vida. Finalmente, as nenas e os nenos destas idades deben ser responsables con respecto á práctica da educación física e o deporte e coñecer certos parámetros (quecemento, relaxación, dosificación...) que evitarán accidentes e riscos innecesarios.

Xogos e deportes

O quinto bloque presenta contidos relacionados co xogo e coas actividades deportivas, entendidos como manifestacións culturais da motricidade humana. O xogo pode ser un recurso metodolóxico ou un contido con sentido propio, con fin en si mesmo. Neste caso priorízanse aspectos relativos á práctica de xogos e de deportes, á realización de xogos populares e tradicionais galegos e ao respecto polas normas e polas compañeiras e compañeiros.

O xogo está presente case desde o nacemento e vai evolucionando coa persoa. Antes, o xogo usábase cando non se estaba a traballar, como distensión, mais as correntes pedagóxicas actuais indican que é unha boa maneira de conseguir os obxectivos previstos (xogo como medio). Utilizaranse estratexias de cooperación, de oposición e de cooperación/oposición, experimentando a tensión intrínseca do xogo, aceptando a vitoria e a derrota, amosando respecto polo resto das persoas que xogan e polas normas e regras. Os xogos populares tradicionais de Galicia estarán presentes en todos os ciclos desta etapa educativa, de maneira que a área contribúa á conservación da cultura galega.

Nestes bloques intégranse os conceptos, procedementos e actitudes, aínda que non se diferencian explicitamente. A pesar de que debe haber unha sincronía entre a teoría e a práctica, os procedementos son prioritarios en educación física, xa que o carácter motriz da área implica un nivel determinado de práctica. Estes procedementos propician a adquisición dunha boa competencia no plano motor e conducen, irremediamente, cara á asimilación de conceptos. As actitudes permiten afrontar con interese e con respecto as situacións que se propoñan, contribuíndo ao desenvolvemento dunha personalidade equilibrada.

Para rematar, a actividade física debe ser enfocada de tal xeito que mellore as relacións afectivas e potencie as actitudes e valores dunha sociedade solidaria e respectuosa coas persoas, sen distincións por razón de sexo, de etnia, de relixión, de ideoloxía, de capacidade física ou sensorial...

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA AO DESEÑO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS E RELACIÓN CON DITAS COMPETENCIAS

Comunicación lingüística:

A educación física desenvolve esta competencia desde varias perspectivas, pero, en todas elas, grazas á variedade de intercambios comunicativos que permite, á parte do vocabulario específico que achega.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Certas actividades que se realizan en educación física e contribúen ao desenvolvemento da competencia matemática son:

- * **Apreciación de distancias, de traxectorias ou de velocidades nos lanzamentos, nas recepcións, nos golpes e en calquera tarefa de manipulación que se faga con móbiles, desenvolvendo tamén a percepción espacial.**
- * **A ocupación do espazo de acción, a dispersión, o agrupamento... Estes aspectos inflúen na boa adquisición das habilidades perceptivas e son importantes na maioría das actividades que se fan, especialmente nos deportes.**
- * **A formación de figuras xeométricas co corpo, tanto individualmente como en grupo (xogos de roda, distribución en ringleiras...) ou con distintos materiais (cordas, ladrillos de psicomotricidade...)**
- * **Interpretación de símbolos: por exemplo, ao traballar a orientación hai que entender a relación entre o que está representado no plano e a realidade, polo que resulta imprescindible interpretar os símbolos máis básicos.**
- * **Aumento da percepción: búscase enriquecer a percepción e o control do propio corpo (esquema corporal), do espazo e do tempo, mellorando deste xeito o coñecemento do mundo que nos rodea e as relacións coas demais persoas e cos obxectos.**
- * **Exploración e coñecemento doutros medios (acuático, natural, neve...): algunhas das actividades da área de educación física realízanse no medio natural ou incluso no medio acuático, o cal axudará o alumnado a coñecer as diferenzas, as súas características, os distintos espazos...**
- * **Mellora da saúde e da calidade de vida: entendida como o estado de completo benestar físico, mental e social, e non só como ausencia de enfermidade. A mellora na condición física (especialmente no terceiro ciclo) ten numerosas repercusións na saúde: diminución do peso corporal, aumento das cavidades do corazón, do ton muscular, da autoestima... Tamén contribúen á mellora da saúde e da calidade de vida o traballo da hixiene corporal, a adquisición de hábitos alimenticios axeitados, o rexeitamento da inxestión de substancias prexudiciais, así como a práctica de hixiene postural en accións cotiás e propias da actividade física.**

Competencia dixital.

A área de educación física contribúe a esta competencia desde os seguintes puntos de vista:

* Por unha banda, as nenas e os nenos aprenden a valorar criticamente as mensaxes referidas ao corpo, procedentes dos medios de información e de comunicación, que poden danar a imaxe corporal. Ademais deben saber seleccionar a información importante.

* Por outra banda, o alumnado ten que ser quen de achar a información usando as TIC: bases de datos, procesadores de texto, tratamento da imaxe, utilización de a internet como ferramenta de busca... Debe amosar un dominio básico de diferentes linguaxes (icónica, visual, sonora, gráfica...) e un coñecemento dos tipos de información, das súas fontes, das súas posibilidades e da súa localización.

Competencias sociais e cívicas.

As características da educación física, especialmente no que se refire á dinámica de relacións, presente nas sesións, fana axeitada para a educación en habilidades sociais:

* Cun axeitado enfoque metodolóxico e didáctico, faranse grandes achegas a esta competencia: a busca de obxectivos grupais comúns nun xogo cooperativo, o diálogo e a toma de decisións compartidas, as estratexias de cooperación ou oposición nos deportes, a comunicación... son un medio eficaz para facilitar a relación, a integración, o respecto, a cooperación e a solidariedade.

* A educación física conciencia e axuda a ter en conta ás demais persoas nas actividades propostas, a confiar nelas, a participar colectiva e grupalmente, a asumir os diferentes papeis e as regras do xogo, a compartir o éxito e o fracaso do equipo, a discutir e elixir representantes, normas, funcións... aceptando as posibilidades e limitacións propias e alleas, independentemente do sexo, da raza, das crenzas, das características físicas...

* Atenderase ao xogo limpo, responsabilizándose cadaquén da integridade do resto de participantes. No caso do xurdimento de conflitos, resolveranse por medio da negociación, baseada no diálogo.

Conciencia e expresións culturais.

A educación física achégase a esta competencia:

- **Apreciando a parte artística de certas execucións motrices. Potenciando o desenvolvemento estético, a creatividade, a imaxinación, a dramatización, a expresión. Deste xeito, as manifestacións artísticas significarán unha fonte de gozo e enriquecemento persoal, valorando criticamente as mensaxes difundidas. Entendendo algunhas manifestacións da motricidade humana como feitos culturais presentes en todas as culturas e civilizacións.**

Aprender a aprender.

O logro desta competencia ten relación coa metodoloxía e coa maneira de presentar as tarefas na organización do proceso de ensino - aprendizaxe:

* Aprender a aprender por medio das actividades cooperativas, en que o grupo-clase ten que buscar a colaboración e as achegas de todas as persoas que o compoñen, favorecendo o diálogo, a busca, o consenso, o razoamento e a comprensión das ideas achegadas polas e polos demais.

* O axeitado coñecemento de si mesma e de si mesmo, do propio corpo, das posibilidades de acción, do contorno que nos rodea, das demais compañeiras e compañeiros así como a comprensión dos patróns de movemento realizados para transferir a outras accións que favoreza o coñecemento das propias capacidades e a autoestima.

* Do mesmo xeito, as estratexias que cada nena e neno desenvolven con respecto ao autocontrol e ao control da actividade, regulando os seus movementos e accións e respondendo aos obxectivos propostos, favorecerán o feito de aprender a aprender.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

A educación física aborda a autonomía e a iniciativa persoal do alumnado desde varias perspectivas:

* Mellorando o coñecemento do seu propio corpo e do contorno ao estruturar o esquema corporal, así como a percepción do espazo e do tempo, de maneira que se gañe progresivamente autonomía e se fagan os movementos máis ricos e variados.

* Incrementando o nivel de habilidades e de capacidades e, en consecuencia, a autonomía e a iniciativa persoal.

* Utilizando unha metodoloxía que favoreza a exploración: os estilos de ensino que potencian a busca creando dúbidas nos coñecementos adquiridos ata o momento incrementan a capacidade do alumnado para realizar as accións con progresiva autonomía. A metodoloxía empregada tenderá á adquisición de aprendizaxes significativas, polo que é preciso que os contidos sexan coherentes desde un punto de vista obxectivo co nivel evolutivo e madurativo do alumnado. Desta maneira, conseguirase unha alta motivación, xa que as aprendizaxes terán conexión coas inxenuidades, necesidades e capacidades de cada neno e de cada nena.

Na etapa de educación primaria preténdese que todas as áreas curriculares estean relacionadas entre si (interdisciplinabilidade). Os contidos impartidos nelas deben ter conexión e o profesorado das diferentes áreas deberá estar coordinado e programar globalmente, o que favorecerá que os nenos e nenas perciban as aprendizaxes transmitidas como parte dun todo, relacionadas, cohesionadas e con coherencia.

Estruturar as aprendizaxes segundo a centros de interese pode ser unha boa alternativa para afianzar os coñecementos e garantir a calidade educativa.

Partirase de estilos de ensino que favorezan a busca, a indagación e a investigación, implicando aspectos mentais nas execucións motrices. O descubrimento guiado ou a resolución de problemas baseándose en propostas motrices levará as alumnas e os alumnos a investigar, razoar e chegar a unha ou varias posibles solucións.

O xogo é un recurso metodolóxico que debe utilizarse para gran parte dos contidos que se traten. Está sobradamente demostrada polas correntes pedagóxicas actuais a idoneidade deste para acadar as aprendizaxes propostas. O xogo ten un carácter natural, está presente nas persoas case desde o nacemento e pode ser multidisciplinar. Cómpre destacar os tradicionais de Galicia, que nun pasado tiveron gran difusión, e que sendo transmitidos de xeración en xeración. O desenvolvemento de xogos ou de actividades cooperativas favorecerá a adquisición de multitude de valores e de competencias básicas.

Finalmente, é preciso prestar especial atención á eliminación das diferenzas sexistas, buscando a igualdade de oportunidades para os dous sexos co fin de chegar así a unha verdadeira «coeducación física».

OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN FÍSICA

* Coñecer, aceptar e valorar o propio corpo e a actividade física como medio de exploración e de gozo das propias posibilidades motrices, de relación coas demais persoas e como recurso para organizar o tempo de lecer.

* Utilizar as propias capacidades motrices, habilidades e destrezas e o coñecemento que o alumnado posúe da estrutura e funcionamento do corpo para adaptar o movemento ás circunstancias e condicións de cada situación.

* Utilizar os recursos expresivos do corpo e do movemento de xeito estético e creativo, comunicando sensacións, emocións, ideas e estados de ánimo.

* Regular e dosificar o esforzo, asumindo un nivel de auto esixencia acorde coas posibilidades de cadaquén e coa natureza da tarefa que se está a realizar.

* Apreciar a actividade física para o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a si e cara ao resto das persoas e recoñecendo os efectos da actividade física, da hixiene corporal, da alimentación e dos hábitos posturais sobre a saúde e a calidade de vida.

* Participar en actividades físico - deportivas compartindo proxectos, establecendo relacións de cooperación para acadar obxectivos comúns, resolvendo por medio do diálogo os conflitos que poidan xurdir e evitando discriminacións por características persoais, de xénero, sociais e culturais.

* Coñecer e valorar a diversidade de actividades físicas, lúdicas e deportivas como elementos culturais, amosando unha actitude crítica, tanto desde a óptica de participante como desde a de público.

* Adquirir, elixir e aplicar principios e regras para resolver problemas motores e actuar de xeito eficaz e autónomo na práctica de actividades físicas, deportivas e artístico - expresivas.

* Coñecer e practicar xogos, deportes e/ou bailes tradicionais propios da cultura galega, amosando interese pola indagación neste eido e pola súa difusión e valorando as repercusións que teñen na nosa sociedade.

OBXECTIVOS PARA O SEXTO CURSO DE PRIMARIA

* **Unha vez realizadas as probas correspondentes á AVALIACIÓN INICIAL e analizados os seus resultados decídese facer fincapé, ademais dos propios do curso en aqueles obxectivos relativos á mellora da condición física xeral e, particularmente, os relacionados coa resistencia e a flexibilidade tanto polo baixo nivel atopado unha vez realizadas as probas, como pola esixencia de ambos obxectivos na Educación Secundaria.**

* **Axustar as accións do corpo aos cambios nas condicións da actividade, de maneira económica e eficaz, incidindo nos mecanismos de percepción, de decisión e de control motor.**

Trátase de comprobar o axuste do alumnado ás condicións e características específicas de cada situación motriz, dado que é preciso escoller o patrón motor axeitado en cada momento coa maior economía para cumprir o obxectivo proposto (eficiencia), atendendo aos mecanismos da aprendizaxe motora.

* **Adaptar os desprazamentos, saltos e xiros a diferentes contornos que poidan presentar incerteza, sexan coñecidos ou descoñecidos.**

Preténdense avaliar as habilidades básicas, buscando adaptalas a condicións de execución cada vez máis complexas, así como a outros medios: medio natural, medio acuático... Valorarase a variedade de desprazamentos (carreira, cuadrupedia, reptación, propulsión...), de saltos (con ou sen carreira previa, cunha perna, coas dúas...) e de xiros (nos eixos lonxitudinal, transversal e antero-posterior).

* **Lanzar, pasar e recibir pelotas ou outros móbiles de maneira controlada nos xogos ou actividades motrices e deportivas que o requiran, axustándose axeitadamente á situación no terreo de xogo, ás distancias e ás traxectorias.**

Compróbase o dominio que ten o alumnado das manipulacións e do manexo de obxectos e de móbiles en situacións de xogo e interactuando co resto das persoas participantes, tanto do equipo propio coma do contrario. Avaliarase a coordinación no lanzamento (adiantar a perna contraria ao brazo de lanzar); a adecuación deste ás condicións variables de cada situación motriz; a orientación do corpo en función da traxectoria, da dirección e da velocidade do móbil e a capacidade de anticipación.

* **Incrementar globalmente a condición física, axustando a súa actuación ao coñecemento das propias posibilidades e limitacións corporais e de movemento.**

Valórase se o alumnado amosa unha predisposición de cara á mellora das súas capacidades físicas básicas. Farase especial fincapé en comprobar a dosificación do esforzo en función da propia capacidade, adaptando o exercicio ás posibilidades e limitacións.

* **Construír composicións grupais interaccionando coas demais persoas, utilizando os recursos expresivos do corpo e do movemento, dos materiais e dos obxectos e atendendo a estímulos musicais, plásticos ou verbais.**

Avaliase se os nenos e as nenas son capaces de expresar individualmente gran variedade de situacións, de ideas, de emocións, de sentimentos, de estados de ánimo, de mensaxes... por medio da linguaxe corporal e apoiándose en varios aspectos e materiais.

Con este criterio valórase tamén a capacidade para adecuarse a outras persoas e crear grupalmente un pequeno «espectáculo». Teranse en conta a creatividade, a soltura e a desinhibición.

*** Identificar algunhas das relacións que se establecen entre a práctica correcta e habitual da actividade física e a mellora da saúde e da calidade de vida e actuar de acordo con elas.**

Quérese verificar se os alumnos e as alumnas son conscientes da relación que existe entre a actividade física practicada de forma coherente, axeitada e habitual e a mellora da saúde e da calidade de vida. Comprobarase a predisposición cara á realización de exercicio físico, cara á adopción de posturas correctas, cara á adquisición de hábitos de hixiene, cara á alimentación e hidratación axeitadas, cara á adopción de medidas de seguridade, cara ao rexeitamento de prácticas pouco saudables (inxestión de substancias nocivas, actividades físicas perigosas...) e cara á prevención de accidentes ao realizar actividade física. Valorarase o interese por buscar información variada e en distintos medios, así como a capacidade de reflexión crítica sobre as mensaxes que estes medios acheguen.

*** Actuar coordinada e cooperativamente coas persoas que compoñen o propio equipo para resolver retos ou opoñerse ás do equipo contrario nun xogo ou actividade deportiva colectiva, establecendo relacións construtivas e equilibradas.**

Preténdense avaliar as relacións e interaccións coas demais persoas participantes nos xogos e deportes realizados. Atenderase ás accións de cooperación e de oposición (comunicación e contracomunicación motriz) e á axeitada ocupación do terreo de xogo.

Terase en conta que as relacións entre as persoas participantes dun e doutro equipo sexan respectuosas, equilibradas e non discriminatorias.

*** Identificar como valores fundamentais dos xogos e das actividades deportivas o esforzo persoal e as relacións co grupo, resolvendo de forma crítica as situacións conflitivas que poidan xurdir.** Avaliase se as alumnas e os alumnos valoran o esforzo nos xogos e nos deportes practicados, o xogo limpo, as relacións coas demais persoas e a resolución pacífica dos conflitos e das desavinzas xurdidas.

Prestaráselles atención á expresión de opinións, ao diálogo, ao debate e á adopción de criterios propios, así como á comprensión do punto de vista do resto das persoas, máis ca aos resultados da propia actividade (gañar ou perder).

*** Coñecer, practicar e valorar xogos e deportes populares tradicionais de Galicia, recompilando información sobre eles e interesándose pola súa conservación.**

Búscase comprobar que o alumnado recompile e achegue información sobre xogos e xoguetes, deportes, danzas ou bailes propios da nosa comunidade autónoma, facendo para iso traballo de campo, utilizando as TIC, a biblioteca da aula, a do centro, a municipal ou calquera outro medio. Avaliarase a práctica das ditas actividades e o interese pola súa transmisión e conservación.

DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS DO SEXTO CURSO POR BLOQUES

Bloque 1. O corpo: imaxe e percepción.

- * Interiorización da imaxe e do esquema corporal, representación e uso dos elementos orgánico-funcionais no movemento.
- * Control corporal en situacións motrices complexas: utilización da capacidade de tensión e de relaxación.
- * Adquisición dunha axeitada mecánica respiratoria, valorando a súa importancia.
- * Adaptación da postura ás necesidades expresivas e motrices de xeito eficiente, fluído e harmónico.
- * Execución de movementos de certa dificultade cos segmentos corporais dominantes e non dominantes.
- * Realización de equilibrio estático, dinámico e con obxectos en situacións complexas e descoñecidas.
- * Estructuración e organización espacio-temporal en accións e en situacións motrices complexas.
- * Valoración e aceptación da propia realidade corporal, reflexionando criticamente acerca das mensaxes proporcionadas polos medios de comunicación.
- * Seguridade, confianza e autonomía persoal.

Bloque 2. Habilidades motrices.

- * Adaptación das habilidades motrices básicas e específicas a diferentes situacións.
- * Uso das habilidades motrices básicas aplicadas a actividades deportivas e rítmicas complexas con eficiencia e creatividade.
- * Aplicación de habilidades específicas en iniciación deportiva de maneira óptima.
- * Dominio motor e corporal, seguridade e autonomía en medios diversos: natural, acuático, a neve...
- * Acondicionamento físico xeral orientado á mellora da execución das habilidades motrices.
- * Práctica de coordinacións globais e específicas en situacións complexas.
- * Valoración do traballo ben executado desde o punto de vista motor.
- * Disposición favorable para participar en actividades físicas diversas, esforzándose e aceptando as diferenzas no nivel de habilidade.

Bloque 3. Actividades físicas artístico-expresivas.

- * Concienciación e uso axeitado das posibilidades expresivas e comunicativas da linguaxe corporal.
- * Elaboración de composicións grupais representando situacións variadas e atendendo a diferentes estímulos.
- * Expresión e comunicación de sentimentos e de emocións individuais e grupais a través do corpo, do xesto e do movemento.

- * Representacións e improvisacións artísticas por medio da linguaxe corporal e coa axuda de obxectos e materiais.
- * Composición de movementos variados a partir da combinación de estímulos rítmicos e musicais.
- * Execución de bailes e de danzas e elaboración de coreografías.
- * Participación desinhibida en situacións de comunicación corporal e de respecto ante as execucións alleas.
- * Valoración da expresión e da comunicación corporal como importantes para a educación integral.

Bloque 4. Actividade física e saúde.

- * Autonomía na hixiene corporal e adquisición de hábitos posturais axeitados na vida cotiá e na actividade física.
- * Busca de información e análise crítica sobre aspectos alimentarios (proteínas, carbohidratos, lípidos...) para unha vida saudable.
- * Recoñecemento dos efectos beneficiosos da actividade física na saúde, identificación e rexeitamento das prácticas pouco saudables.
- * Incremento da condición física co obxectivo de mellorar a saúde.
- * Prevención de lesións na actividade física: quecemento, dosificación do esforzo, recuperación/relaxación, primeiros auxilios...
- * Utilización correcta e respectuosa do contorno, adoptando medidas de seguridade e de prevención de accidentes na actividade física. * Actitude favorable cara á actividade física con relación á saúde.

Bloque 5. Xogos e deportes.

- * Recoñecemento do xogo e do deporte como fenómenos sociais e culturais: tipos de xogos e de actividades deportivas.
- * Aceptación e respecto cara ás normas, cara aos regulamentos, cara ás estratexias e cara ás persoas que participan no xogo, así como cara ao papel que corresponda desempeñar.
- * Realización de xogos e de actividades deportivas de diversas modalidades e de dificultade crecente.
- * Recompilación de información sobre xogos e deportes populares, autóctonos e tradicionais de Galicia e práctica destes.
- * Utilización axeitada e valoración das estratexias básicas do xogo: cooperación, oposición e cooperación/oposición.
- * Valoración do esforzo persoal e do colectivo nos diferentes tipos de xogos e actividades deportivas á marxe de preferencias e de prexuízos.
- * Aprecio do xogo e do deporte como medio de desfrute, de relación, de saúde e de ocupación do tempo de lecer.

OBXECTIVOS PARA 6º CURSO

1. Saber que o corpo medra e cambia.
2. Saber que cada persoa medra e cambia a distinto ritmo.
3. Coñecer as posibilidades de movemento que ten o corpo.
4. Comprobar o gasto de enerxía que se produce coa a práctica de exercicios físicos.
5. Coñecer os componentes vitais dos alimentos.
6. Coidar a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
7. Experimentar equilibrios estáticos e dinámicos.
8. Mellorar a coordinación motriz e sus requisitos.
9. Ser quen de desenvolverse afeitadamente polo espazo das actividades.
10. Coñecer e distinguir os criterios hixiénicos relacionados co medio ambiente.

11. Practicar diferentes formas de desprazamentos e coñecer as funcións que cumpren.
12. Distinguir diferentes xeitos de salto e experimentar con eles.
13. Practicar distintas formas de xiro, analizando os eixos, as posicións e as traxectorias.
14. Entender e poñer en práctica o mecanismo dos lanzamentos e as recepcións.
15. Coñecer as normas de prevención de riscos e de seguridade nos xogos e e nas demais actividades físicas.
16. Coñecer e practicar o quecemento.
17. Practicar e mellorar a flexibilidade.
18. Aprender a medir a flexibilidade.
19. Coñecer aa resistencia e os seus diferentes tipos.
20. Practicar actividades que desenvolvan a resistencia aeróbica.
21. Calcular a velocidade dos movementos.
22. Valorar a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.
23. Coñecer a orixe e a importancia dos xogos.
24. Diferenciar entre xogos de oposición e de cooperación.
25. Practicar xogos cooperativos.
26. Experimentar coa conducción e o pase de balón en diferentes deportes.
27. Valorar a importancia das regras de xogo.
28. Inventar xogos e deportes coas súas normas e regras.
29. Previr os riscos que se pueden orixinar durante as prácticas físicas.
30. Entender o concepto de «expresión corporal».
31. Valorar a importancia da expresión corporal como contido de Educación Física.
32. Coñecer o corpo para expresarse a traveso del.
33. Aprender a utilizar os xestos e as posturas na expresión corporal.
34. Recoñecer a danza como forma de expresión individual e colectiva.
35. Contar historias a través da danza.
36. Entender o teatro como un medio de educación e de expresión.
37. Elaborar un guion de teatro.
38. Entender o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

TEMPORALIZACIÓN: Setembro: PROBAS DE AVALIACIÓN INICIAL

UNIDADE 1

TEMPORALIZACIÓN : Outubro, novembro, decembro

CONTIDOS

Os cambios corporais.
Ósos, músculos e movemento.
Alimentación, enerxía e movemento.
O coidado da postura.
O equilibrio. Concepto e tipos.
La coordinación motriz.
O espacio de acción.
Normas hixiénicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE

- 1.1. Entende que o corpo medra e cambia.
- 2.1. Sabe que cada persona medra e evoluciona a distinto ritmo.
- 3.1. Coñece as posibilidades de movemento que ten o corpo.
- 4.1. É consciente do gasto de enerxía que se produce coa práctica de exercicios físicos.
- 5.1. Coñece os componentes vitais dos alimentos.
- 6.1. Coida a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
- 7.1. Experimenta equilibrios estáticos e dinámicos.
- 8.1. Coñece a coordinación motriz e os seus requisitos, e utilízalos de xeito práctico..
- 9.1. Desenvolve axeitadamente polo espacio das actividades.
- 10.1. Coñecece, distingue e respecta os criterios hixiénicos relacionados co medio ambiente.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Lectura comprensiva para motivar o interese polos contidos da unidade e fomentar a reflexión razonada sobre eles.
- Exposición, tras el análisis da información contida na lámina inicial, das diferentes actividades físicas que en ella se representan.
- Uso correcto dos términos referidos ás diferentes zonas da columna vertebral.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións.
- Desenvolvemento do sentido da orientación e aplicación sobre as distancias e los períodos de tempo.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre los diferentes tipos de equilibrio.
- Manexo eficaz dos recursos e das técnicas adquiridos no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Prácticas de accións coordinadas.
- Análise das posturas forzadas que, as veces, poden adoptar os alumnos.
- Recollida de datos sobre o grado de orientación que van adquirindo os alumnos e detección das súas habilidades para desenvolverse no espazo.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo.
- Comprobación da aceptación dos cambios que se orixinan no corpo.
- Manifestación de actitudes de respecto cara aos demais e cara a un mesmo.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións nas actividades coordinativas.
- Participación en todas as actividades plantexadas, toma de decisións e comportamento responsable.
- Apreciación das iniciativas e as aportacións dos demais.
- Cumprimento das rutinas de hixiene e de coidado do corpo, así como das actitudes adquiridas para o coidado do medio ambiente.

UNIDADE 2

TEMPORALIZACIÓN: Xaneiro, febreiro e marzo

CONTIDOS

Desprazamentos de diversos tipos.

Saltar, xirar e voltear.

Lanzar e recibir.

Normas de seguridade nas actividades físicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1.1. Practica diferentes formas de desprazamentos e coñece as funcións que cumpren.
- 2.1. Distingue diferentes tipos de saltos e experimenta con eles.
- 3.1. Practica diversas formas de xiro.
- 4.1. Entende e pon en práctica o mecanismo dos lanzamentos.
- 5.1. Coñece as normas de prevención de riscos e de seguridade en diversos xogos e nas actividades físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A

DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos términos referidos aos tres momentos imprescindibles del salto.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

- Realización de diferentes tipos de trayectorias nos desprazamentos.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre os diferentes tipos de desprazamentos.
- Realización de circuitos con obstáculos para saltar.
- Prácticas de xiros dende as distintas posicións.
- Prácticas de lanzamentos e recepcións de diferentes obxectos en posicións de parada o en carreira.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración da importancia que ten no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Adquisición do hábito de practicar actividade física de forma regular.
- Utilización da actividade física para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración do traballo e das aportacións dos demais, sen discriminar por razóns de sexo, clase, orixe ou cultura.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade de buscar solucións aos problemas plantexados e de levarlas á práctica.
- Organización individual e colectiva de actividades físicas lúdicas.
- Adopción das normas imprescindibles para a seguridade en na actividade física.
- Capacidade para tomar decisións seguras na práctica de volteretas.
- Participación en todas las actividades plantexadas, tomando decisións e comportándose con responsabilidade.

UNIDADE 3

TEMPORALIZACIÓN: Febreiro, marzo

CONTIDOS

O quecemento.

A flexibilidade.

A resistencia.

A velocidade.

A actividade física e a súa relación coa saúde.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Coñece e practica correctamente o quecemento.

Acondiciona e mellora a flexibilidade.

Practica actividades que melloran a capacidade de resistencia aeróbica.

Valora a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos termos referidos ás actividades que se realizan nun quecemento.
- Enumeración das instalacións destinadas á práctica de actividades físicas que existen nas proximidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións da flexibilidade.
- Cálculo da velocidade dos nosos movementos.

Aprender a aprender

- Práctica de un quecemento xeral.
- Práctica de exercicios de flexibilidade por parellas.
- Coñecemento das diferenzas existentes entre a resistencia aeróbica e a anaeróbica, e práctica de actividades de resistencia aeróbica.
- Realización de xogos que fomentan a velocidade.
- Utilización segura, en situacións diferentes, dos coñecementos adquiridos.
- Participación activa no proceso de aprendizaxe, plantexándose preguntas, autoevaluándose e concienciándose do que debe aprender.

Competencias sociais e cívicas

- Desenvolvemento de actitudes de diálogo e aceptación, e elaboración de normas de convivencia.
- Comprensión dos aspectos sociais da actividade física, utilizándoos para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración da actividade física como elemento indispensable para preservar a saúde, observando as súas posibilidades e os seus límites personalís.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade para afrontar as tarefas e os problemas con responsabilidade, mostrando iniciativa e creatividade, realizando unha planificación axeitada, calculando e asumindo riscos, e aprendendo dos erros.

- Mellora autónoma e progresiva da súa resistencia.
- Cálculo individual da súa velocidade e traballo para intentar melloralala.

UNIDADE 4

TEMPORALIZACIÓN: Abril, maio,

CONTIDOS

O xogo como actividade humana.
Xogos de oposición.
Xogos populares e tradicionais
Xogos cooperativos
Conducción de balóns
Pases de balóns.
As regras de xogo.
Creación de regras para determinados xogos.
Seguridade e risco nos deportes.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Coñece a orixe e a importancia dos xogos.
Diferencia entre xogos de oposición e de cooperación.
Practica xogos cooperativos.
Practica xogos tradicionais e populares.
Experimenta coa conducción e o pase de balón.
Valora a importancia das regras de xogo.
É quen de elaborar e consensuar regras para diferentes xogos.
Ten en conta os riscos que se poden orixinar durante as prácticas físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Definición dos xogos de cooperación e de oposición.
- Definición dos xogos tradicionais e populares.

Aprender a aprender

- Práctica de xogos de golpes, lanzamentos e rodamentos de balóns.

- Desenvolvemento da precisión nos lanzamentos de balóns.
- Práctica de xogos de oposición e de cooperación.
- Conducción de balóns coas mans e cos pés.
- Invención de regras de xogo.
- Verificación y aplicación dos coñecementos adquiridos na práctica de actividades físicas.

Competencias sociais e cívicas

- Interese polos xogos cooperativos e valoración das posibilidades de relación que ofrecen.
- Implicación nos xogos propostos, integrándose no grupo e amosando respecto polos demais.
- Comprensión do xogo como un medio social de educación física.
- Aceptación das regras de xogo acordadas entre todos.
- Valoración do xogo limpio.
- Respeto polas normas de seguridade nos xogos e nos deportes para evitar riscos que dañen a súa saúde.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións para diseñar xogos e organización de actividades lúdicas colectivas aplicando as habilidades motrices.
- Iniciativa e capacidade creativa na organización de actividades lúdico-deportivas.

UNIDADE 5

TEMPORAIZACIÓN: xuño

CONTIDOS

Concepto de «expresión corporal».
Xestos e posturas expresivas.
Danza expresiva e comunicativa.
Elaboración de un guion de teatro.
Ocio creativo e activo.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Entende el concepto de «expresión corporal».
Valora la importancia de la expresión corporal como contenido de la Educación Física.
Coñece o corpo para expresarse a traveso del.
Aprende a utilizar os xestos e as posturas.
Recoñece a danza como forma de expresión individual e colectiva.
Conta historias a traveso da danza.
Entende o teatro como un medio de educación e de expresión.
Elabora un guion de teatro

Entende o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Comprensión da linguaxe corporal como medio de comunicación.
- Uso correcto dos términos «extravertido» e «introvertido».
- Comentario sobre a utilización dos xestos corporais.

Aprender a aprender

- Observación da implicación dos sentimentos na linguaxe corporal.
- Expresión de ideas, sensacións e sentimentos utilizando como recursos o corpo e o seu movemento.
- Organización individual e colectiva de actividades expresivas.
- Realización de actividades de dramatización.
- Elaboración de un guion.
- Experimentación coa linguaxe do corpo.
- Experimentación de formas de comunicación a través de la danza expresiva.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo e das súas capacidades expresivas.
- Interese polas formas de comunicación non verbal.
- Utilización das manifestacións artísticas como fonte de enriquecemento e disfrute.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Desenvolvemento da iniciativa, a imaxinación e a creatividade.
- Valoración das iniciativas e as aportacións dos demás.

Conciencia e expresións culturais

- Coñecemento da riqueza cultural mediante a práctica de diferentes danzas.
- Valoración das manifestacións culturais da motricidade humana (xogos tradicionais, danza).

AVALIACIÓN

Entendemos a Avaliación como un xeito de analizar, valorar e describir os resultados do proceso de ensino - aprendizaxe.

Observaranse os cambios realizados ao longo deste proceso segundo as seguintes pautas:

- **Avaliación personalizada mediante a observación diaria das evolucións do alumno, da súa implicación e atención no desenrolo das tarefas.**
- **Avaliación personalizada en función da evolución individual e a progresión dentro das capacidades do alumno e en función delas.**

- Terase en conta a asistencia, a actitude e participación, o respecto polos compañeiros e profesor e o respecto polas normas.
- Avaliación da execución de algunhas tarefas mediante soportes non convencionais (vídeo).
- Os criterios de Ficha de seguimento de comportamento e hábitos..
- Ficha de seguimento de diversas probas e Test.
- Avaliación do Ciclo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA SEXTO CURSO

Comprobar se o alumno e quen de:

* Axustar as accións do corpo aos cambios nas condicións da actividade, de maneira económica e eficaz, incidindo nos mecanismos de percepción, de decisión e de control motor.

Trátase de comprobar o axuste do alumnado ás condicións e características específicas de cada situación motriz, dado que é preciso escoller o patrón motor axeitado en cada momento coa maior economía para cumprir o obxectivo proposto (eficiencia), atendendo aos mecanismos da aprendizaxe motora.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

* Adaptar os desprazamentos, saltos e xiros a diferentes contornos que poidan presentar incerteza, sexan coñecidos ou descoñecidos.

Preténdense avaliar as habilidades básicas, buscando adaptalas a condicións de execución cada vez máis complexas, así como a outros medios: medio natural, medio acuático... Valorarase a variedade de desprazamentos (carreira, cuadrupedia, reptación, propulsión...), de saltos (con ou sen carreira previa, cunha perna, coas dúas...) e de xiros (nos eixos lonxitudinal, transversal e antero-posterior).

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Aprender a aprender.

* Lanzar, pasar e recibir pelotas ou outros móbiles de maneira controlada nos xogos ou actividades motrices e deportivas que o requiran, axustándose axeitadamente á situación no terreo de xogo, ás distancias e ás traxectorias.

Compróbase o dominio que ten o alumnado das manipulacións e do manexo de obxectos e de móbiles en situacións de xogo e interactuando co resto das persoas participantes, tanto do equipo propio coma do contrario. Avaliarase a coordinación no lanzamento (adiantar a perna contraria ao brazo de lanzar); a adecuación deste ás condicións variables de cada situación motriz; a orientación do corpo en función da traxectoria, da dirección e da velocidade do móbil e a capacidade de anticipación.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Aprender a aprender.

Incrementar globalmente a condición física, axustando a súa actuación ao coñecemento das propias posibilidades e limitacións corporais e de movemento.

Valórase se o alumnado amosa unha predisposición de cara á mellora das súas capacidades físicas básicas. Farase especial fincapé en comprobar a dosificación do esforzo en función da propia capacidade, adaptando o exercicio ás posibilidades e limitacións.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

*** Construír composicións grupais interaccionando coas demais persoas, utilizando os recursos expresivos do corpo e do movemento, dos materiais e dos obxectos e atendendo a estímulos musicais, plásticos ou verbais.**

Avaliáase se os nenos e as nenas son capaces de expresar individualmente gran variedade de situacións, de ideas, de emocións, de sentimentos, de estados de ánimo, de mensaxes... por medio da linguaxe corporal e apoiándose en varios aspectos e materiais.

Con este criterio valórase tamén a capacidade para adecuarse a outras persoas e crear grupalmente un pequeno «espectáculo». Teranse en conta a creatividade, a soltura e a desinhibición.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Conciencia e expresións culturais.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

*** Identificar algunhas das relacións que se establecen entre a práctica correcta e habitual da actividade física e a mellora da saúde e da calidade de vida e actuar de acordo con elas.**

Quérese verificar se os alumnos e as alumnas son conscientes da relación que existe entre a actividade física practicada de forma coherente, axeitada e habitual e a mellora da saúde e da calidade de vida. Comprobarase a predisposición cara á realización de exercicio físico, cara á adopción de posturas correctas, cara á adquisición de hábitos de hixiene, cara á alimentación e hidratación axeitadas, cara á adopción de medidas de seguridade, cara ao rexeitamento de prácticas pouco saudables (inxestión de substancias nocivas, actividades físicas perigosas...) e cara á prevención de accidentes ao realizar actividade física. Valorarase o interese por buscar información variada e en distintos medios, así como a capacidade de reflexión crítica sobre as mensaxes que estes medios acheguen.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

*** Actuar coordinada e cooperativamente coas persoas que compoñen o propio equipo para resolver retos ou opoñerse ás do equipo contrario nun xogo ou actividade deportiva colectiva, establecendo relacións construtivas e equilibradas.**

Preténdense avaliar as relacións e interaccións coas demais persoas participantes nos xogos e deportes realizados. Atenderase ás accións de cooperación e de oposición (comunicación e contracomunicación motriz) e á axeitada ocupación do terreo de xogo.

Terase en conta que as relacións entre as persoas participantes dun e doutro equipo sexan respectuosas, equilibradas e non discriminatorias.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

*** Identificar como valores fundamentais dos xogos e das actividades deportivas o esforzo persoal e as relacións co grupo, resolvendo de forma crítica as situacións conflitivas que poidan xurdir.** Avaliáse se as alumnas e os alumnos valoran o esforzo nos xogos e nos deportes practicados, o xogo limpo, as relacións coas demais persoas e a resolución pacífica dos conflitos e das desavinzas xurridas. Prestaráselles atención á expresión de opinións, ao diálogo, ao debate e á adopción de criterios propios, así como á comprensión do punto de vista do resto das persoas, máis ca aos resultados da propia actividade (gañar ou perder).

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

*** Coñecer, practicar e valorar xogos e deportes populares tradicionais de Galicia, recompilando información sobre eles e interesándose pola súa conservación.**

Búscase comprobar que o alumnado recompile e achegue información sobre xogos e xoguetes, deportes, danzas ou bailes propios da nosa comunidade autónoma, facendo para iso traballo de campo, utilizando as TIC, a biblioteca da aula, a do centro, a municipal ou calquera outro medio. Avaliarase a práctica das ditas actividades e o interese pola súa transmisión e conservación.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Tendo en conta que a finalidade última da Educación Física, como en calquera das áreas da Primaria, debe ser a formación integral da persoa os principais elementos a ter en consideración serán aqueles que fan referencia ao desenrolo de valores, respecto polos compañeiros, o profesorado e polas normas da área e dos diversos xogos.

Valorarase igualmente o grao de implicación do alumnado nas actividades propostas nas diferentes sesións, o seu interese en realizar axeitadamente ditas actividades e o grao de consecución dos obxectivos e adquisición de contidos.

Dito o anterior e, atendendo aos criterios expostos, cabe a posibilidade de que un alumno que dende o punto de vista motriz é sobresaínte vexa rebaixada a súa cualificación por falta de implicación nas actividades, por faltas ao respecto polos compañeiros e ao profesor ou por desinterese no relativo aos hábitos, e outro non moi destacado dende o punto de vista da execución motriz reciba, nembargantes, unha cualificación sobresaínte polo seu esforzo nas tarefas, polo respecto aos

compañeiros e o profesor e polo cumprimento das normas da Área e dos diversos xogos.

METODOLOXÍA

Tentaremos seguir unha metodoloxía constructiva, achegándonos á realidade dos alumnos e ás súas diferenzas individuais tentando que eles interpreten as ensinanzas e superen as súas limitacións.

A metodoloxía das sesións é globalizadora, participativa e lúdica na meirande parte das sesións.

Empregarase, nunha grande parte das sesións, a técnica do “Descobremento guiado”. En menor medida utilizarase a “Percura” e o “Ensaio-erro” e, nunhas poucas sesións e, fundamentalmente, por cuestión de economía de tempo en función da amplitude dos contidos, utilizarase a “Instrucción directa” como técnica de ensino.

Tanto a metodoloxía como a técnica de ensino estarán axeitados aos obxectivos que se pretendan acadar e ao tempo dispoñible para facelo respectando en todo caso os procesos individuais de Aprendizaxe e a incidencia nos procesos cognitivos e afectivos en todos os tipos de Aprendizaxe.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Tendo en conta as particularidades físicas e de desenrolo de cada alumno e os diferentes ritmos de aprendizaxe axectaránse as actividades ás características do alumnado facendo, nos casos oportunos, as correccións nos obxectivos e as adaptacións do Currículo que precisen os alumnos para acadar os obxectivos de acordo coas súas características persoais e establecendo as modificacións en canto a espazos, materiais e tipo de actividade precisas para o seu desenrolo.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Ademais dos espazos físicos para o desenrolo das sesións (ximnasio, pistas polideportivas, vestiarios, duchas, etc...) dispoñemos de pelotas de diverso tipo (baloncesto, balonmán de aprendizaxe, rugby, fútbol, pelotas brandas de aprendizaxe, voleibol, tenis, hockey), colchonetas, colchoneta “quitamedos”, esterillas, panos, botellas, chapas de refresco e envases de iogurt (material de reciclaxe), sacos de arroz, ladrillos e vallas plásticas, aros, picas, cordas, bancos suecos, pelotas xigantes, zancos, camisetas e petos de cores para facer equipos, etc...

Os recursos didácticos máis utilizados, ademais da propia programación de aula, son as Actividades Jclic para Educación física, a Enciclopedia dos xogos populares “Chirlosmirlos” de Antón Cortizas e ficheiros diversos de xogos que se poden atopar en Internet.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES

Estimular ao alumnado para a realización das actividades en horario de tarde (karate, fútbol, natación, baile, ximnasia rítmica), ou ben as que se poden realizar nos Clubes da zona.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Actividades de Iniciación ao Piragüismo en Praia América.
Desprazamento ao Cean para actividade de prácticas cos bolos ou Birlos Celtas.

ACCÍONS PREVISTAS NO PROXECTO LECTOR

Lectura diaria, antes do comezo das sesións, de diversas noticias dos xornais relacionadas co mundo do deporte.

Percura na Biblioteca Escolar, a través de soporte escrito, de información sobre xogos tradicionais e populares.

ACCIÓN PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICs

Realización de actividades na Aula Informática con materiais Java “Jclíc” para Educación física e Coñecemento do Medio (aquelas que gardan relación co coñecemento do Corpo humano e a alimentación fundamentalmente).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

A presente programación será revisada anualmente de dúas maneiras:

1ª) Observación diaria da súa adecuación aos intereses do alumnado e ao grao de adquisición dos contidos establecidos para a sesión con anotacións diarias das correccións pertinentes se houbera lugar a elas.

2ª) Corrección (a finais de curso) dos diferentes aspectos observados atendendo a criterios de practicidade en canto á facilidade de adquisición de contidos, utilidade (favorecendo a través de actividades de percura un maior grao de adquisición) e Observando o nivel de aceptación das actividades polo alumnado de xeito que se favoreza a inclusión de aquelas máis valoradas polo seu carácter lúdico e participativo.

AXUSTES DA PROGRAMACIÓN EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL

A pandemia do Coronavirus pode cambiar o escenario educativo e por ese motivo farei uns axustes da programación a nivel de estándares de aprendizaxes, criterios de avaliación e metodoloxía.

Respecto aos estándares de aprendizaxe imprescindibles serían:

*Expresa a través do seu corpo ideas e conceptos.

*Realiza exercicios correctamente e a hixiene ao final da clase.

***Faise unha mención inical e valoración das súas posibilidades incidindo na importancia do estiramento.**

***Participa no desenvolvemento de actividades aportando ideas.**

Respecto aos criterios de avaliacións serían:

***Comunicar sensacións, emocións, sentimentos e ideas, a través dos recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e desinhibida, participando en danzas grupais e bailes e mostrando confianza e aceptación de si mesmo e nos demais.**

***Utilizar con supervisión do mestre, o pai, nai ou titor,-a hábitos saudables, de hixiene na clase de Educación Física.**

***Aumentar o nivel de resistencia cardiorrespiratoria, flexibilidade e forza muscular.**

***Planificar a realización dun produto ou unha tarefa establecendo metas, propoñer un plan ordenado de acción para alcanzalas, seleccionar os materiais, modificalo mentras se desenvolve, avaliar o proceso e a calidade do produto final coa axuda de guías de observación.**

No tocante á metodoloxía:

Utilizarase a aula virtual do centro para seguir o proceso de ensino-aprendizaxe. o non poder dar clases presenciais na súa totalidade. As actividades terán un carácter teórico-práctico e participativo no eido familiar e do entorno do alumnado. Recalcarase con insistencia nos hábitos saudables e a hixiene corporal. As familias estarán informadas e as actividades estarán secuenciadas por semanas. Neste caso a metodoloxía imperante será a do aprendizaxe cooperativa e tamén do modelo experiencial e o traballo por tarefas.

Os instrumentos de avaliación empregados serán a observación directa das tarefas resoltas e a participación en debates e intervencións

22. Programación Didáctica ED. MUSICAL

1. CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
BLOQUE 1. ESCOITA					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Audición de música contemporánea, e investigación e valoración das posibilidades do son. ▪ B1.2. Identificación e apreciación das calidades dos sons do contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades do son, de maneira que sirvan como marco de referencia para creacións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.1.1. Identifica, clasifica e describe as calidades dos sons do contexto natural e social, utilizando un vocabulario preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA 	1º,2º,3º
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Identificación e apreciación de formas musicais sinxelas. ▪ B1.4. Identificación a través da escoita de tipos de voces (soprano, contralto, tenor e baixo), instrumentos, variacións e contrastes de velocidade. ▪ B1.5. Valoración e interese pola música de diferentes épocas e culturas, nomeadamente agalega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.2.1. Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade, tras a escoita de obras musicais, con capacidade para emitir unha valoración destas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.2.2. Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízalas como marco de referencia para as creacións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ a ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Audición activa e comentada de música variada da nosa cultura e doutras culturas. ▪ B1.7. Actitude atenta, silenciosa e respectuosa durante a audición de música e/ou na asistencia a representacións musicais. ▪ B1.8. Indagación sobre as normas que regulan a propiedade intelectual. Valoración e presentación dos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Coñecer exemplos de obras variadas da nosa e doutras culturas, para valorar o patrimonio musical, valorando a importancia do seu mantemento e da súa difusión, e do respecto co que deben afrontar as audicións e as representacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.3.1. Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.3.2. Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual canto á reprodución e a copia de obras 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC 	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	resultados.		musicais.		
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN INSTRUMENTAL					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ e ▪ k 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Exploración das posibilidades sonoras e expresivas davoz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Entender a voz como instrumento e recurso expresivo, partindo da canción e das súas posibilidades para interpretar, crear e improvisar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.1.1. Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas, e recreaas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL 	1º, 2º
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ b ▪ d/a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretación de pezas con instrumentos de aula e/ou frutadoce. ▪ B2.3. Interpretación, memorización e improvisación guiada de cancións a unha ou varias voces, desenvolvendo progresivamente a dicción, a afinación e a técnica vocal. Canon. ▪ B2.4. Recoñecemento de tipos de instrumentos acústicos e electrónicos, agrupacións instrumentais e vocais, e rexistros davoz. ▪ B2.5. Utilización das grafías convencionais na lectura, na escritura e na interpretación de cancións e de pezas instrumentais sinxelas. ▪ B2.6. Gravación e rexistro das interpretacións para unha valoración e unha análise posteriores. ▪ B2.7. Interese pola mellora do proceso de interpretación e do resultado final. ▪ B2.8. Traballo cooperativo, asumindo as responsabilidades que lle correspondan e respectandoas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretar composicións sinxelas que conteñan procedementos musicais de repetición, variación e contraste, en solitario ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, asumindo a responsabilidade na interpretación en grupo e respectando tanto as achegas das demais persoas como a persoa que asuma a dirección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.1. Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz, e agrupacións vocais e instrumentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA 	1º, 2º, 3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.2. Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º, 2º, 3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.3. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º, 2º, 3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.4. Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos, con e sen acompañamento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º, 2º, 3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	achegas das demais persoas do grupo.		<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.5. Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, e valora a súa achega ao enriquecemento persoal, social e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.6. Aмосa respecto polo traballo das demais persoas e responsabilidade no traballo individual e colectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.7. Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corrixilos. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	1º,2º,3º
<ul style="list-style-type: none"> i j 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Creación de mensaxes musicais con contido expresivo, combinando elementos sonoros e corporais diversos. B2.10. Utilización dos medios de comunicación e de internet para a procura de información, en soporte impreso e dixital, sobre instrumentos, compositores/as, intérpretes e eventos musicais de interese. B2.11. Exploración das posibilidades sonoras e expresivas dos medios audiovisuais e tecnolóxicos para comunicar. Creación de cuñas radiofónicas e vídeoanuncios. B2.12. Utilización dos medios audiovisuais e dos recursos 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diferentes materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB2.3.1. Procura información bibliográfica, en medios de comunicación e en internet sobre instrumentos, compositores/as, intérpretes e eventos musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA CD 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.3.2. Presenta e expón a información de xeito claro, ordenado e limpo en varios soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CD CCL 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.3.3. Utiliza os medios audiovisuais e recursos informáticos para crear pezas musicais e para a sonorización de imaxes e representacións 	<ul style="list-style-type: none"> CD CCEC 	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	informáticos para a sonorización de imaxes, contos, poemas e refráns, dobraxe de películas etc., e para a creación de producións propias.		dramáticas.		
BLOQUE 3. MÚSICA, MOVEMENTO E DANZA					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ b ▪ h/d ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificación do corpo como instrumento. Indagación e valoración sobre as posibilidades expresivas e comunicativas do corpo en distintas representacións artísticas ou situacións cotiás. ▪ B3.2. Valoración e recoñecemento das danzas e a súa contribución ao noso patrimonio artístico ecultural. ▪ B3.3. Interpretación de danzas coidando a coordinación individual e colectiva. ▪ B3.4. Invención de coreografías sinxelas para cancións e pezas musicais de diferentes estilos. ▪ B3.5. Gravación e rexistro das danzas interpretadas. Análise de valoración do produto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Adquirir capacidades expresivas e creativas que ofrecen a expresión corporal e a danza, valorar a súa achega ao patrimonio, e gozar coa súa interpretación como unha forma de interacción social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.1. Identifica o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.2. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpretadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.3. Coñece danzas de distintas épocas e lugares, e valora a súa achega ao patrimonio artístico ecultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.4. Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais españolas, e entende a importancia da súa continuidade e o traslado ás xeracións futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC 	2º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.5. Inventa coreografías de grupo que corresponden coa forma interna dunha obra musical e supón unha orde espacial 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
			temporal.		
			<ul style="list-style-type: none"> EMB3.1.6. Analiza as danzas realizadas, recoñece os erros e amosa interese por mellorar o produto. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB3.1.7. Respecta o traballo en grupo e participa nel de xeito pracenteiro, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB3.1.8. Amosa respecto polas demais persoas e colaboración con elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC 	1º,2º,3º

2. METODOLOXÍA

Actividade lectiva presencial

A metodoloxía levada a cabo basearase na actividade, promovendo a participación do alumnado e considerando que un obxectivo primordial será o desenvolvemento dos nosos instrumentos naturais, a voz e o corpo. Así pois, primaranse os aspectos prácticos, partindo desta para chegar á teoría. A linguaxe musical convencional irase introducindo progresivamente e dun xeito natural, partindo da experimentación e vivenciación previa dos conceptos ou elementos a coñecer.

Prestarase especial atención ó ambiente da clase e ás relacións de grupo. Tratarase de potenciar as propostas e creacións do alumnado, a nivel individual ou de grupo e fomentar unha actitude crítica a partir da valoración das propias actividades.

Nas diferentes sesións iranse complementando actividades colectivas, en gran grupo, con outros momentos de traballo en pequeno grupo ou individuais, nos que se propiciará a expresión creativa do alumnado.

Actividade lectiva semipresencial

Neste suposto, a semana que a actividade sexa presencial realizaranse actividades de carácter máis práctico e participativo. O traballo a realizar na semana que a actividade non sexa presencial estará a disposición do alumnado na aula virtual ou indicaráselle na aula durante a semana que están de xeito presencial, dependendo da complexidade ou particularidade de cada unidade didáctica.

Actividade lectiva non presencial

A metodoloxía levada a cabo nesta situación será a máis motivadora, activa e participativa posible. Estará baseada no emprego de cancións, audicións, exercicios rítmicos e danzas motivadoras que axuden a activar o interese do alumnado pola música. Serán actividades prácticas e lúdicas para propiciar unha aprendizaxe o máis amena posible.

Empregarase a aula virtual do centro ou o correo electrónico para entregar o traballo semanal, facendo posteriormente un seguimento da realización das actividades e propiciando un contacto o máis directo posible coas familias.

3. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O carácter práctico e de grupo das clases de música garante que cada alumno vaia

desenvolvendo as súas habilidades e capacidades seguindo o seu propio ritmo de aprendizaxe. Ademais, as actividades propostas irán en orde crecente de dificultade, de xeito que cada alumno poida acadar o seu propio nivel de realización e permitirán a introdución de modificacións para seren adaptadas á diversidade do alumnado. En calquera caso, prestarase unha atención máis individualizada a aqueles alumnos que presenten maiores dificultades.

4. MATERIAIS E RECURSOS

As sesións de Educación Musical en Primaria lévanse a cabo na aula de música, situada no primeiro andar do centro. As sesións de Educación Infantil terán lugar nas propias aulas de infantil. Para o desenvolvemento das sesións empregaremos os distintos materiais dos que dispomos nesta aula: instrumentos de pequena percusión e de láminas, obxectos sonoros, teclado, cadea musical, ordenador e dispositivos móbiles, proxector, bibliografía e discografía diversa. Tamén empregaremos o libro de texto “Melodía” da editorial Galinova, material elaborado por min e achegado polo propio alumnado, así como outros espazos e recursos do centro.

5. AVALIACIÓN

A avaliación será un proceso continuo de seguimento da evolución do alumnado, da práctica educativa e do desenvolvemento da propia programación. Realizarase unha avaliación global, continua e formativa, tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares establecidos, que permitirá ir adaptando a programación ás condicións que vaia observando na práctica.

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os procedementos e instrumentos cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase** e un **registro anecdótico**.
- Análise das producións: producións musicais (rítmico-melódicas, instrumentais, vocais, motrices...), gravacións ou observacións directas dos compañeiros e posterior valoración. Empregarase unha listaxe de control para cada unha delas.
- **Actividades específicas:** exposicións, test, cuestionarios, ditados rítmico-

melódicos.

- **Intercambios orais:** diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	Peso
Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación). <ul style="list-style-type: none">• Análise das interpretacións instrumentais e vocais (20%)• Análise das actividades de expresión corporal (20%)• Análise das actividades de escoita (20%)	60%
Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)	20%
Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)	20 %

das propias realización.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

Estes criterios establécense tendo en conta que o primordial será crear un clima na aula que propicie unha actitude favorable cara a música e as actividades musicais, conseguindo así unha participación máis espontánea e activa por parte do alumnado que lles permita desfrutar ao máximo da música. Deste xeito, contribuírase ao desenvolvemento integral do alumnado.

6. MÍNIMOS ESIXIBLES

- Recoñece e utiliza elementos da linguaxe musical (redonda, branca, negra, corchea, semicorchea e os seus silencios, notas de do a re agudo, punto, ligadura).
- Coñece o termo *Da capo a fine* e o símbolo de repetición de compás.
- Recoñece o grupo rítmico formado por corchea e dúas semicorcheas e viceversa.
- Le e recoñece ritmos que empezan en anacruse.
- Interpreta cancións coa frauta e/ou instrumentos de placa con bo *tempo* e afinación.
- Coñece algunhas danzas das Comunidades Autónomas españolas.
- Coñece algúns datos biográficos e obras destacadas de compositores relevantes na historia da música.

- Coñece os instrumentos da orquestra sinfónica.
- Recoñece a muiñeira.
- Coñece algúns tipos de agrupacións vocais.
- Discrimina diferentes tipos de texturas: melodía, acorde e melodía acompañada.

7. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

A través da materia de Música organizaranse actividades para colaborar co proxecto da ANPA “A igualdade, un mar de oportunidades” e co proxecto de centro.

8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivospropostos
- adecuación das actividades aoalumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividadespropostas
- ambiente creado durante as sesión
- adecuación dos recursosempregados
- organización do tempo e do espazo
- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliaciónempregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.

23. Programación Didáctica VALORES

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

1. CONTIDOS

1. B1.1. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.
2. B1.2. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.
3. B1.3. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. A automotivación.
4. B1.4. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade en si mesmo e en si mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. Tolerancia á frustración.
5. B1.5. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
6. B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social.
7. B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.
8. B2.1. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar e argumentar.
9. B2.2. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.
10. B2.3. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.
11. B2.4. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.
12. B2.5. A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.
13. B2.6. Os estereotipos. As consecuencias dos prexuízos. Desenvolvemento de actitudes de solidariedade ante problemas e necesidades das persoas máis desfavorecidas.
14. B2.7. Identificación, axuízamento crítico e rexeitamento das situacións de marxinación, discriminación e inxustiza social.
15. B2.8. Creación de textos, empregando a linguaxe verbal e non verbal, para comunicar en diferentes soportes as conclusións de investigacións realizadas sobre situacións do seu contorno.
16. B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas.
17. B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión.
18. B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos.
19. B3.4. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa.
20. B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.
21. B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.

22. B3.7. O altruísmo. A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situación de marxinação, de discriminación e de inxustiza social. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.
23. B3.8. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.
24. B3.9. Conceptualización do dilema moral. Resolución de dilemas morais.
25. B3.10. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais.
26. B3.11. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades.
27. B3.12. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade. Análise destes feitos.
28. B3.13. Dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e de opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.
29. B3.14. Sensibilidade e respecto polos costumes, valores morais e modos de vida distintos aos propios.
30. B3.15. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.
31. B3.16 Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.
32. B3.17. Principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española.
33. B3.18. Os servizos públicos e bens comúns. Defensa, identificación, aprecio, respecto e coidado dos bens comúns e dos servizos públicos: contribución da cidadanía a través dos impostos. A responsabilidade social. A xustiza social.
34. B3.19 Fontes de enerxía renovables e non renovables. Identificación das actitudes e estratexias individuais e colectivas de consumo enerxético responsable.
35. B3.20. Rutinas individuais para mellorar a calidade de vida. Reflexión sobre as posibilidades de cambio.
36. B3.21. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións
37. B3.22. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.
38. B3.23. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico..
39. B3.24. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade
40. B3.25. Os primeiros auxilios
41. B3.26. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade e dos contidos que se presentan no contorno dixital para desenvolver a capacidade crítica.
42. B3.27. O consumo responsable. Identificación de actitudes e estratexias persoais e colectivas de consumo responsable
43. B3.28. A publicidade e as súas técnicas. Influencia nos hábitos de consumo.
44. b3.29. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións.
45. B3.30. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico.
46. B3.31. Comunicación da información elaborada por diferentes medios
47. B3.32. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios

2. COMPETENCIAS CLAVE

Competencia social e cívica

A área contribúe ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas posto que desde esta desenvolveranse aquelas habilidades que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, resolvelos con actitude construtiva e tomar decisións con autonomía empregando. Adquírense coñecementos sobre a sociedade, chégase a construír unha escala de valores e diante a reflexión crítica e o diálogo no marco dos patróns culturais básicos de cada rexión, país ou comunidade.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A dimensión ética da Competencia sociais e cívicas entraña ser consciente dos valores da contorna, avalialos e reconstruílos afectiva e racionalmente para crear progresivamente un sistema de valores propio e comportarse en coherencia con eles ao afrontar unha decisión ou un conflito. Iso supón entender que non toda posición persoal é ética se non está baseada no respecto a principios ou valores universais como os que encerra a Declaración dos Dereitos Humanos.

En consecuencia, entre as habilidades desta competencia destacan coñecerse e valorarse, saber comunicarse en distintos contextos, expresar as propias ideas e escoitar as alleas, ser capaz de porse no lugar dos demais e comprender os seus puntos de vista aínda que sexan diferentes aos propios, e tomar decisións nos distintos niveis da vida comunitaria, valorando conxuntamente os intereses individuais e os do grupo. Ademais implica, a valoración das diferenzas á vez que o recoñecemento da igualdade de dereitos entre os diferentes colectivos, en particular, entre homes e mulleres. Igualmente, a práctica do diálogo e da negociación para chegar a acordos como forma de resolver os conflitos, tanto no ámbito persoal como no social.

Competencia aprender a aprender

Contribuirá ao desenvolvemento da Competencia do aprender a aprender posto que axudará a ser consciente do que se sabe e do que é necesario aprender, de como se aprende, e de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe, optimizándoos e orientándoos a satisfacer obxectivos persoais. Require coñecer as propias potencialidades e carencias, sacando proveito das primeiras e tendo motivación e vontade para superar as segundas desde unha expectativa de éxito, aumentando progresivamente a seguridade para afrontar novos retos de aprendizaxe.

En cada bloque de contidos dos que se compón esta área de Valores Sociais e Cívicos, do mesmo xeito que na área de Ciencias sociais, os obxectivos xerais estarán marcados polo desenvolvemento das competencias sociais e cívicas que implican a habilidade e capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade; para interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados; para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e en conviccións democráticas. Ademais de incluír accións a un nivel máis próximo ao individuo como parte dunha implicación cívica e social. A relación coa Competencia Social e cívica é directa xa que nesta área recollerase a habilidade para a comprensión dos sucesos, a predición das consecuencias e a actividade sobre o estado de saúde das persoas e a sustentabilidade ambiental.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Sen dúbida, unha das contribucións máis directas será ao desenvolvemento da competencia da autonomía persoal.

Facilitará, por unha banda, a adquisición da conciencia e aplicación dun conxunto de valores e actitudes persoais de interrelación, como a responsabilidade, a perseveranza, o coñecemento de si mesmo e a autoestima, a creatividade, a autocrítica, o control emocional, a capacidade de elixir, de calcular riscos e de afrontar os problemas, así como a capacidade de demorar a necesidade de satisfacción inmediata, de aprender dos erros e de asumir riscos.

Conciencia e expresións culturais

En canto á Competencia para a Conciencia e expresións culturais contribuirá desenvolvendo a capacidade de elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos, e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais no marco de proxectos individuais ou colectivos- responsabilizándose deles, tanto no ámbito persoal, como social e laboral. Neste sentido tamén contribuirá á formación cultural de grupo ou identidade social e a capacidade de aprecio e recoñecemento do artístico.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

En relación á Competencia en Sentido de iniciativa e espírito emprendedor, esta área desenvolve a transformación das ideas en accións; é dicir, proporse obxectivos e planificar e levar a cabo proxectos, incluíndo a capacidade para provocar cambios e a habilidade para aceptar e apoiar cambios producidos por factores externos, asumindo a responsabilidade das propias accións e marcando obxectivos coa finalidade de alcanzalos. Require, por tanto poder reelaborar as formulacións previas e xerar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica, analizar posibilidades e limitacións, coñecer as fases de desenvolvemento dun proxecto, planificar, tomar decisións, actuar, avaliar o feito e autoevaluarse, extraer conclusións e valorar as posibilidades de mellora.

Competencia en comunicación lingüística

A área desenvolve de forma transversal e instrumental a competencia de comunicación lingüística que posibilita o dispor de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo e porse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber adecuadamente aos demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible.

Competencia Dixital

Por último esta área debe contribuír ao desenvolvemento da Competencia dixital coa que se poderán pór en valor actitudes e hábitos de respecto aos demais a través do uso correcto de internet e as redes sociais coa potencialidade dunha relación social emerxente.

Perfil competencial

	CCL	CMCT	CD	CAA	CSC	CSIE	CCEC
VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.	x				X		
VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.					x	X	
VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.	X			x			
VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.				X			
VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.	x					X	
VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.					X	x	
VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	X				X	x	
VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.					x	X	
VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.	X				x	x	
VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.				x	x		
VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.					x	X	
VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.					x	X	
VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.					x	X	
VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.					x	X	
VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais					x	x	x
VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas				x	x	X	

VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.						X	
VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	x				X		
VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	X				x	x	
VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.	x			x	x	X	
VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.	x				x	X	
VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	x				X		
VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.	X				x		
VSCB2.3.2. Autoafírmase con respecto.	x				x	X	
VSCB2.4.1 Infíre e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.	x				X		
VSCB2.4.2. utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.	x				x	X	
VSCB2.5.1. Interacciona con empatía.	x				x	X	
VSCB2.5.2. Sabe contribuír á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.					x	X	
VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.					X	x	
VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social próximo.	x				x		x
VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.	xx		x	x	x		X
VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.					x	X	
VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.					x	X	
VSCB3.2.1. Amona boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.				x	x	X	
VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.				x	x	X	
VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.					X		
VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.				x	x	X	
VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.	x				X		
VSCB3.3.2. Infíre a necesidade das normas da súa comunidade educativa				x	X		
VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.	x				x	X	
VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.					X		
VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.					x	X	
VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.					x	X	
VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	x				X		
VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.					x	x	
VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	x				x	X	

VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.					x	X	
VSCB3.6.1. Realiza xuízos morais de situacións escolares.					x	X	
VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.					X	X	
VSCB3.7.1. Expresa o que é un dilema moral.	X				x		
VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.					x	X	
VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.					x	X	
VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.					x	X	
VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...					x	X	
VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.					x	X	
VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar.					x	X	
VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.					X		
VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.					X		
VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.					x	x	
VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.	x				x	X	
VSCB3.10.1. Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.					x	X	
VSCB3.11.1. Axuiza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.					x	X	
VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.					x	X	
VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.	X				x		
VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados.					x	X	
VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.					x	X	
VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.	X				x	x	
VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.	x				X		
VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.	x		x		x	x	X
VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.	x				x	X	
VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.				x	x		
VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.	x			x	x	X	

VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.		x	x		x		X
VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	x			x		X	
VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.					x	X	
VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.			X		x		
VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.	x			x	X		
VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.			x		x	X	
VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.			x		x		X
VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuizando criticamente hábitos de consumo innecesario.	x				x	x	X
VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.				x	x	X	
VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	x				x		
VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para prever accidentes de tráfico.	x				x	x	

3. METODOLOXÍA

Actividade lectiva presencial

Aproveitaremos tódolos recursos habituais da aula ordinaria. Confecionaremos un caderno do alumno onde plasmaremos os aspectos máis importantes traballados na aula. Este material pode ser ampliado coa confección de material que vaimos precisando coma axudas visuais...

- Tratarémos de crear un ambiente propicio que lles dea seguridade e interese pola aprendizaxe.
- Traballaremos de xeito globalizado e interrelacionando as distintas actividades.
- As actividades faranse a través do xogo e de recursos narrativos (contos, lendas, mitos).
- Serviremos de modelo ao alumnado.
- A dinámica da sesión será moi activa, con actividades curtas, dándolles opción de participar a tódolos nenos.
- Apoiarémonos en recursos visuais e iremos do máis xeral o máis concreto.

Actividade lectiva semipresencial

Neste suposto, a semana que a actividade sexa presencial realizaranse actividades de carácter máis práctico e participativo. O traballo a realizar na semana que a actividade non sexa presencial estará a disposición do alumnado na aula virtual ou indicáráselle na aula durante a semana que están de xeito presencial, dependendo da complexidade ou particularidade de cada unidade didáctica.

Actividade lectiva non presencial

A metodoloxía levada a cabo nesta situación será o máis motivadora, activa e participativa posible. Estará baseada no emprego de textos, canción e curtametraxes motivadoras que axuden a activar o interese do

alumnado pola materia. Serán actividades prácticas e lúdicas para propiciar un unha aprendizaxe o máis amena posible.

Empregarase a aula virtual do centro ou o correo electrónico para entregar o traballo semanal, facendo posteriormente un seguimento da realización das actividades e propiciando un contacto o máis directo posible coas familias.

4. MEDIDAS ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O profesorado participará de forma global no tratamento da diversidade do alumnado xa que cada alumno ou alumna dentro da aula desenvolve diferentes ritmos de aprendizaxe.

Para facilitar os avances individuais téñense en conta os coñecementos previos dos alumnos e a súa actitude ante os diferentes contidos para que o proceso de adquisición de novos contidos siga un proceso natural.

Dáse una especial importancia ao autoconhecimento e ao respecto así como traballar a intelixencia emocional, os xogos cooperativos e a resolución pacífica de conflitos.

Propóñense actividades de reforzo para os alumnos que necesiten afianzar conceptos e de ampliación para aqueles que rematen axiña as actividades e poden ampliar contidos.

Para que o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que requira unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais, dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e as competencias da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu progreso axeitado, de conformidade co disposto nos artigos 71 a 79 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

Entre as medidas indicadas na epígrafe anterior considéranse as que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

- A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexeráse polos principios de normalización e inclusión e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo.
- A identificación e valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizarase da forma máis temperá posible. Os centros docentes deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

Estableceranse os procedementos oportunos cando sexa necesario realizar adaptacións significativas dos elementos do currículo dese alumnado. Estas adaptacións se realizarán buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias clave, e a avaliación continua e a promoción tomarán como referente os elementos fixados nas devanditas adaptacións.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería competente en materia de educación, flexibilizarase nos termos que determine a normativa vixente. Esta flexibilización poderá incluír tanto a impartición de contidos e a adquisición de competencias propias de cursos superiores como a ampliación de contidos e competencias do curso corrente, así como outras medidas. Os plans de actuación, así como os programas de enriquecemento curricular adecuados ás necesidades do alumnado con altas capacidades intelectuais, que lle corresponde adoptar á consellería competente en materia de educación, permitirán desenvolver ao máximo as capacidades deste alumnado e terán en consideración o seu ritmo e o estilo de aprendizaxe, así como o daquel alumnado especialmente motivado pola aprendizaxe.

5. AVALIACIÓN

Avaliación inicial para coñecer o punto de partida do grupo de alumnos. Avaliación continua para adaptarnos as necesidades que vaian xurdindo na posta en práctica. Final para avaliar se se cumpriron os obxectivos e facer propostas de mellora.

Critérios

1. B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal
2. B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.
3. B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.
4. B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.
5. B1.5. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisións persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
6. B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.
7. B2.1. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.
8. B2.2. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.
9. B2.3. Empregar a aserción.
10. B2.4. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.
11. B2.5. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.
12. B2.6. Analizar criticamente as consecuencias dos prexuízos sociais, reflexionando sobre os problemas que provocan e o seu efecto nas persoas que os sofren.
13. B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.
14. B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.
15. B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.
16. B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.
17. B3.5. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.
18. B3.6. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.
19. B3.7. Comprender o que é un dilema moral e resolver dilemas morais para detectar prexuízos relativos ás diferenzas culturais.
20. B3.8. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.
21. B3.9. Expresar a relevancia de preservar os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión realizando traballos de análise e síntese.
22. B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.
23. B3.11. Respetar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os dereitos e deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organizacións e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.
24. B3.12. Crear un sistema de valores propios realizando xuízos morais baseados nos dereitos e deberes básicos do Estatuto de autonomía e da Constitución española.
25. B3.13. Comprender a importancia da contribución dos cidadáns e cidadás aos servizos públicos e aos bens comúns a través dos impostos realizando razoamentos críticos.

26. B3.14. Valorar o uso responsable das fontes de enerxía no planeta concienciándose do respecto ao contorno e desenvolvendo a capacidade crítica cara aos acontecementos que o modifican.
27. B3.15 . Ser capaz de realizar primeiros auxilios e tomar medidas preventivas, valorando a importancia de prever accidentes domésticos.
28. b3.16. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.
29. B3.17. Analizar criticamente a influencia da publicidade sobre o consumo empregando as novas tecnoloxías.
30. B3.18. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.

Estándares de aprendizaxe

1. VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.
2. VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.
3. VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.
4. VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.
5. VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.
6. VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.
7. VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
8. VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.
9. VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.
10. VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.
11. VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.
12. VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
13. VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.
14. VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.
15. VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais
16. VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas
17. VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.
18. VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.
19. VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
20. VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.
21. VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.
22. VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.
23. VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.
24. VSCB2.3.2. Autoafírmase con respecto.
25. VSCB2.4.1 Infírmase e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.
26. VSCB2.4.2. utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.
27. VSCB2.5.1. Interacciona con empatía.
28. VSCB2.5.2. Sabe contribuír á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.
29. VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.
30. VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social próximo.
31. VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.

32. VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.
33. VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.
34. VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
35. VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
36. VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.
37. VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.
38. VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.
39. VSCB3.3.2. Infíre a necesidade das normas da súa comunidade educativa
40. VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.
41. VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.
42. VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.
43. VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.
44. VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.
45. VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.
46. VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
47. VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.
48. VSCB3.6.1. Realiza xuízos morais de situacións escolares.
49. VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.
50. VSCB3.7.1. Expresa o que é un dilema moral.
51. VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.
52. VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.
53. VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.
54. VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...
55. VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.
56. VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar.
57. VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.
58. VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.
59. VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.
60. VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.
61. VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
62. VSCB3.11.1. Axuíza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.
63. VSCB3.11.2. Razo a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
64. VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.
65. VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados.
66. VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
67. VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.
68. VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.
69. VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.

70. VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.
71. VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.
72. VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.
73. VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.
74. VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.
75. VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.
76. VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
77. VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.
78. VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.
79. VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.
80. VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuizando criticamente hábitos de consumo innecesario.
81. VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
82. VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.
83. VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os **procedementos e instrumentos** cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase e un rexistroanecdótico**.
- **Análise das producións:** caderno de traballo. Empregarase unha **listaxe de control**
- **Intercambios orais:** diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións das propias realizacións.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	PESO
Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación).	50%
Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)	25%
Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)	25%

6.TEMPORALIZACIÓN

OCTUBRE

- Identidad y dignidad
- Autoconcepto
- Autoestima
- Tolerancia

NOVIEMBRE

- Las emociones
- HABILIDADES SOCIALES:
- Escuchar
- Iniciar y mantener una conversación: turno de palabra.
- Dar las gracias y pedir disculpas.
- Pedir ayuda o favores.
- Afrontar críticas.
- Saber decir NO, a determinadas peticiones.
- Pensamiento positivo.
- Dar la opinión.
- Capacidad de negociación.

DICIEMBRE

- Expresión de: los propios sentimientos, gustos, deseos... ante los demás.
- Valoración personal de las propias experiencias, sentimientos...
- Conocimiento de otras situaciones que viven niños y niñas de otros países y culturas.

ENERO

- Resolución pacífica de conflictos.
- Desarrollo de la empatía o ponerse en el lugar del otro.
- Rechazo de actitudes y acciones violentas.
- Desarrollo de actitudes pacíficas.
- Desarrollo de actitudes solidarias.
- Premios Nobel de la Paz.
- Los derechos humanos.

FEBRERO

- Diversidad social, cultural y religiosa.
- Convivencia entre diferentes nacionalidades, culturas y religiones
- Día del inmigrante: 18 de Diciembre
- Marginación, discriminación e injusticia social.
- Inmigrante y emigrante
- Aportaciones de las personas de diferentes nacionalidades y culturas, que actualmente, residen en España.

MARZO

- Los estereotipos.
- Desigualdades entre hombres y mujeres.
- Violencia de género.
- Coeducación

ABRIL

- Características de una dieta equilibrada.
- Análisis de los alimentos y sus nutrientes.
- Sedentarismo y causas.
- Beneficios de la práctica regular de ejercicio físico y/o deporte
- Trastornos de la alimentación:
- Día Mundial de la Salud (7 de abril)

MAYO

- Educación vial.
- Seguridad
- Primeros auxilios
- La calle y sus elementos
- Señales de tráfico más usuales y su simbología
- Normas básicas de tráfico como peatones
- Normas básicas de tráfico como ocupantes de vehículos
- Causas de los accidentes y formas de prevenirlos.

JUNIO

- 5 de Junio: Día Mundial del Medio Ambiente
- Energías renovables y no renovables.
- Efecto invernadero

- Pérdida de la diversidad biológica - Agujero en la capa de ozono
- Respeto y cuidado de la naturaleza y los animales y plantas
- Reciclaje de basuras: papel, vidrio...
- GREENPEACE y otras ONGs que trabajan por un mejor y más cuidado medioambiente y/o cuidado de los animales y plantas

7.MINÍMOS ESIXIBLES

- Reflexiona sobre os seus propios sentimentos ou emocións comprendendo a necesidade de os xestionar adecuadamente.
- Avalía de forma crítica os comportamentos que dificultan a integración das persoas discapacitadas.
- É capaz de aplicar as fases de resolución dun conflito.
- Valora criticamente os seus propios prexuízos e se desenvolven actitudes de empatía para as persoas que padecen actitudes discriminatorias.
- Valora a posibilidade de chegar a un mundo en igualdade e que identifican os comportamentos que o farían posible.
- Examina algúns prexuízos para as persoas pobres. Comprende a importancia de traballar pola erradicación da pobreza no mundo.
- Verifica e comprende os problemas das persoas anciás e adoptan actitudes de solidariedade e axuda cara ás persoas maiores.
- Coñece os principios básicos que sosteñen o funcionamento dunha democracia: sufraxio Universal e división de poderes.
- É capaz de dialogar e debate expresando as súas opinións de forma razoada e respectuosa co resto da clase.
- Coñece os principais sinais de tráfico e pautas de bo comportamento vial.
- Comprende a importancia de coñecer e respectar os sinais e normas de tráfico.

8.APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

A través da materia de Valores sociais e cívicos organizaranse actividades para colaborar co proxecto da ANPA “A igualdade, un mar de oportunidades” e co proxecto de centro.

9.AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivospropostos
- adecuación das actividades aoalumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividadespropostas
- ambiente creado durante as sesión
- adecuación dos recursos empregados
- organización do tempo e do espazo

- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliación empregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.